START

START

MICRO FILMED
BY

KARNATAKA STATE
ARCHIVES

1991

MICRO FILMED
BY

KARNATAKA STATE
ARCHIVES

1991

ARS 15 APP 90.

Continuation of JEEVANA SEEKSHANA - Kannada Shala Pathrike page No. 169 of August 1894

NOTICE.

ನೋಟೀಸು.

ಈ ವರ್ಷ ಟ್ರೇನಿಂಗ ಕಾಲೇಜದ ಸರ್ಟಿಫಿಕೇಟ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಹೊರಗಿನಿಂದ ಬರತಕ್ಕ ಉಮೇದವಾರರು ಸದರಿ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಕೂಡುವ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ತಮಗೆ ದೊರೆತ ಮೆ. ಎಜ್ಯುಕೇಶನಲ್ ಇನಸ್ಪೆಕ್ಟರ ಸಾಹೇಬ ಬಹಾದೂರ ದಕ್ಷಿಣಭಾಗ ದೊರೆಗಳವರ ಹುಕುಮನ್ನು ಅಫನಾ ರಾವಸಾಹೇಬ ಡಿಪ್ಪೊಟಿಯವರ ಮುಖಾಂತರವಾಗಿ ತಮಗೆ ಸಿಕ್ಕಂಥ ಮೆ. ಎಜ್ಯುಕೇಶನಲ್ ಇನಸ್ಪೆಕ್ಟರ ದೊರೆಗಳವರ ಹುಕುಮಿನ ನಕಲನ್ನು ತಮ್ಮ ಸಂಗಡ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬರಬೇಕು

ಧಾರವಾಡ ಟ್ರೇ. ಕಾ.
ತಾ॥ ೧೫ ಜುಲೈ ೧೯೧೪.

Raoji B. Karandikar,
ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಾಲ.

ಪ್ರಕಟನೆ.

ಮುಲ್ಕಿ ಪರಿಕ್ಷೆ ಕೊಡುವ ಉಮೇದವಾರರಿಗೂ ಮತ್ತು ಆರನೆಯ ಇಯತ್ತೆಯಂತೆ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುವವರಿಗೂ ಸುಲಭವಾಗಿ ಜಮಾ ಖರ್ಚಿನ ಪದ್ಧತಿ ತಿಳಿಯಬೇಕೆಂದು ಮು ರಾ. ರಾ. ವಿರುಪಾಕ್ಷಪ್ಪ ಅಂಣಾ ಹೂಲಿ ಇವರು ಬಹಳ ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟು ತಯಾರ ಮಾಡಿ, ಪುಸ್ತಕ ಪರೀಕ್ಷಕರಿಂದ ಪಾಸಾಗಿರುವದನ್ನು ನಾವು ಬಳ್ಳೇ ದಪ್ಪ ಕಾಗದದ ಮೇಲೆ ಸುವಾಚ್ಯ ಅಕ್ಷರಗಳಿಂದ ಮುದ್ರಿಸಿ ವಿಕ್ರಿಗೆ ತಯಾರ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿರುವ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಪುಸ್ತಕ ನೋಡಿದ ಮಾತ್ರದಿಂದ ತಿಳಿಯುವದು. ಇದರ ಬೆಲೆ ತೀರ ಪಡಿಮೆ ಅಂದರೆ ಪ್ರತಿ ಬಂದಕ್ಕೆ ೮೮ ಆಣೆ. ಅಂಚೆ ವೆಚ್ಚ ೮೮ ಆಣೆ. ೧೦ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟಿಗೆ ತೆಗದುಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ ೧ ಪ್ರತಿ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಕೊಡಲಾಗುವದು. ಈ ಪ್ರತಿಯು ಈವಿಂಟಿಯವರಿಂದ ಪಾಸಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಧಾರವಾಡ,
ತಾ॥ ೨೪-೬-೧೪.

ಜನವೀರ ಫಕೀರಪ್ಪ,
ಮ್ಯಾನೇಜರ ಕ. ವೈದ್ಯ

ಶಾಲಾಪತ್ರಿಕೆ.

ಪದ್ಯಂ.

ಪ್ರಿಯವಿದ್ಯಾಗುರುವರ್ಯರುನ್ನತಿಕರಂ ಸಚ್ಛಿಕ್ಷಣೋತ್ಕರ್ಷಮಂ ।
ಭಯಸುತ್ತಂ ಪ್ರತಿಮಾಸದಾಬಗೊಲವಿಂದೀಪತ್ರಮಂ ಮುದ್ರಿಸಿ ॥
ನಯದಿಂದಿತ್ತಪೆವೋದುವರ್ಗೆಸುಗುಣಂ ತೋರಲ್ಕೆ ಕೈಕೊಂಬುದೈ ।
ದಯೆಯಿಂದೋಷವತಿದ್ದನೇಳ್ವುದುಬುಧರ್ಜ್ಞಾನಾಭಿವೃದ್ಧಿಪ್ರಿಯರ್॥೧॥

ಪುಸ್ತಕ ೩೯.] ಆಗಸ್ಟ್ ೧೮೬೯. [ಸಂಚಿಕೆ ೮.

EDUCATIONAL INTELLIGENCE AND USEFUL NOTES.

ವಿದ್ಯಾಸುಧಾರಣೆಯ ಸಂಬಂಧದ ವೃತ್ತಾಂತಗಳು.

ಗೋಹತ್ತಿ ಸರೋವರ—ಈ ಸರೋವರದ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ತಂತಿಯ ಸುದ್ದಿಗಳು ಸರ್ವರಿಗೆ ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತವೆ. ಇಷ್ಟು ದಿವಸಗಳ ವರೆಗೆ ಈ ಸರೋವರದ ಸುದ್ದಿಯೇ ಇದ್ದಿಲ್ಲ. ಈಗ ಇದರ ವಿಷಯವಾಗಿ ತಂತಿಯಿಂದ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಕಳಿಸುವಷ್ಟು ಮಹತ್ವವು ಇದಕ್ಕೆ ಯಾಕೆ ಬಂದಿರುತ್ತದೆ, ಎಂಬ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ನಾವು ನಮ್ಮ ಪಾಠಕರ ಸಲುವಾಗಿ ಸ್ವಲ್ಪದರಲ್ಲಿಯೇ ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತೇವೆ. ನಯಿನಿತಾಲದ ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ಸುಮಾರು ೧೩೦ ಮೈಲಿನ ಮೇಲೆ, ಪರಿವ್ವಾರದಿಂದ ೧೬೦ ಮೈಲಿನ ಮೇಲೆ ಇರುವ ಹಿಮಾಲಯ ಪರ್ವತ ಎಂಬ ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಗೋಹತ್ತಿ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನವೊಂದು ಊರು ಇರುತ್ತದೆ. ಈ ಊರು ಬಿಯಾರೀಗಂಗಾ ಎಂಬ ನದಿಯ ಮೇಲೆ ಸ್ಥಿತವಾಗಿದೆ. ಹೋದ ಸಪ್ಟಂಬರ ೬ನೇ ತಾರೀಖಿನ ದಿವಸ

ಈ ಸಮಯ ಪತ್ತರದ ಗುಡ್ಡದ ಬಂಡು ದೊಡ್ಡ ಭಾಗವು ನದಿಯಲ್ಲಿ ಅಡ್ಡ ಬಿದ್ದು ಪ್ರವಾಹವು ಕಟ್ಟಾಯಿತು. ಆದರಿಂದ ನದಿಯ ನೀರು ಸಹಜವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚು ಹತ್ತಿ ಹೆಚ್ಚು ಹತ್ತಿ ಹೋಗಿ ಬಂದು ಕೆರೆಯಾಯಿತು. ಈ ನದಿಯು ಹಿಮಾಲಯ ಪರ್ವತವನ್ನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿರುವದರಿಂದಲೂ ಬೇಸಿಗೆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪರ್ವತದ ಮೇಲಿನ ಬರ್ಫ ಕರಿಗಿ ನೀರಾಗಿ ಪ್ರವಾಹಕ್ಕೆ ಕೂಡುವದರಿಂದಲೂ ಇವರ ನೀರು ಬಹಳವಾಗಿ ಹಬ್ಬುತ್ತದೆ. ಪೊಲಾಟಿಕಲ್ ಸರ್ವೆಯ ಅಧಿಕಾರಸ್ಥನಾದ ಟೀವಾನೆಯಾ ಲಂಡನೆಂಬವನು ಗೋಪನಾ ಸರೋವರದ ನೀರು ಅಗಷ್ಟ ೧೫ನೇ ತಾರೀಖಿನ ಸುಮಾರಕ್ಕೆ ಬಡ್ಡಿನ ಮೇಲೆ ಬಾರದು ಹೋಗುವದೆಂದು ಕಾಯಾಸ ಕಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಕಳೆದ ಮುರ್ಚೆಯ ಆರಂಭಕ್ಕೆ ಈ ಸರೋವರವು ೨೬ ಮೈಲು ಉದ್ದ ೧ ಮೈಲು ಅಗಲು, ೩೫೦ ಎಕರು ಪ್ರಮಾಣವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿತ್ತು. ಅದು ಈಗ ದಿನ ಬಂದಕ್ಕೆ ೬ ಇಂಚಿನಂತೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಲಿದೆ. ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಬರ್ಫ ಕರಗುವ ಕ್ರಮವು ಭರದಿಂದ ಸಾಗಿರುವದರಿಂದ ಸರೋವರದ ನೀರಾದರೂ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಮಾಣದಿಂದ ಬಳೆಯುತ್ತಲಿದೆ. ಅದು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತುಂಬಿದ ಮೇಲೆ, ನೀರು ಬಡ್ಡಿನ ಪೃಷ್ಟಭಾಗದ ಮೇಲಿಂದ ಕೆಳಗೆ ಅಂದರೆ ೨೪೦೦ ಫೂಟು ಎತ್ತರದಿಂದ ಬಿದ್ದು ಹರಿಯುವದು. ಒಂದು ವೇಳೆ ಇದೇ ಮೇರೆಗೆ ವರ್ತಿಸಿದರೆ ಇದೊಂದು ದೊಡ್ಡ ತಡಸಲವಾಗಿ ಅದರ ಅವಲೋಷ ಪ್ರವಾಹವು ಹರಿಯು ಪತ್ತಿದ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳ ನಷ್ಟವುಂಟಾಗುವದು. ಮೂರು ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿರುವ ಹಿಮಾಚ್ಛಾದಿತ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಪರ್ವತಗಳೂ ಸುತ್ತಲಿನ ಹಸುರಾದ ವನಗಳೂ ಕೂಡಿ ಈ ಸರೋವರಕ್ಕೆ ಅತಿಶಯ ರಮಣೀಯತ್ವವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿವೆ. ಜೂನ

ಮರುದಿನವೇ ತಾರೀಖಿನ ವಿವರವು ಈ ಸರೋವರದ ನೀರು ಬಿಳಿಚಿಕೊಂಡು ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಫೋಟೊ ತೆಗೆದರು. ಇಷ್ಟಾದರೂ ಅವರ ಬುದ್ಧಿಗೆ ಎಲ್ಲಿಯೂ ತೂತು ಬಿದ್ದಂತೆ ತೋರುವದಿಲ್ಲ. ಈಗ ಅವರ ನೀರು ಬುದ್ಧಿನ ಹೃದಯ ಭಾಗದಿಂದ ೬೦೦ ಫೂಟಿನ ಕೆಳಗೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಬಿಡ್ಡು ಬಡೆಯುವ ಅಥವಾ ನೀರು ಬುದ್ಧಿನಮೇಲೆ ಜಾರು ಹೋಗುವ ಸಂಭವವು ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ ಇದ್ದರೂ ಜನರು ಅಂಜಿಕೆಯಿಂದ ಊರ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗ ಹತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ತಂತೀ ಜಾತೆಯ ಅಲ್ಲಿಯ ಅಧಿಕಾರಸ್ಥರಿಗೆ ಅನ್ನ ಸಾಮಗ್ರಿಯು ಸಹ ದೊರೆಯುದಂತೆ ಆಗಿದೆ.

ನಾಲಿಗೆಯು ಎಲ್ಲ ಭಾಗಗಳಿಗೂ ರುಚಿಯು ಸರಿಯಾಗಿ ತಿಳಿಯುವದಿಲ್ಲ. ಅದರಲ್ಲಿ ಮೂರು ಭಾಗಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಅಯಾ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಜೇರೆ ಜೇರೆ ಪದಾರ್ಥಗಳ ರುಚಿಯು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ನಾಲಿಗೆಯ ತುದಿಗೆ ಬಗರು, ಕಾರ, ಹುಳಿ ಪದಾರ್ಥಗಳ ರುಚಿಯು ಬೇಗ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ನಾಲಿಗೆಯ ಮಧ್ಯ ಭಾಗವು ಕಹೀ ಸೀ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಸ್ವಾದವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಅವರ ಹಿಂದಿನ ಭಾಗವು ಜೊಂಪ ಅನ್ನ, ಜಿಣ್ಣು, ತುಪ್ಪ ಮುಂತಾದ ಸ್ನಿಗ್ಧ ಪದಾರ್ಥಗಳ ರುಚಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಮೊದಲನೇ ಪರೀಕ್ಷೆಯಿಂದ ಬಾಯಿಗೂ ಶರೀರದ ಅಂತರ್ಭಾಗಗಳಿಗೂ ತಕ್ಕವುಗಳಲ್ಲದಂಥ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಜ್ಞಾನವಾಗಿ ಅವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಸೂಚನೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಎರಡನೇ ಪರೀಕ್ಷೆಯಿಂದ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ವಿಷ ಪದಾರ್ಥ ಯಾವದು, ಆರೋಗ್ಯ ಪದಾರ್ಥ ಯಾವದು ಎಂಬದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಮೂರನೇ ಪರೀಕ್ಷೆಯು ಅಷ್ಟು ಮಹತ್ವದ್ದಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ನಾವು ತಿನ್ನುವ ಪದಾರ್ಥಗಳು ನಿಕೃಷ್ಟವಾಗಿ ಪ್ರಕೃತಿಕಾರಕ

ವಾದವುಗಳೂ ಬೇಗ ಪಚನವಾಗುವಂಥವೂ ಇಲ್ಲವೆ ಪಚನವಾಗದಂಥವೂ ಎಂಬ ಜ್ಞಾನವಾಗುತ್ತದೆ. ಸಾರಾಂಶ ರಸನೇಂದ್ರಿಯವು ಶರೀರಕ್ಕೆ ಹಿತಕರವಾದ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ತಿನ್ನಲಿಕ್ಕೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಮೂರು ದಿವಸಗಳ ಹಿಂದೆ ಅದಂಥ ಚಿಕಾಗೋ ಪ್ರದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಬಡವೆಗಳು ಕಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದವು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಬಡವೆಗಳು ಮೇಲಾದವುಗಳೆಂದು ಪ್ರದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಣಯವಾದದ್ದರಿಂದ, ಅವುಗಳನ್ನು ಕಳಿಸಿದ ಜನರಿಗೆ ಇನಾಮುಗಳು ದೊರೆದವು. ಅದರ ವಿವರ ಹ್ಯಾಗೆಂದರೆ:—

ತಿರುವಿಯದ ತಾಕೂರರಾದ ಸರ್ ಜಯವಂತಸಿಂಗಜಿ ಇವರಿಗೆ ರಾಗಿ, ಪೈರ್ಲ, ಹತ್ತಿ, ವನಸ್ಪತಿಯ ಪದಾರ್ಥಗಳಿಗಾಗಿ, ಸುರತದ ಮಿ. ಮೂಲಚಂದ ಕಾಶೀರಾಮ ಇವರಿಗೆ ಚಂದನ ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಮಾಡಿದಂಥ ಸುಳುವಿನ ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಿ, ಕಲಕತ್ತೆಯೊಳಗಿನ ಡಾಕ್ಟರ ಡಿ. ಎನ್. ಬಾನರ್ಜಿ ಇವರಿಗೆ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ವನಸ್ಪತಿಗಳಿಂದ ಮಾಡಿದ ಔಷಧಗಳಿಗಾಗಿ, ಸಯಾಜೆರಾವ ಗಾಯಕವಾಡ ಇವರಿಗೆ ಮನಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಉಪಯುಕ್ತವಾದ ಬಡವೆಗಳು, ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಮತ್ತು ಹಸ್ತಿದಂತದ ಮೇಲೆ ಕೊರೆದ ಅಥವಾ ಕೆತ್ತಿದ ಕೆಲಸಗಳು, ಆಭರಣಗಳು, ಹೆಸ್ತ ಕೌಶಲ್ಯದ ಬಡವೆಗಳು ಮತ್ತು ಹಿಂದೂ ದೇವತೆಗಳ ಚಿತ್ರದ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಇವುಗಳಿಗಾಗಿ, ಮೈಸೂರಿನ ಮಹಾರಾಜರಿಗೆ ಚಂದನದ ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಮಾಡಿದ ನಕ್ಷೆಯ ಕೆಲಸಗಳು, ರತ್ನ ಗಂಬಳಿಗಳು ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಹಸ್ತಿದಂತವನ್ನು ಕೂಡ್ರಿಸಿ ಮಾಡಿದ ಚಿತ್ರ ವಿಚಿತ್ರ

ವಾದ ಸುಳುವಿನ ಕೆಲಸಗಳು ಇವುಗಳಿಗಾಗಿ, ಕಚ್ಚೆದ ರಾವ ಇವರಿಗೆ ಮತ್ತು ಮುಂಬಯಿಯ ತ್ರೀಭುವನದಾಸರಿಗೆ ಜೆಳ್ಳಿಯ ಪದಾರ್ಥಗಳಿಗಾಗಿ, ಸುರತದ ಮಿ. ಗಂಗಾರಾಮು ಕಲ್ಯಾಣಚಂದ ಇವರಿಗೆ ಕಿನಕಾಷಿನ ಮತ್ತು ರೇಶ್ಮಿಯ ಬಟ್ಟೆಗಳಿಗಾಗಿ, ಸಿಕಂದರಾಬಾದಿನ ಮಿ. ಲಾಲಾ ದೀನದಯಾಳ ಇವರಿಗೆ ಹಸ್ತ ಕೌಶಲ್ಯದಿಂದ ಕೊರೆದ ಚಿತ್ರಗಳಿಗಾಗಿ, ರಾಜಾ ರವಿವರ್ಮ ಇವರಿಗೆ ಆಯಿಲ್ ಪೈಂಟಿಂಗಿನ ಚಿತ್ರಗಳಿಗಾಗಿ, ಮೈಸರ್ಸ ಪ್ರಾಣ ಜೀವನದಾಸ ಲಲುಭಾಯಿ ಮತ್ತು ಹರಕಿಸನದಾಸ ಕಂಪನಿ ಇವರಿಗೆ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದೊಳಗಿನ ಅಕ್ಕಸಾಲೆಯರಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ತರ ತರದ ಬಿಡಪೆಗಳಿಗಾಗಿ, ಮಿ. ಚಕಬಾಯಿ ಮಥುರಾದಾಸ ಇವರಿಗೆ ಕಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಕೆತ್ತಿದ ಚಿತ್ರದ ಕೆಲಸಗಳಿಗಾಗಿ, ಮಿ. ದಾಮೋದರ ರತನಸೀ ಇವರಿಗೆ ತಿನ್ನುವ ಪದಾರ್ಥಗಳಿಗಾಗಿ ಇನಾಮುಗಳು ದೊರೆದವು.

ಈ ಸಂಗತಿಯು ಸಮಾಧಾನಕರವಾದದ್ದೆಂದು ಹೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿ ಇಲ್ಲ.

ಪೋಸ್ಟ ಟಿಕೀಟುಗಳ ಮೇಲೆ ಬರೆಯುವ ಅಥವಾ ಮುದ್ರೆ ಒತ್ತುವ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಸರಕಾರದವರು ಕೆಳಗಿನ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವು ಮುಂದಿನ ನವೇಂಬರ ೧ನೇ ತಾರೀಖಿನಿಂದ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವವು. ಆ ನಿಯಮಗಳು ಯಾವವೆಂದರೆ:—

(೧) ಟಿಕೀಟುಗಳು ಪೋಸ್ಟ ಟಿಕೀಟುಗಳೇ ಇರಲಿಕ್ಕೆ ಬೇಕು. (೨) ಅವು ಪರವಂಥವು, ಕಲೆಬಿದ್ದಂಥವು, ಅಥವಾ ಜೋಡಿಸಿದಂಥವು ಇರಬಾರದು. (೩) ಸರಕಾರದವರ ಮುದ್ರೆಯ ಹೊರತು ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ, ಕೈಬರಹದ ಅಥವಾ ಮುದ್ರಿಸಿದ ಯಾವ ಅಕ್ಷರಗಳಾದರೂ ಇರಬಾರದು.

(೪) ಅವು ಅರ್ಧ ಅಣೆಯ ಮತ್ತು ಬೇರೆ ಕಿಮ್ಮತಿನ ಲಖೋಟಗಳಿಂದ ಅಥವಾ ಕಾರ್ಡುಗಳಿಂದ ಕೊಯಿದು ತೆಗೆದಂಥವುಗಳಾಗಿರಬಾರದು. (೫) ಟಿಕೀಟುಳ್ಳ ಲಖೋಟೆಯು ಕಾಗದವನ್ನು ವರ್ತಮಾನ ಪತ್ರವನ್ನಾಗಲಿ ಬೇರೆ ಕಾಗದವನ್ನಾಗಲಿ ಸುರಳಿ ಸುತ್ತಿ ಅದರ ಮೇಲೆ ಹಚ್ಚಲಿಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗಿಸಬಾರದು, ಅಥವಾ ಆ ಲಖೋಟೆಯು ಪೂರ್ಣವಾಗಲಿ ಅರ್ಧವಾಗಲಿ ಹರಿಯಲ್ಪಟ್ಟದ್ದು ಇರಬಾರದು.

ಹಾಸಿ ಅಫೆ ಕಾಮನ್ಸ ಸಭೆಯವರು ಹೋದ ವರ್ಷ ಸಿವ್ಹಿಲ್ ಸರ್ವೀಸ ಪರೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿಯೂ ಇಂಗ್ಲಂಡದಲ್ಲಿಯೂ ಒಮ್ಮೆಲೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ನಿಯಮವನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಅದನ್ನು ಜಾರಿಯಲ್ಲಿ ತರುವದಕ್ಕಾಗಿ ಇಷ್ಟು ದಿವಸಗಳ ವರೆಗೆ ವಿಚಾರ ನಡೆದಿತ್ತು. ಈ ನಿಯಮವನ್ನು ಅಮಲಿನಲ್ಲಿ ತರುವದಕ್ಕೆ ಅಪರಿಹಾರ್ಯವಾದ ಎಷ್ಟೋ ತೊಂದರೆಗಳುಂಟೆಂಬ ಕಾರಣದಿಂದ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನ ಸರಕಾರದವರು ಈ ದೇಶದ ಜನರು ಈಗಿನ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ತೋರಿಸುವ ದಕ್ಷತೆ, ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತನಗಳನ್ನು ನೋಡಿ, ಅವರಿಗೆ ಕಲೆಕ್ಟರ, ಜಜ್ಜ ಮುಂತಾದ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಹುದ್ದೇದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ನಿರ್ಣಯಿಸಿದರು. ಇದರಿಂದ ಸಿವ್ಹಿಲ್ ಸರ್ವೀಸ ಪರೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕೊಡದೆ ತಮ್ಮ ಮೇಲಾದ ಅನುಭವ, ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತನ, ಕಾರ್ಯಾಸಕ್ತಿ ಮುಂತಾದ ಗುಣಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿ, ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಈ ದೇಶದ ಜನರಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಿರುವದು. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಸ್ಟ್ಯಾಟುಟರಿ ಸಿವ್ಹಿಲಿಯನ್ನರ ನೇಮಣೂಕಾಗಳು ಮಾತ್ರ ಆಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ.

ಪೋದ ಅಗಷ್ಟದ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಸನ್ಮಾನ್ಯರಾದ ಚಕ್ರವರ್ತಿನಿಯವರ ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳ ಲಗ್ನದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ್ದೆವು. ಪ್ರಿನ್ಸ್ ಆಫ್ ವೆಲ್ಸರ ಸೊಸೆಯರೂ ಪ್ರಿನ್ಸ್ ಜಾರ್ಜ್ ಆಫ್ ಯಾರ್ಕರ ಹೆಂಡಂದಿರೂ ಆದ ಪ್ರಿನ್ಸೆಸ್ ಮೆ ಇವರು ಜೂನ್ ೬ನೇ ತಾರೀಖಿನ (ಶನಿವಾರ) ದಿವಸ ಗಂಡು ಮಗುವನ್ನು ಹೆತ್ತರೆಂತಲೂ ತಾಯಿ ಮಕ್ಕಳು ಸುಖದಿಂದಿರುವರೆಂತಲೂ ತಿಳುಹಲಿಕ್ಕೆ ನಮಗೆ ಬಹಳ ಸಂತೋಷವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಮಗುವಿನ ನಾಮಕರಣದ ಸಮಾರಂಭವು ವ್ಹೈಟಲಾಜವೆಂಬ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ವಿಕ್ಟೋರಿಯಾ ಮಹಾರಾಣಿಯವರ ಸಮಕ್ಷ ಕ್ಯಾಂಟರಬರಿಯ ಆರ್ಚ್‌ಬಿಷಪ್ಪರ ಕೈಯಿಂದ ಜುಲೈ ತಿಂಗಳ ೧೬ನೇ ತಾ॥ ನ ದಿವಸ ಜರಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಮಗುವಿನ ಹೆಸರು ಎಡ್ವರ್ಡ ಅಲ್ಬರ್ಟ ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಜಾರ್ಜ ಆಂಡ್ರ್ಯು ಪ್ಯಾಟ್ರಿಕ ಡೆವ್ಹಿಡ್ ಎಂದು ಇಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ವಿಕ್ಟೋರಿಯಾ ಮಹಾರಾಣಿಯವರು ಬಹು ಭಾಗ್ಯವಾಲಿಯಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಸಂತತಿ ಸಂಪತ್ತಿಗಳ ಸೌಖ್ಯವು ಇವರಿಗಿದ್ದಷ್ಟು ಯಾರಿಗೂ ಇದ್ದಂತೆ ತೋರುವದಿಲ್ಲ. ಜಗನ್ನಿಯಾಮಕನು ಇವರನ್ನು ಇದೇ ಮೇರೆಗೆ ಬಹು ಸೌಖ್ಯದಿಂದ ಕಾಪಾಡಲೆಂದು ಹರಿಸುತ್ತೇವೆ.

THE MORAL TRAINING OF CHILDREN.

ಮಕ್ಕಳ ನೀತಿ ಶಿಕ್ಷಣವು.

(೮೦ನೇ ಪುಟದಿಂದ ಮುಂದೆ ಸಾಗಿದ್ದು.)

೨. ಅನುಸರಿಸದಿದ್ದರೂ ನಡೆಯುವಂಥ ಅಪ್ಪಣೆಗಳನ್ನು ಎಂದೂ ಕೊಡಬಾರದು.

೩. ಅಪ್ಪಣೆಗಳನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿಯುವಂತೆ ಒಮ್ಮೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಕೊಡಬಾರದು.

ಇನಾಮುಗಳೂ ಶಿಕ್ಷೆಗಳೂ.

ಕುಟುಂಬವು ಬಂದು ಸಣ್ಣ ರಾಜ್ಯವೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಈ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ತಂದೆಯು ಅರಸನಂತೆ ತಾಯಿಯು ಅರಸಿಯಂತೆ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಅರಸರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸುಜನರನ್ನು ಇನಾಮುಗಳಿಂದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹನಗೊಳಿಸುವಂತೆಯೂ ಅಪರಾಧಿಗಳನ್ನು ದಂಡಿಸುವಂತೆಯೂ ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳು ತಮ್ಮ ರಾಜ್ಯವೆಂಬ ಕುಟುಂಬದೊಳಗಿನ ಬುದ್ಧಿವಂತ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಇನಾಮುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ತಿಳಿಗೇಡಿಗಳನ್ನು ತಿದ್ದಿ ಸಾದಿಗೆ ತಂದು, ಅವರಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮಪ್ರಾಣನತೆ ನುಡಿಗಳೂ ನೀತಿಯೂ ನೆಲೆಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು. ಅರಸು ತನ್ನ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಅತಿಶಯ ಪ್ರೀತಿಸಿ ಅವರನ್ನು ಮನಬಂದಂತೆ ನಡೆಯ ಗೊಟ್ಟರೆ, ಅವನ ಮೇಲಿಗೆ ಮೂರ್ಖತನವು ಬರುವದು. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಂದು ವಿಪತ್ತುಗಳೂ ದ್ರೋಹಗಳೂ ನಡೆಯುವವು. ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ವಿಪತ್ತು ಸಂಭವಿಸುವದು. ಇದೇ ಮೇರೆಗೆ ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳು ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲಿನ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಅವರನ್ನು ಮನ ಬಂದಂತೆ ನಡೆಯಗೊಟ್ಟರೆ, ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ನಷ್ಟವು, ಅವರಿಗೆ ದುಷ್ಕೀರ್ತಿಯು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿಬರುವವು. ಈ ಪ್ರಕಾರ ವರ್ತಿಸುವ ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳು ಹಿತ ಪತ್ರುಗಳೆಂದು ಅನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವರು. "ತಕ್ಕ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಬೆತ್ತವನ್ನುಪಯೋಗಿಸಿದ ತಾಯಿತಂದೆಗಳು ಮಕ್ಕಳ ಹಿತಕರ್ತುಗಳೇ ಸರಿ" ಎಂದು ಒಬ್ಬ ವಿದ್ವಾಂಸನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಉಂಟು. ಇಂಥ ತಾಯಿತಂದೆಗಳು ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಯೋಗ್ಯ ಸೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ತಿದ್ದುವದಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಶ್ರಮ ಪಡುವದಿಲ್ಲ. ಈ ಮೇರೆಗೆ ನಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮಕ್ಕಳು ತಮ್ಮ ಪಷ್ಠದವರನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವ

ಬದಲು ಅವರಿಗೆ ಕೃತಘ್ನರಾಗಿಯೂ ದ್ವೇಷಿಗಳಾಗಿಯೂ ನಡೆಸುವರು. ಮಕ್ಕಳನ್ನು ತೀರ ಕ್ರೂರತನದಿಂದ ನಡಿಸುವದಾದರೂ ಸರಿಯಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಜನರಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಠುರ ತೆಯು ಸುದ್ದಿಯೇ ಕಡಿಮೆ; ಅಚ್ಚದಿಂದಲೇ ಕೆಟ್ಟುಹೋದಂಥ ಹುಡುಗರ ಸಂಖ್ಯೆಯೇ ವಿಶೇಷವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದಕ್ಕಾರಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಕೆಲವು ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಇದರಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಇನಾಮು ರಿಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಅಪರೂಪವಾಗಿ ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದು—ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೆಜ್ಜೆ ಹೆಜ್ಜೆಗೆ ಹೊಗಳುವದು ಅಥವಾ ದೂಷಿಸುವದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಅಷ್ಟಿಷ್ಟಕ್ಕೆ ಮಡುಗನಿಗೆ ಭಲಾ, ಶಹಾಬಾಸು, ಎಂದು ಸುತಿಯುತ್ತ ಹೋದರೆ, ಈ ಮೆಚ್ಚಿಕೆಯ ಶಬ್ದಗಳ ಮಹತ್ವವು ಬೇಗನೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ಅವುಗಳಿಂದಾಗತಕ್ಕಷ್ಟು ಕಾರ್ಯವಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಆದಕ್ಕಾರಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ಅದಷ್ಟು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಸಮಯೋಚಿತವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕು. ಇದೇ ಮಾತು ಸಿಟ್ಟು ಮಾಡುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಾದರೂ ಇರುತ್ತದೆ. ಮಕ್ಕಳು ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ ಸರ್ತಿಗೊಮ್ಮೆ ಬೈಯುತ್ತ ಹೋದರೆ ಅವರಿಗೆ ಬೈಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಚಟವತ್ತಿ ಬರಬರುತ್ತ ಎಷ್ಟು ಬೈದರೂ ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳ ಮಾತನ್ನು ಅವರು ಕೇಳುವದಿಲ್ಲ.

ಈ ಮೇರೆಗೆ ತಮ್ಮ ಹೊಗಳಿಕೆಯು ಅಥವಾ ದೂಷಣೆಯು ಅವುಲು ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆ ನಡೆಯುದಂತೆ ಆದ ಕೂಡಲೆ, ತಿಳಿಗೇಡಿ ತಾಯಂದಿರು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮಡ್ಡಿ ಕಾಸು ಲಂಚ ಕೊಡುವ ಅಥವಾ ಅವರನ್ನು ಅಂಜಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಬಮ್ಮೆ ದುಡ್ಡಿ ಕಾಸು ಕೊಟ್ಟು ಅವರನ್ನು ವಿ

ಧೇಯರನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಕೂಡಲೆ, ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಅವರು ದುಡ್ಡಿನ ಹೊರತು ಮಾತಾಡುವದಿಲ್ಲ. ಏನೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ನಿನ್ನ ಮಾತು ಕೇಳುತ್ತೇವೆ, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳುವರು. ಅಂಜಿಸುವದಾದರೂ ಇದೇ ಹಾಡು. ತಾಯಿಯು ತಾನು ಹೊಡಿಯುತ್ತೇನೆಂದು ಬೆದರಿಸಿದಂತೆಯೇ ಅವರನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸದಿದ್ದರೆ ಅವರು ಮುಂದೆ ಹೆಚ್ಚು ಪಟಮಾರಿಗಳಾಗುವರು.

ಪಗಲೆಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳ ತಪ್ಪನ್ನೇ ಪುಡುಕಿ, ಅವರಿಗೆ ಸಿಟ್ಟು ಮಾಡುವದು ಸಪ ಬಳ್ಳಿಯದಲ್ಲ. ಶಿಕ್ಷೆಯ ಬರೇ ಭಯವನ್ನು ತೋರಿಸುವದಾದರೂ ಸರಿಯಲ್ಲ. ಚಿಕ್ಕ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹೇಳಿದ್ದನ್ನೇ ಹೇಳುವ ಪ್ರಸಂಗವು ಬಾರಿ ಬಾರಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅವರನ್ನು ಹೀಯಾಳಿಸಿ, ಛೀಹಾಕಿ, ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಅಪ್ಪಣೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುವದಕ್ಕಿಂತ ಶಾಂತತೆಯಿಂದಲೂ, ಸಮಾಧಾನದಿಂದಲೂ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದಲೂ ಅಪ್ಪಣೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುವದು ಬಳ್ಳೀದು

ಶಿಕ್ಷೆ ಇನಾಮುಗಳನ್ನು ಪಕ್ಷಪಾತವಿಲ್ಲದೆ ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದು—ಇನಾಮುಗಳೂ ಶಿಕ್ಷೆಗಳೂ ಮಕ್ಕಳ ನಡತೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿರಬೇಕಲ್ಲದೆ ತಾಯಿತಂದೆಗಳ ಪ್ರೀತಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿರಬಾರದು. ಇವುಗಳನ್ನು ಕೊಡುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಪಕ್ಷಪಾತವು ಸ್ವಲ್ಪಾದರೂ ಇರಕೂಡದು.

ಇನಾಮುಗಳು—ಬಬ್ಬ ಗ್ರಂಥಕರ್ತನು ಹೇಳುವದೇನೆಂದರೆ:—ಬಳ್ಳಿ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹಣದ ರೂಪದಿಂದ ಎಂದೂ ಇನಾಮು ಕೊಡಬಾರದು. ತಿನ್ನತಕ್ಕ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಕೊಡುವದಾದರೂ ತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ. ಇವುಗಳಿಂದ ಪುಡುಗರು ಹೊಟ್ಟೆಬಾಕರಾಗುತ್ತಾರೆ.

ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಆಟದ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಮೇಲಾದ ಇನಾಮುಗಳೆಂದೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಅವು ಬೇಗನೆ ಮುರಿಯುವಂಥವುಗಳಾಗಿರಬಾರದು. ಅವು ಮಕ್ಕಳ ವಿಚಾರ ಶಕ್ತಿಗೆ ಚಾಲನೆ ಕೊಡುವಂಥವುಗಳಾಗಿದ್ದರೆ ಮತ್ತಿನ್ನಷ್ಟು ಬಳ್ಳೀದು. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಆಕೃತಿಯ ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ತುಂಡುಗಳುಳ್ಳ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ಈ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗಿಸುವದು ಲೇಸು. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಆಕಾರ ಬಣ್ಣಗಳುಳ್ಳ ಮಣಿಗಳನ್ನೂ ಸಿಂಪುಗಳನ್ನೂ, ಗೊಂಬೆಗಳನ್ನೂ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕು.

ತುಸು ದೊಡ್ಡ ಹುಡುಗರಿಗೆ ಗೋಲಾಂತರ ಗೋಲಬಾಷ್ಯ ಕನ್ನಡಿಗಳು, ದುರ್ಬೀನುಗಳು, ಲೋಹಚುಂಬಕ, ರೂಲು, ಪೆನ್ಸಿಲು, ಮಸಿಯು ದೌತಿ, ಬಣ್ಣದ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ಓದಬಲ್ಲ ಹುಡುಗರಿಗೆ ಮನೋಹರವಾದ ಕಥೆಗಳೂ ಚಿತ್ರಗಳೂ ಇರುವಂಥ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದು.

ಒಳ್ಳೆ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರನ್ನು ಕೌತುಕಸಂಗ್ರಹಾಲಯಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಸಂಗಡ ಕರಕೊಂಡು ಹೋಗುವದೂ, ಚಿತ್ರ ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಆಟಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುವದೂ, ಗೆಳೆಯರನ್ನು ಕರಿಸಿಕೊಂಡು ಕೆಲವು ದಿವಸ ಅವರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿರಲಿಕ್ಕೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡುವದೂ, ತಮ್ಮ ಗೆಳೆಯರನ್ನೊಡಗೊಂಡು ನೆರೆ ಊರುಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬರಲಿಕ್ಕೆ ಹೇಳುವದೂ ಮುಂತಾದವುಗಳು ಒಳ್ಳೆ ಕೆಲಸಗಳಿಗಾಗಿ ಕೊಡತಕ್ಕ ಇನಾಮಿನ ಬಗೆಗಳಾಗಿವೆ. ಆದರೆ ಮಕ್ಕಳು ಜನರ ಸ್ತೋತ್ರಕ್ಕೆ ಮೆಚ್ಚಿ, ಅಥವಾ ನಿಂದೆಗೆ ಹೆದರಿ, ಒಳ್ಳೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವದು ಸರಿಯಲ್ಲೆಂಬದನ್ನು ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳು ಮರೆಯಲಾಗದು.

ಧೇಯರನ್ನು ಮೊಡಿಕೊಂಡ ಕೂಡಲೆ, ಮುತ್ತೊವ್ಮೆ ಅವರು ದುಡ್ಡಿನ ಹೊರತು ಮಾತಾಡುವದಿಲ್ಲ. ಏನೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ನಿನ್ನ ಮಾತು ಕೇಳುತ್ತೇವೆ, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳುವರು. ಅಂಜಿಸುವದಾದರೂ ಇದೇ ಹಾಡು. ತಾಯಿಯು ತಾನು ಹೊಡಿಯುತ್ತೇನೆಂದು ಬೆದರಿಸಿದಂತೆಯೇ ಅವರನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸದಿದ್ದರೆ ಅವರು ಮುಂದೆ ಹೆಣ್ಣು ಬಪಟಮೂರಿಗಳಾಗುವರು.

ಪಗಲೆಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳ ತಪ್ಪನ್ನೇ ಪುಡುಕಿ, ಅವರಿಗೆ ಸಿಟ್ಟು ಮಾಡುವದು ಸಪ ಬಳ್ಳೆಯದಲ್ಲ. ಶಿಕ್ಷೆಯು ಬರೀ ಭಯವನ್ನು ತೋರಿಸುವದಾದರೂ ಸರಿಯಲ್ಲ. ಚಿಕ್ಕ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹೇಳಿದ್ದನ್ನೇ ಹೇಳುವ ಪ್ರಸಂಗವು ಬಾರಿ ಬಾರಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅವರನ್ನು ಹೀಯಾಳಿಸಿ, ಛೀಹಾಕಿ, ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಅಪ್ಪಣೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುವದಕ್ಕಿಂತ ಶಾಂತತೆಯಿಂದಲೂ, ಸಮಾಧಾನದಿಂದಲೂ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದಲೂ ಅಪ್ಪಣೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುವದು ಬಳ್ಳೀದು

ಶಿಕ್ಷೆ ಇನಾಮುಗಳನ್ನು ಪಕ್ಷಪಾತವಿಲ್ಲದೆ ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದು—ಇನಾಮುಗಳೂ ಶಿಕ್ಷೆಗಳೂ ಮಕ್ಕಳ ನಡತೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿರಬೇಕಲ್ಲದೆ ತಾಯಿತಂದೆಗಳ ಪ್ರೀತಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿರಬಾರದು. ಇವುಗಳನ್ನು ಕೊಡುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಪಕ್ಷಪಾತವು ಸ್ವಲ್ಪಾದರೂ ಇರಕೂಡದು.

ಇನಾಮುಗಳು—ಬಬ್ಬ ಗ್ರಂಥಕರ್ತನು ಹೇಳುವದೇನೆಂದರೆ:—ಬಳ್ಳೆ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹಣದ ರೂಪದಿಂದ ಎಂದೂ ಇನಾಮು ಕೊಡಬಾರದು. ತಿನ್ನತಕ್ಕ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಕೊಡುವದಾದರೂ ತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ. ಇವುಗಳಿಂದ ಪುಡುಗರು ಹೊಟ್ಟೆಬಾಕರಾಗುತ್ತಾರೆ.

ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಆಟವಪ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಮೇಲಾ ವ ಇನಾಮುಗಳೆಂದೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಅವು ಜೇಗನೆ ಮುರಿಯುವಂಥವುಗಳಾಗಿರಬಾರದು. ಅವು ಮಕ್ಕಳ ವಿಚಾರ ಶಕ್ತಿಗೆ ಚಾಲನೆ ಕೊಡುವಂಥವುಗಳಾಗಿದ್ದರೆ ಮತ್ತಿಷ್ಟು ಬಳ್ಳೀದು. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಆಕೃತಿಯ ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ತುಂಡುಗಳುಳ್ಳ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ಈ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗಿಸುವದು ಲೇಸು. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಆಕಾರ ಬಣ್ಣಗಳುಳ್ಳ ಮಣಿಗಳನ್ನೂ ಸಿಂಪುಗಳನ್ನೂ, ಗೊಂಬೆಗಳನ್ನೂ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕು.

ತುಸು ದೊಡ್ಡ ಪುಡುಗರಿಗೆ ಗೋಲಾಂತರ ಗೋಲಬಾಷ್ಯ ಕನ್ನಡಿಗಳು, ದುರ್ಬೀನುಗಳು, ಲೋಪಚಕುಂಬಕ, ರೂಲು, ಪೆನ್ಸಿಲು, ಮಸಿಯ ದೌತಿ, ಬಣ್ಣದ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ಓದಬಲ್ಲ ಪುಡುಗರಿಗೆ ಮನೋಹರವಾದ ಕಥೆಗಳೂ ಚಿತ್ರಗಳೂ ಇರುವಂಥ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದು.

ಒಳ್ಳೆ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರನ್ನು ಕೌತುಕಸಂಗ್ರಹಾಲಯಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಸಂಗಡ ಕರಕೊಂಡು ಹೋಗುವದೂ, ಚಿತ್ರ ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಆಟಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುವದೂ, ಗೆಳೆಯರನ್ನು ಕರಿಸಿಕೊಂಡು ಕೆಲವು ದಿವಸ ಅವರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿರಲಿಕ್ಕೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡುವದೂ, ತಮ್ಮ ಗೆಳೆಯರನ್ನೊಡಗೊಂಡು ನೆರೆ ಊರುಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬರಲಿಕ್ಕೆ ಹೇಳುವದೂ ಮುಂತಾದವುಗಳು ಒಳ್ಳೆ ಕೆಲಸಗಳಿಗಾಗಿ ಕೊಡತಕ್ಕ ಇನಾಮಿನ ಬಗೆಗಳಾಗಿವೆ. ಆದರೆ ಮಕ್ಕಳು ಜನರ ಸ್ತೋತ್ರಕ್ಕೆ ಮೆಚ್ಚಿ, ಅಥವಾ ನಿಂದೆಗೆ ಹೆದರಿ, ಒಳ್ಳೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವದು ಸರಿಯಲ್ಲೆಂಬದನ್ನು ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳು ಮರೆಯಲಾಗದು.

ಧೇಯರನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಕೂಡಲೆ, ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಅವರು ದುಡ್ಡಿನ ಹೊರತು ಮಾತಾಡುವದಿಲ್ಲ. ಪೈ ಕೊಟ್ಟರೆ ನಿನ್ನ ಮಾತು ಕೇಳುತ್ತೇವೆ, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳುವರು. ಅಂಜಿಸುವದಾದರೂ ಇದೇ ಹಾಡು. ತಾಯಿಯು ತಾನು ಹೊಡಿಯುತ್ತೇನೆಂದು ಬೆದರಿಸಿದಂತೆಯೇ ಅವರನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸದಿದ್ದರೆ ಅವರು ಮುಂದೆ ಹೇಟು ಪಟವಾರಿಗಳಾಗುವರು.

ಪಗಲೆಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳ ತಪ್ಪನ್ನೇ ಪುಡುಕಿ, ಅವರಿಗೆ ಸಿಟ್ಟು ಮಾಡುವದು ಸಪ ಬಳ್ಳಿಯದಲ್ಲ. ಶಿಕ್ಷೆಯ ಬರೇ ಭಯವನ್ನು ತೋರಿಸುವದಾದರೂ ಸರಿಯಲ್ಲ. ಚಿಕ್ಕ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹೇಳಿದ್ದನ್ನೇ ಹೇಳುವ ಪ್ರಸಂಗವು ಬಾರಿ ಬಾರಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅವರನ್ನು ಹೀಯಾಳಿಸಿ, ಛೀಹಾಕಿ, ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಅಪ್ಪಣೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುವದಕ್ಕಿಂತ ಶಾಂತತೆಯಿಂದಲೂ, ಸಮಾಧಾನದಿಂದಲೂ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದಲೂ ಅಪ್ಪಣೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುವದು ಒಳ್ಳೇದು

ಶಿಕ್ಷೆ ಇನಾಮುಗಳನ್ನು ಪಕ್ಷಪಾತವಿಲ್ಲದೆ ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದು—ಇನಾಮುಗಳೂ ಶಿಕ್ಷೆಗಳೂ ಮಕ್ಕಳ ನಡತೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿರಬೇಕಲ್ಲದೆ ತಾಯಿತಂದೆಗಳ ಪ್ರೀತಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿರಬಾರದು. ಇವುಗಳನ್ನು ಕೊಡುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಪಕ್ಷಪಾತವು ಸ್ವಲ್ಪಾದರೂ ಇರಕೂಡದು.

೬. ಇನಾಮುಗಳು—ಒಬ್ಬ ಗ್ರಂಥಕರ್ತನು ಹೇಳುವದೇನೆಂದರೆ:—ಒಳ್ಳೆ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹಣದ ರೂಪದಿಂದ ಎಂದೂ ಇನಾಮು ಕೊಡಬಾರದು. ತಿನ್ನತಕ್ಕ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಕೊಡುವದಾದರೂ ತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ. ಇವುಗಳಿಂದ ಮುಂದುಗರು ಹೊಟ್ಟೆಬಾಕರಾಗುತ್ತಾರೆ.

ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಆಟದ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಮೇಲಾದ ಇನಾಮುಗಳೆಂದೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಅವು ಬೇಗನೆ ಮುರಿಯುವಂಥವುಗಳಾಗಿರಬಾರದು. ಅವು ಮಕ್ಕಳ ವಿಚಾರ ಶಕ್ತಿಗೆ ಚಾಲನೆ ಕೊಡುವಂಥವುಗಳಾಗಿದ್ದರೆ ಮತ್ತಿನ್ನು ಬೆಳ್ಳಿದು. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಆಕೃತಿಯ ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ತುಂಡುಗಳುಳ್ಳ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ಈ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗಿಸುವದು ಲೇಸು. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಆಕಾರ ಬಣ್ಣಗಳುಳ್ಳ ಮಣಿಗಳನ್ನೂ ಸಿಂಪುಗಳನ್ನೂ, ಗೊಂಬೆಗಳನ್ನೂ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕು.

ತುಸು ದೊಡ್ಡ ಹುಡುಗರಿಗೆ ಗೋಲಾಂತರ ಗೋಲಬಾವ್ಯ ಕನ್ನಡಿಗಳು, ದುರ್ಬೀನುಗಳು, ಲೋಹಚುಂಬಕ, ರೂಲು, ಪೆನ್ಸಿಲು, ಮಸಿಯು ದೌತಿ, ಬಣ್ಣದ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ಓದಬಲ್ಲ ಹುಡುಗರಿಗೆ ಮನೋಹರವಾದ ಕಥೆಗಳೂ ಚಿತ್ರಗಳೂ ಇರುವಂಥ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದು.

ಒಳ್ಳೆ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರನ್ನು ಕೌತುಕಸಂಗ್ರಹಾಲಯಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಸಂಗಡ ಕರಕೊಂಡು ಹೋಗುವದೂ, ಚಿತ್ರ ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಆಟಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುವದೂ, ಗೆಳೆಯರನ್ನು ಕರಿಸಿಕೊಂಡು ಕೆಲವು ದಿವಸ ಅವರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿರಲಿಕ್ಕೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡುವದೂ, ತಮ್ಮ ಗೆಳೆಯರನ್ನೊಪ್ಪಗೊಂಡು ನೆರೆ ಊರುಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬರಲಿಕ್ಕೆ ಹೇಳುವದೂ ಮುಂತಾದವುಗಳು ಒಳ್ಳೆ ಕೆಲಸಗಳಿಗಾಗಿ ಕೊಡತಕ್ಕ ಇನಾಮಿನ ಬಗೆಗಳಾಗಿವೆ. ಅದರೆ ಮಕ್ಕಳು ಜನರ ಸ್ತೋತ್ರಕ್ಕೆ ಮೆಚ್ಚಿ, ಅಥವಾ ನಿಂದೆಗೆ ಹೆದರಿ, ಒಳ್ಳೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವದು ಸರಿಯಲ್ಲೆಂಬದನ್ನು ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳು ಮರೆಯಲಾಗದು.

ಸ್ತೋತ್ರ ನಿಂದೆಗಳ ಪಂಬಲವಿಲ್ಲದೆ ಬಳ್ಳಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಸುಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಳಿಸುವದು ತಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆಂಬದನ್ನು ತಾಯಿತಂದೆಗಳು ಯಾವಾಗಲೂ ಲಕ್ಷದಲ್ಲಿಡಬೇಕು. ಹೆಚ್ಚಿಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡುವದು ಇಲ್ಲವೆ ದೂಷಿಸುವದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಸಮಯೋಚಿತವಾಗಿ ಬಳ್ಳಿ ನಡತೆಯನ್ನು ಕೊಂಡಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಬಾಧಕವಿಲ್ಲ. ಚಿಕ್ಕಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಮುದ್ದಾಡಿದರೆ ಸಾಕು. ಅವರು ಹೆಚ್ಚಿನ ಇನಾಮು ಬಯಸುವದಿಲ್ಲ.

ಶಿಕ್ಷೆಯು ಸಂಬಂಧವಾದ ನಿಯಮಗಳು ಯಾವವೆಂದರೆ:—

ಶಿಕ್ಷೆಯು ತಪ್ಪದೆ ಆಗುವದೆಂಬ ನಂಬಿಗೆಯನ್ನು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿಸಿದರೆ ಅದರಿಂದ ಬಹು ಪ್ರಯೋಜನವಾಗುವದು. ಬಂದಾನೊಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆಸ್ಟ್ರಿಯದ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲಂಡದ ಸೇನೆಗಳು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಫ್ರಾನ್ಸಿನ ಕೂಡ ಕಾದುತ್ತಿದ್ದವು. ಆಸ್ಟ್ರಿಯದ ಸೇನಾನಾಯಕನು ಪ್ರಿನ್ಸಯೂಜೀನ ಎಂಬವನಿದ್ದನು. ಇಂಗ್ಲಂಡದ ಸೇನಾನಾಯಕನು ಮೊರ್ಲಬರೋದ ಡ್ಯೂಕನಿದ್ದನು. ಆಸ್ಟ್ರಿಯದ ಒಬ್ಬ ಸೈನಿಕನ ಮೇಲೆ ಕಳವಿನ ಆರೋಪ ಬರಲು, ಅವನ ವಿಷಯವಾಗಿ ಅರಸುಮಗನ ಕಡೆಗೆ ವಿಚಾರ ನಡೆದು ತಪ್ಪು ಸಾಬೀತು ಆದದ್ದರಿಂದ ಯುಜೀನನು ಅವನಿಗೆ ಮರಣದ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ವಿಧಿಸಿದನು. ಆದರೆ ಆ ಸಿಪಾಯಿಯು ಗಟ್ಟಿಗನೂ ಚತುರನೂ ಇದ್ದದ್ದರಿಂದ ಕನಿಕರಪಟ್ಟು ಇಂಗ್ಲೀಷಿನ ಡ್ಯೂಕನು ಆ ಅರಸುಮಗನಿಗೆ "ಒಡೆಯರೇ ನೀವು ಈ ಸಣ್ಣ ತಪ್ಪಿಗಾಗಿ ಮರಣದ ಶಿಕ್ಷೆ ಕೊಟ್ಟದ್ದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಇದೊಂದು ಸಾರೆ ಇವನ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಬೇಕು" ಎಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡನು. ಅದಕ್ಕೆ ಅರಸು

ಮಗನು "ಇಂಥ ಅಪರಾಧಿಗಳಿಗೆ ನಾನೆಂದೂ ಅನುಗ್ರಹ ತೋರಿಸಲಾರೆನು" ಎಂದು ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟನು. ಜ್ಯೂಕನು "ದೊರೆಗಳೇ ಈ ಮೇರೆಗೆ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದವರನ್ನೆಲ್ಲ ನೀವು ತಲೆ ಹೊಡಿಸುತ್ತ ಹೋದರೆ, ತುಸು ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿಯೇ ನಮ್ಮ ಅರ್ಧಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಸೇನೆಯು ನಷ್ಟವಾಗುವದು. ಈ ತರದ ಎಷ್ಟೋ ಅಪರಾಧಿಗಳನ್ನು ನಾನು ಕ್ಷಮಿಸಿದ್ದೇನೆ" ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಅರಸು ಮಗನು "ನೀವು ಬಹು ಜನ ತಪ್ಪುಗಾರರನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸುತ್ತಿರುವದರಿಂದಲೇ ನಿಮ್ಮ ದಂಡಿನಲ್ಲಿ ಅಪರಾಧಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಹೆಚ್ಚುತ್ತ ನಡೆದದೆ. ನಾನು ತಪ್ಪುಗಾರರನ್ನು ಎಂದೂ ಕ್ಷಮಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಆದದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಅಪರಾಧಿಗಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆ ಕೊಡುವ ಪ್ರಸಂಗವು ಆಪ್ಪಿತಪ್ಪಿ ಬರುತ್ತದೆ" ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

SELCETIONS FROM THE KARNATIK GAZETTEER.

ಕನ್ನಡ ಗರಿಹುಟಿಯರದಿಂದ ಅವತರಣಿಗಳು.

(೬೩ನೇ ಪುಟದಿಂದ ಸಾಗಿದ್ದು)

ಬ್ಯಾಹಟ್ಟಿ—ಇದು ಮುಬ್ಬಳ್ಳಿಯ ಈಶಾನ್ಯಕ್ಕೆ ೪ ಮೈಲಿನ ಮೇಲೆ ಅದೆ. ರಾಮಲಿಂಗನ ಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಶಿಲಾಲಿಪಿಯುಂಟು. ಅವಲ್ಲದೆ ಲಿಂಗವಂತರ ಎರಡು ಮಠಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು, ಶಿಲಾಲಿಪಿ ಉಂಟು. ಇವುಗಳ ಹೊರ್ತು ಈ ಊರ ಪರ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ತಾಮ್ರ ಪಟಗಳಿವೆ. ಇವೆಲ್ಲ ೧೨ನೇ ೧೩ನೇ ಶತಕಗಳಲ್ಲಿ ಆವಂಥವು.

ನವಲ್ಲಿ—ಮುಬ್ಬಳ್ಳಿಯ ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ೪ ಮೈಲಿನ ಮೇಲಿದೆ. ಇವರ ಬುನಾದಿಯ ಹೆಸರು ಶೋಭನಪುರವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಕೋಟೆಯೊಳಗೂ ಕಾಳಿಕಾದೇವಿಯ ಗುಡಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಬೇರೆ ಊರೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಶಿಲಾಲಿಪಿಗಳಿವೆ.

ಉಣಕಲ್ಲು—ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯ ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ೩ ಮೈಲಿನ ಮೇಲಿದೆ. ಮೂರು ಹಳೆ ಗುಡಿಗಳೂ ಮೂರು ಲಿಪಿಗಳೂ ಇರುತ್ತವೆ. ಊರ ಹೊರಗೆ ಜರ್ಮನ್ ಮಿಶನರಿಗಳ ಬಂಗಲೆಯುಂಟು. ಈಪಳ್ಳಿಯ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡದೊಂದು ಕೆರೆ ಕಟ್ಟಿ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಗೆ ನೀರು ತಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಕುಸುಗಲ್ಲು—ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯ ಈಶಾನ್ಯಕ್ಕೆ ೬ ಮೈಲಿನ ಮೇಲಿದೆ. ಈ ಊರಿಗೆ ಭದ್ರವಾಗಿಯೂ ಸುಂದರವಾಗಿಯೂ ಕಟ್ಟಿದ್ದೊಂದು ಕೋಟೆಯುಂಟು. ಅದನ್ನು ಟೀಪೂನ ಸರದಾರನೊಬ್ಬನು ಕಟ್ಟಿದನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಕೋಟೆಯ ಸುತ್ತಳತೆ ಸುಮಾರು ಒಂದೂವರೆ ಮೈಲು ಇರುತ್ತದೆ. ಈ ಕೋಟೆಯ ಒಂದು ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸರಕಾರೀ ಬಂಗಲೆಯುಂಟು; ಉಳಿದ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಕೋಟೆಯು ಹಾಳಾಗಿದೆ.

ನವಲಗುಂದ ತಾಲೂಕು.

ಕ್ಷೇತ್ರ—ಇದು ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಬೆಳಗಾವೀ ಜಿಲ್ಲೆಯ ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಸರಕಾರೀ ಪಳ್ಳಿಗಳು ೯೦, ದುಮಾಲೀ ಪಳ್ಳಿಗಳು ೩; ಕ್ಷೇತ್ರ ೫೬೦ ಮೈಲು, ಜನಸಂಖ್ಯೆ ೪೭೪೭೦, ಭೂಮಿಯ ಕಂದಾಯ ೩೪,೦೪,೦೬೦ ರೂಪಾಯಿ.

ಸ್ವರೂಪ, ಭೂಮಿ—ಬಂದೇ ಸವನಾದ ಕರೆ ಭೂಮಿಯೇ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಗುಡ್ಡಗಳು ಬಹುತರ ಇಲ್ಲ. ಜಾಲೀ ಮರವೇ ಮರ, ಪಳ್ಳಿಗಳು ದೊಡ್ಡವೂ ದೂರ ದೂರವಾಗಿಯೂ ಇರುತ್ತವೆ.

ಹವೆ, ಮಳೆ, ನೀರು—ಕೆಂಪು ಭೂಮಿಗಿಂತ ಕರೆ ನೆಲವು ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಯುತ್ತದೆ, ಚಳಿಗಾಲದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ತಂಪಾಗುತ್ತದೆ. ಮಳೆ ನೇಮವ್ವಲ್ಲ, ನವಲಗುಂದದಲ್ಲಿ ೭ ರಿಂದ ೪೦ ಇಂಚಿನವರೆಗೆ, ಸರಾಸರೀ ಮೂನದಿಂದ

೭೦ ಇಂಚು ಬೀಳುತ್ತದೆ. ಬಿಣ್ಣೀಪಳ್ಳವು ಈ ತಾಲೂಕಿನೊಳಗಿಂದ ಹರಿಯುತ್ತದೆ; ಇದರ ನೀರು ಸೌಳು. ಕೆಲವು ಪಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ಕೆರೆಗಳೂ ಕೆಲವುಗಳಿಗೆ ಬಾವಿಗಳೂ ಉಂಟು. ಆದರೆ ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಕೊರತೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

ದೊಡ್ಡ ಊರುಗಳು.

ನವಲಗುಂದ—ಧಾರವಾಡದ ಪೂರ್ವಕ್ಕೆ ೨೫ ಮೈಲಿನ ಮೇಲೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ತಾಲೂಕ ಕಚೇರಿ, ಪೊಲೀಸ ಕಚೇರಿ, ಟಪಾಲ ಕಚೇರಿ, ಆಸ್ಪತ್ರಿ, ಮ್ಯುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿ, ೫ ಶಾಲೆಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಮುಂಗಳವಾರ ಸಂತೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ದನಗಳ ವ್ಯಾಪಾರ ಬಹಳ ಆಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಮೇಲ್ಮಾದ ಜವುಖಾನೆಗಳು ಹುಟ್ಟುತ್ತವೆ. ಹಾಳು ಕೋಟೆಯೊಂದುಂಟು. ಈ ಊರಿಗೆ ಬಂದು ದೊಡ್ಡ ಕೆರೆಯೂ ಬಂದು ಕೀ ನೀರಿನ ಬಾವಿಯೂ, ೫೧ ಸೌಳು ನೀರಿನ ಬಾವಿಗಳೂ ಉಂಟು. ಆದರೂ ನವಲಗುಂದಕ್ಕೆ ನೀರಿನ ಬರವು ಆಗಾಗ್ಗೆ ಬರುತ್ತದೆ.

ಈ ಊರಲ್ಲಿ ಪುರಾತನ ಕಾಲದ ಗುಡಿಗಳೂ ಲಿಪಿಗಳೂ ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ಆದದ್ದರಿಂದ ಇದು ಆರ್ವಾಚೀನ ಕಾಲದ ಗ್ರಾಮವೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಆದರೂ ಸನ್ ೧೪೫೪ರಲ್ಲಿ ಬಾಮನೀ ೨ನೇ ಅಲ್ಲಾವುದ್ದೀನನ ಆಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಅವನ ಸರದಾರನಾದ ಜಲಾಲ ಖಾನನ ವಶದಲ್ಲಿ ನವಲಗುಂದವಿತ್ತೆಂದು ಇತಿಹಾಸದಿಂದ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಮುಂದಿನ ಬೂದಶಹನಾದ ಹುಮಾಯೂನನಿಗೂ ಜಲಾಲ ಖಾನನ ಮಗನಾದ ಸಿಕಂದರನಿಗೂ ನವಲಗುಂದದ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧವಾಗಿ ಸಿಕಂದರನು ಮಡಿದನು. ಸವಣೂರಿನ ನಬಾಬನನ್ನು ಔರಂಗಜೇಬನು ನೇಮಿಸಿದಾಗ ನವಲಗುಂದದ (ಈಗಿನ

ಸಿವಸಂಗಿಯು) ದೇಸಾಯಿಯು ಆ ನಬಾಬನ ಹಸ್ತಕನಾಗಿ ದ್ದನು. ಹೈದರಲ್ಲಿಯು ಕೃಷ್ಣೆಯ ದಕ್ಷಿಣದ ಶೀಮೆಯನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿದಾಗ ಈ ದೇಸಾಯಿಯು ಅವನಿಗೆ ಕಪ್ಪ ಕೊಡು ತ್ತಿದ್ದನು. ಸನ್ ೧೪೧೭ರಲ್ಲಿ ನವಲಗುಂದದ ಶೀಮೆಯು ಇಂಗ್ಲಿಷರ ವಶಕ್ಕೆ ಬಂದ ಬಳಿಕ ಜನರಲ್ ಮನ್ರೋನು ರಾಮರಾಯನೆಂಬ ಸರದಾರನನ್ನು ನವಲಗುಂದವನ್ನು ತ ಕ್ಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಕಳಿಸಿದನು. ಆಗ ಬಾಪೂ ಗೋಖಲೆ ನವಲ ಗುಂದದಲ್ಲಿದ್ದನು. ಅವನಿಗೂ ರಾಮರಾಯನಿಗೂ ಯುದ್ಧ ವಾಗಿ ರಾಮರಾಯನು ಬಹು ಕೌಶ್ಯದಿಂದ ನವಲಗುಂದ ವನ್ನು ತಕ್ಕೊಂಡನು.

ನರಗುಂದ—ನವಲಗುಂದದ ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ೧೬ ಮೈಲಿನ ಮೇಲಿದೆ. ಈ ಊರು ಸುಮಾರು ೪೦೦ ಫೂಟು ಎತ್ತರವಾ ದದ್ದೊಂದು ಗುಡ್ಡದ ಬುಡದಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಮಹಾಲ ಕಚೇರಿ, ಟಪಾಲ ಕಚೇರಿ, ಮ್ಯುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿ ಉಂಟು. ಇದು ಪಡವಣಿಯ ಪೇಟೆ; ವ್ಯಾಪಾರವು ಬಳಿತಾಗಿ ನಡೆ ಯುತ್ತದೆ. ಈ ಊರಿಗೆ ೩ ಕೆರೆಗಳುಂಟು. ಆದರೂ ನೀರಿನ ದುರ್ಭಿಕ್ಷವು ಆಗಾಗ್ಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ನರಗುಂದದ ಕೋಟೆ ಯು ತಕ್ಕಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೆಸರಾದದ್ದು. ಇದು ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಗುಡ್ಡದ ಮೇಲೆ ೩೮೪ ಎಕರಿನ ಕ್ಷೇತ್ರವುಳ್ಳದ್ದಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಗೆಲ್ಲಲಿಕ್ಕೆ ಅಸಾಧ್ಯವಾದದ್ದೆಂದು ಎಣಿಸ ಲ್ಪಡುತ್ತಿತ್ತು. ಪೇಟೆಯಲ್ಲಿ ಶಂಕರಲಿಂಗ, ಮಹಾಬಳೇಶ್ವರ, ಜೋಡ ಪನುಮಂತ ಎಂಬ ಗುಡಿಗಳೂ, ಕೋಟೆಯಲ್ಲಿ ವೆಂಕಟರಮಣನ ಗುಡಿಯೂ ಉಂಟು. ವೆಂಕಟರಮಣನ ಗುಡಿಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯ ಮೊದಲನೇ ಸಂಸ್ಥಾನಿಕನಾದ ರಾಘು ರಾಯನೆಂಬವನು ಸನ್ ೧೭೨೦ರಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಸಿದನು, ಈ ಗು ಡಿಗೆ ಬಂದು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ವೆಚ್ಚಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳು

ವ

ತ್ತಾರೆ. ದೇವರಿಗೆ ೨೦೦೦ ರೂಪಾಯಿಯ ಭೂಮಿಯೂ ೧೩೦೦ ರೂಪಾಯಿಯ ವರ್ಷಾಶನವೂ ಇರುತ್ತವೆ. ಸ ೧೮೫೪ನೇ ವರ್ಷದ ಬಂಡಾಯದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸರಕಾರೀ ದಂಡಿನವರು ವೆಂಕಟರಮಣನ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಬಿಡಿದು ಗುಡಿಯನ್ನು ಕೆಡಿಸಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಈಚೆಯಲ್ಲಿ ರಾಮದುರ್ಗದ ಸಂಸ್ಥಾನಿಕನು ಗುಡಿಯನ್ನು ದುರಸ್ತು ಮಾಡಿ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ, ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ನಡಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದದರಿಂದ ಸರಕಾರದವರೂ ಗುಡಿಯನ್ನು ಅದಕ್ಕೆ ನಡಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಇನಾಮು ಸಹಿತವಾಗಿ ಅವನ ವಶಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟರು. ನವರಾತ್ರಿಯ ಉತ್ಸವದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ೧೦೦೦೦ ಜಾತ್ರೆ ಕೂಡುತ್ತದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ೬೦,೦೦೦ ರೂಪಾಯಿಯ ವ್ಯಾಪಾರವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಊರಲ್ಲಿ ೪ ಸರಕಾರೀ ಶಾಲೆಗಳಿವೆ.

ನರಗುಂದದ ಕೋಟೆಯನ್ನು ಸನ್ ೧೬೭೪ರಲ್ಲಿ ಶಿವಾಜಿಯು ಕಟ್ಟಿಸಿದನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಸ ೧೭೮೫ರಲ್ಲಿ ಟೀಪೂನು ನರಗುಂದವನ್ನು ತಕ್ಕೊಂಡನು; ಆದರೆ ಮುಂದೆ ಎರಡು ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಆದ ಒಪ್ಪಂದದಲ್ಲಿ ಅವನ್ನು ಪೇಶವನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟನು. ಪೇಶವನ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಇಂಗ್ಲಿಷ ಸರಕಾರದವರು ತಕ್ಕೊಂಡ ಬಳಿಕ ಅವರು ನರಗುಂದದ ಸಂಸ್ಥಾನವನ್ನು ಅವರ ಮೊದಲಿನ ಬಿಡೆಯನಾದ ದಾದಾಜೀರಾಯನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟರು. ಸ ೧೮೫೩ರಲ್ಲಿ ಈ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಬಿಡೆಯನಾದ ಭಾಸ್ಕರರಾವ ಬಾಬಾಸಾಹೇಬನಿಗೆ ಸರಕಾರದವರು ದತ್ತಪುತ್ರನನ್ನು ತಕ್ಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡದಿದ್ದ ಕಾರಣ ಅವನು ಬಂಡಾಯ ಮಾಡಿದನು. ಆರಂಭಕ್ಕೆ ಸರಕಾರದವರು ಕೋಟೆಯ ಮೇಲಿನ ತೋಪುಗಳನ್ನೂ ಮದ್ದುಗುಂಡನ್ನೂ ಧಾರವಾಡಕ್ಕೆ ಕಳಿಸೆಂದು ಭಾಸ್ಕರರಾಯನಿಗೆ

ಅಪ್ಪಣೇ ಮಾಡಿದರು. ಆ ಪ್ರಕಾರ ಅವನು ಕೆಲವು ತೋ
ಪ್ಪುಗಳನ್ನೂ ಮದ್ದು ಗುಂಡನ್ನೂ ಧಾರವಾಡಕ್ಕೆ ಕಳಿಸಿದ
ಬಳಿಕ, ಮುಂಡರಗಿಯ ಭೀಮರಾಯನು ಬಂಡಾಯ ಮಾಡಿ
ದ ಸುದ್ದೀ ಕೇಳಿ, ಉಳಿದ ತೋಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಕೋಟೆಯ
ಮೇಲೆ ಸಜ್ಜ ಮಾಡಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಭಾಸ್ಕರರಾಯನು ಬಂಡಾಯ
ಹೂಡಿದನು. ಅಷ್ಟರೊಳಗೆ ಪೋಲಿಟಿಕಲ್ ಏಜಂಟನಾದ
ಮ್ಯಾನ್ಸನ್ ಸಾಹೇಬನು ಭಾಸ್ಕರರಾಯನಿಗೆ ಬರೆದದ್ದೊಂ
ದು ಪತ್ರದಿಂದ ಭಾಸ್ಕರರಾಯನು ಸಿಟ್ಟಾಗಿ, ಕೆಲವು ದಂಡು
ತಕ್ಕೊಂಡು ಸಾಹೇಬನು ಆಗ ಇದ್ದ ಸೋರೀಬಾನವೆಂಬ
ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಅದನ್ನು ಸುತ್ತುಗಟ್ಟಿ, ಮ್ಯಾನ್ಸನ್ನನ
ಹುತ್ತಿಗೇ ಕೊಯಿದು, ಅವನ ರುಂಡವನ್ನು ನರಗುಂದದ
ಅಗಸೇ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಬಯ್ದು ಕಟ್ಟಿದನು. ಆದ್ದರಿಂದ ಸರ
ಜಾರ್ಜ ಮಾಲಕಮ್ ಸಾಹೇಬನು ದಂಡು ತಕ್ಕೊಂಡು ನರ
ಗುಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಎರಡು ದಿವಸದೊಳಗೇ ಕೋಟೆಯನ್ನು
ತಕ್ಕೊಂಡನು. ಆದರೆ ಭಾಸ್ಕರರಾಯನು ಓಡಿ ಹೋದನು.
ಬೆಳಗಾವಿಯ ಪೋಲೀಸ ಸುಪರಿಂಟೆಂಡೆಂಟನಾದ ಸೂಟರ
ಸಾಹೇಬನು ಸ್ವಲ್ಪ ದಿವಸದೊಳಗೆ ಭಾಸ್ಕರರಾಯನನ್ನು
ತೊರಗಲ್ಲಿನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದನು; ಆಗ ಅವನ ಸಂಗಡ
ಬೇರೆ ಆರು ಜನರಿದ್ದರು. ಭಾಸ್ಕರರಾಯನನ್ನು ಬೆಳಗಾ
ವಿಗೆ ತಂದು ಜೂನ ೧೦ನೇ ತಾರೀಖಿನಲ್ಲಿ ಗಲ್ಲಿಗೇರಿಸಿದರು,
೧೮೫೮. ಆದ್ದರಿಂದ ನರಗುಂದದ ಸಂಸ್ಥಾನವು ಸರಕಾರ
ಕ್ಕೆ ಸೇರಿತು. ಕೋಟೆಯನ್ನು ಸರಕಾರದವರು ಹಾಳು
ಮಾಡಿ, ಬಳಗಿನ ಹೊಂಚಗಳನ್ನು ಬಿಡಿದು ಕೆಡಿಸಿಬಿಟ್ಟರು.

METHODS OF TEACHING.

ಕಲಿಸುವ ಪದ್ಧತಿಗಳು

ನಿ ಬಂ ಧ.

(೧೬೬ನೆಯ ಪುಟದಿಂದ ಮುಂದೆ ಸಾಗಿದ್ದು)

(೧) ಮನುಷ್ಯನ ಗುಣಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಸಂಪೂರ್ಣಸ್ಥಿತಿಗೆ ತರುವಂಥ ಯಾವತ್ತೂ ಬುದ್ಧಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳ ವೃದ್ಧಿಯೇ ವಿದ್ಯೆಯೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ವಿದ್ಯೆ, ಶಿಕ್ಷಣ ಇವೇ ಶಬ್ದಗಳ ಅರ್ಥ ಬಂದೇ ಎಂದು ತಿಳುಕೊಳ್ಳುವದು ತಪ್ಪು. ಹೀಗೆ ತಿಳುಕೊಳ್ಳುವದರಿಂದ ಅನೇಕ ತಪ್ಪುಗಳು ಆಗುವದು ಸಹಜ. ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲ್ಲದೆ ಯಾವ ವಿದ್ಯೆಯೂ ಬರದು. ಏನೆ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕಿಂತ ಕೊಂಚ ವಿದ್ಯೆಯು ಬರಬಹುದು. ಬರವಳಿಗಳಲ್ಲವನೇ ವಿದ್ವಾಂಸನೆಂದು ಹೇಳ ಕೂಡದು; ಆದರೆ ಬಹಳ ಕೆಲಸವಾಡುವವನೇ ವಿದ್ವಾಂಸನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

(೨) ಯಾವತ್ತು ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯೆ ಕಲಿಯಲಿಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಪ್ರಾಣಿಯೆಂದರೆ ಮನುಷ್ಯನೇ. ಇತರ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಪೋಷಣೆ ರಕ್ಷಣೆಗಳಿಂದಲೇ ಯೋಗ್ಯಸ್ಥಿತಿಯು ಬಂದು, ಅವು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಮಾಡುವಂಥ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಲಾಂತರದಿಂದ ಸಹ ಬಂದು ರವಷ್ಟಾದರೂ ಸುಧಾರಣೆಯಾಗದೆ ಇವು ಇದ್ದ ಹಾಗೇ ಇರುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಮನುಷ್ಯನು ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿ ಚಾಚಿ ಸುಧಾರಿಸುತ್ತ ನಡೆದಿದ್ದಾನೆ. ಪ್ರತಿ ಬಂದು ಜನಾಂಗದವರು ತಮ್ಮ ಪೂರ್ವಜರ ಅನುಭವದಿಂದ ತಮಗೆ ದೊರೆತ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿ ಅವನ್ನು ತಮ್ಮ ಪಶ್ಚಾತ್ ಮಟ್ಟಿವರ ಪಾಲಿಗೆ ಇಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ಮೇರೆಗೆ ವಿದ್ಯೆಯು ಮನುಷ್ಯಜಾತಿಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಬಹು ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಇದು ವರೆಗೆ ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲಿ ಆದ ಸುಧಾರಣೆಯನ್ನು ನೋಡಲಾಗಿ ಮುಂದೆ ಎಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ಸುಧಾರಣೆಯಾದೀತೆಂಬವನ್ನು ಹೇಳುವದು ತಕ್ಕ್ಯವಿಲ್ಲ.

(೩) ಶಿಕ್ಷಣೆಯಿಂದ ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲಿ ಇರುವ ಮಾನಸಿಕ, ಶಾರೀರಿಕ, ಅಲಂಕಾರಿಕ, ನೈತಿಕ ಎಂಬ ವಿಧವಿಧದ ಬುದ್ಧಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳು ಸಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತವೆ. ಆದದರಿಂದ ಶಿಕ್ಷಣೆಯುಲ್ಲಿ ಮಾನಸಿಕ, ಶಾರೀರಿಕ, ಅಲಂಕಾರಿಕ, ನೈತಿಕ ಎಂಬ ನಾಲ್ಕು ವಿಭಾಗಗಳನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು. ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸುವದಕ್ಕೂ ಬೆಳಿಸುವದಕ್ಕೂ ಅವಶ್ಯಕವಾದ ಮನಸಿನ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವದೇ ಮಾನಸಿಕ ವಿದ್ಯೆಯು. ಇದರಲ್ಲಿ ತಿಳುವಳಿಕೆಯಿಂದ ಬಾಹ್ಯ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಜ್ಞಾನ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ; ಸ್ಮರಣ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ನಾವು ಸಂಪಾದಿಸಿದಂಥ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಉತ್ತರ ಸಂತತಿಗಳ ಉಪಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಥರಾಗುತ್ತೇವೆ; ಕಲ್ಪನೆಯಿಂದ ತರತರದ ಉಲ್ಲಾಸದ ವಿಚಾರಗಳು ಪುಟ್ಟುತ್ತವೆ; ನಿರ್ಣಯದಿಂದ ನಾವು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿ, ಯಾವದಾದರೊಂದು ಮಾತು ಸತ್ಯವೋ ಮಿಥ್ಯವೋ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯದ ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನತಂತುಗಳ ಪೂರ್ಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯು ಶಾರೀರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಶಾರೀರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವು ವಸ್ತುತಃ ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವದ್ದಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಶಿಕ್ಷಣೆಯಿಂದ ಶರೀರಕ್ಕೆ ಸೌಖ್ಯ ಉಂಟಾಗುವದರಿಂದಲೂ, ಶರೀರವು ಚಪಲತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ವಿಧೇಯವಾಗುವದರಿಂದಲೂ, ಈ ತರದ ಶಿಕ್ಷಣೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಲಕ್ಷ ಕೊಡುವದು ಲೇಸು. ಈ ಶಿಕ್ಷಣೆಯಿಂದ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಆರೋಗ್ಯವೂ, ಶಕ್ತಿಯೂ, ಕಾಂತಿಯೂ ಉಂಟಾಗುತ್ತವೆ. ಮತ್ತು ಇದಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಗತಿ ಏನಂದರೆ, ಮನಸ್ಸು ಬಹುತರವಾಗಿ ದೇಹಸ್ಥಿತಿಗೆ ಅನುಸರಿಸಿ ಇರುವದು. ಆದದರಿಂದ ನಾವು ಮನಸ್ಸನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸ್ವಸ್ಥವಿಟ್ಟು ಅದರ ಯಾವತ್ತು ಶಕ್ತಿಗಳ ಉಪಯೋಗವನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳ

ನೇಕಾದರೆ ನಿಯಮಿತವಾದ ಸಾಧಕದ ಅಭ್ಯಾಸದಿಂದ ಶರೀರವನ್ನು ಸದ ಆರೋಗ್ಯದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲೇಬೇಕು. ಗಂಡಾಂತರ ನಿವಾರಣೆಕ್ಕೆ ಶಾರೀರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವು ಒಂದು ಸಾಧನವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹ್ಯಾಗಂದರೆ—ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಯಾರಾದರು ಮೈಮೇಲೆ ಬಂದರೆ ಕಸುವುಳ್ಳ ಮನುಷ್ಯನು ಬಮ್ಮೇಲೆ ನೆಲಕ್ಕೆ ಬೀಳದೆ ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಅವರ ಕೂಡ ಗುದ್ದಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಪತ್ತುವನು; ತನ್ನ ಕೈ ಸಾಧಿಸದಿದ್ದರೆ ಓಡಿ ಹೋಗಿ ತನ್ನ ಜೀವ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವನು. ಅಲಂಕಾರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣೆಯಿಂದ ಸೃಷ್ಟಿ ಸೌಂದರ್ಯಗಳನ್ನೂ ಗ್ರಂಥ ಕಲಾ ಕೌಶಲ್ಯಗಳಲ್ಲಿರುವ ಸ್ವಾರಸ್ಯವನ್ನೂ ತಿಳುಕೊಂಡು, ಸಂತೋಷ ಪಡುವದಕ್ಕೆ ಮನಸ್ಸು ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. ಆವದರಿಂದ ಈ ಶಿಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಪಡೆದವರು ಸುಂದರವಾದ ಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸುರಸ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇಂಪಾದ ಗಾನಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವ ಸ್ವಾರಸ್ಯವನ್ನು ತಿಳುಕೊಂಡು ಸಂತೋಷ ಭರಿತರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಮನುಷ್ಯನ ಬುದ್ಧಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನ, ಕರ್ತೃತ್ವ, ತಿಳುವಳಿಕೆ ಎಂಬ ಮೂರು ವಿಭಾಗಗಳನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು. ಈ ಮೂರು ವಿಭಾಗಗಳಿಗೆ ಸತ್ಯ, ಒಳ್ಳೇತನ, ಸೌಂದರ್ಯ ಎಂಬ ಮೂರು ತರದ ಕಲ್ಪನೆಗಳು ಹೊಂದಿರುವವು. ಸತ್ಯಕ್ಕೆ ತರ್ಕಶಾಸ್ತ್ರವು, ಒಳ್ಳೇತನಕ್ಕೆ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರವು ಹ್ಯಾಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿರುವವೋ ಹಾಗೆಯೇ ಸೌಂದರ್ಯಕ್ಕೆ ಅಲಂಕಾರ ಶಾಸ್ತ್ರವು ಸಂಬಂಧಿಸಿರುವದು. ಅಲಂಕಾರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣೆಯಿಂದ ಮನೆಮಾರುಗಳನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೂ ಬಟ್ಟೆವಂತೆ ಉಡಿಗೆ ತೊಡಿಗೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೂ ನಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ಯಾವತ್ತು ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಕ್ರಮಗೊಳಿಸುವದಕ್ಕೂ ಅನುಕೂಲವಾದ ಬುದ್ಧಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಶಿಕ್ಷಣೆಯಿಂದ ಯಾ

ಪದಾರ್ಥವೊಂದು ಪ್ರಾಣಿಯು ಇಲ್ಲವೆ ವಸ್ತುವಿನ ಸಮಗಟ್ಟನ್ನು ತಿಳುಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ನಾವು ಸಮರ್ಥರಾಗುತ್ತೇವೆ. ಮತ್ತು ಇದರಿಂದ ಮನಸ್ಸಿನೊಳಗಿನ ಸಂಶಯವು ದೂರಾಗಿ ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತ್ಯವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವದಕ್ಕೆ ನಮಗೆ ಅಭ್ಯಾಸ ಬೀಳುವದು. ಅಲಂಕಾರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವು ಇತರ ಶಿಕ್ಷಣಗಳಷ್ಟು ಉಪಯೋಗವುಳ್ಳದ್ದಿರದಿದ್ದರೂ ಮನಸಿಗೆ ವಿಮಲತರ ಸಂತೋಷವನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡಿ ನಮ್ಮ ಸಂಸಾರದ ಭಾರವನ್ನು ಪರಿಹರ ಮಾಡುವದಲ್ಲದೆ ಸ್ವರ್ಗಸುಖದ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಸಹ ನಮಗೆ ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿಯೇ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ನೀತಿ ಶಿಕ್ಷಣದಿಂದ ನಮ್ಮ ದಯೆಯು ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ; ಮನಸು ವಿಸ್ತೃತವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಯುಷ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ನಿಯಮಿಸುವಂಥ ನಾನಾತರದ ಕ್ರಮಗಳು ಈ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಸಂಕಲಿತವಾಗಿರುವವು. ಈ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಧಾರ್ಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವು ಸಹ ಕೂಡಿರುವದು. ನೀತಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಇರದಿದ್ದರೆ ಮನುಷ್ಯನಿಗೂ ಪಶುವಿಗೂ ಏನೂ ಭೇದ ಉಳಿಯುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಈ ಶಿಕ್ಷಣದಿಂದ ಮನುಷ್ಯನು ದೇವರಿಗೂ ತನಗೂ ತನ್ನ ನೆರೆಯವರಿಗೂ ಮಾಡತಕ್ಕ ಕರ್ತವ್ಯಗಳನ್ನು ಕಲಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ನೀತಿ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬೋಧನೆಗಿಂತ ಕೃತಿಯೇ ಲೇಸು ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ತಾಯಿತಂದೆಗಳೂ ಗುರುಗಳೂ ಪುಡುಗರಿಗೆ ನೀತಿ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಉಪದೇಶ ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ತಾವೇ ನೀತಿಮಾರ್ಗದಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತಿರಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅವರ ಬೋಧನೆಯು ವ್ಯರ್ಥವಾಗುವದು. ಮತ್ತು ಅವರು ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳು ಕೆಟ್ಟ ಪುಡುಗರ ಜೊತೆಯೊಳಗೆ ಕೇರದಂತೆ ಎಚ್ಚರಗೊಂಡು ಅವರನ್ನು ಬಳ್ಳೀ ಜೊತೆಗಾರರ ಸಮವಾಸದಲ್ಲಿ

ಬೇರಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಎತ್ತುಗಡೆ ಮಾಡುತ್ತಿರ ಬೇಕು. ಯಾಕಂದರೆ ಮಕ್ಕಳು ತಮ್ಮ ಗುರುಗಳ ಶಿಕ್ಷಣೆಯಿಂದ ನೀತಿಮಾರ್ಗವನ್ನು ಹಿಡಿಯುವದಕ್ಕಿಂತ ನೆರೆಯವರ ಸಹವಾಸದಿಂದಲೇ ಆ ಹಾದಿಗೆ ಪತ್ತುವದು ಹೆಚ್ಚು ವಾಡಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಯುರೋಪವ ಎಷ್ಟೋ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಧಾರ್ಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಗುಡಿ ಮಠಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಡುವದಲ್ಲದೆ ಲೌಕಿಕೋಪಯೋಗದ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಹ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ದೇಶದ ಶಾಲೆಗಳೊಳಗಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪಂಥದವರಾಗಿರುವದರಿಂದ ಇಂಥ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಅತಿ ಪ್ರಯಾಸವಾಗುವದು. ಕೆಲವು ಕಾಲದ ಹಿಂದೆ ಸರಕಾರದವರು ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದೊಳಗಿನ ಯಾವತ್ತು ಜಾತಿಯ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ನೀತಿ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಕಲಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗ ಬೇಳುವಂಥ ಬಂದು ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಬರೆಸು ಬೇಕೆಂದು ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡಿದ್ದರು ಆದರೆ ಆದು ಇನ್ನೂವರೆಗೆ ಬೈಲಿಗೆ ಬಂದಂತೆ ತೋರುವದಿಲ್ಲ.

CORRESPONDENCE.

ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರ.

ರಾವಸಾಹೇಬ ಎಡಿಟರ ಕನ್ನಡ ಶಾಲಾ ಪತ್ರಕ ಇವರ ಸನ್ನಿಧಿಗೆ:—

ವಿ. ವಿ. ಕೆಳಗೆ ಬರೆದ ನಾಲ್ಕು ಪಂಕ್ತಿಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಕರಕಂಜದಿಂದ ಉದ್ಭವಿಸುವ ಸುಂದರ ಶಾಲಾ ಪತ್ರಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸುವಿರೆಂದು ಆಶಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಕಂದ ॥ ಅಗಿಯಜಹುಣಿವಿಹೋದ, ಮಿಗೆಮೂರುದಿವಸಕ್ಕ ।
ಮೃಗಧರನ ಕೂಡೆ ಮೃಗವಿರಲು ಮಳೆಗಾಲ ।
ಜಗವಣಿಯಲಕ್ಕು ಸರ್ವಜ್ಞ. ॥ ೧ ॥

ಈ ಕವಿತೆಯು ಕನ್ನಡ ಕವಿತೆಯ ಎನೇ ಪುಸ್ತಕದೊಳಗಿನ ೪ನೇ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಉಂಟು.

ಇದರ ಭಾವಾರ್ಥವೇನಂದರೆ:—ಆಗಿಯ ಹುಣ್ಣಿಮೆಯಾದ ನಂತರ ೩ ದಿವಸಗಳ ಮೇಲೆ ನಿತ್ಯ ನಕ್ಷತ್ರವು ಮೃಗವಿದ್ದರೆ, ಮಳೆಗಾಲವು ಅತಿಶಯವಾಗುವದು.

ಇನ್ನು, ವೈಶಾಖ ಪೌರ್ಣಿಮೆಯ ದಿವಸ ನಿತ್ಯ ನಕ್ಷತ್ರವು ವಿಶಾಖಾ ಅಥವಾ ಅದರ ಹಿಂದಿನ ಮುಂದಿನ ಬಂದೆರಡು ನಕ್ಷತ್ರಗಳೊಳಗೆ ಯಾವದೊಂದು ನಕ್ಷತ್ರವು ಇರುವದು ಪ್ರಸ್ತುತಸಿದ್ಧವಾದದ್ದು. ಮುಂದೆ ೩ ದಿವಸದ ನಂತರ ಧನಿಷ್ಠಾ ಅಥವಾ ಅವಕ್ಕೆ ನಿಕಟವಾಗಿರುವ ಯಾವದೊಂದು ನಕ್ಷತ್ರವು ಇರಲಿಕ್ಕೇ ಬೇಕು. ಅಂದಮೇಲೆ ೧೨—೧೩ ನಕ್ಷತ್ರಗಳ ಅಂತರದ ಮೇಲಿರುವ ಮೃಗ ನಕ್ಷತ್ರವು ಆ ದಿವಸ ಬರಲಾರದು. ಈ ಅಪೂರ್ವ ಯೋಗವು ಹ್ಯಾಗೆ ಸಂಭವಿಸೀತೆಂಬ ವಿಷಯವಾಗಿಯೂ, ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಕವಿತೆಯನ್ನು ಕಲಿಸಿದ ಪತ್ತಿ ೫।೬ ವರ್ಷಗಳಾಗಿ ಹೋದರೂ, ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಆಕ್ಷೇಪವು ಹೊರಡದ್ದರಿಂದಲೂ, ಸರ್ವಜ್ಞ ಕವಿಯ ಉಕ್ತಿಯು ದೋಷಾರ್ಹವೆಂದು ತಿಳುಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಆಸ್ಪದವಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದಲೂ ನನ್ನ ಜಿಜ್ಞಾಸೆಯು ಪ್ರಬಲವಾಯಿತು.

ವೈಶಾಖ ವದ್ಯ ೩ ದಿವಸ ಮೃಗ ನಕ್ಷತ್ರವು ಬರುತ್ತದೆಂದು ಗ್ರಹಿಸಿದರೆ ಈ ಯೋಗವು ಎಷ್ಟು ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಭವಿಸುವದೆಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಆಧಾರದಿಂದ ಯಾವ ಸಿದ್ಧಾಂತವು ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗುವದು? ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಶಯ ತಟ್ಟಿತು.

ಈ ಸಂಶಯವನ್ನು ಯಾರಾದರೂ ನನ್ನ ದೇಶ ಬಾಂಧವರು ಪರಿಹರಿಸಿದರೆ ಅವರ ಉಪಕಾರವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುವೆನು ಇಂತಿ ವಿಜ್ಞಾಪನೆ.

ಏ. ಕಲ್ಲೋಳಿ ತಾ॥ ಚಿ. } ವಿಷ್ಣು ಬಾಬಾಜಿ ಕುಲಕರ್ಣಿ
ತಾ॥ ೧೦-೬-೧೪. } ಕಲ್ಲೋಳಿ.

ವರ್ಗಣೆ ವಸೂಲು.

ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲೆ.

	ರೂ.	ಅ.	ಪೈ.
ರಾ॥ ಸಾ॥ ಡಿ. ಎ. ಇನಸ್ಪೆಕ್ಟರ ಇವರಿಂದ ಲೋಕಲ ಬೋರ್ಡ ಶಾಲೆಗಳ ಬಾಬತು ಮೇ ೯೫ ರ ಬಗ್ಗೆ.	೫೫	೪	೯
ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ ಮುನಸ್ತರಿಂದ ೧೪ ಮ್ಯು. ಶಾಲೆಗಳ ಬಾ. ೯೫ನೇ ಸಾಲಿನ ಎಪ್ರಿಲ, ಮೇ, ಜೂನ ತಿಂಗಳುಗಳ ಬಗ್ಗೆ.	೫	೮	೬
ಧಾರವಾಡ ಮುನಸ್ತರಿಂದ ೧೩ ಮ್ಯು. ಸ್ಕೂಲಗಳ ಬಗ್ಗೆ ೯೫ನೇ ಸಾಲಿನ ಎಪ್ರಿಲ, ಮೇ, ಜೂನ ತಿಂಗಳುಗಳ ಬಾಬತು.	೩	೧೫	೦
ಹಾವೇರಿ ಮುನಸ್ತರಿಂದ ೨ ಶಾಲೆಗಳ ಬಾ॥ ಜನವರಿ ೯೫ ರಿಂದ ಜೂನ ೯೫ ಅಖೈರವರೆಗೆ.	೦	೧೫	೦

ವಿಜಾಪೂರ ಜಿಲ್ಲೆ.

ರಾ॥ ಸಾ॥ ಡಿ. ಎ. ಇನಸ್ಪೆಕ್ಟರ ಇವರಿಂದ ಲೋಕಲ ಬೋರ್ಡ ಮ್ಯು. ಶಾಲೆಗಳ ಬಾಬತು ಜೂನ ೧೮೯೫ ಇಸವಿಯ ಬಗ್ಗೆ	೧೮	೫	೫

ಕಾರವಾರ ಜಿಲ್ಲೆ.

ರಾ॥ ಸಾ॥ ಡಿ. ಎ. ಇನಸ್ಪೆಕ್ಟರ ಇವರಿಂದ ಲೋಕಲ ಬೋರ್ಡ ಶಾಲೆಗಳ ಬಾಬತು ೯೫ನೇ ಸಾಲಿನ ಎಪ್ರಿಲ್, ಮೇ, ಜೂನ ತಿಂಗಳುಗಳ ಬಗ್ಗೆ.	೫೫	೫	೫

ಶಿರುಹಟ್ಟಿ.

ರಾ. ಸಾ. ಡಿ. ಎ. ಇನಸ್ಪೆಕ್ಟರ ಧಾರವಾಡ ಇವರಿಂದ ಲಿಫೀಸಿನ ಬಾಬತು ೧೮೯೫ನೇ ಸಾಲಿನ ಬಗ್ಗೆ.	೦	೧೫	೦

---

* ಇದರೊಳಗೇನಾದರೂ ತಪ್ಪು ಇದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ವಯಮಾಡಿ ತಿಳುಹಬೇಕು.

ರಾ. ಸಾ. ನ್ಯಾಯಾಧೀಶ ಮುಧೋಳ ಇವರಿಂದ ೯೪ನೇ ಸಾಲಿನ ಬಗ್ಗೆ.	೦ ೧೫ ೦
ರಾ. ರಾ. ಕೃಷ್ಣಾಜಿ ಲಿಂಗೋ ಹೆಬಸೂರ ಇವರಿಂದ ೯೪ನೇ ಇಸ್ವಿಯ ಅಕ್ಟೋಬರದಿಂದ ದಿಸೆಂಬರ ಅಖೈರವರೆಗೆ.	೦ ೪ ೦

ಕನ್ನಡ ಶಾಲಾಪತ್ರಕದ ವರ್ಗಣಿ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಮುಂಗಡ ...೧೫ ಆಣೆ
ಒಂದು ಸಂಚಿಕೆಗೆ ... ... ೨ ಆಣೆ

ಪ್ರಕಟನೆಗಳನ್ನು ಛಾಪಿಸುವ ದರಗಳು.

ಒಮ್ಮೆ ಇಟ್ಟರೆ.		ಪಂಕ್ತಿಗಳವರೆಗೆ	೧ ರೂ.
ಮೂರುಸಾರೆ ಇಟ್ಟರೆ	೧೦	,,	,,
ಆರುಸಾರೆ ಇಟ್ಟರೆ	೧೬	,,	,,

ಸೂಚನೆಗಳು.

೧. ಶಾಲಾಪತ್ರಕಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪುವಂಥ ಪ್ರಕಟನೆಗಳನ್ನೇ ಛಾಪಿಸುವೆವು.

೨. ಶಿರೋಲೇಖಕ್ಕೂ, ಅಪೂರ್ಣ ಪಂಕ್ತಿಗೂ ಪೂರಾ ಪಂಕ್ತಿಯ ಹಾಸಲು ಬೀಳುವದು.

೩. ಭಾಷಾಂತರ ಮಾಡಿ ಛಾಪಿಸುವದಾದರೆ ಮೇಲಿನ ದರದ ಇಮ್ಮಡಿ ಫೀ ಬೀಳುವದು.

೪. ಪ್ರಕಟನೆಯು ಕೂಡ ಹಣ ಕಳುಹಲಿಕ್ಕೆ ಬೇಕು.

೫. ಟಿಕೀಟು ಇಟ್ಟ ಹೊರ್ತು ಉತ್ತರ ಶಿಗಲಾರದು.

RAOJI B. KARANDIKAR.
ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ, ಕನ್ನಡ ಶಾಲಾಪತ್ರಕ.

ಶಾಲಾಪತ್ರಿಕೆ.

KANARESE

SCHOOL PAPER.

ಪುಸ್ತಕ ೭೯.] ಸಪ್ಟೆಂಬರ ೧೮೯೪ಳ. [ಸಂಚಿಕೆ ೯.

ಅನುಕ್ರಮಣಿಕೆ. ಪುಟ.

೧. ವಿದ್ಯಾಸುಧಾರಣಾ ಸಂಬಂಧದ ವೃತ್ತಾಂತಗಳು ... ೧೯೩
೨. ಮಕ್ಕಳ ನೀತಿ ಶಿಕ್ಷಣವು ೨೦೦
೩. ಕಲಿಸುವ ಪದ್ಧತಿಗಳು ೨೦೪
೪. ಕನ್ನಡ ಗಝೆಟಿಯರದಿಂದ ಅವತರಣಗಳು ... ೨೧೦
೫. ಹೊಸ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಮೇಲೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ... ೨೧೩
೬. ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರ ೨೧೫

CONTENTS.

1. Educational Intelligence and Useful Notes ... 193
2. The Moral Training of Children- 200
3. Methods of Teaching 204
4. Selections from the Karnatik Gazetteer ... 210
5. Review 213
6. Correspondence 215

DHARWAR:
PRINTED AT THE KARNATIC BOOK DEPOT PRESS,
1894.

ನುಡಿಗಟ್ಟು.

(ತಿದ್ದಿ ಬೆಳಿಸಿದ ಎನೇ ಅವೃತ್ತಿ ನುಂಗಳೂರಿ
ಬಾಸೆಲ್ ಮಿಶನ್ ಪ್ರೆಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಛಾಪಿಸಿದ್ದು).

ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿಸುವದೇನಂದರೆ, ನುಡಿಗಟ್ಟು ಎನೆಯ ಅವೃತ್ತಿ ಛಾಪಿಸಿ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಬಂದಿರುತ್ತವೆ. ಬೇಕಾದವರು ಪಣ ಕಳುಹಿಂ ಇಲ್ಲವೆ ವ್ಹಾಲ್ಯೂಪೇಬಲ್ ಮಾಡಿಸಿ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಪತ್ರವನ್ನು ಸುವಾಚ್ಯ ಅಕ್ಷರಗಳಿಂದಲೂ ಚಲೋ ಪುಸಿಯಿಂದಲೂ ಬರೆಯಬೇಕು. ಸಹಿಯನ್ನೂ ಪತ್ತ್ಯಯನ್ನೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಬರೆಯಬೇಕು.

ರಾ. ರಾ. ಪಳಕಟ್ಟಿ ಇವರು ಹೊಸದಾಗಿ ಮುದ್ರಿಸಿದ ಸಿಕಂದರನ ಚರಿತ್ರಗಳನ್ನು ಬೇಡುವವರು ಸಹ ನನಗೆ ತಿಳಿಸಿದರೆ ಪುಸ್ತಕಗಳು ದೊರೆಯುವವು.

ಬೆಲೆಯು.

		ರೂ.	ಆ.	
ನುಡಿಗಟ್ಟು	...	೦	೫	೦
ಸಿಕಂದರನ ಚರಿತ್ರೆ (ಸಾದಾ ಬೈಂಡು)		೧	೦	೦
ಸದರ (ಪಕ್ಕಾ ಬೈಂಡು)		೧	೪	೦

ಛಾರವಾಡ :—
೬೭-೫-೧೪.

ಛೋಂಡೋ ನ. ಮುಳಬಾಗಲು
ಅ. ಮಾಸ್ತರ ಟ್ರೇನಿಂಗ ಕಾಲೇಜ,
ಛಾರವಾಡ.

ಶಾಲಾಪತ್ರಿಕೆ.

ಪದ್ಯಂ.

ಪ್ರಿಯವಿದ್ಯಾಗುರುವರ್ಯರುನ್ನತಿಕೆಯುಂ ಸಚ್ಛಿಕ್ಷಣೋತ್ಕರ್ಷಮುಂ ।
ಭಯಸುತ್ತಂ ಪ್ರತಿಮಾಸದಾದಿಗೊಲವಿಂದೀಪತ್ರಮುಂ ಮುದ್ರಿಸಿ ॥
ನಯದಿಂದಿತ್ತಪೆವೋದುವರ್ಗಸುಗುಣಂ ತೋರಲ್ಕೆ ಕೈಕೊಂಬುದೈ ।
ದಯೆಯಿಂದೋಷವತಿದ್ದವೇಳ್ವುದುಬುಧರ್ ಜ್ಞಾನಾಭಿವೃದ್ಧಿಪ್ರಿಯರ್॥೧॥

ಪುಸ್ತಕ ೭ನೆ.] ಸೆಪ್ಟೆಂಬರು ೧೮೬೯ನೆ ಇ. [ಸಂಚಿಕೆ ೯

EDUCATIONAL INTELLIGENCE AND USEFUL NOTES.

ವಿದ್ಯಾ ಸುಧಾರಣೆಯ ಸಂಬಂಧದ ವೃತ್ತಾಂತಗಳು.

ಡಾಕ್ಟರ ಭಾಂಡಾರಕರವರು ಸೂಚಿಸಿದ ಎರಡನೇ ವಿಷಯವೇನೆಂದರೆ,—"ವಿದ್ಯಾರ್ಜನವು ಕೇವಲ ಹೊಟ್ಟೆ ಹೊರ ಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕಲ್ಲ, ಅದರಿಂದ ಬುದ್ಧಿಪ್ರಾಗಲ್ಭ್ಯ, ಫನ ಪಾಂಡಿತ್ಯ, ಸದಾಚರಣೆ, ಸತ್ಯನಿಷ್ಠೆ, ದೇಶಪ್ರೀತಿ, ಲೋಕನೀತಿ ಮುಂತಾದ ಪರಿಣಾಮಗಳಾಗಲಿಕ್ಕೆ ಬೇಕು; ಆದರೆ ಅವು ಈಗ ಅಪರೂಪವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ." ಈ ನೂತಿಗೆ ನಾವು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೂ ಬಹುತಾಂಶದಿಂದ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದ ಫಲಗಳು ದೊರೆಯದೆ ಇರಲಿಕ್ಕೆ ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ನಡೆಯುವ "ಪರೀಕ್ಷಾ ಪದ್ಧತಿಯೂ" ಅಭ್ಯಾಸ ಕ್ರಮವೂ" ಕಾರಣವಾಗಿವೆಂದು ಹೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿ ಇಲ್ಲ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ೭ನೇ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗ ಹತ್ತಿದಂದಿನಿಂದ ಕಡೆತನಕ ಶರ್ಮತ್ತಿನ ಕುದುರೆಯಂತೆ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳೆಂಬ ಪಂಥದ ಓಟಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದೇ ಸವನೆ

ಪುಟ ೧೦೧ ನೋಡು.

ಯುಂಟಕ್ಕ ಸಾಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರ ಹೊರ್ತು ಕ್ರಮಿಕ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಸೇರುವಂಥವು ಕೆಲವು ಸೇರದಂಥವು ಇದ್ದಾಗ್ಯೂ ಅವರು ಹಾಗೂ ಹೀಗೂ ಅವೆಲ್ಲವುಗಳನ್ನು ಕಲಿತು ಮೇಲಿನ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಪರೀಕ್ಷಾಪದ್ಧತಿಯು.

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗೆ ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ಗುಣಗಳು ದೊರೆದವು ಎಂಬದನ್ನು ನೋಡಿ, ಒಟ್ಟು ನೂರಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟಿಷ್ಟು ಗುಣಗಳನ್ನು ಬೊರಿಕಿಸಿದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮಾನದಿಂದ ಮಾಸ್ತರನ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟುವರು. ಈ ತರದ ಪರೀಕ್ಷಾ ಪದ್ಧತಿಯಿಂದ ಶಾಲೆಯ ಸಾಮಾನ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಅವರಿಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಬುದ್ಧಿ, ನಡೆನುಡಿಗಳ ಮೇಲೆ ಆಗುವ ಪರಿಣಾಮ, ಶಿಕ್ಷಣ ಪದ್ಧತಿ, ಶಾಲೆಯ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಮಾಸ್ತರನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳತಕ್ಕ ಶ್ರಮ ಇವು ತಿಳಿಯುವದಿಲ್ಲ. ಬಂದೆರಡು ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮರೀತಿಯಿಂದ ಪಾಸಾದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯು ಬಂದು ಪೇಳ ಉಳಿದ ವಿಷಯುಗಳಲ್ಲಿ ನಾಪಾಸಾದರೆ ಆ ಮಾಸ್ತರನಿಗೆ ಕೊರತೆ ಬರುವದು. ಆದದ್ದರಿಂದ ಮಾಸ್ತರ ಜನರು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ೪೫ ಗುಣಗಳನ್ನು ಪಡೆದರೆ ತಮ್ಮ ಕೆಲಸವಾಯಿತೆಂದು ಎಣಿಸಿ, ಅಷ್ಟೇಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುವರಲ್ಲದೆ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಚುರುಕುತನಕ್ಕೆ ಉತ್ತೇಜನ ಕೊಡುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುವದಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಬುದ್ಧಿಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಂಸ್ಕಾರವಾಗುವದಿಪ್ಪೇ ಹೊರತು ವಿಶೇಷ ಸಂಸ್ಕಾರವಾಗುವದಿಲ್ಲ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಾವರೂ ಯಾವದೊಂ

ದು ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾವೀಣ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಬಯಸುವ ವಿಲ್ಲ. ಅಂಕ್ಕೆ ೩೩ ರಂತೆ ಗುಣಗಳನ್ನು ಪಡೆದರೆ ಸಾಕೆಂದು ಗ್ರಹಿಸಿ, ಅಷ್ಟಕ್ಕಷ್ಟೇ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಅಭ್ಯಾಸ ಕ್ರಮವನ್ನು ಇಡುವದಕ್ಕೆ ಹವಣಿಸುವರು. ಇದರಿಂದ ಅವರು ಯಾವದೊಂದು ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಪ್ರಾವೀಣ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯಲಾರರೆಂಬ ಮಾತು ಸಹಜವಾದದ್ದು. ಅಭ್ಯಾಸ ಕ್ರಮದ ನಾಲ್ಕೈದು ಮುಖ್ಯ ವಿಷಯಗಳೊಳಗಿನ ಕನಿಷ್ಠಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಮೂರು ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಸಾದರೆ ಮಾತ್ರ ಮೇಲಿನ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹಾಕಬೇಕೆಂಬ ನಿಯಮವಿರುತ್ತದೆ. ಈ ನಿಯಮವಾದರೂ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರ್ದೋಷವಾದದ್ದೆಂದು ಅನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದಿಲ್ಲ. ಯಾಕೆಂದರೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಬಹುಮ್ಮೆ ತಮಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬರುತ್ತಿರುವ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿಯೇ ನಾಪಾಸಾಗುವ ಸಂಭವ ಉಂಟು. ಇಂಥ ಹುಡುಗರನ್ನು ಪರೀಕ್ಷೆಯು ಪರಿಣಾಮದ ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲಿನ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹಾಕದಿದ್ದರೆ, ಅವರ ಉಲ್ಹಾಸವು ಕುಗ್ಗುವದು, ತಿರುಗಿ ಬಾರು ವರ್ಷ ಕಲಿತದ್ದೇ ಕಲಿಯಬೇಕಾಯಿತೆಂದೆಣಿಸಿ, ಅವರು ಲಕ್ಷಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುವದಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಅವರ ಎಳೆ ಪ್ರಾಯದ ಒಂದು ವರ್ಷವು ನಿರುತ್ಸಾಹದಿಂದ ಕಳೆದು ಹೋಗುವದು. ಈ ಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ತಕ್ಕಷ್ಟು ಪ್ರಯೋಜನವಾಗಲಾರದು. ಆದದ್ದರಿಂದ ಕೇವಲ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಪರಿಣಾಮದ ಮೇಲಿಂದಲೇ ಮೇಲಿನ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹಾಕುವದಕ್ಕಿಂತ ಇಂಥ ಪ್ರಸಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಸ್ತರನ ಸಿಫಾರಸನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವದು ಯುಕ್ತವು. ಈ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯ ಅಭ್ಯಾಸ, ಚುರುಕುತನ, ನೀತಿಯ ನಡಾವಳಿ, ಬುದ್ಧಿ, ಶಾಲೆಯ ತಿದ್ದುವಿಕೆ ಇವುಗಳನ್ನು

ಕುರಿತು ಸಹ ವಿಚಾರ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು. ಹೀಗಾದ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ನೀತಿಯಿಂದ ನಡೆಯಲಿಕ್ಕೂ ಸತ್ಯವನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಲಿಕ್ಕೂ ತಾವೇ ಮುಂದಾಗುವರು.

ಇಂಗ್ಲಂಡದಲ್ಲಿ ಇನಸ್ಪೆಕ್ಟರರು ಇಲ್ಲಿಯಂತೆ ಇಡಿ ಶಾಲೆಯ ಪರೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಮೊದಲಿನಿಂದ ಕಡೆತನಕ ಎಲ್ಲ ವಿಷಯುಗಳಲ್ಲಿ ತಾವೇ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವದಿಲ್ಲ. ಮಾಸ್ತರರಿಗೆ ತಿಳಿಸದೇ ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗಿ, ಅಲ್ಲಿಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಹ್ಯಾಗಿದೆ? ಅಭ್ಯಾಸ ಹ್ಯಾಗೆ ನಡೆದದೆ? ಕೆಳಗಿನ ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಬಡವೆ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಅದಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ಹೇಳುವರೋ ಇಲ್ಲವೋ? ಎಂಬ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ನೋಡುವರು. ಶಿಕ್ಷಕರು ಕಲಿಸುವ ಪಾಠಗಳ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳನ್ನೂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಂದ ಬರೆಸಿದ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳನ್ನೂ ಪರೀಕ್ಷಿಸುವರು. ಮಾಸ್ತರನು ಕಲಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ತುಸು ಹೊತ್ತು ಕೂತು, ಮಾಸ್ತರನ ಪೂರ್ವಸಿದ್ಧತೆ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ವಿಷಯಜ್ಞಾನ ಮಾಡಿ ಕೊಡುವ ಅವನ ಚಾತುರ್ಯ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ನೋಡುವರು.

ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಉದ್ದೇಶಗಳು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಎರಡು ಇರುವವು :—(೧) ಮಾಸ್ತರನ ಕೆಲಸವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸುವದು. (೨) ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಮೇಲಿನ ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕವರಾಗಿರುವರೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂಬುವನ್ನು ನೋಡಿ, ಅವರನ್ನು ಮೇಲಿನ ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಸೇರಿಸುವದು. ಮೊದಲನೇ ಉದ್ದೇಶವು ಶಾಲೆಯ ತಪಾಸಣೆಯಿಂದಲೂ ತಿಳಿಸದೇ ಹೋಗಿ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ನೋಡುವವರಿಂದಲೂ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸಫಲವಾಗುವದು. ಎರಡನೇ ಉದ್ದೇಶವು ಅವಸರದ ಪರೀಕ್ಷೆಯಿಂದ ಕಡೆಗಾಣುವದಕ್ಕಿಂತ ಇಡಿ ವರ್ಷದವರೆಗೆ ಕಲಿಸಿದ ಮಾಸ್ತರನಿಂದ

ಹುಚ್ಚು ಬಳ್ಳಿ ರೀತಿಯಿಂದ ಕಡೆಗಾಣುವದೇನು ಹೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಏನು ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯು ವರ್ಷದ ಅಭ್ಯಾಸ, ಹಾಜರಿ, ನಡತೆ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಮೇಲಿನ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹಾಕುವ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಮಾಸ್ತರನಿಗೆ ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ಏನೂ ಅಡ್ಡಿ ತೋರುವದಿಲ್ಲ. ನಾಪಾಸಾದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ನಾಪಾಸಾದ ವಿಷಯಗಳ ಪೂರ್ತಿ ಅದೇ ವರ್ಗದಲ್ಲಿಟ್ಟು ಉಳಿದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಹಚ್ಚಿನ ವರ್ಗದ ಕೂಡ ಕಲಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುವದು ಸಯುಕ್ತಿಕವಾಗಿ ನವುಗೆ ತೋರುತ್ತದೆ.

ಈಗಿನ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಿಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯು ನೇಮಕವಾದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತಕ್ಕಷ್ಟ ಗುಣಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ನನೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂಬದನ್ನು ನೋಡುವದಿಷ್ಟೇ ಇರುವದರಿಂದ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೂ ಮಾಸ್ತರಜನರೂ ವಿಷಯ ಜ್ಞಾನದ ಕಡೆಗೆ ದುರ್ಲಕ್ಷ ಮಾಡಿ ಕ್ಷಿ ಗುಣಗಳನ್ನು ಪಡೆದರೆ ಸಾಕೆಂದು ಗ್ರಹಿಸುವರು. ಇದರಿಂದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಿಷಯದ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಸರಕಾರದವರು ನೇಮಕಮಾಡಿದ ಕ್ರಮಿಕ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಸಾಧ್ಯಂತವಾಗಿ ಕಲಿಸದೆ, ಅಷ್ಟಕ್ಕಷ್ಟೇ ಕಲಿಸಿ, ಆ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಆಧಾರದಿಂದ ಬರೆದಂಥ ಖಾಸಗೀ ನೋಟು ಪುಸ್ತಕಗಳ ಶಬ್ದಾರ್ಥ ಭಾವಾರ್ಥ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಮಾಸ್ತರ ಜನರು ತಮ್ಮ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಸಾಗಿಸುವರು. ಇದರಿಂದ ಆಯೋಗ್ಯ ಪುಸ್ತಕಗಳಿಗೆ ಉತ್ತೇಜನ ಬರೆಯುವದು. ಇವುಗಳಿಂದ ಪ್ರಶ್ನಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಅನುವಾಗುವದೇ ಹೊರತು ವಿಷಯಜ್ಞಾನವು ಲೇಶವಾದರೂ ಆಗುವದಿಲ್ಲ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ತಾವು ಮಾಡ

ತಕ್ಕಂಥ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡದೆ, ಸ್ಮರಣಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಅ
ಲಂಬಿಸುವ ಹಾನಿಕರವಾದ ಪದ್ಧತಿಗೆ ಆಶ್ರಯ ಕೊಡುತ್ತಾ
ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ವಿಚಾರದಿಂದ ಯಾವದಾವದೊಂದು ಸಂಗತಿ
ಯನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತಿಳುಕೊಳ್ಳುವ ಗೌರವವ ಪದ್ಧತಿಗ
ಎರವಾಗುತ್ತಾರೆ.

ಅಭ್ಯಾಸಕ್ರಮ.

ಸಮ್ಯಕ್ ಕ್ರಮಿಕ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿಯಾವದರೂ ಪಕ್ಕ ಪರಿಣ
ಡು ಆಗುವದು ನಮಗೆ ಸಯುಕ್ತಿಕ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಆಯು
ತ್ತೆಗೆ ನೇಮಿಸಿದ ವಿಷಯುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕಲಿಯಬೇಕೆಂಬ ಕಟ್ಟ
ಳೆ ಇರುವವರಿಂದ ಯಾವದೊಂದು ವಿಷಯುವು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗೆ
ಬೇಸರ ಹುಟ್ಟಿಸುವಂಥಾದಿದ್ದರೂ ಅವನು ಜೀವ ಅಟ್ಟಿಸಿ
ಕೊಂಡು ಅವನ್ನು ಕಲಿಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಆ
ವಿಷಯಜ್ಞಾನವು ಚನ್ನಾಗಿ ಆಗುವದಿಲ್ಲಿಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಆ ವಿದ್ಯಾ
ರ್ಥಿಗೆ ತನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯ ವಿಷಯುಗಳನ್ನು ಕಲಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಪ
ಕ್ಕಷ್ಟು ವೇಳೆಯಾದರೂ ದೊರೆಯುವದಿಲ್ಲ, ಹೀಗಾಗಿ ಯಾ
ವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಅವನು ಪ್ರಾವೀಣ್ಯವನ್ನು ಪಡೆ
ಯುವದಿಲ್ಲ. ಆದದ್ದರಿಂದ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ವಿಷಯುಗಳಲ್ಲಿ ಅವ
ಶ್ಯಕ ವಿಷಯುಗಳೂ, ಐಚ್ಛಿಕ ವಿಷಯುಗಳೂ ಎಂಬ ಎರ
ಡು ಭಾಗಗಳನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಅವಶ್ಯ
ಕ ವಿಷಯುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕಲಿಯುವದಲ್ಲದೆ ಐಚ್ಛಿಕ ವಿಷಯುಗಳ
ಲ್ಲಿ ತಮಗೆ ಇಷ್ಟವಾದ ವಿಷಯುಗಳನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಂಡು ಅ
ಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಿರಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ವಿ
ದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ವಿಷಯುಜ್ಞಾನವು ಚನ್ನಾಗಿ
ಆಗುವದು.

ಲೇಖನ, ವಾಚನ, ಗಣಿತ, ಆರೋಗ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ ಈ ನಾ

ಲ್ಲನ್ನು ಅವಶ್ಯಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು. ವ್ಯಾಕರಣ, ಇತಿಹಾಸ, ಭೂಗೋಲ, ಹೆಚ್ಚಿನಗಣಿತ (ಅಂದರೆ ಅಪೂರ್ಣಾಂಕ, ಬೀಜಗಣಿತ, ಸಿದ್ಧಾಂತ), ಕೃಷಿಕರ್ಮ, ರಸಾಯನಶಾಸ್ತ್ರ, ಚಿತ್ರಕಲೆ, ಶಾರೀರಿಕಶಿಕ್ಷಣ (ಅಂದರೆ ಬಡಿಗೆ ಕವಾಯಿತುಗಳು) ಇವುಗಳನ್ನು ಐಚ್ಛಿಕ ವಿಷಯಗಳಾಗಿ ಮಾಡಬಹುದು. ಈ ತರದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಬಿ. ಎ. ಎಸ್ಸಿ. ಎ. ಪರೀಕ್ಷೆಗಳ ಪೂರ್ತಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಈ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಐಚ್ಛಿಕ ವಿಷಯಗಳ ವ್ಯಾಸಂಗ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಷ್ಟು ಕಾಲಮಾತ್ರ ದೊರೆಯುವದಿಲ್ಲ, ಆದದ್ದರಿಂದ ಇಂಥ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಕನಿಷ್ಠ ಪ್ರತಿಯ ಶಿಕ್ಷಣದಿಂದ ಮೇಲ್ತರದ ಶಿಕ್ಷಣದ ವರೆಗೆ ಇದ್ದರೆ ಎಲ್ಲ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೂ ಐಚ್ಛಿಕ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ತಮಗೆ ಬೇಕಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಂಡು ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಷ್ಟು ಕಾಲದೊರೆದು, ಅವರು ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಆ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವೀಣರಾಗುವರು.

ಮೇಲೆ ಸೂಚಿಸಿದ ತಿದ್ದುಪಾಟುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ, ಕಾಲಾ ತಪಾಸಣೆಯನ್ನು ಮೇಲಿಂದಮೇಲೆ ಮಾಡುತ್ತ, ಶಾಲೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ನಡೆನುಡಿ, ಮಾಸ್ತರರು ಕಲಿಸುವ ಪದ್ಧತಿ ಇವುಗಳಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಲಕ್ಷವನ್ನು ಪೂರೈಸುತ್ತಾ, ಮಾಸ್ತರ ಜನರಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ತಲಬು ಇನಾಮುಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಸಾಗಿಸಿದರೆ, ಡಾಕ್ಟರ ಭಾಂಡಾರಕರವರು ಸೂಚಿಸಿದ ಮೇರೆಗೆ ಸುಧಾರಣೆಯಾಗಲಿಕ್ಕೆ ಏನೂ ಬಾಧೆ ತೋರುವದಿಲ್ಲ.

THE MORAL TRAINING OF CHILDREN.

ಮಕ್ಕಳ ನೀತಿ ಶಿಕ್ಷಣವು.

(೧೯೦ನೇ ಪುಟದಿಂದ ಮುಂದೆ ಸಾಗಿದ್ದು.)

ಬಾವು ವೇಳೆ ಮಕ್ಕಳು ತಮ್ಮ ತಪ್ಪಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆಯಾಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲೆಂದು ಎಣಿಸಹತ್ತಿದರೆ ಅವರು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಅಪರಾಧ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಯತ್ನಿಸುವರು. ಆದದ್ದರಿಂದ ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದ ಕೂಡಲೆ, ಅವರಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕಲ್ಲದೆ ಇದೊಂದು ಸಾರೆ ಕ್ಷಮಿಸುವಾ, ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದರೆ ಶಿಕ್ಷಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಬಂದೀತೆಂದು ಗ್ರಹಿಸಿ ಅವರನ್ನು ದಂಡಿಸದೆ ಬಿಡುವದು ಸರಿಯಲ್ಲ.

೨. ಹಗುರಾದ ಶಿಕ್ಷೆಯಿಂದ ಕೆಲಸವಾಗುವೆಂತಿದ್ದರೆ, ಉಗ್ರ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕೊಡಬಾರದು. ಬರೆ ಕಣ್ಣಿಂಜಿಕೆಯಿಂದಾಗುವ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬಾಯಿ ಮಾಡಬಾರದು. ಬರೆ ನಾಲ್ಕು ಒಳ್ಳೆ ಮಾತುಗಳಿಂದಾಗುವ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಕೆಟ್ಟ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡುವ ಅವಶ್ಯವಿಲ್ಲ. ಬಾಯಿ ಮಾತಿಗೆ ಮಕ್ಕಳು ಒಳಗಾಗುವದಿಲ್ಲೆಂದು ಮನಗಂಡ ಹೊತ್ತು ಹೆಚ್ಚಿನ ಶಿಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುವದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಈ ಉಪಾಯಗಳಿಂದ ಮಕ್ಕಳು ಎಣಿಕೆಗೆ ಬರದಿದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ಉಗ್ರಶಿಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದು. ಮಕ್ಕಳ ಕೂಡ ಮಾತಾಡುವದನ್ನು ಕಟ್ಟುಮಾಡುವದು, ಅವರನ್ನು ಆಟ ನೋಟಗಳಿಗೆ ಕರಕೊಂಡು ಹೋಗದಿರುವದು, ಇನಾಮುಗಳನ್ನು ಕೊಡದಿರುವದು, ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಕೆಲವು ಹಗುರು ಶಿಕ್ಷೆಯ ಪ್ರಕಾರಗಳುಂಟು.

೩. ಶಿಕ್ಷೆಯು ಅಪರಾಧಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು. ಹುಡುಗನು ಚಂಡಿನಿಂದ ತನ್ನ ಅಣ್ಣತಮ್ಮಂದಿರನ್ನು ಅಥವಾ ಅಕ್ಕ

ತಂಗಿಯನ್ನೂ ಹೊಡೆದರೆ, ಆ ಚಂಡನ್ನು ಕಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಆಟದ ಬಡಿಯನ್ನು ಅಜಾಗ್ರತೆಯಿಂದ ಕಳಕೊಂಡರೆ, ಅವನಿಗೆ ಮತ್ತೊಂದನ್ನು ಕೊಡಬಾರದು. ಅವನು ತನ್ನ ತಂಗಿಯ ಚಿತ್ರದ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಹರಿದರೆ, ಅವನ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಅವಳಿಗೆ ಕೊಡಿಸಬೇಕು. ಅವರು ಬಬ್ಬರ ಕೂಡ ಬಬ್ಬರು ಜಗಳಾಡಿದರೆ ಅವರನ್ನು ಅಗಲಿಸಿ ಬಿಡಬೇಕು.

೪. ಸುಳ್ಳು ನೆವರಿಕೆಗಳನ್ನು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಎಂದೂ ತೋರಿಸಬಾರದು. ಸುಳ್ಳು ಹೇಳುವದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸಾಧಾರಣವಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ತಿಳಿಗೇಡಿ ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳೇ ಕಾರಣರು.

ಮಕ್ಕಳು ತಮಗೆ ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲದಂಥ ಯಾವದೊಂದು ಪದಾರ್ಥವನ್ನು ಬೇಡಿದರೆ, ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳು 'ಅದು ಕಡಿಯುತ್ತದೆ' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅವರನ್ನು ಹೆದರಿಸುವರು. ಈ ನುಡಿಯು ಸುಳ್ಳಾದದ್ದೆಂದು ಮಕ್ಕಳು ಅನುಭವದಿಂದ ಸುಲಭನಾಗಿ ತಿಳುಕೊಳ್ಳುವರು. ಮುಂದೆ, ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳು ದಿಟವಾದ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದರೂ ಅವರು ಅದನ್ನು ನಂಬುವದಿಲ್ಲಿಚ್ಛೇ ಅಲ್ಲ ಅವರೂ ಸುಳ್ಳಾಡಹತ್ತುವರು. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕತ್ತಲೆಯ ಅಂಜಿಕೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಬಾರದು. ಕತ್ತಲೆ ಬಿದ್ದ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ಇರುವಾಗ, ಅವರೊಂದಿಗೆ ಉಲ್ಲಾಸವಿಂದಲೂ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದಲೂ ಮಾತಾಡುತ್ತಿರಬೇಕು. ಎಷ್ಟೋ ತಿಳಿಗೇಡಿ ತಾಯಿಗಳು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸುವವಕ್ಕಾಗಿ ಕತ್ತಲಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ನುಗಿಸಿ ಬಾಗಿಲು ಹಾಕುವರು. ಇದರಿಂದ ಮಕ್ಕಳು ಕತ್ತಲಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಅಂಜುವದಂತು ಸರಿಯೇ, ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಸಹ ಅಂಜಹತ್ತುವರು. ಕೈಯಲ್ಲಿ ದೀವಿಗೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದೆ ಕತ್ತಲು ಬಿದ್ದ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುವದಿಲ್ಲ. ಈ ವಿಷಯ

ವಾಗಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿದ್ದಲ್ಪಟ್ಟ ಮಕ್ಕಳು ಪಗಲು ಉಲ್ಲಾಸದಿಂ ದ ಅತ್ತಿತ್ತ ತಿರುಗಾಡುವಂತೆ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿಯೂ ನಿರ್ಭಯದಿಂದ ಬೇಕಾದ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹೋಗುವರು.

ಮಕ್ಕಳಿಗೆ 'ಬಾವಾ ಪೈದೀತು' 'ದೆವ್ವು ಹಿಡುಕೊಳ್ಳುವದು' ಮುಂತಾದ ಸುಳ್ಳು ಹೆದರಿಕೆಯ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿ ಅವರನ್ನು ಅಂಜಿಸುವರು. ಇದರಿಂದ ಮುಂದೆ ಅವರಿಗೆ ಬಹಳ ಕೇಡುಂಟಾಗುವದು. ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯು ಬಹು ಜನರು ದೆವ್ವು ಅಂದ ಕೂಡಲೇ ಹೆದರಿಕೊಳ್ಳುವರು. ಒಂದು ವೇಳೆ ದೆವ್ವು ಎಂಬ ನುಡಿಯು ಭ್ರಾಂತಿ ಮೂಲಕವಾದದ್ದೆಂಬ ಸಂಗತಿಯು ಅವರಿಗೆ ಮನವರಿಕೆಯಾಗಿದ್ದರೂ, ಅವರು ಭಯಪಡುವರು. ಇದರ ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ:—ಅವರು ಚಿಕ್ಕವರಿರುವಾಗ ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳು ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ, ದೆವ್ವು ಬಂತು, ಅದು ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಕೂತಿದೆ, ಈಗ ಹೊರಗೆ ಬರುವದು, ನಿನ್ನನ್ನು ಹಿಡುಕೊಂಡು ಹೋಗುವದು ಎಂದು ಹೇಳಿದ ಬೆವರಿಕೆಯ ನುಡಿಗಳು ಅವರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮನೆಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕೂತಿರುತ್ತವೆ. ಅವರು ದೊಡ್ಡವರಾದ ಮೇಲೆ ಸಹ ಚಿಕ್ಕಂದಿನಲ್ಲಿ ಅವರ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಬೇರೂರಿದ ದೆವ್ವಿನ ಸಂಬಂಧದ ಭಯವನ್ನು ಕಿತ್ತುಹಾಕುವದು ಅವರಿಂದ ಆಗುವದಿಲ್ಲ. ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳು ಮಕ್ಕಳ ಕಿರಿ ಕಿರಿಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕಾಗಿ ಈ ತರದ ಭಯಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುವದು ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರವೂ ಸರಿಯಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ಒಳ್ಳೇ ಮಾತುಗಳಿಂದ ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳಿದರೆ ಅವರು ಸುಮ್ಮನಾಗಿ ತಮ್ಮ ಹಟವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳು ಹೇಳಿದಂತೆ ಕೇಳುವರು.

ಆಳುಗಳು ಹುಡುಗರನ್ನು ಅಡಿಸುವಾಗ ಈ ಪ್ರಕಾರದ

ಸುಳ್ಳು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೆದರಿಸುವರು. ಇತ್ತ ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳು ಲಕ್ಷ್ಯಗೊಟ್ಟು ಇಂಥ ಅಳು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಬಳಿತಾಗಿ ಬೋಧಿಸಬೇಕು. ಈ ಹಾಳು ಬೆದರಿಕೆಗಳಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗುವದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಕೆಲ ಹುಡುಗರಿಗೆ ಮುಚ್ಚು ಹಿಡಿದವನೂ ಕೆಲವರು ಸತ್ತದೂ ಗೊತ್ತುಂಟು. ಪ್ರಾಣಿಶಾತದ ಸುದ್ದಿಗಳು ನಿಜವಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಮಕ್ಕಳಮುಂದೆ ಅಡಬಾರದು.

ಕನಸುಗಳು ಮಿಮುಳಿಸ ವಿಕಾರವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳಿಂದ ಅಜೀರ್ಣಾಂಶದ ವಿಕಾರವು ಸೂಚಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಈ ವುಗಳಿಗೆ ಜನರು ಸ್ವತಃ ಎಳ್ಳಷ್ಟಾದರೂ ಲಕ್ಷ್ಯ ಕೊಡಬಾರದಿಪ್ಪೇ ಅಲ್ಲ, ಅವುಗಳ ನಿಜವಾದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳಬೇಕು. ಹಲ್ಲಿಯು ನುಡಿಯೂ ಗೂಬೆಯು ಕೂಗೂ ಕಾಗೆಯ ಪಕುನವೂ ಅಪ್ರಿಯ ದರ್ಶನವೂ ಮುಂತಾದ ಸಂಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರವು ತಥ್ಯಾಂಶವಿಲ್ಲ. ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಮೂಢ ಭ್ರದ್ಧಿ ಹುಟ್ಟದಂತೆ ಎಚ್ಚರ ವಹಿಸಬೇಕು. ಅವರಿಂದ ಅವರು ಮುಂದೆ ಸುಖದಿಂದ ಬಾಳುವರು.

೫. ಮಕ್ಕಳು ಕೈತಪ್ಪಿ ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದರೆ, ಅವರನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸಬಾರದು. ಹುಡುಗನು ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಅಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಅವನ ಅಂಗಿಯ ಪದರು ಯಾತಕ್ಕಾದರೂ ಸಿಕ್ಕು, ಅದು ಹರಿದರೆ, ತಾಯಿಯು ಅಂಗಿ ಹರಿದದ್ದಕ್ಕೆ ಸಿಟ್ಟಾಗಿ ಆ ಬಡ ಹುಡುಗನನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸುವಳು. ಬಂದು ಬೇಳೆ ಅವನು ಬೇಕಂತ ಆ ಅಂಗಿಯನ್ನು ಮೊಳೆಗೆ ಸಿಗಿಸಿ ಜಗ್ಗಿಯಾಡಿ ಹರಿದಿದ್ದರೆ ಅವನು ಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಪಾತ್ರನು. ಆದರೆ ಅಕಸ್ಮಿತವಾಗಿ ಸಂಭವಿಸಿದಂಥ ಕೃತ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಅವನನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸುವದು ಸರಿಯಲ್ಲ.

METHODS OF TEACHING.

ಕಲಿಸುವ ಪದ್ಧತಿಗಳು

ನಿ ಬಂ ಧ.

(೧೯೦೨ನೆಯ ಪುಟದಿಂದ ಮುಂದೆ ಸಾಗಿದ್ದು)

(೫) ಎಲ್ಲ ಸುಧಾರಿಸಿದ ಜನಾಂಗದವರು ಕೀಳಜಾತಿ ಜನ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನೂ ಕೊಡುವದಕ್ಕಾಗಿ ಮ್ಯು ಆದಾಯದೊಳಗಿಂದ ಬಹಳ ಹಣವನ್ನು ವೆಚ್ಚ ಮಾಡ ತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಈ ತಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುವದ ರಿಂದ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಶಾಂತತೆಯೂ ಭದ್ರತೆಯೂ ಉಂಟಾಗುತ್ತ ವೆ. ಪ್ರಜಾ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಕುರಿತು ಒಬ್ಬ ದೊಡ್ಡ ಲೇಖ ಕನು ಹೇಳುವದೇನೆಂದರೆ— "ನಮ್ಮನ್ನೂ ನಮ್ಮ ಆಸ್ತಿಯ ನ್ನು ಗಂಡಾಂತರದಿಂದ ಕಾಪಾಡುವದು ಸರಕಾರದವರ ಕ ರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ. ಸಾಧಾರಣ ಜನರ ತಿಳಿಗೇಡಿತನವೇ ನಮ ಗೂ ನಮ್ಮ ಆಸ್ತಿಗೂ ಉಂಟಾಗುವ ಗಂಡಾಂತರದ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣವು. ಆದದರಿಂದ ಸಾಧಾರಣ ಜನರು ಅಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಇ ರದಂತೆ ಎಚ್ಚರಗೊಳ್ಳುವದು ಸರಕಾರದವರ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿ ದೆ." ಸುಧಾರಿಸಿದ ದೇಶದ ಪಳ್ಳಿಗಳೊಳಗೆ ಸಹ ಶಾಲೆಗಳಿರು ತವೆ. ಈ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಓದೋಣ, ಬರಿಯೋಣ, ಗಣಿತ, ವ್ಯಾಕರಣ, ಭೂಗೋಲ ಮುಂತಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕಲಿ ಸುತ್ತಾರೆ. ಎಷ್ಟೋ ಶಾಲೆಗಳು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದ ಶಾಲೆಗಳಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಸಹ ಕಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ಜರ್ಮನಿ, ಫ್ರಾನ್ಸದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮು ಖ್ಯವಾಗಿ ಸರಕಾರದವರು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಉಚಿ ತವಾಗಿ ಕೊಡಬೇಕೆಂದೂ, ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳು ತಮ್ಮ ಮ ಕ್ಕಳನ್ನು ಶಾಲೆಗೆ ಕಳಿಸಬೇಕೆಂದೂ, ಕಳಿಸದಿದ್ದರೆ ಅವರಿ ಗೆ ದಂಡನೆ ವಿಧಿಸಬೇಕೆಂದೂ ನಿಯಮವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಮೇಲ್ತರದ ಶಾಲೆಗಳೆಂದರೆ ಹೈಸ್ಕೂಲ ಕಾಲೆಜಗಳು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಚೀನ ಅರ್ವಾಚೀನ ಭಾಷೆ, ಗಣಿತ, ಶಾಸ್ತ್ರ, ಇತಿಹಾಸ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಕಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಯುನಿವ್ಹರ್ಸಿಟಿ ಪರಿಕ್ಷೆಗೆ ಹೋಗುವದಕ್ಕೂ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುವದಕ್ಕೂ ಕುಶಲರಾಗುವಂತೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಇತ್ತಿತ್ತ ಜನರು ಸ್ತ್ರೀಶಿಕ್ಷಣದ ಕಡೆಗೆ ಬಹಳ ಲಕ್ಷ ಕೊಡತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಸುಧಾರಣೆಯಾಗದಂಥ ದೇಶಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ಹೆಂಗಸರು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತೊತ್ತುಗಳಂತೆ ಇರುವರು; ಅವರೆ ಯಾವ ಯಾವ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯದ ಪ್ರಸಾರವಾಗಿರುವದೋ ಆಯಾ ದೇಶದೊಳಗಿನ ವಿವೇಕವುಳ್ಳ ಹೆಂಗಸರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಗಂಡನ ಸುಖ ದುಃಖಗಳಲ್ಲಿ ಯೂ ದೈನ್ಯಪ್ರಸನ್ನತನ ಬಡತನಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪಾಲುಗಾರರಾತಿಯರಾಗಿರುವರು. ವಿವೇಕವಿಲ್ಲದ ಹೆಂಡತಿಯು ವಿವೇಕದ ಗಂಡನಿಗೆ ತಕ್ಕ ಪಾಲುಗಾರತಿಯಲ್ಲ; ಮತ್ತು ಅವಳು ಅಜ್ಞಾನಿಯಾಗಿದ್ದರೆ ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಯೋಗ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಕೊಡಲಾರಳು. ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಸಹ ಇತ್ತಿತ್ತ ಸ್ತ್ರೀ ಶಿಕ್ಷಣದ ವಿಳವಣಿಗೆಯು ಬಹಳೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ತುರ್ಕರ ಆಳಿಕೆಯಿಂದುಂಟಾದ ಕೆಟ್ಟ ಪರಿಣಾಮುಗಳಿಂದಲೇ ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀ ಶಿಕ್ಷಣದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯು ಇನ್ನೂ ವರೆಗೆ ಎಷ್ಟು ಆಗಬೇಕೋ ಅಷ್ಟು ಆಗಿಲ್ಲ.

(೫) ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಬುದ್ಧಿಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣಸ್ಥಿತಿಗೆ ತರುವದಕ್ಕೆ ಅಧ್ಯಾಪಕನಲ್ಲಿ ಬಹು ಘನವಾದ ಯೋಗ್ಯತೆಗಳಿರಬೇಕು. ಅವನು ಕೈಕೊಂಡಂಥ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಕೊಡುವದಕ್ಕೆ ಮುಂಚಿತವಾಗಿಯೇ ತನ್ನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸ್ವಭಾವಗಳನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವದು ಅವಶ್ಯವಾದದ್ದು. ಯಾಕಂದರೆ ಅವರ ಸ್ವಭಾವಗಳನ್ನು ತಿಳಿದ ಮಟ್ಟಿಗೆ

ಮಾತ್ರ ಅಧ್ಯಾಪಕನು ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕೊಡಬಹುದು. ಬಬ್ಬ ದೊಡ್ಡ ಲೇಖಕನು ಹೇಳುವದೇನಂದರೆ—ಉತ್ತಮ ಶಿಕ್ಷಕನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸ್ವಭಾವಗಳನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ತಿಳುಕೊಂಡು, ಅವುಗಳಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಇಳಿಯುವಂತ ಅವರನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವನು. ಅದರೆ ಅವನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸ್ವಭಾವಗಳನ್ನು ತಿಳುಕೊಳ್ಳದೆ ಅವುಗಳ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ಅವನು ಕಲಿಸಿದ್ದೆಲ್ಲ ನೀರೊಳಗೆ ಹೋಮ ಮಾಡಿದ ಹಾಗೆ ಆಗುವದು. ಮನುಷ್ಯನ ಜೀವ ಶರೀರಗಳು ನಿಕಟವಾಗಿ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿರುತ್ತವೆಂಬುದನ್ನು ಅವನು ಬಲ್ಲನು. ಅದರೆ ಜೀವ ಆತ್ಮನು ಅಜನ್ಮ ಮಾಮಾಗಲೂ ಬಂದೇ ಇದ್ದರೂ ಅದು ಶರೀರವನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಿರುವದು. ಆದದರಿಂದ ಜೀವಾತ್ಮನು ಚಿಕ್ಕಂದಿನಲ್ಲಿ ದುರ್ಬಲವಾಗಿಯೂ ಮಾಯವಲ್ಲಿ ಬಲಪುಳ್ಳದ್ದಾಗಿಯೂ ಮುಪ್ಪಿನಲ್ಲಿ ಕ್ಷೀಣವಾಗಿಯೂ ಇರುವದು. ಈ ಮೇರೆಗೆ ಶರೀರವು ಮನಸಿನ ಶಕ್ತಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಮಟ್ಟು ಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಶಿಕ್ಷಕನು ತನ್ನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಬುದ್ಧಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನು ಬೆಳಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಕೈಕೊಂಡಂಥ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಮೇಲಾದವನಾಗಿರಬೇಕು. ಭಾಷಾ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕಲಿಸುವಂಥ ಗುರುವಿಗೆ ಬರಿಯು ಓದ ಬರಹ ಕಲಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ ಸಾಲದು, ತನ್ನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಗದಬದು ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವಂಥ ಸಂಶಯವನ್ನು ನಿವಾರಣ ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಜ್ಞಾನವು ಅವನಲ್ಲಿ ಇರತಕ್ಕದ್ದು, ಆದರೆ ಬಹುತರವಾಗಿ ಬಬ್ಬನು ಬಂದೊಂದೇ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ನಿಪುಣನಾಗಿರುವದರಿಂದ ಎಷ್ಟೋ ವಿದ್ಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕಲಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಗುರುಗಳಿರು

ತ್ತಾರೆ. ಶಿಷ್ಯನು ತನ್ನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮಾನ್ಯತೆಯನ್ನೂ ಮೆಚ್ಚಿಕೆಯನ್ನೂ ಪಡಕೊಳ್ಳುವದು ಬಹು ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾತು. ಶಿಷ್ಯನ ಮೇಲೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಶ್ರದ್ಧೆಯು ಇರಬೇಕಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ; ತನಗೆ ಅವನಿಗಿಂತ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಲಿಸುವವರು ಮತ್ತಾರೂ ಇಲ್ಲೆಂದು ಅವರು ತಿಳುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಶಿಷ್ಯನು ಕಲಿಸುವಂಥ ಪಾಠಗಳ ಕಡೆಗೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಲಕ್ಷ್ಯಕೊಡುವದೂ ಸಹೋದ್ಯೋಗ ಮಾಡುವದೂ ಕೇವಲ ಅವನ ಗುಣಗಳನ್ನೇ ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ. ಈ ಗುಣಗಳು ಅವನಲ್ಲಿ ಇರದಿದ್ದರೆ ಅವನು ಕಲಿಸಿದ್ದೆಲ್ಲ ನಿಷ್ಫಲವಾಗುವದು, ಯುರೋಪ ಖಂಡದ ಎಷ್ಟೋ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸರಕಾರದವರು ಕಲಿಸುವ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸುವಂಥ ತರುಣ ಜನರನ್ನು ಶಿಷ್ಣಣಪದ್ಧತಿ ಕಲಿಸುವಂಥ ಟ್ರೇನಿಂಗ ಕಾಲೇಜಕ್ಕೆ ಕಳಿಸಿ, ಅವರು ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ತೇರ್ಗಡೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ ತರುವಾಯ ಯೋಗ್ಯತಾ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಅವರನ್ನು ಆಧ್ಯಾಪಕರ ಕೆಲಸಗಳಮೇಲೆ ನೇಮಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸರಕಾರದ ಕಟ್ಟಳೆಗಳಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಯೋಗ್ಯತಾ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವಂಥ ವೈದ್ಯರು ಔಷಧಗಳನ್ನು ಕೊಡಮಪ್ಪಿದರೆ ಹ್ಯಾಗೆ ಶಿಷ್ಟೆಗೆ ಪಾತ್ರರಾಗುತ್ತಾರೋ ಹಾಗೆಯೇ ಯೋಗ್ಯತಾಪತ್ರಗಳಿಲ್ಲದವರು ಕಾಲಾಗುರುಗಳ ಕೆಲಸವನ್ನು ಕೈಕೊಂಡರೆ ದಂಡನೆಗೆ ಒಳಗಾಗುವರು.

(೬) ವಿದ್ಯೆ ಕಲಿಸುವವನಿಂದ ಸಂಪೂರ್ಣ ಫಲವನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕಾದರೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಹ ಒಳ್ಳೇ ಗುಣಗಳಿರುವದು ಅವಶ್ಯಕವಾದದ್ದು. ಈ ಗುಣಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೇದು ಆಜ್ಞಾಧಾರಕತ್ವವು, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ತಮ್ಮ ಬುದ್ಧಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳು ಎಷ್ಟು ಅಲ್ಪ, ತಾವು ಇನ್ನೂ ಎಷ್ಟರವರೆಗೆ ಸಂಪಾದಿಸಿದ ವಿದ್ಯೆಯು ಎಷ್ಟು ಕೊಂಚ ಎಂಬದನ್ನು ತಿಳುಕೊಂಡು,

ತಮ್ಮ ಗುರಿವಿನ ಕೊಡ ವಿನಯ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ವಿಧೇಯ ತ್ವದಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತಿರಬೇಕು; ಶಿಕ್ಷಣೆಯಿಂದ ಅಮೂಲ್ಯ ಲಾಭವದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಯಾಕಂದರೆ ಶಿಕ್ಷಣೆಯು ತಮ್ಮನ್ನು ಪಶುಗಳಿಗೆ ಸಮಾನವಾದ ನೀಚಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ ಜಗನ್ನಿಯಾಮಕನು ಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿಂಥ ಉಚ್ಚಸ್ಥಿತಿಗೆ ತರುವದೆಂದು ಅವರಿಗೆ ಪೂರಾ ಗೊತ್ತಿರಬೇಕು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ತಮ್ಮ ಬುದ್ಧಿ, ಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಆತುರವುಳ್ಳವರಾಗಿರಬೇಕು. ಮತ್ತು ವಿದ್ಯೆ ಕಲಿಸುವವನ ಶ್ರಮದ ಫಲವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸುವದಕ್ಕೆ ಅವರಲ್ಲಿ ಹವಣಿಕೆಯೂ ಮಹತ್ವಾಂಕ್ಷೆಯೂ ಇದ್ದ ಹೊರ್ತು ಅವರು ಯಾವ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನೂ ಮಾಡಲಾರರು. ಅವರು ಯಾವಾಗಲೂ ಆಸಕ್ತಿಯುಳ್ಳವರಾಗಿಯೂ ಉದ್ಯೋಗಿಗಳಾಗಿಯೂ ಇರಬೇಕು.

(೩) ಶಿಕ್ಷಣೆಯಿಂದ ಅಪರಿಮಿತ ಲಾಭಗಳುಂಟಾಗುವ ವು. ಇವರಿಂದ ಬುದ್ಧಿಯು ಬೆಳೆದು ಮನಸ್ಸು ವಿಸ್ತಾರವಾಗುತ್ತದೆ. ಶಿಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ಪಡೆದಂಥವನೇ ಬಳ್ಳೀ ಮನುಷ್ಯನೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಅಂಥವನು ದೇವರಿಗೂ ತನಗೂ ತನ್ನ ದೇಶ ಬಾಂಧವರಿಗೂ ಮಾಡತಕ್ಕಂಥ ಕರ್ತವ್ಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತಿರುವದರಿಂದ ಅವನು ಆ ಕರ್ತವ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡದೆ ಬಿಟ್ಟರೆ ಬಹು ದೊಡ್ಡ ತಪ್ಪೆಂದು ತಿಳುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಅವನು ತನ್ನ ಸದ್ಗುಣಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವದರಿಂದ ತನಗೆ ಇಹಪರಲ್ಲಿಯೂ ಪರದಲ್ಲಿಯೂ ಫಲ ದೊರಕುವದೆಂದು ತಿಳಿದು ಧರ್ಮ ಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಶಿಕ್ಷಣೆಯಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ದೊಡ್ಡ ಲಾಭವೇನಂದರೆ ಮನುಷ್ಯನು ಪ್ರತಿ ಬಾರು ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಏನು ಮಾಡ

ಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಬಮ್ಮೀಲೆ ತಿಳುಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ತಟ್ಟನೇ ಮಾಡಿ ಬಿಡುವನು. ಕೆಲವು ಜನರು ತಮಗೆ ಯಾವ ಕೆಲಸದಿಂದ ಹಿತವುಂಟೆಂದು ತಿಳುಕೊಂಡಾಗ್ಯೂ ಅವರು ಕೂಡಲೇ ಅದನ್ನು ಮಾಡುವದಿಲ್ಲ. ಇದರ ಮೇಲಿಂದ ಇಂಥವರ ವಿದ್ಯದಲ್ಲಿ ನ್ಯೂನತೆಗಳುಂಟೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣೆಯಿಂದ ಪೂರ್ವಕಾಲದ ಇತಿಹಾಸವನ್ನೂ ಮನುಷ್ಯ ಕೃತಿಗಳಿಂದುಂಟಾಗುವ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನೂ ತಿಳುಕೊಳ್ಳುವ ಜ್ಞಾನವಾಗುವದರಿಂದ ಅವನ ಅನೇಕ ವಿಧವಾಗಿ ಜನಸಂಘಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗವುಳ್ಳವನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಅವನು ತನ್ನ ಬುದ್ಧಿಯ ಬಲದಿಂದಲೇ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಜ್ಞಾನ ಭಾಂಡಾರವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತಾನೆ. ಶಾರೀರಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಿಂದ ತನ್ನ ಜೀವಕ್ಕೆ ಸಮಾಧಾನವೂ ಪರರಿಗೆ ಹಿತವೂ ಉಂಟಾಗುವವೆಂದು ಅವನು ತಿಳಿಯುತ್ತಾನೆ. ಅಲಂಕಾರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣೆಯಿಂದ ಅವನು ತನ್ನ ಮನೆಯೊಳಗಿನ ಯಾವತ್ತು ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ವರಿತೆಯಾಗಿಯೂ ಸೊಗಸಾಗಿಯೂ ಇಡುತ್ತಾನೆ. ಮತ್ತು ಜನರು ಅವನ ಸದ್ಗುಣಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಶಿಕ್ಷಣೆಯಿಂದ ಮನುಷ್ಯನು ಪಂಚಭೂತಗಳನ್ನು ಜಯಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಥನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಅವನು ಹಾಳುಬಿದ್ದ ಭೂಮಿಗಳನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ಸಾಗ ಮಾಡಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇದರಿಂದ ಭೂಮಿಯು ವಿಪುಲವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಆ ನಾಡೆಲ್ಲ ಹಚ್ಚಗೆ ಕಾಣಿಸತ್ತುವದು. ಅವನು ಗಾಳಿಯ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಹಡಗಗಳನ್ನು ನಡಿಸುತ್ತಾನೆ; ತನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಉಗೆ ದೀಪವನ್ನು ಹಚ್ಚುತ್ತಾನೆ. ದೂರ ದೂರದ ದೇಶಗಳಿಂದ ಅಮೌಲಿಕವಾದ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ತರಿಸುತ್ತಾನೆ; ತನ್ನ ದೇಶಕ್ಕೆ ಸಂಪತ್ತೂ ಊರ್ಜಿತಸ್ಥಿತಿಯೂ ಉಂಟಾಗುವಂತೆ ಎತ್ತುಗ

ಪೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಈ ಮೇರೆಗೆ ವಿದ್ಯ ಕಲಿತವನು ಅನೇಕ ವಿಧದಿಂದ ಸುಖಬಡುತ್ತಾನೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ತಾನು ಮಾಡುವಂಥ ಊಚ ನೀಚ ಕೃತಿಗಳಿಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸುಖ ದುಃಖಗಳಾಗುವವೆಂದೂ ಕಾಲ ಬವಗಿದಾಗ ತಾನು ಸಾಯಲಿಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧನಾಗಿರಬೇಕೆಂದೂ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪಡೆದಂಥವನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಹೊಳೆಯುವದು.

SELCETIONS FROM THE KARNATIK GAZETTEER.

ಕನ್ನಡ ಗರೆಹುಟಿಯರದಿಂದ ಅವತರಣಿಗಳು.

(೧೪೬೬ ಪುಟದಿಂದ ಸಾಗಿದ್ದು)

ಅಣ್ಣಿಗೇರಿ—ನವಲಗುಂದದ ಆಗ್ನೇಯಕ್ಕೆ ೧೦ ಮೈಲಿನ ಮೇಲಿದೆ. ಇದು ದೊಡ್ಡ ಗ್ರಾಮವು. ಇಲ್ಲಿಯ ಅಮ್ಮತೇಶ್ವರನೆಂಬ ದೇವಸ್ಥಾನವು ದೊಡ್ಡದೂ ಪ್ರಖ್ಯಾತಿಯುಳ್ಳದ್ದೂ ಆದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ೭೬ ಕಂಬಗಳಿವೆ. ಈ ಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ೬ ಶಿಲಾಲಿಪಿಗಳಿವೆ. ಅವೆಲ್ಲ ೧೧೫೭ ರಿಂದಿತ್ತ ಬರಿದಂಥವು. ಇದರ ಹೊರತು ಈ ಊರಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ೭ ಸಣ್ಣ ದೊಡ್ಡ ಗುಡಿಗಳಿವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ಲಿಪಿಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಅವೆಲ್ಲ ೧೧ನೇ ಶತಕದಿಂದಿತ್ತ ಹುಟ್ಟಿರುತ್ತವೆ. ಅಣ್ಣಿಗೇರಿಯು ಬಸವೇಶ್ವರನಿಂದ ಕೊಲ್ಲಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಬಿಜ್ಜಳ ರಾಜನ ರಾಜಧಾನಿಯು. ಇಂಗ್ಲಿಷ ಸರಕಾರದ ಅಮಲು ಆದಾಗ ಈ ಊರು ನಿಪ್ಪಾಣಿಕರನ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿತ್ತು; ಅವನು ಸತ್ತ ಬಳಿಕ ಸರ್ ೧೮೫೯ ರಲ್ಲಿ ಖಾಲಸಾತಿಗೆ ಬಂತು. ಸರ್ ೧೮೬೬ನೇ ವರ್ಷ ಈ ಊರಲ್ಲಿ ೪೫೦ ಮನೆಗಳೂ ೧೪ ಅಂಗಡಿಗಳೂ ಮಾತ್ರ ಇದ್ದವು.

ಬೆಳವಟಿಗೆ—ನವಲಗುಂದದ ಈಶಾನ್ಯಕ್ಕೆ ಮೂರು ಮೈಲಿ ನಮೇಲಿ ಇರುತ್ತದೆ. ರಾಮಲಿಂಗನ ದೇವಾಲಯವೆಂಬದೊಂದು ಹಾಳು ಗುಡಿಯೂ ಕೆಲವು ಶಿಲಾಲಿಪಿಗಳೂ ಇರುತ್ತವೆ.

ಯಮನೂರು—ನವಲಗುಂದದ ನೈರುತ್ಯಕ್ಕೆ ೩ ಮೈಲಿನ ಮೇಲಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಫಾಲ್ಗುಣವದ್ಯ ಪಂಚಮಿಯಿಂದ ೪ ದಿವಸ ಪೀರನ ದೊಡ್ಡ ಜಾತ್ರೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಜಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ೫೦,೦೦೦ ದಿಂದ ೧,೦೦,೦೦೦ ದವರೆಗೆ ಜನ ಕೂಡಿ, ಸುಮಾರು ೨೫೦೦೦ ರೂಪಾಯಿಯ ನಾನಾಪ್ರಕಾರದ ಸರಕುಗಳ ಮಾರಾಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಕಾಳು, ಕಿರಾಣಿ, ಫಲಗಳು, ಮಿಠಾಯಿ, ಜಿತ್ರಗಳು, ಪೂ, ಕುರಿ, ಕೋಳಿ ಮುಂತಾದವುಗಳೇ ಮಾರಾಟದ ಸರಕುಗಳು. ಈ ಜಾತ್ರೆಗೆ ಬೆಳಗಾವಿ, ಧಾರವಾಡ, ಕಾನಡಾ, ವಿಜಾಪುರ, ನಿಜಾಮನ ರಾಜ್ಯ ಮುಂತಾದ ಕಡೆಯಿಂದ ಜನರು ಬರುತ್ತಾರೆ. ಹುಣ್ಣು ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡ ಜನರು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಯಮನೂರಿನ ಪೀರನಿಗೆ ಬೇಡಿಕೊಂಡು, ರೋಗವು ಹೋದ ಬಳಿಕ ಪೀರನ ದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಕುರಿ ಕೋಳಿಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕಂದೂರಿಯ ಮಾಡಿಸುವರು.

ಈ ಪೀರನ ಕಥೆ ಹ್ಯಾಗಂದರೆ:—ವಿಜಾಪುರದ ಅದಿಲ್‌ಶಾಹಿಯು ಹಾಳಾದ ಸುಮಾರಿನಲ್ಲಿ (೧೬೯೦) ಖಾಜಾಬಂದ ನವಾಝನೆಂಬ ವಲಿಯು ವಿಜಾಪುರದಲ್ಲಿ, ಶಹಾಮೀರ್ ಅಬದುಲ್ ರಾಜಾಕಾದ್ರಿ ಎಂಬ ವಲಿಯು ಕಲಬುರ್ಗಿಯಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಿದ್ದರು. ಮಿರರ್ ಅಬದುಲ್ಲನು ಕೈಯೊಳಗೆ ಹಾವಿನ ಬಾರಕೋಲು ತಕ್ಕೊಂಡು, ಚೇಳಿನ ಲಗಾಮು ಹಾಕಿದ ಹುಲಿಯಮೇಲೆ ಕೂತುಕೊಂಡು ಸಂಚಾರ ಮಾಡುವನಂತೆ. ಆದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ "ರಾಜಬಾಗ ಸವಾರ" ಎಂಬ ಹೆಸರು

ಬಂದಿತ್ತು. ಬಂದಾನೊಂದು ದಿವಸ ಈ ವಲಿಯು ತನ್ನ ಹುಲಿಯಮೇಲೆ ಕೂತುಕೊಂಡು ವಿಜಾಪುರದ ವಲಿಯ ಭೆಟ್ಟಿಗೆ ಹೊರಟನು. ಅವನು ವಿಜಾಪುರದ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬರಲಾಗಿ, ಖಾಜಾಬಂದ ನವಾಝುನ ಮೊಮ್ಮಗನಾದ ೭ ವರ್ಷದ ಮಡುಗನು, ಕಾದ್ರಿಯು ಮುಲಿಯ ಮೇಲೆ ಕೂತು ಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಾನೆಂದರಿತು, ತಾನು ಬಂದು ಗೋಡೆಯ ಮೇಲೆ ಏರಿ ಕೂತು, ಅದನ್ನು ನಡಿಸುತ್ತ ಕಾದ್ರಿಯ ಎದುರಿಗೆ ಹೋದನು. ಕಾದ್ರಿಯು ಆ ಮಡುಗನು ಗೋಡೆಯನ್ನು ನಡಿಸಿಕೊಂತು ಬರುವದನ್ನು ನೋಡಿ ನಾಚಿ, ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗದೆ, ಕುಲಬುರ್ಗಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಹೋಗಿ, ದುಃಖದಿಂದ ಮರಣ ಹೊಂದಿದನು. ಖಾಝಾನವಾಝುನು, ಅಂದರೆ ವಿಜಾಪುರದ ವಲಿಯು ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಅಂತರ್ಜ್ಞಾನದಿಂದ ಅರಿತು, ತನ್ನ ಮೊಮ್ಮಗನಿಗೆ ಶಾಪಕೊಟ್ಟು ಅವನನ್ನು ಭಸ್ಮ ಮಾಡಿದನು. ಮುಂದೆ ಆ ರಾಜಾಬಾಗ ಸವಾರನೆಂಬ ಕಲಬುರ್ಗಿಯ ವಲಿಯ ದರ್ಗಾಗಳನ್ನು ಬಹಳ ಜಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿ ಜನರು ಅವನಿಗೆ ನಡಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದರು. ಅದರಂತೆ ಸಾತಾರೆಯ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೋರೆಗಾವ ಎಂಬ ಗ್ರಾಮದ ಪಾಟೀಲನಾದ ಜಿತೋಜಿ ಎಂಬವನು ಆ ರಾಜಾಬಾಗ ಸವಾರನಿಗೆ ನಡಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದನು. ಬಂದಾನೊಂದು ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಆ ವಲಿಯು ಜಿತೋಜಿಯ ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ಬಂದು ನಿನಗೆ ಏನು ಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಲಾಗಿ, ನೀನೇ ನನ್ನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಇರೆಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡನು. ಅದಕ್ಕೆ ವಲಿಯು ನಿನ್ನ ತಲೆಗಿಂಬಿನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಕೈಯಂತೆ ಘಾಡಿಸಿದ ಪಂಜಾ ಇರುತ್ತದೆ; ಅದನ್ನು ತಕ್ಕೊಂಡು ಯಮನೂರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಅವರ ಪೂಜೆ ಮಾಡೆಂದು ಹೇಳಿದನು. ಆ ಪ್ರಕಾರ ಜಿತೋಜಿಯು ಎಚ್ಚರ್ತಬಳಿಕ ಅವನ ತಲೆಗಿಂಬಿನ ಬಳಿಯ

ಲ್ಲಿ ಎರಡು ಚಿತ್ರಗಳು ಸಹಿತ ಬಿಳ್ಳಿಯ ಹುಲಿಯ ಮೇಲೆ ಏರಿದ್ದೊಂದು ಪಂಜಾವನ್ನು ಕಂಡನು. ಅವನು ಆವನ್ನು ತಕ್ಕೊಂಡು ಯಮನೂರಿಗೆ ಬಂದು ಪೂಜೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಮುಂದೆ ಅವನ ವಂಶದವನೊಬ್ಬನು ಸರ್ ೧೭೮೦ ರಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣಿನ ಗೋಪುರಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಸಿ ಈಗಿನ ದರ್ಗಾವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದನು. ಆ ದರ್ಗಾದಲ್ಲಿ ಹಿತ್ತಾಳೆಯ ಎರಡು ಕುದುರೆಗಳ ಮೇಲೆ ಕೂತಂಥ ಎರಡು ಪಂಜಾಗಳನ್ನು ಈಗ ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ. ಚಿತ್ರೋಜಿಯ ವಂಶದವರೇ ಈ ಪಂಜಾಗಳ ಪೂಜಾರಿಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಜಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ೧೦೦೦ ರೂಪಾಯಿಯ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

REVIEW.

ಹೊಸ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಮೇಲೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು.

ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಹೊಸದಾಗಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ "ಪ್ರಾಣಿಶಾಸ್ತ್ರ" ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕವು ಅದರ ಗ್ರಂಥಕರ್ತರಾದ ಪೂರ್ಣ ರಾಘವೇಂದ್ರರಾವ, ಬಿ. ಎ. ಬಿ. ಎಲ್. ಇವರಿಂದ ನಮ್ಮ ಕಡೆಗೆ ಬಂದಿರುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ನಾವು ಆದರದಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತೇವೆ. ಪುಸ್ತಕದ ಬಾಹ್ಯ ಸ್ವರೂಪವು ಚನ್ನಾಗಿದೆ. ಛಾಪಿಸಿದ ಅಕ್ಷರಗಳಾದರೂ ತಕ್ಕಮಟ್ಟಿಗೆ ನೆಟ್ಟಗಿರುತ್ತವೆ. ಅಶುದ್ಧಿಗಳು ವಿಶೇಷವಿದ್ದಂತೆ ತೋರುವದಿಲ್ಲ. ಚಿತ್ರಗಳು ಮಾತ್ರ ಅಷ್ಟು ಸಮಾಧಾನಕರವಾಗಿಲ್ಲ. ಚಿತ್ರಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯಾದರೂ ಕಡಿಮೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಮುಂದಿನ ಆವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಂಥಕರ್ತರು ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ವಿಶೇಷ ಲಕ್ಷ ಕೊಡುವರೆಂದು ಕೋರುತ್ತೇವೆ.

ಈ ಪುಸ್ತಕವಲ್ಲಿ ಪಶುಪಕ್ಷಿ ಮುಳಗೆಳ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಬರೆಯು, ೫೧೦ ಪಾಠಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಗ್ರಂಥರಚನೆಯು ತಕ್ಕವ

ಟ್ಟಿಗೆ ಸಮೂಹಾನಕರವಾಗಿದೆ; ಆದರೆ ಭಾಷೆಯು ಈ ಭಾಗವನರಿಗೆ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸಮ್ಮತವಾದೀತೆಂದು ಹೇಳಲಾರೆವು. 'ಅಥವಾ' 'ಮತ್ತು' ಈ ಎರಡು ಶಬ್ದಗಳು ಹೇರಳವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತವೆ. ವಿಧಿ ವಿಶೇಷಣ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ವ್ಯಾಕರಣದ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದಂತೆ ತೋರುವದಿಲ್ಲ. ಕೆಲವು ವಾಕ್ಯಗಳು ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ರಚನೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿರುವದಿಲ್ಲ. ಇವು ಯಾವವೆಂದರೆ:—

೧ ಮೆರಿಯಿಂದ ಸೂಕಿದರೆ, ಸೂಕಿದವನಿಗೆ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ತೋರಿಸಬಲ್ಲನು.

೨ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಎತ್ತಿಗೆ ಹಿರಳಿರುವದರಿಂದ ಇತರದೇಶಗಳ ಎತ್ತುಗಳಿಂದ ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಡಿಯಬಹುದು.

೩ ದೊಡ್ಡವು ಚಿಕ್ಕವನ್ನು ತಿಂದು ಅವುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಹೆಚ್ಚುವದನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗಕರವಾಗಿವೆ. &c.

ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗುವ ಚಿಕ್ಕ ಬಾಲಕರಿಗೆ ಸುತ್ತಲಿರುವ ಸಂಗತಿಗಳ ವಿಷಯವಾಗಿ, ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಅವರು ನೋಡುವ ಪಶುಪಕ್ಷ್ಯಾದಿಗಳ ವಾತಗಳನ್ನು ಹೇಳುವದರಿಂದ, ಅವರಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾಭಿರುಚಿಯು ಹುಟ್ಟುವದು. ಆದರೆ ಕನ್ನಡ ಶಾಲಾಧ್ಯಾಪಕರಿಗೆ ಈ ಪ್ರಕಾರದ ವಾತಗಳನ್ನು ಹೇಳುವದಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾದಂಥ ಪುಸ್ತಕವಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಆ ಕೊರತೆಯು ಈ ಪುಸ್ತಕದಿಂದ ಕೆಲವಂಶದಿಂದ ದೂರವಾಗುವದೆಂದು ನೋಡಿ ನಮಗೆ ಸಂತೋಷವಾಗುತ್ತದೆ. ಪುಸ್ತಕದ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಹಾಕಿಲ್ಲ. ಗ್ರಂಥಕರ್ತರು ಗ್ರಾಪಕರ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ಅನುಲಕ್ಷಿಸಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಕ್ರಯಕ್ಕೆ ಈ ಪುಸ್ತಕವು ಎಲ್ಲಾ ಜನರಿಗೆ ಸಿಗುವಂತೆ ಮಾಡುವರೆಂದು ನಂಬುತ್ತೇವೆ.

ಲಾಯರ್ ಪುರ್ಸೈಷಿಯವರ ಶಿಕ್ಷು ಸಾಧಕ ಎನೇಭಾಗ ಮತ್ತು ಪೊಲೀಸನವರ ಪವಾತ್ ಎಂಬ ಎರಡು ಪುಸ್ತಕಗಳು ಮುಟ್ಟಿದವು. ಕಾಗದ, ಮುದ್ರಣ ತೀರ ಸಾಮಾನ್ಯತರದವ ವೆ. ಮೊದಲನೇ ಪುಸ್ತಕದ ವಿಷಯವು ಮಾಸ್ತರ ಜನರಿಗೆ ಪ್ರಯೋಜನಕರವಾದದ್ದು. ಭಾಷೆಯು ವ್ಯಾಕರಣ ನಿಯ ಮಗಳಿಗನುಸರಿಸಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ತಿಳಿಯುವಂತಿದೆ. ಕ್ರಯವು ಮೂರು ಆಣೆ ಇರುವದು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಕವಾಯಿತನ್ನು ಕಲಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಇದರಿಂದ ತಕ್ಕಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಹಾಯವಾಗುವದು.

"ಪೊಲೀಸನವರ ಪವಾತ್" ಈ ಪುಸ್ತಕವು ಪೋಲೀಸರಿ ಗೆ ಉಪಯುಕ್ತವಾದದ್ದಾಗಿ ತೋರುತ್ತದೆ. ಕ್ರಯ ೮ ಆಣೆ ಇರುತ್ತದೆ.

CORRESPONDENCE.

ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರ.

ರಾವಸಾ॥ ಕನ್ನಡ ಶಾಲಾಪತ್ರಕರ್ತರ ಚರಣ ಸನ್ನಿಧಿಗೆ—

ಸಾ॥ ನಮಸ್ಕಾರ ವಿ॥ ಕೆಳಗೆ ಬರೆದ ಸಾಲುಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿಸುವಿರೆಂದು ಆಶಿಸುತ್ತೇನೆ. ವಿಷ್ಣು ಬಾಬಾಜಿ ಕಲ್ಲೋಳ ಕುಲಕರ್ಣಿ ಇವರು ಇದೇತಿಂಗಳ ಶಾಲಾಪತ್ರಕವಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಕವಿತೆಯು ಎನೇ ಪುಸ್ತಕದೊಳಗಿನ ಕೆಳಗೆ ಬರೆದ ಪದ್ಯದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತಮಗೆ ಬಂದ ಸಂಶಯವನ್ನು ಬರೆದಿರುತ್ತಾರೆ. ಸದರಿ ಪದ್ಯದೊಳಗಿನ ಸಂಶಯನಿವೃತ್ತಿಯು ಹೆಬ್ಬಳ್ಳಿಯ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಜೋಯಿಸರ ಕಡೆಯಿಂದ ನಾನು ಕೇಳಿದ್ದು ಕೆಳಗೆ ಬರೆದಿದ್ದೇನೆ॥

ಪದ್ಯ

ಆಗಿಯು ಹುಣಿವಿ ಹೋದ । ಮಿಗೆಮೂರು ದಿವಸಕ್ಕೆ

ಮೈಗಧರನೆ ಕೂಡೆ ಮೃಗವಿರಲು ಮಳೆಗಾಲ । ಜಗದಣಿ
ಯಲಕ್ಕು ಸರ್ವಜ್ಞ ॥ ೧ ॥

ಈ ಪದ್ಯದೊಳಗಿನ ಮೃಗ ಇದರ ಅರ್ಥವು ಮೃಗನಕ್ಷತ್ರ ವೆಲ್ಲ. ಮೃಗ ಅಂದರೆ ಮಕರರಾಶಿಯು. ಇದು ಹತ್ತನೇ ರಾಶಿಯು; ಅಂದರೆ ತೃತೀಯೆ ದಿವಸ ೯ ರಾಶಿಗಳು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹತ್ತನೇ ರಾಶಿಯ ಆರಂಭವು ಸಂಭವಿಸುತ್ತದೆ.

ಇನ್ನು ಮಂದು ರಾಶಿಗೆ ೯ ಚರಣಗಳು ಆದರೆ ೯ ರಾಸಿಗಳಿಗೆ ೯೦ ಚರಣಗಳಾದವು. ೪ ಚರಣಗಳಂದರೆ ಒಂದು ನಕ್ಷತ್ರವು ಆದ್ದರಿಂದ

ಚ	ಚ	ನಕ್ಷತ್ರ	ನಕ್ಷತ್ರಗಳು
೪	: ೯೦	:: ೧	= ೨೨½

ಅವರೆ ೨೦ ನಕ್ಷತ್ರಗಳಾಗಿ ೨೧ನೇ ನಕ್ಷತ್ರದ ಆರಂಭವು ಅಂದರೆ ಪೂರ್ವಾಷಾಢಾ ನಕ್ಷತ್ರ ಸಂಪೂರ್ಣ ಅನುಭೋಗಿಸಿ ಉತ್ತರಾಷಾಢಾ ನಕ್ಷತ್ರದ ಆರಂಭವು. ಈ ನಕ್ಷತ್ರವು ವೈಶಾಖ ವ॥ ೩ ದಿವಸ ಬರಬಹುದು. ಪ್ಯಾಗಂದರೆ ವೈಶಾಖ ಶು॥ ೧೫ ದಿವಸ ವಿಶಾಖಾ ನಕ್ಷತ್ರವಾದರೆ ಮುಂದೆ ೩ನೇ ದಿವಸ ಮೂಲಾ ನಕ್ಷತ್ರ ಬರತಕ್ಕದ್ದು; ಆದರೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮಿಯಾಗಿ ಉತ್ತರಾಷಾಢಾ ನಕ್ಷತ್ರ ಬರಬಹುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಮೃಗ ಇದರ ಅರ್ಥ ಮಕರ ರಾಶಿ ಅಂತ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು ವಿಹಿತ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಇತಿ ವಜ್ಞಾಪನೆ ತಾ॥ ೫ ಅಗಷ್ಟ ಸನ ೧೯೨೪ ನೇ ಇಸ್ವಿ.

ಧೋಂಡೋ ಗಂಗಾಧರ ಲಿಮಯೆ,
ಶಾಲಾನೂಸ್ತರ ಮಿಶ್ರಿಕೋಟಿ
ತಾ॥ ಕಲಘಟಗಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಧಾರವಾಡ.

ವರ್ಗಣಿ ವಸೂಲು.

ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲೆ.

	ರೂ.	ಆ.	ಪೈ.
ರಾ. ಸಾ. ಡಿ. ಎ ಇನಸ್ಪೆಕ್ಟರ ಜಿಲ್ಲಾ ಧಾರವಾಡ ಇವರ ಕಡಿಂದ ಲೋ. ಬೋ. ಸ್ಕೂಲುಗಳ ಬಾ॥ ಜೂನ ೧೮೯೪ನೇ ಇಸವಿಯ ಬಗೆ	೩೫	೦	೯
ನರಗುಂದ ಶಾಲಾಮಾಸ್ತರರಿಂದ ೪ ಸಾಲೆಗಳ ಬಾ॥ ೯೪ನೇ ಸಾಲಿನ ಬಗ್ಗೆ.	೩	೧೨	೦

ಬೆಳಗಾವ ಜಿಲ್ಲೆ.

ರಾ. ಸಾ. ಡಿ. ಎ. ಇನಸ್ಪೆಕ್ಟರ ಜಿಲ್ಲಾ ಬೆಳಗಾವ ಇವರ ಕಡಿಂದ ಲೋ. ಬೋ. ಸ್ಕೂಲುಗಳ ಬಾ॥ ೧೮೯೪ನೇ ಇಸವಿಯ ಮಾರ್ಚ, ಎಪ್ರಿಲ, ಮೇ ಮತ್ತು ಜೂನ ತಿಂಗಳುಗಳ ಬಗ್ಗೆ.	೬೩	೪	೩
ಬೆಳಗಾವ ಮುರಾರಿ ೧ನೇ ನಂಬರ ಸಾಲೆಯಿಂದ ಜುಲೈ ೯೩ರಿಂದ ದಿಸೆಂಬರ ೯೪ ವರೆಗೆ.	೧	೬	೬
ಬೆಳಗಾವ ಮುರಾರಿ ೨ನೇ ನಂಬರ ಸಾಲೆಯಿಂದ ೯೪ನೇ ಸಾಲಿನ ಬಗ್ಗೆ.	೦	೧೫	೦
ಬೆಳಗಾವ ಮುರಾರಿ ೩ನೇ ನಂಬರ ಸಾಲೆಯಿಂದ ೯೪ನೇ ಸಾಲಿನ ಬಗ್ಗೆ.	೦	೧೫	೦
ಬೆಳಗಾವ ಕನ್ನಡ ೧ನೇ ನಂಬರ ಸಾಲೆಯಿಂದ ಜುಲೈ ೯೩-೯೪ ದಿಶೆಂಬರ ವರೆಗೆ.	೧	೬	೬
ಹೊಸೂರ ಶಾಲಾಮಾಸ್ತರರಿಂದ ಜುಲೈ ೯೩ರಿಂದ ೯೪ ದಿಶಂಬರ ಅಖೈರ ವರೆಗೆ.	೧	೬	೬
ಯಾಸಬಾಗ ಶಾಲಾ ಮಾಸ್ತರರಿಂದ ಜುಲೈ ೯೩ರಿಂದ ೯೪ ದಿಸೆಂಬರ ಅಖೈರ ವರೆಗೆ.	೧	೬	೩
ಬೆಳಗಾವ ಕನ್ನಡ ೨ನೇ ನಂಬರ ಸಾಲೆಯಿಂದ ೯೩ ಅಖೈರವರೆಗೆ.	೦	೩	೬
ಬೆಳಗಾವ ಮುಂಡಲಿ ಗೆರ್ಲಸ್ಕೂಲ ಮಾಸ್ತರರಿಂದ ಜೂನ ೯೪ ವರೆಗೆ.	೦	೧೧	೬

ವಿಜಾಪೂರ ಜಿಲ್ಲೆ.

ರಾ. ಸಾ. ಡಿ. ಎ. ಇನಸ್ಪೆಕ್ಟರ ಇವರಿಂದ ಲೋ. ಬೋ. ಮತ್ತು ಮ್ಯುನಿ. ಸ್ಕೂಲುಗಳ ಬಾಬ್ತ ೯೮ನೇ ಸಾಲಿನ ಜುಲೈ ತಿಂಗಳ ಬಗ್ಗೆ.	೧೪ ೬

ಕಿರುಕುಳ.

ಕ್ಯುರೇಟರ ಗ. ಸೆ. ಬುಕ್ ಡಿಪೋ ಮುಂಬಯಿ ಇವರಿಂದ ನೋಟೀಸಿನ ಬಗ್ಗೆ.	೦ ೫
ಮೈ. ಎಜ್ಯುಕೇಶನಲ್ ಸೆಕ್ರೆಟರಿ ಇಲಾಖಾ ಮೈಸೂರ ಇವರಿಂದ ೯೯ ೧೪೯೯ರನೇ ಸಾಲಿನ ಬಾಬ್ತ	೦ ೧೫

* ಇದರೊಳಗೇನಾದರೂ ತಪ್ಪು ಇದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ದಯಮಾಡಿ ತಿಳುಹಿಸೋಕ್ಕು.

ಕನ್ನಡ ಶಾಲಾಪತ್ರಿಕೆಯ ವರ್ಗಣಿ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಮುಂಗಡ ...೧೫ ಆಣೆ
ಒಂದು ಸಂಚಿಕೆಗೆ ... ... ೬ ಆಣೆ

ಪ್ರಕಟನೆಗಳನ್ನು ಛಾಪಿಸುವ ದರಗಳು.

ಒಮ್ಮೆ ಇಟ್ಟರೆ.	೪	ಪಂಕ್ತಿಗಳವರೆಗೆ	೧ ರೂ.
ಮೂರುಸಾರೆ ಇಟ್ಟರೆ	೧೦	,,	,,
ಆರುಸಾರೆ ಇಟ್ಟರೆ	೧೬	,,	,,

ಸೂಚನೆಗಳು.

೧. ಶಾಲಾಪತ್ರಿಕೆಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪುವಂಥ ಪ್ರಕಟನೆಗಳನ್ನೇ ಛಾಪಿಸುವೆವು.

೨. ಶಿರೋಲೇಖಕ್ಕೂ, ಅಪೂರ್ಣ ಪಂಕ್ತಿಗೂ ಪೂರಾ ಪಂಕ್ತಿಯು ಹಾಸಲು ಬೀಳುವದು.

೩. ಭಾಷಾಂತರ ಮಾಡಿ ಛಾಪಿಸುವದಾದರೆ ಮೇಲಿನ ದರದ ಇಮ್ಮಡಿ ಕೇ ಬೀಳುವದು.

೪. ಪ್ರಕಟನೆಯ ಕೂಡ ಹಣ ಕಳುಹಲಿಕ್ಕೆ ಬೇಕು.

೫. ಟಿಕೇಟು ಇಟ್ಟ ಹೊರ್ತು ಉತ್ತರ ಬಿಗಲಾರದು.

RAOJI B. KARANDIKAR.
ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ, ಕನ್ನಡ ಶಾಲಾಪತ್ರಿಕೆ.

ಕನ್ನಡ ಶಾಲಾಪತ್ರಿಕೆ.

KANARESE
SCHOOL PAPER.

ಪುಸ್ತಕ ೭೯.] ಅಕ್ಟೋಬರ ೧೮೯೪ಳ. [ಸಂಚಿಕೆ ೧೦.

ಅನುಕ್ರಮಣಿಕೆ.

		ಪುಟ.
೧.	ವಿದ್ಯಾಸುಧಾರಣಾ ಸಂಬಂಧದ ವೃತ್ತಾಂತಗಳು ...	೨೧೭
೨.	ಮಕ್ಕಳ ನೀತಿ ಶಿಕ್ಷಣವು	೨೨೨
೩.	ಶಿಕ್ಷಣ ಪದ್ಧತಿಯ ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರಗಳು.	೨೨೬
೪.	ನೋಟೀಸು.	೨೩೯

CONTENTS.

1.	Educational Intelligence and Useful Notes ...	217
2.	The Moral Training of Children	222
3.	Model Questions And Answers In Method ...	226
4.	Notice.	239

DHARWAR:

PRINTED AT THE KARNATIC BOOK DEPOT PRESS,

1894.

ನುಡಿಗಟ್ಟು.

(ತಿದ್ದಿ ಬಿಳಿಸಿದ ಎನೇ ಆವೃತ್ತಿ ಮಂಗಳೂರ
ಬಾಸೆಲ್ ಮಿಶನ್ ಪ್ರೆಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಛಾಪಿಸಿದ್ದು).

ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿಸುವದೇನಂದರೆ, ನುಡಿಗಟ್ಟು ಎನೆಯ ಆವೃತ್ತಿ ಛಾಪಿಸಿ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಬಂದಿರುತ್ತವೆ. ಬೇಕಾದವರು ಪಣ ಕಳುಹಿಂ ಇಲ್ಲವೆ ವ್ಹಾಲ್ಯೂಪೇಬಲ್ ಮಾಡಿಸಿ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಪತ್ರವನ್ನು ಸುವಾಚ್ಯ ಅಕ್ಷರಗಳಿಂದಲೂ ಚಲೋ ಪೆನಸಿಯಿಂದಲೂ ಬರೆಯಬೇಕು. ಸಹಿಯನ್ನೂ ಪತ್ತೆಯನ್ನೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಬರೆಯಬೇಕು.

ರಾ. ರಾ. ಪಳಕಟ್ಟು ಇವರು ಹೊಸದಾಗಿ ಮುದ್ರಿಸಿದ ಸಿಕಂದರನ ಚರಿತ್ರಗಳನ್ನು ಬೇಡುವವರು ಸಹ ನಮಗೆ ತಿಳಿಸಿದರೆ ಪುಸ್ತಕಗಳು ದೊರೆಯುವವು.

ಬೆಲೆಯು.

		ರೂ.	ಆ.	ಪೈ.
ನುಡಿಗಟ್ಟು	...	೦	೫	೦
ಸಿಕಂದರನ ಚರಿತ್ರೆ (ಸಾದಾಬೈಂಡು)		೧	೦	೦
ಸವರ	(ಪಕ್ಕಾ ಬೈಂಡು)	೧	೪	೦

ಧಾರವಾಡ :—
೭೬-೫-೭೪.

ಥೋಂಡೋ ನ. ಮುಳಬಾಗಲು
ಆ. ಮಾಸ್ತರ ಟ್ರೇನಿಂಗ ಕಾಲೇಜ,
ಧಾರವಾಡ.

ಶಾಲಾಪತ್ರಿಕೆ.

ಪದ್ಯಂ.

ಪ್ರಿಯವಿದ್ಯಾಗುರುವರ್ಯರುನ್ನತಿಕೆಯಂ ಸಚ್ಛಿಕ್ಷಣೋತ್ಕರ್ಷಮಂ ।
ಬಯಸುತ್ತಂ ಪ್ರತಿಮಾಸದಾದಿಗೊಲವಿಂದೀಪತ್ರಮಂ ಮುದ್ರಿಸಿ ॥
ನಯದಿಂದಿತ್ತಪೆವೋದುವರ್ಗೆಸಗುಣಂ ತೋರಲ್ಕೆ ಕೈಕೊಂಬುಚ್ಚೈ ।
ದಯೆಯಿಂದೋಷವತಿಪ್ಪ ವೇಳ್ವುದುಬುಧರ್ ಜ್ಞಾನಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಿಯರ್॥೧॥

ಪುಸ್ತಕ ೭ನೆ.] ಅಕ್ಟೋಬರ ೧೮೬೯ನೆ ಇಸವಿ. [ಸಂಚಿಕೆ ೧೦.

EDUCATIONAL INTELLIGENCE AND USEFUL NOTES.

ವಿದ್ಯಾ ಸುಧಾರಣಾ ಸಂಬಂಧದ ವೃತ್ತಾಂತಗಳು.

ಟಾಯಿಮ್ಸ ಆಫ಼ ಇಂಡಿಯಾ ಎಂಬ ಮುಂಬಯಿಯೊಳಗಿನ ಪ್ರತ್ಯಾಹಿಕ ಪತ್ರವ ಆಗಷ್ಟ ೩ನೇ ತಾರೀಖಿನ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಕೆಲವು ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಆ ಪತ್ರಕರ್ತರು ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವು ಗೌರವವ್ಯಕ್ತವುಗಳಾಗಿರುವದರಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಇದರಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ಕೊಡುತ್ತೇವೆ.

೧. ಸವ್ಯವ ಶಿಕ್ಷಣವ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತದಿಂದ ವಿಚಾರಿಸಲು, ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಯೋಗ್ಯರೀತಿಯಿಂದ ಕಲಿತಂಥ ಜನರ ಮತ್ತು ಮಾಸ್ತರರ ಕೆಲಸವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಸಾಗಿಸಲಿಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂಥ ಶಿಕ್ಷಕ ಜನರ ಕೊರತೆಯು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತೋರುವದು. ಅದೇ ಮೇರೆಗೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಅವಲೋಕನ, ವಿಚಾರ ಮುಂತಾವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನು ಬೆಳಸುವ ಸಾಧನಗಳ ಮತ್ತು ಪದ್ಧತಿಗಳ ಕೊರತೆಯಾದರೂ ಕಂಡು ಬರುವದು. ಈ ಕೊರತೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂ

ದ ಸೆಂಟರುಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆದವು. ಈ ಸಂಬಂಧದ ನಿಯಮಗಳ ಮಾಹಿತಿಯು ಮಾಸ್ತರ ಜನರಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಸರಿಯಾಗಿ ಆಗಿಲ್ಲವೆಂದು ನಮಗೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಆದದ್ದರಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ಇದರಡಿ ತುಸು ವಿವರಿಸುವೆವು.

'ಬಿಟ್ಟ ೬ ಮಿಡಲ್‌ಸ್ಕೂಲ್ ಸ್ಕಾಲರಶಿಪ್ಪುಗಳು ಇರುತ್ತವೆ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ(ಅ) ೨ ಎಲ್ಲ ಜಾತಿಯವರಿಗೆ, (ಬ) ೨ ವಿದ್ಯಾ ದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಬಿದ್ದಂಥ ಹಿಂದು ಜಾತಿಯವರಿಗಾಗಿ, ೨ ಮುಸಲ್ಮಾನರಿಗಾಗಿ ಇರುತ್ತವೆ.

ವಯಸ್ಸಿನ ನಿಯಮ್ತ್ತೆಯು. (ಅ) ಸ್ಕಾಲರಶಿಪ್ಪುಗಳ ಉಮೇದವಾರರ ವಯಸ್ಸು ೧೧ ವರ್ಷ ಮಿಕ್ಕಿರಬಾರದು. (ಬ) ಸ್ಕಾಲರಶಿಪ್ಪುಗಳ ಉಮೇದವಾರರ ವಯಸ್ಸು ೧೨ ವರ್ಷ ಮಿಕ್ಕಿರಬಾರದು.

ಶರ್ತುಗಳು—ಉಮೇದವಾರನು ೧೨ ತಿಂಗಳು ಒಂದೇ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಲಿತವನಿರಬೇಕು. ಆದರೆ ಆ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ಮೆಚ್ಚಿನ ಅಭ್ಯಾಸಕ್ಕಾಗಿ ಬೇರೆ ಶಾಲೆಗೆ ಹೋದದ್ದರಿಂದ ಮುದ್ದತ್ತು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದ್ದರೆ, ಅವನಿಗೆ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಕೂಡ್ರಲಿಕ್ಕೆ ಏನೂ ಅಡ್ಡಿ ಇಲ್ಲ.

ಈ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳು ವಾಡಿಕೆಯಾಗಿ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಸಪ್ಟಂಬರ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಆಗುವವು. ಅರ್ಜಿಗಳನ್ನು ಅಗಷ್ಟ ೧೦ನೇ ತಾರೀಖಿನ ಒಳಗಾಗಿ ಪರೀಕ್ಷಾ ಕಮಿಟಿಯ ಪ್ರೆಸಿಡೆಂಟರ ಹತ್ತಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿ ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದು. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಸಂಶಯ ಬಂದರೆ ಮಾಸ್ತರ ಜನರು ಜೂನ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಮಿ. ಎಜ್ಯುಕೇಶನಲ್ ಇನಸ್ಪೆಕ್ಟರ ಸಾಹೇಬ ಬಹಾದ್ದೂರ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗ ಇವರ ಕಡೆಗೆ ಬರೆದು ಜುಲಿ ತಿಂಗ

ಳದೊಳಗಾಗಿಯೇ ಆ ಮಾತಿನ ಖುಲಾಶೇ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು.

ಈ ಸಂಗತಿಯು ವಿಷಯುವಾಗಿ ಗಾವಠೀ ಶಾಲೆಯ ಮಾಸ್ತರರೂ, ಲೋಕಲಬೋರ್ಡ ಶಾಲೆಯ ಮಾಸ್ತರರರೂ, ಮ್ಯುನಿಸಿಪಲ ಶಾಲೆಯ ಮಾಸ್ತರರೂ ಲಕ್ಷಗೊಟ್ಟರೆ, ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಬರುವ ಉಮೇದವಾರರ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಬೆಳೆಯುವದು. ಸಂಖ್ಯೆ ಬೆಳೆದಂತೆ ಅಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಬಂದು ಪ್ರಕಾರದಿಂದ ಉತ್ತೇಜನ ಬರುವದು.

ಹೋದ ತಿಂಗಳ ೨೪ನೇ ತಾರೀಖಿನ ದಿವಸ ಈ ಭಾಗದ ಎಲ್ಲ ಸೆಂಟರುಗಳಲ್ಲಿ ೨ನೇ ೩ನೇ ಗ್ರೇಡ ಮುಲ್ಕೀ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳು ಪ್ರಾರಂಭವಾದವು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಕೂಡಿದ ಉಮೇದವಾರರ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನೂ ಪಾಸಾದವರ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನೂ ಸವಡೀ ಮೇರೆಗೆ ತಿಳಿಸುವೆವು.

ಕಾಲೇಜದ ಸರ್ಟಿಫಿಕೇಟ ಪರೀಕ್ಷೆಯು ಈ ತಿಂಗಳ ೩ನೇ ತಾರೀಖಿಗೆ ನಡೆಯುವದು. ಪ್ರವೇಶ ಪರೀಕ್ಷೆಯು ೧೪ನೇ ನವಂಬರಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವದು.

ಮೈಸೂರ ಸಂಸ್ಥಾನದ ೧೮೯೭—೯೮ನೇ ವರ್ಷದ ವಿದ್ಯಾಖಾತೆಯ ರಿಪೋರ್ಟು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಅದರಿಂದ ತಿಳಿಯುವ ಸಂಗತಿಗಳು ಯಾವವೆಂದರೆ—

ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಶಾಲೆಗಳು ೧೮೭೫ರಿಂದ ೧೮೭೮ರ ವರೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿವೆ. ೯ ಹೆಣ್ಣು ಹುಡಿಗಿಯರು ಲೋವರ ಸೆಕಂಡರಿ (ಮುಲ್ಕೀ) ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ತೇರ್ಗಡೆ ಹೊಂದಿರುವರು. ಸಂಸ್ಥಾನದ ಹಣದಿಂದ ನಡೆಯುವ ಶಾಲೆಗಳು ೧೬೯೪

ಇದ್ದು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ೩೬,೯೬೩ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು, ಖಾಸಗೀ ಶಾಲೆಗಳು ೨,೧೧೨ ಇದ್ದು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ೨೬,೪೪೬ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಕಲಿಯುತ್ತಾರೆ. ಟ್ರೇನ್ಡ್ ಜನರ ಹೊರತು ಶಿಕ್ಷಣದ ಕೆಲಸವು ಚನ್ನಾಗಿ ನಡೆಯಲಾರದೆಂದು ತಿಳಿದು ಈ ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಹೊಸದಾಗಿ ಬಂದು ಟ್ರೇನಿಂಗ ಸ್ಕೂಲ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಮೆ. ಎಜ್ಯುಕೇಶನಲ್ ಸೆಕ್ರೆಟರಿಯವರ ಲಕ್ಷವು ವಿದ್ಯಾಪ್ರಸಾರದ ಕಡೆಗೆ ಇದ್ದು ಯಾವಾಗಲೂ ಸುಧಾರಣೆಯ ಸಂಬಂಧದ ವಿಚಾರವನ್ನು ನಡಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಶಾಲೆಗಳ ಪರೀಕ್ಷೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಜನರನ್ನು ನೇಮಿಸಿ, ಇಯತ್ತೆಗಳಲ್ಲಿ ತಕ್ಕ ಏರ್ಪಾಡುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿರುವದಲ್ಲದೆ ಟೆಕ್ಸ್ಟ ಬುಕ್ಕ ಕಮಿಟಿ ಎಂಬ ಸಭೆಯನ್ನು ನೇಮಿಸಿ ಕ್ರಮಿಕ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವ ಕೆಲಸ ನಡಿಸಿದ್ದಾರೆ, ಹೊಸ ಪುಸ್ತಕಗಳಿಗೆ ಉತ್ತೇಜನ ಕೊಡ ಹತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಕಾಲಕ್ಕೆ ವಿದ್ಯಾಖಾತೆಯಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಣೆಯಾಗಿ ಜ್ಞಾನಾಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಕೆಲಸವು ಭರದಿಂದ ಸಾಗುವದೆಂಬದಕ್ಕೆ ನಮಗೇನೂ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

THE MORAL TRAINING OF CHILDREN.

ಮಕ್ಕಳ ನೀತಿ ಶಿಕ್ಷಣವು.

(ಹಿಂಚಿನ ಪುಟದಿಂದ ಮುಂದೆ ಸಾಗಿದ್ದು.)

೬. ಮಕ್ಕಳ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾದ ಮನಸಿನ ಕೋಮಲತ್ವವನ್ನು ಕಡಿಮೆಯಾಗಗೊಡಬಾರದು. "ನೀನು ಮೂರ್ಖ, ನೀನು ಕತ್ತೆ" ಎಂದು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸರ್ವಥಾ ಅನ್ನಬಾರದು. ಅವರ ದುರ್ಗುಣಗಳನ್ನು ಅನ್ಯರ ಮುಂದೆ ಅವರ ಸಮಕ್ಷ ಎಂದೂ ಬೆಳಸಿ ಹೇಳಬಾರದು. ಇದರಿಂದ ಅವ

ರು ಮತ್ತಿಷ್ಟು ಮಂಡರೂ ದುಷ್ಟರೂ ಆಗುವರು. ನಾಚಿಕೆ ಪುಟ್ಟಿಸುವ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಪ್ರಸಂಗ ವಶಾತ್ ನುಡಿಯು ಬಹುದು. ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳು ಯಾವಾಗಲೂ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿಡತಕ್ಕ ಇನ್ನೊಂದು ಮಹತ್ವದಸಂಗತಿ ಏನೆಂದರೆ:— ಮಕ್ಕಳು ಮನುಷ್ಯರ ಹೆದರಿಕೆಯಿಂದಲ್ಲ; ಆದರೆ ದೇವರನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಬಳ್ಳಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ತಿಳುವಳಿಕೆಯನ್ನು ಅವರಲ್ಲಿ ಪುಟ್ಟಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಬಂದು ವೇಳೆ ಅವರು ಜನರ ಅಂಜಿಕೆಯಿಂದಲೇ ನಡಿಯಹತ್ತಿದರೆ ಅವರಿಂದ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ತಪ್ಪುಗಳಾಗುವ ಸಂಭವವುಂಟು.

೭. ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸಬಾರದು—ಈ ಮೇರೆಗೆ ಅವರನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸಿದರೆ, ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳು ತಮಗೆ ಮುಯ್ಯ್ ತೀರಿಸಿದರೆಂದು ಎಣಿಸುವರು. ಬಂದು ವೇಳೆ ಅವರನ್ನು ದುಃಖದ ಮುದ್ರೆಯಿಂದ ಶಿಕ್ಷಿಸಿದರೆ ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳು ಬಳಿತಕ್ಕಾಗಿ ತಮ್ಮನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸಿದರೆಂದು ತಿಳುಕೊಳ್ಳುವರು.

ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗನು ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ತನ್ನ ತಂಗಿಯನ್ನು ಹೊಡೆದನು. ಬಳಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದ ತಾಯಿಯು ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ಸಿಟ್ಟಿಗೆದ್ದು ಹೋದವಳೇ ಆ ಹುಡುಗನಿಗೆ ಬಂದು ತಪರಾಕಿ ಕೊಟ್ಟಳು. ಇದರಲ್ಲಿ ಆ ಹುಡುಗನು ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪನ್ನೇ ತಾಯಿಯೂ ಮಾಡಿದಳು. ಯಾಕೆಂದರೆ ಅವಳು ತನ್ನ ಸಿಟ್ಟಿಗೆ ಬಳಗಾಗಿ ಅದನ್ನು ಶಾಂತಪಡಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಆ ಹುಡುಗನನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸಿದಳೇ ಹೊರ್ತು ಅವನಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಬರುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಶಿಕ್ಷಿಸಲಿಲ್ಲ.

ಬಂದು ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ತಂದೆಗೆ ಪ್ರಿಯನಾದ ಮಗನು ಬಂದು ದೊಡ್ಡ ತಪ್ಪನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಆ ತಪ್ಪಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆ

ಯೋಗತಕ್ಕದ್ದಿತ್ತು. ತಂದೆಯು ತನ್ನ ಮುದ್ದು ಮಗನನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸಲಾರದೆ ಬಿಕ್ಕಿ ಬಿಕ್ಕಿ ಅಳಪತ್ತಿದ್ದನು. ಆ ಪುಟ್ಟ ಮಗನು ತಂದೆಯು ದುಃಖಿಸುವದನ್ನು ನೋಡಿ ತಡೆಯಲಾರದೆ ಹೇಳಿದ್ದು:—"ಅಪ್ಪಾ, ನನ್ನನ್ನು ಬಳಿತಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಿಸು. ನೀನು ಕಣ್ಣೀರು ಮಾತ್ರ ಹಾಕಬೇಡ."

೮. ದೇಹ ದಂಡದ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಅಪರೂಪವಾಗಿ ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದು—ಕೆಲವು ಜನ ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಅಪರಾಧಕ್ಕೆ ದೇಹ ದಂಡದ ಶಿಕ್ಷೆಯೇ ಮದ್ದಿಂದು ಎಣಿಸುವಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಈ ಗ್ರಹಿಕೆಯು ತಪ್ಪಾದದ್ದು. ಮಕ್ಕಳು ತಿರು ತಿರುಗಿ ಅದೇ ತಪ್ಪನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಇಲ್ಲವೆ ಪಗುರಾದ ಶಿಕ್ಷೆಯಿಂದ ಅವರು ಎಣಿಕೆಗೆ ಬರದಿದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ದೇಹ ದಂಡದ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದು. ಉಳಿದ ಶಿಕ್ಷೆಗಳಿಂದ ಆಗದಂಥ ಪರಿಣಾಮವು ಬಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಈ ಶಿಕ್ಷೆಯಿಂದ ಆಗುವದು. ಈ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದು. ತುಸು ದೊಡ್ಡವರಿಗೆ ಅಪರಾಧದಿಂದಾಗುವ ಕೆಟ್ಟ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳುವದೂ ತುಸು ಛೀ ಹಾಕುವದೂ ಮೇಲಾದ ಉಪಾಯಗಳಿಂದೆಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.

ಮಕ್ಕಳು ತಾವು ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರೆ ಮತ್ತು ಆ ಅಪರಾಧಕ್ಕಾಗಿ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪಪಟ್ಟರೆ, ಅವರನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸುವ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ. ಶಿಕ್ಷೆಯ ಉದ್ದೇಶವು ಮಕ್ಕಳು ತಮ್ಮ ತಪ್ಪಿಗಾಗಿ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಪಡುವಂತೆ ಮಾಡುವದೇ ಯಾವಾಗಲು ಇರತಕ್ಕದ್ದು. ಅವರು ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪಪಟ್ಟರೆ, ಪುನಃ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಮಾಡಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಇದು ಶಿಕ್ಷೆಯು ಭಯದಿಂದಾಗುವ ಪರಿಣಾಮಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನದು.

ತಾವು ಮಾಡಿದ ಅಪರಾಧಕ್ಕಾಗಿ ದೇವರ ಕ್ಷಮೆ ಬೇಡಲಿಕ್ಕೆ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕಲಿಸಬೇಕು. ಬಂದು ಪ್ರಸಂಗವಲ್ಲಿ ಕ್ರೈಸ್ತ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಬಬ್ಬ ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳು ತನ್ನ ತಾಯಿಯು ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಮೀರಿದಳು. ತಾಯಿಯು ಮಗಳಿಗೆ ತನ್ನ ಅಪರಾಧವೆನ್ನು ಕುರಿತು ವಿಚಾರ ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ತುಸು ವೇಳೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಮಗಳಿಗೆ "ನೀನು ನಿನ್ನ ಅಪರಾಧಕ್ಕಾಗಿ ಪಶ್ಚಾತಾಪ ಬಟ್ಟಯಾ?" ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು. ಅದಕ್ಕೆ ಮಗಳು "ಅವ್ವಾ ನಾನು ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದ್ದು ನಿಜವು. ನನ್ನನ್ನು ದಯಮಾಡಿ ಕ್ಷಮಿಸಬೇಕು. ನಾನು ಮುಂದೆ ನೀನು ಹೇಳಿದಂತೆ ನಡೆಯುವೆನು." ಎಂದು ತಾಯಿಯನ್ನು ಬೇಡಿಕೊಂಡಳು. ಆ ಮೇಲೆ ತಾಯಿಯು "ನನ್ನ ಮಗಳೇ, ನಾನು ನಿನ್ನ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸುವೆನು; ಆದರೆ ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಕೂಡಿ ನಿನ್ನ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸುವ ಕುರಿತು ದೇವರನ್ನು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು" ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು. ಬಳಿಕ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಮೊಳಕಾಲೂರಿದರು. ತಾಯಿಯು ಮಗಳ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಬೇಕೆಂತಲೂ ಇಂಥ ಅಪರಾಧವನ್ನು ತಿರುಗಿ ಮಾಡದಂತೆ ಅವಳಿಗೆ ಸದ್ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಕರುಣಿಸಬೇಕೆಂತಲೂ ದೇವರನ್ನು ಬೇಡಿಕೊಂಡಳು. ತರುವಾಯ ಮಗಳನ್ನು ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಮುದ್ದಿಟ್ಟಳು. ಕೃತಾಪರಾಧಕ್ಕಾಗಿ ಮಕ್ಕಳು ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಬಟ್ಟ ಕೂಡಲೆ ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ನಡುವೆ ಪ್ರೀತಿಯು ಪುನಃ ಪುಟ್ಟುವಂತೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.

ಕ್ಷಮೆ ಮಾಡುವ ಕಾಲವು ಮಕ್ಕಳ ಮನಸಿನಲ್ಲಿ ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದಂಥ ಮತ್ತು ಬಹು ಕಾಲದ ವರೆಗೆ ಅವರ ಮನಸಿನಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುವಂಥ ಸದ್ಭಾವನೆಯನ್ನು ಪುಟ್ಟಿಸುವ ಪ್ರಸಂಗ

ವಿರುತ್ತದೆ. ಇಂಥ ಸದ್ಭಾವವು ಎಂಥ ಶಿಕ್ಷೆಯಿಂದಾದರೂ ಬೆ ಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಹುಟ್ಟುವದಿಲ್ಲ. ಶಿಕ್ಷೆಯು ಅಪರಾಧ ನಿಷೇಧದ ಗೌಣ ಸಾಧನವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲ ಶಿಕ್ಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ಷಮೆಯು ಮೇಲಾದದ್ದು. ಇದರಿಂದ ಬಹು ಪ್ರಯೋಜನವಾಗುವದು.

ಅಪರಾಧ ಮಾಡಿದ ಹುಡುಗರ ಮನಸು ಬೀಸು ಭೂಮಿ ಯಂತೆ ಇರುವದು. ಅದನ್ನು ನಾಮು, ದಂಡ, ಕ್ಷಾಂತ್ಯಾ ದಿ ಸಾಧನಗಳಿಂದ ರೆಂಟೆ ಹೊಡಿದು, ಹೆಂಟೆ ಬಡಿದು, ಪಸ ನು ಮಾಡಿ ಹಿತ ವಚನಗಳೆಂಬ ಬೀಜವನ್ನು ಬಿತ್ತಿದರೆ ಪ್ರೀತಿ ಸದಾಚಾರ ಎಂಬ ಫಲಗಳು ಕೈಗೆ ಬರುವವೆಂಬ ಮಾತಿಗೆ ಏನೂ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

MODEL QUESTIONS AND ANSWERS IN METHOD.

ಶಿಕ್ಷಣ ಪದ್ಧತ್ತಿಯ ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರಗಳು.

ಪ್ರ—(ಅ) ಪ್ರಶ್ನಗಳು ಎಷ್ಟು ವಿಧವು? ಉತ್ತಮ ಪ್ರಶ್ನೆ ಪರಂಪರೆಯು ಯಾವದು? ಕಾಡು ಚಲೋ ಪ್ರಶ್ನಗಳ ಭೇದಕ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಯಾವವು?

(ಆ) ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರ ರೂಪ ಪುಸ್ತಕದ ಗುಣದೋಷಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸು.

ಉ—(ಅ) ಪ್ರಶ್ನಗಳು ಮೂರು ವಿಧವಾಗಿರುತ್ತವೆ;—(೧) ಕಲಿಸುವ ಪ್ರಶ್ನ (೨) ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಪ್ರಶ್ನ (೩) ಉಪಸಂಹಾರದ ಪ್ರಶ್ನ;

ಕಲಿತದ್ದನ್ನು ಸ್ಥಿರಪಡಿಸಿ ಲಕ್ಷವೆನ್ನು ಎಳಕೊಳ್ಳುವದು, ಹೊಸ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುವದು, ಕಲಿಸಿದ ಸಂಗತಿಗಳು ಎಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ತಿಳಿವವೆಂಬದನ್ನು ಮನಗಾಣುವದು ಇವೇ

ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಉದ್ದೀಕಗಳು. ಬೊವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಪರಂಪರೆಯಿಂ ದ ಈ ಉದ್ದೀಕಗಳು ಕೊನೆಗಾಣುವವೋ ಆ ಪರಂಪರೆ ಯು ಮೇಲಾದದ್ದೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

(೧) ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಜಾಬಾಳವಾಗಿರಬಾರದು. (೨) ಹೌ ದು, ಅಲ್ಲ, ಇವ್ಮೇ ಉತ್ತರವಪ್ಪಿರಬಾರದು. (೩) ತಿಳಿ ಯದೆ ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟರೂ ಸಾಗುವಂಥವಿರಬಾರದು. (೪) ಭ್ರಾಂತಿಕರವಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿರಬಾರದು. (೫) ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಉತ್ತರವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವಂಥ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿರಬಾರದು. (೬) ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ಮೀರಿದಂಥವಿರಬಾರದು. ಅಂದರೆ:—

(೧) ಬಂದಕ್ಕೊಂದು ಹೊಂದಿ ಕೊಂಡಂಥವಿರಬೇಕು. (೨) ವಿಚಾರದ ಚಟಿಯನ್ನೆ ಬೆಳಸುವಂಥವಿರಬೇಕು. (೩) ಸುಲಭ ಭಾಷೆಯಿಂದ ರಚಿಸಿದಂಥವಿರಬೇಕು. (೪) ಉತ್ತ ರಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಕ್ಯದಿಂದ ಹೊರಡಿಸುವಂಥವಿರಬೇಕು. (೫) ತಪ್ಪಿನ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಕೈಕೊಂಡು ಅವುಗಳ ತಪ್ಪ ನ್ನು ತಿದ್ದುವಂಥವಿರಬೇಕು. ಈ ಗುಣಗಳಿಂದ ಯುಕ್ತವಾ ದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಚಲೋವು; ಈ ಗುಣಗಳಿಲ್ಲದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಕೆಟ್ಟ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳೆಂದೆನ್ನಬಹುದು.

(೪) ಗುಣಗಳು:— (೧)ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸುತ್ತವೆ. (೨) ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಯೋಗ್ಯತಾನುಸಾ ರವಾಗಿ ಕಲಿಸತಕ್ಕ ವಿಷಯದ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತದೆ. (೩) ಆ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಕ್ರಮಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. (೪) ಮನ ಸು ಎಳೆಯುವಂತೆ ವಿಷಯವನ್ನು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ರೂಪದಿಂದ ವಿ ದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮುಂದೆ ಇಡುತ್ತದೆ.

ದೋಷಗಳು:—(೧) ಜ್ಞಾನಾಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತದೆ ಸರಿ;

ಆದರೆ ಬುದ್ಧಿಗೆ ತಕ್ಕಷ್ಟು ಸಂಸ್ಕಾರವಾಗುವದಿಲ್ಲ. (೨) ವಿಷಯವು ತಕ್ಕಷ್ಟು ತಿಳಿಯದೆ ಗಿಳಿ ಓದಿನಂತೆ ಹಾಗೂ ಹೀಗೂ ಕಲಿಯುವ ಚಟವು ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ. (೩) ತಿರು ತಿರುಗಿ ಅವನ್ನೇ ಓದುವ ಪ್ರಸಂಗ ಬರುವದರಿಂದ ಸ್ವಾರಸ್ಯ ಉಳಿಯುವದಿಲ್ಲ. (೪) ವಿಚಾರ ಶಕ್ತಿಗಿಂತ ಸ್ಮರಣ ಶಕ್ತಿಯುವೇಲೆ ಭಾರವು ಹೆಚ್ಚು ಬೀಳುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಶ್ನ—(೩) ಮಾಸ್ತರನು ಬಲಪಡಿಸತಕ್ಕ ಬುದ್ಧಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನು ಅವುಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಕ್ರಮವನ್ನು ನುಸರಿಸಿ ಹೇಳಿರಿ.

ಉ—ಬುದ್ಧಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಕ್ರಮವು ಯಾವವೆಂದರೆ—(೧) ನಿರೀಕ್ಷಣ (೨) ಸ್ಮರಣಶಕ್ತಿ (೩) ಸಂಗ್ರಹಣಶಕ್ತಿ (೪) ಕಲ್ಪನಾಶಕ್ತಿ (೫) ನಿರ್ಣಯಶಕ್ತಿ (೬) ವಿಚಾರಶಕ್ತಿ.

(೪) ಪ್ರತಿಬಂದು ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಬೆಳಸಲಿಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾದ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

ಉ—(೧) ನಿರೀಕ್ಷಣ ಶಕ್ತಿ ವಿಷಯಕ್ಕೆ—ಬಡವೆ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಕಲಿಸುವದರಿಂದ ಈ ಶಕ್ತಿಯು ಬಲಪಡುತ್ತದೆ.

ಉ—(೨) ಸ್ಮರಣಶಕ್ತಿ ವಿಷಯಕ್ಕೆ—ಭೂಗೋಲ, ಇತಿಹಾಸ, ಮಗ್ಗಿಗಳು, ವ್ಯಾಕರಣದ ಅಕ್ಷರಖಂಡ, ಶಬ್ದಖಂಡ, ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಕಲಿಸುವದರಿಂದ ಈ ಶಕ್ತಿಯು ಬೆಳೆಯುವದು. ಕಲಿತ ವಿಷಯಗಳ ಪುನರಾವರ್ತನದಿಂದ ಇದರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಬಹಳ ಸಹಾಯವಾಗುತ್ತದೆ.

(೩) ಸಂಗ್ರಹಣಶಕ್ತಿ ವಿಷಯಕ್ಕೆ—ತಾರತಮ್ಯ ಭಾವ,

ಪರಿಷ್ಕರಣ, ಸಾಮಾನ್ಯ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ತಿಳು ಕೊಳ್ಳುವದು, ವಿಶೇಷ ನಿಯಮಗಳಿಂದ ಸಾಮಾನ್ಯ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವದು, ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಶಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಬೆಳಸುವಂಥ ಸಂಗತಿಗಳಿಂದ ಈ ಶಕ್ತಿಯು ಬಲಪಡುವದು. ಆಕಾರ, ಬಣ್ಣ, ಧ್ವನಿ, ಮತ್ತು ಪದಾರ್ಥಗಳ ವರ್ಗಗಳು ಇವುಗಳ ಸಂಬಂಧವಾತಗಳು ಸಂಗ್ರಹಣ ಈ ಶಕ್ತಿಯು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಪ್ರಯೋಜನಕರವಾಗಿರುತ್ತವೆ.

(೪) ಕಲ್ಪನಾಶಕ್ತಿ ವಿಷಯಕ್ಕೆ—ಸರೋವರ, ಆಡವಿ ಮುಂತಾದ ವರ್ಣನಗಳು ಅಂದರೆ ಸ್ಥೂಲ ವರ್ಣನಾತ್ಮಕ ಭೂಗೋಲದ ಸಂಗತಿಗಳು, ವರ್ತಿಸಿನ ಸಂಗತಿಗಳ ವರ್ಣನಾತ್ಮಕ ಐತಿಹಾಸಕ ಸಂಗತಿಗಳು ಚರಿತ್ರಾತ್ಮಕ ಮನುಷ್ಯ ಸ್ಥಿತಿಯ ಸಂಗತಿಗಳು, ಮತ್ತು ಚಿತ್ರಕರ್ಮ ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಸಂಗತಿಗಳು ಈ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುತ್ತವೆ.

(೫) ನಿರ್ಣಯಶಕ್ತಿ—ನೀತಿಯ ಪಾಠ, ಕರ್ತವ್ಯದ ಪಾಠ, ಅಂಕಗಣಿತದ ರೀತಿ, ಪುಸ್ತಿಗಳು, ಚಿತ್ರಕರ್ಮ, ಮುಂತಾದ ಪಾಠಗಳಿಂದ ಈ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಬಹುದು.

(೬) ವಿಚಾರಶಕ್ತಿ ವಿಷಯಕ್ಕೆ—ಅಂಕಗಣಿತದ ನಿಯಮಗಳ ಉಪಪತ್ತಿಯು, ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು, ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು, ಕಾರಕ, ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಪಾಠಗಳು ವಿಚಾರ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಬೆಳಸುತ್ತವೆ.

ಪ್ರ—ದೃಢಭೂಜಕವೆಂಬ ಪಾಠದ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬರೆಯಿರಿ.

ಉ—ವರ್ಗ—ಸಿನೇ ಇಯತ್ತೈಯ ವರ್ಗ; ಕಾಲ—೪೦ ಮಿನಿಟುಗಳು.

ಸಾಹಿತ್ಯ—೦ ಫೂಟಿನ ಕಟ್ಟಿಗೆ (ಇಂಚಿನ ಗುರ್ತಿಸಿದ್ದು) ತೂಕದ ಕಲ್ಲುಗಳು, ನಾಣ್ಯಗಳು ಇ೧.

ಪಾಠದಪ್ರಯೋಜನ—(೧) ಜ್ಞಾನವನ್ನುಮಾಡಿ ಕೊಡವದು. (೨) ವಿಚಾರ ಗ್ರಾಹಕ ಶಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಬೆಳಸವದು.

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಬರುತ್ತವೆಂದು ತಿಳುಕೊಂಡಂಥ ವಿಷಯಗಳು:—

ಹೊವಲಿನ ನಾಲ್ಕು ಸಂಖ್ಯಾ ಕಾರ್ಯಗಳು; ಗುಣ್ಯ ಗುಣಕಗಳು; ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಸಂಖ್ಯೆಗಳು.

ವಿಷಯ.

೧. ಭಾಜಕವೆಂದರೆ ಭಾಗಿಸುವ ಸಂಖ್ಯೆ; ಬಂದು ಸಂಖ್ಯೆಯ ಭಾಜಕವೆಂದರೆ ಆ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ನಿಃಶೇಷವಾಗಿ ಭಾಗಿಸುವ ಸಂಖ್ಯೆ. ನಿಃಶೇಷವಾಗಿ ಭಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಆ ಭಾಜಕದ ಭಾಜ್ಯವೆನ್ನುವರು.

೨. ಸಾಧಾರಣ ಭಾಜಕವು; ಎರಡು ಅಥವಾ ಹೆಚ್ಚು ಸಂಖ್ಯೆಗಳನ್ನು ನಿಃಶೇಷವಾಗಿ ಭಾಗಿಸುವ ಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಆ ಸಂಖ್ಯೆಗಳ ಸಾಧಾರಣ ಭಾಜಕವೆನ್ನುವರು.

೩. ಬಂದು ಭಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಹಲವು ಭಾಜಕಗಳಿರಬಹುದು.

೪. ಅವಿಭಾಜ್ಯಸಂಖ್ಯೆ—ಬಂದು ಮತ್ತು ಆ ಸಂಖ್ಯೆ ಇವುಗಳ ಹೊರತು ಬೇರೆ ಸಂಖ್ಯೆಯಿಂದ ನಿಃಶೇಷವಾಗಿ ಭಾಗ ಹೋಗದ ಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಸಂಖ್ಯೆಯೆನ್ನುವರು.

೫. ಮಹತ್ತಮ ಭಾಜಕ—ಯಾವದೊಂದು ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ನಿಃಶೇಷವಾಗಿ ಭಾಗಿಸುವ ಸಂಖ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡದಾದ ಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಮಹತ್ತಮ ಭಾಜಕವೆನ್ನುವರು.

೬. ಮಹತ್ತಮ ಸಾಧಾರಣ ಭಾಜಕ—ಸಾಧಾರಣ ಭಾಜಕಗಳಲ್ಲಿ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಭಾಜಕವೂ ಆ ಸಂಖ್ಯೆಗಳ ದೃಢಭಾಜಕ ಅಥವಾ ಮಹತ್ತಮ ಸಾಧಾರಣ ಭಾಜಕವೆನಿಸುವದು.

೭. ಕೊಟ್ಟ ಸಂಖ್ಯೆಗಳ ಸಾಧಾರಣವಾದ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅವಯವಗಳ ಗುಣಾಕಾರವು ಆ ಸಂಖ್ಯೆಗಳ ದೃಢ ಭಾಜಕವಾಗುವದು.

೮. ಕೊಟ್ಟ ಎರಡು ಸಂಖ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡದನ್ನು ಸಣ್ಣದರಿಂದ ಭಾಗಿಸು. ನಿಃಶೇಷವಾಗಿ ಭಾಗ ಹರಿದರೆ ಆ ಭಾಜಕವೇ ಆ ಸಂಖ್ಯೆಗಳ ದೃಢಭಾಜಕವು. ಭಾಗ ಹರಿಯದಿದ್ದರೆ ಉಳಿದ ಬಾಕಿಯಿಂದ ಹಿಂದಿನ ಭಾಜಕಕ್ಕೆ ಭಾಗಿಸು. ಮತ್ತು ಬಾಕಿಯುಳಿದರೆ ಭಾಗಾಕಾರವು ನಿಃಶೇಷವಾಗುವವರೆಗೆ ಉಳಿದ ಬಾಕಿಯಿಂದ ಹಿಂದಿನ ಭಾಜಕಕ್ಕೆ ಭಾಗಿಸುತ್ತ ಹೋಗು. ಕಡೆಯ ಭಾಜಕವೇ ದೃಢಭಾಜಕವು.

ಎರಡಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಸಂಖ್ಯೆಗಳಿದ್ದರೆ ಮೊದಲು ಎರಡು ಸಂಖ್ಯೆಗಳ ದೃಢಭಾಜಕವನ್ನು ತೆಗೆದು ಮುಂದೆ ಆ ದೃಢ ಭಾಜಕ ಮತ್ತು ಮೂನೇ ಸಂಖ್ಯೆ ಇವುಗಳ ದೃಢಭಾಜಕವನ್ನು ತೆಗಿ. ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲ ಸಂಖ್ಯೆಗಳು ತೀರುವವರೆಗೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಹೋಗು. ಕಡೆಯ ಭಾಜಕವೇ ಎಲ್ಲ ಸಂಖ್ಯೆಗಳ ದೃಢಭಾಜಕವಾಗುವದು.

ಕಲಿಸುವ ಕ್ರಮ.

೧. ೬ ಈ ಸಂಖ್ಯೆಯು ೨೪ನ್ನು ನಿಃಶೇಷವಾಗಿ ಭಾಗಿಸುತ್ತದೆ. ೨ ಘಂಟೆಗಳಲ್ಲಿ ೬ ಇಂಚಿನ ಪೂರ್ಣ ಭಾಗಗಳಾಗುತ್ತವೆ; ೧ ಘಂಟೆಯಲ್ಲಿ ೪ ಔನ್ಸಿನ ಪೂರ್ಣ ಭಾಗಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಒಂದು ರೂಪಾಯಿಯಲ್ಲಿ ೪ ಆಣೆಗಳ ಪೂರ್ಣ ಭಾಗಗಳಾಗುತ್ತವೆ.

೨. ೬ ಈ ಸಂಖ್ಯೆಯು ೧೨ನ್ನೂ ೧೮ನ್ನೂ ನಿಃಶೇಷವಾಗಿ ಭಾಗಿಸುತ್ತದೆ. ೧೨ ಘಂಟೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ೨ ಘಂಟೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ೬ ಇಂಚಿನ ಪೂರ್ಣ ಭಾಗಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಸಾಧಾರಣ ಈ ಶಬ್ದದ ಅರ್ಥವನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ಕೊಡಬೇಕು. ಎರಡು ಸಂಖ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಂಖ್ಯೆಯು ಎರಡನೇ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ನಿಃಶೇಷವಾಗಿ ಭಾಗಿಸಿದರೆ ಆ ಭಾಗಿಸುವ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಆ ಎರಡು ಸಂಖ್ಯೆಗಳ ಸಾಧಾರಣ ಭಾಜಕವೆನಿಸುವದು.

೩. ೨೪ ಈ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ೨, ೩, ೪, ೬, ೮, ೧೨ ಈ ಸಂಖ್ಯೆಗಳು ನಿಃಶೇಷವಾಗಿ ಭಾಗಿಸುತ್ತವೆ. ಆದರಿಂದ ಅವು ಅದರ ಭಾಜಕಗಳು. ಯಾವದೊಂದು ಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಆ ಸಂಖ್ಯೆಯಿಂದಲೂ ಮತ್ತು ೧ ರಿಂದಲೂ ನಿಃಶೇಷವಾಗಿ ಭಾಗ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ೫೯ ಈ ಸಂಖ್ಯೆಗೆ ೧ ರಿಂದಲೂ ೫೯ ರಿಂದಲೂ ನಿಃಶೇಷವಾಗಿ ಭಾಗ ಹೋಗುತ್ತದೆ.

೪. ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಸಂಖ್ಯೆಗಳ ಉದಾಹರಣೆ ಕೊಡು—ವಿಭಾಜ್ಯ ಸಂಖ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಕನಿಷ್ಠ ಎರಡೆರಡು ಗುಣ್ಯ ಗುಣಕಗಳಿರಲೇ ಬೇಕು. ಎರಡು ಅವಿಭಾಜ್ಯ

ಸಂಖ್ಯೆಗಳಿಗೆ ೧ ರ ಹೊರತು ಬೇರೆ ಸಾಧಾರಣ ಭಾಜಕ ಇರಲಾರದು.

೫. ಈ ವ್ಯಾಖ್ಯೆಯಿಂದ ಮೂಲ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಪ್ರಯೋಜನವು ತೀರ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಲೆಖ್ಖಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೂ ಸಾಗುವದು.

೬. ಈ ವ್ಯಾಖ್ಯೆಯನ್ನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಂದ ಹೊರಡಿಸಬಹುದು. ಬಂದು ಸಂಖ್ಯೆಯ ಭಾಜಕ, ಸಾಧಾರಣ ಭಾಜಕ, ಮಹತ್ತವು ಭಾಜಕಗಳು ಗೊತ್ತಾದ್ದರಿಂದ ಈ ವ್ಯಾಖ್ಯೆಯು ಸಹಜವಾಗಿ ಹೊರಡುವದು.

೭. ೧೪೪೧ ಮತ್ತು ೪೧೧೪ ಇವುಗಳ ದೃಢ ಭಾಜಕವು ೯೯; ಯಾಕೆಂದರೆ ೧೪೪೧=೯೯×೧೯; ೪೧೧೪=೯೯×೪೬, ೧೯ ಮತ್ತು ೪೬ ಇವು ಪರಸ್ಪರ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಸಂಖ್ಯೆಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಸಂಖ್ಯೆಗಳು, ಪರಸ್ಪರ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಸಂಖ್ಯೆಗಳು ಇವುಗಳ ಭೇದವನ್ನು ತಿಳಿಸಬೇಕು.

೮. ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸುವದು.

ಬಂದೇ ಭಾಗಾಕಾರದಿಂದ ೧೩ ಮತ್ತು ೯೧ ದೃಢ ಭಾಜಕ ೧೩.

ಎರಡು ಭಾಗಾಕಾರಗಳಿಂದ ೯೧ ಮತ್ತು ೧೦೪

ಮೂರು ಭಾಗಾಕಾರಗಳಿಂದ ೧೦೪ ಮತ್ತು ೧೯೫

ಟಿಪ್ಪಣಿ—ಪ್ರತಿ ಬಂದು ಮೆಟ್ಟಿಗೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಂದ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಹೊರಡಿಸಬೇಕು.

ಪ್ರ—ಬಡವೆಯ ಪಾಠಗಳ ಗೌರವವನ್ನೂ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನೂ ವಿವರಿಸಿರಿ. ಇವುಗಳಿಂದ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಆಗುವ ಸಹಾಯವನ್ನೂ ಈ ಪಾಠಗಳ ಅನುಕ್ರಮವನ್ನೂ ಬರೆಯಿರಿ.

(೫) ೧ನೆಯ ೨ನೆಯ ಇಯತ್ತೆಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಅವರವರ ಯೋಗ್ಯತೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಕಲಿಸತಕ್ಕ ಇಪ್ಪತ್ತು ಒಡವೆಯ ಪಾಠಗಳ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

೫—ಒಡವೆಯ ಪಾಠಗಳು ಗಾಂಭೀರವುಳ್ಳಂಥವು ಪ್ರಯೋಜನಕರವಾವಂಥವು. ಯಾಕಂದರೆ ಇವುಗಳಿಂದ ಕೆಳಗೆ ಬರೆದ ಕೆಲಸಗಳಾಗುತ್ತವೆ.

(೧) ಸುತ್ತಲಿನ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ತಿಳುಕೊಳ್ಳುವ ಲವಲವಿಕೆಯನ್ನು (ಜಿಜ್ಞಾಸೆಯನ್ನು) ಜಾಗ್ರತಪಡಿಸುವದು.

(೨) ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೂ ವ್ಯವಹಾರಕ್ಕೂ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಜೋಡಿಸುವದು.

(೩) ಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸಿ ಅವುಗಳಿಗೆ ಕೆಲಸ ಕೊಟ್ಟು ಅವುಗಳ ಬಲವನ್ನು ಬೆಳಿಸುವದು.

(೪) ನಿರೀಕ್ಷಣ (ಅವಲೋಕನ, ಕೋಧ), ನಿರ್ಣಯ, ವಿಚಾರ, ಮುಂತಾದ ಬುದ್ಧಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನು ಬೆಳಿಸುವದು.

(೫) ವ್ಯವಹಾರದೊಳಗಿನ ಯಾವಾಗಲೂ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬರುವ ಮತ್ತು ಕಣ್ಣು ಮುಂದೆ ಇರುವ ಸಂಗತಿಗಳ ವಿಷಯವಾಗಿ ಯಥಾರ್ಥ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಯಥಾ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಡುವದು.

(೬) ಸ್ವಶಿಕ್ಷಣದ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ನೆಲೆಗೊಳಿಸುವದು.

ಈ ಪಾಠಗಳಿಂದ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಆಗುವ ಸಹಾಯವು—ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ಬಂಡವಲವು ಹ್ಯಾಗೆ ಮೂಲ ಸಾಧನವೋ ಆದರಂತೆ ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಒಡವೇ ಪಾಠಗಳೇ ಮೂಲ ಸಾಧನವೆಂದರೂ ಸಲ್ಲುವದು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯು ಇರುವ ಊರು, ಸ್ಥಿತಿ, ಕಾಲ ಮಾನಗಳಿಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಗೊತ್ತಿದ್ದದ್ದರಿಂದ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ

ಪ್ಪಕ್ಕೆ ಸಾಗುವದು ಅಧ್ಯಾಪನದ ಪ್ರಶಸ್ತವಾದ ಮಾರ್ಗ ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ಲಕ್ಷದಲ್ಲಿಟ್ಟು ಕೆಲವು ಮಾದರಿಯ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಮಾಡಿ ಶಿಕ್ಷಕರು ಅವುಗಳನ್ನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಬಳ್ಳೀ ಚಾತುರ್ಯದಿಂದ ಕಲಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಬೇಕು. ಈ ಶಿಕ್ಷಣದಿಂದ ಚುರುಕು ಬುದ್ಧಿಯ ಹುಡುಗರು ತಜ್ಞಾತೀಯ ಬೇರೆ ಬಿಡಿಪೆಗಳ ಗುಣ ಧರ್ಮಾದಿಗಳನ್ನು ತಾವಾಗಿ ತಿಳಿಕೊಳ್ಳುವರು; ಅವರಲ್ಲಿ ಸ್ವಶಿಕ್ಷಣದ ಅಂಕುರವು ನಾಟುವದು. ಇದೇನು ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಹಾಯವಲ್ಲ.

ಗನೆಯು ಅನೆಯು ಇಯುತ್ತೈಗಳ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಕಲಿಸತಕ್ಕ ಒಪವೇ ಪಾಠಗಳು.

(೧) ಮನೆಯೊಳಗಿನ ಪದಾರ್ಥಗಳು. (೬)

(ಅ) ಖಾದ್ಯ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಉದಾ—ರೊಟ್ಟಿ.

(ಇ) ಪೇಯ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಉದಾ—ನೀರು.

(ಈ) ಹೊದಿಕೆ ಉದಾ—ಪತ್ತಿ.

(ಉ) ಮನೆ.

(ಊ) ಮನೆಯ ಉಪಕರಣಗಳು. ಉದಾ—ಸ್ಟೂಲು ಮಣೆ.

(ಋ) ಬೆಳಕು.

(೨) ಶಾಲೆಯೊಳಗಿನ ಪದಾರ್ಥಗಳು. (೨)

(ಅ) ಪುಸ್ತಕ.

(ಇ) ಬರಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಸಾಹಿತ್ಯ. ಉದಾ—ಕಾಗದ

(೩) ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯ ಸಂಬಂಧದ ಪದಾರ್ಥಗಳು (೨)

(ಅ) ಅವಯವಗಳು.

(ಇ) ಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯಗಳು.

೪) ಸಾಮಾನ್ಯ ಪದಾರ್ಥಗಳು (೧೦)

(ಅ) ಪ್ರಾಣಿಗಳು (೪)

(ಅ) ಬೆಕ್ಕು ಅಥವಾ ಕುದುರೆ (ಪಶು)

(ಬ) ಕೋಳಿ (ಪಕ್ಷಿ)

(ಕ) ಕಪ್ಪೆ, ಮೀನೆ. (ಜಲಚರ)

(ಡ) ಹಾವು (ಸರೀ ಸೃಪಗಳು)

(ಇ) ವನಸ್ಪತಿಗಳು (೩)

(ಅ) ಕಬ್ಬು, ಹುಲ್ಲು.

(ಬ) ಹೇರಲ ಹಣ್ಣು, ಮೂವಿನ ಹಣ್ಣು.

(ಕ) ಬಟಾಟೆ (ಕಂದ)

(ಈ) ಖನಿಜಗಳು (೨)

(ಅ) ಕಬ್ಬಿಣ.

(ಬ) ಕಲ್ಲಿದ್ದಲಿ.

(ಉ) ಕೈಗಾರಿಕೆಯ ಬಡವೆಗಳು (೧)

(ಅ) ಕಾಜು.

"ಕುದುರೆ" ಈ ವಿಷಯದ ಸಂಬಂಧದ ಪಾಠದ ಟಿಪ್ಪಣಿಯನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

(೧) ಆಕಾರ ಮತ್ತು ಶರೀರರಚನೆ—ಕುದುರೆಯು ದಪ್ಪ ತೊಗಲಿನ ಚತುಷ್ಪಾದ ಪ್ರಾಣಿಯು ಜಾತಿಯದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಬಾಲದ ಮತ್ತು ಆಯಾಲದ ಕೂದಲುಗಳು ಉದ್ದವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಮೈಮೇಲೆಲ್ಲ ಕಿರಿಗೂದಲುಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಅದರ ಖುರಗಳು ಅಖಂಡವು. ಕಾಡು ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಹಿಂಸ್ರ ಪಶುಗಳಿಂದ ಆತ್ಮ ಸಂರಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ, ಸಾಕಿದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಕಠಿಣವಾದ ಮಾರ್ಗಕ್ರಮಣಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಅಮೇರಿಕದ

ಕಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಇವು ಬಹಳವಾಗಿ ಸಿಗುತ್ತವೆ. ಅಲ್ಲಿ ಇವು ಗಳನ್ನು ಸ್ಪೇನಿದವರು ಬಯ್ದು ಬಿಟ್ಟರು. ಇದು ಮೊಲೆಯನ್ನುಣಿಸುವ ಪ್ರಾಣಿಯು. ಇದರ ಆಕಾರವು ಚಂದವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಶರೀರ ರಚನೆಯು ಬಲವಾದದ್ದಿರುತ್ತದೆ. ಕಾಲುಗಳು ಉದ್ದವಿರುತ್ತವೆ, ಅದರಿಂದ ಅವು ಬಲವಾಗಿರುವವಲ್ಲದೆ ಹಾದಿಯೂ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಸಾಗುತ್ತದೆ. ಇವು ಹುಲ್ಲು ಧಾನ್ಯ, ಕರಡೆ, ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ತಿಂದು ಜೀವಿಸುತ್ತವೆ. ಕತ್ತೆ, ಝೀಬ್ರವೆಂಬ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಇದೇ ಜಾತಿಯವು.

(೨) ನಡತೆ-ಸ್ವಭಾವ— ಇದು ಅಭಿಮಾನವುಳ್ಳದ್ದೂ ಜಿದ್ದಿನ ಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳದ್ದೂ ತಿನಿಸಿನಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನದ ಸ್ವಭಾವದ್ದೂ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಪ್ರಕೃತಿಯು ನಾಜೂಕು; ಸಾಕಿದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಬೇನೆಗಳು ಬರುತ್ತವೆ. ಇವರ ಹಲ್ಲುಗಳಿಂದ ವಯಸ್ಸನ್ನು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ.

(೩) ಸ್ಥಾನ—ಶೀತ ಧ್ರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಎಲ್ಲ ನಾಡುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕುದುರೆಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಕಾಡುಗುದುರೆಗಳು ಅಮೇರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬಹಳ. ಅಲ್ಲಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಲ್ಯಾಸೋ ಎಂಬ ಚರ್ಮದ ಪಟ್ಟಿಗಳಿಂದ ಹಿಡಿಯುತ್ತಾರೆ. ತಾರ್ತರಿ, ಇರಾಣ, ಅರಬಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಕುದುರೆಗಳು ಹೆಚ್ಚು. ಸುಧಾರಿಸಿದ ಯೂರೋಪ್ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಸಾಕುತ್ತಾರೆ.

(೪) ಜಾತಿ—ಕುದುರೆಯು ಜಾತಿಗಳು ಹಲವುಂಟು. ನಷ್ಟವಾದ ಜಾತಿಗಳ ಕೆಲವು ನ್ಯೂನ್ಯತಾವಶೇಷಗಳು ಸಿಕ್ಕಿರುತ್ತವೆ.

ಈಗಿರುವ ಜಾತಿಗಳು—(೧) ಕರ್ಯತ್ತಿನ ಕುದುರೆ—

ಇವುಗಳಿಗೆ ಗಡುತರವಿಲ್ಲದೆ ಉದ್ದ ಕಾಲುಗಳೂ ನೀಟಾದ ಕೆವಿಗಳೂ ತುಸು ಉಯಾಲುಗಳೂ ಇರುತ್ತವೆ. ಇವು ಮಿಸಿ ಟಗೊಂದು ಮೈಲು ಹೋಗುತ್ತವೆ. (೨) ಶಿಕಾರೀ ಕುದುರೆ—ಇದು ಗಡುತರವಾಗಿಯೂ ಕ್ರಮ ಸಹನಗುಣವುಳ್ಳದಾಗಿಯೂ ಇರುತ್ತದೆ. ಬೇಲಿಗಳನ್ನು ಜಿಗಿಯುವದಕ್ಕೂ ದೂರದ ಪ್ರವಾಸ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೂ ಈ ಕುದುರೆಗಳು ಉಪಯೋಗಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ. (೩) ಬಂಡಿಯ ಕುದುರೆಗಳು (ರಥದ ಕುದುರೆಗಳು); ಭಾರ ಹೊರುವ ಕುದುರೆಗಳು; ತಟ್ಟುಗಳು ಮೊದಲಾದವುಗಳು—ಅರಬೀ ಕುದುರೆಯು ೧೪½ ಮುಷ್ಟಿ (೫೪ ಇಂಚು) ಎತ್ತರವಿರುತ್ತದೆ.

(೪) ಉಪಯೋಗ—ಕುದುರೆಗಳ ತೊಗಲೂ ಕೂದಲುಗಳೂ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತವೆ. ಇವು ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೇರಿಕದಿಂದ ಹೇರಳವಾಗಿ ದೇಶ ದೇಶಕ್ಕೆ ಮೂರಾಟಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ. ಪ್ರವಾಸಕ್ಕೂ, ಶಿಕಾರಿಗೂ ಯುದ್ಧಕ್ಕೂ ಭಾರ ಹೊರಲಿಕ್ಕೂ ಬಂಡಿಗಳನ್ನೆಳೆಯಲಿಕ್ಕೂ ರಥಗಳನ್ನೂ ತೋಪುಗಳನ್ನೂ ಜಗ್ಗಲಿಕ್ಕೂ ಉಪಯೋಗಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ. ಈ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಕಡಿವಾಣಕ್ಕೂ ಲಗಾಮುಕ್ಕೂ ಬಳಗಾಗುವಂತೆ ಕಲಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರ ಮೂತಗಳಿಂದ ಸರೀಸವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಎಲುವಿನಿಂದ ಚಾಕು ಚೂರಿ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಹಿಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಗುಂಡಿಗಳು ಸಹ ಆಗುತ್ತವೆ.

ಕಲಿಸುವ ಕ್ರಮ.

(೧) ಚಿತ್ರವನ್ನು ತೋರಿಸುವದು.

(೫) ಬಾಲದಿಂದ ಉದ್ದಳತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುವದು. ಅವರಿಂದ ನೊಣಗಳನ್ನು ಜಾಡಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಬರುವಂತಿರು

ವ ಅನುಕೂಲತೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸುವದು. ಅಖಂಡವಾ ದ ಖುರಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುವದು. ಭೈಲು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಅದರಿಂದಾಗುವ ಲಾಭಗಳನ್ನು ಹೇಳುವದು. ಲಿಯೂಲ ತೋರಿಸುವದು. ಬೆನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಥಡಿ ಹಾಕಲಿಕ್ಕಿರುವ ಅನುಕೂಲತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುವದು. ಅದರ ಅವಯವದ ಉದ್ದಳತೆಯನ್ನೂ ಕಾಲುಗಳನ್ನೂ ತೋರಿಸುವದು.

(೬) ಕಾಡು ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಅವು ತಮ್ಮ ಮುರಿಗಳನ್ನು ನಡುವೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸುತ್ತು ಮುತ್ತು ಕಾದುಕೊಂಡಿರುವವು.

(೭) ಅಮೇರಿಕಾ ಮೊದಲಾದ ದೇಶಗಳನ್ನು ನಕಾಶದಲ್ಲಿ ತೋರಿಸುವದು.

(೪) ಅರಬೀ ಹುಡುರೆಯು ಚಪಲವಾಗಿರುತ್ತದೆಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಗೊತ್ತಿದ್ದ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಹೇಳುವದು. ಹೇಳಿದ್ದನ್ನೆಲ್ಲ ಉಪ ಸಂಹಾರದಿಂದ (ವರ್ಗೀಕರಿಸಿ) ಕೇಳುವದು.

NOTICE.

ನೋಟೀಸು.

ಧಾರವಾಡ ಟ್ರೇನಿಂಗ ಕಾಲೇಜಿನ ಪ್ರವೇಶ ಪರೀಕ್ಷೆಯು ಬರುವ ನವಂಬರ ತಿಂಗಳ ೧೪ನೇ ತಾರೀಖಿನ ದಿವಸ ಕನ್ನಡ ೬ನೇ ಇಯತ್ತೆಯಂತೆ ಆಗುವದು. ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಬರುವವರು ೬ನೇ ಅಥವಾ ೫ನೇ ಗ್ರೇಡ ಮುಲ್ಕೀ ಸರಟೀಫಿಕೇಟು ಪಡೆದವರೂ ಇಲ್ಲವೆ ಯುನಿವ್ಹರ್ಸಿಟಿ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಫೇಸಾದವರೂ (ಅಂದರೆ ಫಾಯನಲ್ ಮ್ಯಾಟ್ರಿಕ್ಯುಲೇಶನ್ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟವರು) ಸಶಕ್ತರೂ, ವ್ಯಂಗರಹಿತರೂ, ಐದು ಫೂಟಿಗಿಂತ ಎತ್ತರವಿರುವಂಥವರೂ, ಹದಿನೇಳರ ಮೇಲೆ ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡರ ಒಳಗೆ ವಯಸ್ಸುಳ್ಳವರೂ ಇರ

ಬೇಕು, ಮತ್ತು ವಯಸ್ಸಿನ ದಾಖಲೆಯನ್ನೂ ಮುಲ್ಕೀ ಸರ್ಟಿಫಿಕೇಟನ್ನೂ ಸಂಗಡ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಮೇಲೆ ಕಾಣಿಸಿರುವ ಮುದ್ದತಿನ ಒಳಗಾಗಿ ನಮ್ಮ ಕಡೆಗ ಬಂದು ಹಾಜರಾಗಬೇಕು. ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಬರುವವರು ಅಸಿಸ್ಟಂಟರೇ ಇರಲಿ, ಉಮೇದವಾರರೇ ಇರಲಿ, ಅವರಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ರೀತಿಯಿಂದ ಪಾಸಾದ ೮೦ ಜನರನ್ನು ಪಗಾರೀ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವೆವು.

೨. ಸದ್ಯ ೧೯೨೪ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಆದ ಮುಲ್ಕೀ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಕೂತ ಉಮೇದವಾರರು ಸದ ಈ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಬರಬಹುದು; ಆದರೆ ಅವರು ಮುಲ್ಕೀ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ನಾಪಾಸಾದರೆ ಅವರನ್ನು ಕಾಲೇಜದಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ.

೩. ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಬರುವ ಎಲ್ಲ ಉಮೇದವಾರರು ತಮ್ಮ ಅಭ್ಯಾಸದ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನೂ ಪಾಸಿಕೆ ಹೊದಿಕೆ ಮುಂತಾದ ಬೇಕಾಗುವ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬರಬೇಕು. ಕಾಲೇಜದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟವರು ದಸ್ತೈವಜನ್ನು ಬರಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತನಪ್ಪೇ, ಅದಕ್ಕೆ ೧೫೦ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಇಬ್ಬರು ಜಾಮೀನದಾರರು ಬೇಕಾಗುವರು, ಅವರನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿ ಹೊತ್ತು ಹೊಡಿಕೊಂಡು ಬರಬೇಕು. ಅಂದರೆ ಕಾಲೇಜದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡ ಕೂಡಲೆ ಕಾಲೇಜುವ ನಿಯಮಗಳಿಗನುಸರಿಸಿ ಕರಾರ ಪತ್ರವನ್ನು ಬರಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವದು. ಕಾಲೇಜದಲ್ಲಿ ನಿಂತವರು ಕಾಲೇಜುವ ನಿಯಮದಂತೆ ೬ ರೂ. ಅಡ್ವಾನ್ಸನ್ನು, ಸ್ಟ್ಯಾಂಪಿಗಾಗಿ ೧॥ ರೂ. ಇಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕಾಗುವದು. ಈ ಹಣವನ್ನೂ ತಮ್ಮ ಖರ್ಚು ವೆಚ್ಚಕ್ಕಾಗಿ ಅವಶ್ಯವಾದ ಹಣವನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬರಬೇಕು.

ಧಾರವಾಡ ಟ್ರೇ. ಕಾ.
ತಾ॥ ೧೯—೯—೧೯೨೪

Raoji B. Karandikar,
ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಾಲ.

ವರ್ಗಣಿ ವಸೂಲು.

ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲೆ.

	ರೂ.	ಆ.	ಪೈ.
ರಾ. ಸಾ. ಡಿ. ಎ. ಇನಸ್ಪೆಕ್ಟರ ಜಿಲ್ಲಾ ಧಾರವಾಡ ಇವರಿಂದ ಲೋ. ಬೋ. ಶಾಲೆಗಳ ಬಾ॥ ಜುಲೈ ೧೪೯೪ ರ ಬಗ್ಗೆ.	೫೫	೩	೯

ಬೆಳಗಾವ ಜಿಲ್ಲೆ.

ರಾ. ಸಾ. ಡಿ. ಎ. ಇನಸ್ಪೆಕ್ಟರ ಜಿಲ್ಲಾ ಬೆಳಗಾವ ಇವರಿಂದ ಲೋ. ಬೋ. ಶಾಲೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ೧೪೯೯ ಇಸವಿಯ ಜುಲೈ ನುತ್ತು ಅಗಸ್ಟ ತಿಂಗಳುಗಳ ಬಗ್ಗೆ.	೫೫	೩	೦
ನುಂಡಳಿ ಗರ್ಲ್‌ಸ್ಕೂಲ ನಾಸ್ತರರಿಂದ ಜುಲೈ-ಡಿಶಂಬರ ೧೪ ಆಖೈರ ವ॥	೦	೩	೬

ವಿಜಾಪೂರ ಜಿಲ್ಲೆ.

ರಾ. ಸಾ. ಡಿ. ಎ. ಇನಸ್ಪೆಕ್ಟರ ಇವರಿಂದ ಲೋ. ಬೋ. ಮ್ಯು. ಶಾಲೆಗಳ ಬಾ॥ ಅಗಸ್ಟ ೧೪ ರ ಬಗ್ಗೆ.	೧೪	೫	೫

ಕಿರುಕುಳ.

ರಾ. ಸಾ. ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಾಲ ಟ್ರೇ. ಕಾ. ಧಾರವಾಡ ಇನರಿಂದ ೫ ಸಂಚಿಕೆಗಳ ಬಾಬತು.	೦	೬	೦
ಹಲ್ಯಾಳ ಮ್ಯುನಸಿಪಾಲಟಿಯನರಿಂದ ಅಗಸ್ಟ ೧೪ರಿಂದ ಮಾರ್ಚ ೧೪ ಅಖೈರವರೆಗೆ ೫ ಸಾಲಿಗಳ ಬಾಬತು.	೧	೧೪	೧
ಲಿ. ಬಾ. ಮುನವಳ್ಳಿ ಸ್ಕೂಲ ನಾಸ್ತರ ನುದಿಹಳ್ಳಿ ಇವರಿಂದ ಜನವರಿ ೧೪ ಸಂಚಿಕೆಯ ಬಾ॥	೦	೩	೬
ನುಹಾಲಿಂಗಪೂ ಕನ್ನಡ ಸಾಲೆಯ ನಾಸ್ತರರಿಂದ ಜೂನ ೧೪ರಿಂದ ೧೪ನೇ ದಿಶಂಬರ ಅಖೈರನರೆಗೆ.	೧	೪	೦

ಮಹಾಲಿಂಗಪೂರ ಗರ್ಲ್‌ಸ್ಕೂಲ ಮಾಸ್ತರರಿಂದ ಗೀನೇ ಸಾಲಿನ ಜೂನದಿಂದ ದಿಸಂಬರ ಅಖೈರ ವರೆಗೆ. } ೦ ೯ ೦

---

* ಇದರೊಳಗೇನಾದರೂ ತಪ್ಪು ಇದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ದಯಮಾಡಿ ತಿಳುಹಬೇಕು.

ಕನ್ನಡ ಶಾಲಾಪತ್ರಕದ ವರ್ಗಣಿ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಮುಂಗಡ ...೧೫ ಆಣೆ.
ಒಂದು ಸಂಚಿಕೆಗೆ ... ... ೨ ಆಣೆ.

ಪ್ರಕಟನೆಗಳನ್ನು ಛಾಪಿಸುವ ದರಗಳು.

ಒಮ್ಮೆ ಇಟ್ಟರೆ.	೪	ಪಂಕ್ತಿಗಳವರೆಗೆ	೧ ರೂ.
ಮೂರುಸಾರೆ ಇಟ್ಟರೆ	೧೦	,,	,,
ಆರುಸಾರೆ ಇಟ್ಟರೆ	೧೬	,,	,,

ಸೂಚನೆಗಳು.

೧. ಶಾಲಾಪತ್ರಕಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪುವಂಥ ಪ್ರಕಟನೆಗಳನ್ನೇ ಛಾಪಿಸುವೆವು.

೨. ಶಿರೋಲೇಖಕ್ಕೂ, ಅಪೂರ್ಣ ಪಂಕ್ತಿಗೂ ಪೂರಾ ಪಂಕ್ತಿಯ ಹಾಸಲು ಬೀಳುವದು.

೩. ಭಾಷಾಂತರ ಮಾಡಿ ಛಾಪಿಸುವದಾದರೆ ಮೇಲಿನ ದರದ ಇಮ್ಮಡಿ ಫೀ ಬೀಳುವದು.

೪. ಪ್ರಕಟನೆಯ ಕೂಡ ಹಣ ಕಳುಹಲಿಕ್ಕೆ ಬೇಕು.

೫. ಟಿಕೀಟು ಇಟ್ಟ ಹೊರ್ತು ಉತ್ತರ ಶಿಗಲಾರದು.

RAOJI B. KARANDIKAR.
ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ, ಕನ್ನಡ ಶಾಲಾಪತ್ರಕ.

ಕನ್ನಡ ಶಾಲಾಪತ್ರಿಕೆ.

KANARESE
SCHOOL PAPER.

ಪುಸ್ತಕ ೭೯.] ನವಂಬರ ೧೮೯೪. [ಸಂಚಿಕೆ ೧೧.

ಅನುಕ್ರಮಣಿಕೆ.

		ಪುಟ.
೧.	ವಿದ್ಯಾಸುಧಾರಣಾ ಸಂಬಂಧದ ವೃತ್ತಾಂತಗಳು ...	೨೪೧
೨.	ಮಕ್ಕಳ ನೀತಿ ಶಿಕ್ಷಣವು	೨೪೮
೩.	ಕನ್ನಡ ಗಝೆಟಿಯರದಿಂದ ಆದತರಣಿಗಳು ...	೨೫೩
೪.	ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರ	೨೫೯
೫.	ಕಾಲೇಜದ ಸರ್ಟಿಫಿಕೇಟ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ...	೨೬೨

CONTENTS.

1.	Educational Intelligence and Useful Notes ...	241
2.	The Moral Training of Children	248
3.	Selections from the Karnatik Gazetteer ...	253
4.	Correspondence	259
5.	Dharwar Training College Certificate Examination—1894.	262

DHARWAR:
PRINTED AT THE KARNATIC BOOK DEPOT PRESS,
1894.

ನುಡಿಗಟ್ಟು.

(ತಿದ್ದಿ ಬೆಳಿಸಿದ ಎನೇ ಅವೃತ್ತಿ ಮಂಗಳೂರ
ಬಾಸೆಲ್ ಮಿಶನ್ ಪ್ರೆಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಛಾಪಿಸಿದ್ದು).

ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿಸುವದೇನಂದರೆ, ನುಡಿಗಟ್ಟು ಎನೆಯ ಅವೃತ್ತಿ ಛಾಪಿಸಿ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಬಂದಿರುತ್ತವೆ. ಬೇಕಾದವರ ಹಣ ಕಳುಹಿ ಇಲ್ಲವೆ ವ್ಹಾಲ್ಯೂಪೇಬಲ್ ಮಾಡಿಸಿ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಪತ್ರವನ್ನು ಸುವಾಚ್ಯ ಅಕ್ಷರಗಳಿಂದಲೂ ಚಲೋ ಮಸಿಯಿಂದಲೂ ಬರೆಯಬೇಕು. ಸಹಿಯನ್ನೂ ಪತ್ತೆಯನ್ನೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಬರೆಯಬೇಕು.

ರಾ. ರಾ. ಹಳಕಟ್ಟಿ ಇವರು ಹೊಸದಾಗಿ ಮುದ್ರಿಸಿದ ಸಿಕಂದರನ ಮತ್ತು ಏಕನಾಥ ಸಾಧುಗಳ ಚರಿತ್ರೆಗಳನ್ನು ಬೇಡುವವರು ಸಹ ನಮಗೆತಿಳಿಸಿದರೆ ಪುಸ್ತಕಗಳು ದೊರೆಯುವವು.

ಬೆಲೆಯು.

		ರೂ.	ಆ.	ಪೈ.
ನುಡಿಗಟ್ಟು	...	೦	೫	೦
ಸಿಕಂದರನ ಚರಿತ್ರೆ	(ಸಾದಾಬೈಂಡು)	೧	೦	೦
ಸದರ	(ಪಕ್ಕಾ ಬೈಂಡು)	೧	೪	೦
ಏಕನಾಥ ಸಾಧುಗಳ ಚರಿತ್ರೆ		೦	೪	೦

ಧಾರವಾಡ :—
೨೬-೫-೧೪.

ಥೋಂಡೋ ನ. ಮುಳಬಾಗಲು
ಅ. ಮಾಸ್ತರ ಟ್ರೇನಿಂಗ ಕಾಲೇಜ,
ಧಾರವಾಡ.

ಶಾಲಾಪತ್ರಿಕೆ.

ಪದ್ಯಂ.

ಪ್ರಿಯವಿದ್ಯಾಗುರುವರ್ಯರುನ್ನತಿಕೆಯಂ ಸಚ್ಛಿಕ್ಷಣೋತ್ಕರ್ಷಮಂ ।
ಭಯಸುತ್ತಂ ಪ್ರತಿಮಾಸದಾದಿಗೊಲವಿಂದೀಪತ್ರಮಂ ಮುದ್ರಿಸಿ ॥
ನಯದಿಂದಿತ್ತಪಿವೋದುವರ್ಗೆಸುಗುಣಂ ತೋರಲ್ಕೆಕೈಕೊಂಬುದೈ ।
ದಯೆಯಿಂದೋಷವತಿದ್ದವೇಳ್ವುದುಬುಧರ್ಜ್ಞಾನಾಭಿವೃದ್ಧಿಪ್ರಿಯರ್॥೧॥

ಪುಸ್ತಕ ೨೯.] ನವಂಬರ ೧೮೯೯ಳ. [ಸಂಚಿಕೆ ೧೧.

ವಿದ್ಯಾಸುಧಾರಣಾ ಸಂಬಂಧದ ವೃತ್ತಾಂತಗಳು.

ಹಿಂದುಸ್ಥಾನ ಸರಕಾರದವರು ಕಳೆದ ಐದು ವರ್ಷಗಳ (ಅಂದರೆ ಸನ ೧೮೯೭।೯೮ ರಿಂದ ೧೯೦೧।೦೨ ರವರೆಗೆ) ವಿದ್ಯಾಖಾತೆಯ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಬಂದು ವಿಸ್ತಾರವಾದ ರಿಪೋರ್ಟನ್ನು ಮೊನ್ನೆ ಮೊನ್ನೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಆ ರಿಪೋರ್ಟಿನಿಂದ ತಿಳಿಯುವ ಮುಖ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಸಂಗತಿಗಳು ಯಾವವೆಂದರೆ—

ಸನ ೧೮೯೭।೯೮ನೇ ವರ್ಷ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಮತ್ತು ಮೇಲ್ತರದ ಶಾಲೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ೧,೮೨,೦೦೦ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ೫೫,೫೫,೫೦೦ ಇದ್ದವು. ೧೯೦೧-೦೨ ರ ಕೊನೆಗೆ ಶಾಲೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ೧,೪೧,೦೦೦, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ೫೮,೫೬,೦೦೦ ಆದವು. ಹಿಂದು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ನೂರಕ್ಕೆ ೧೮ ರಂತೆ, ಮುಸಲ್ಮಾನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ನೂರಕ್ಕೆ ೧೪ ರಂತೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದಾರೆ. ವಿದ್ಯೆ ಕಲಿಯುವ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಸಂಖ್ಯೆಯು ನೂರಕ್ಕೆ ೨೦ ರಂತೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಮ್ಯುನಿಸಿಪಾಲ ಮತ್ತು ಲೋಕಲ ಬೋರ್ಡ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಶಿಕ್ಷಣದ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಮೊದಲಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಹಣ ವೆಚ್ಚವಾಗಿ

ಪತ್ತಿವೆ; ಅಂದರೆ ೧೪೪೭೫೪೪ ರಲ್ಲಿ ೧೧೭ ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಅವು ಶಿಕ್ಷಣದ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಖರ್ಚು ಮಾಡಿದವು. ಈಗ ಆ ರಕಮು ೧೪೭೦ ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳ ವರೆಗೆ ಏರಿರುತ್ತದೆ. ಫೀ ಉತ್ಪನ್ನವಾದರೂ ನೂರಕ್ಕೆ ೪೫ ರಂತೆ ಜೆಳೆದಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಸಂಗತಿಗಳಿಂದ ಶಿಕ್ಷಣದ ಕೆಲಸವು ಭರದಿಂದ ಸಾಗಿದೆ ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣಿಸುವದು.

ನಮ್ಮ ಇಲಾಖೆಯ ಗವ್ಹರ್ನರರಾದ ನೇಕ ನಾಮದಾರ ಲಾರ್ಡ್ ಹ್ಯಾರಿಸ ದೊರೆಗಳು ಧಾರವಾಡಕ್ಕೆ ಹೋದ ತಿಂಗಳ ೧೪ ನೆಯ ತಾರೀಖಿನ ದಿವಸ ಬೆಳಗಿನ ೧೧ ಘಂಟೆಗೆ ಬಂದರು. ಧಾರವಾಡ ಮ್ಯುನಸೀಪಾಲಟಿಯವರು ಕೊಟ್ಟ ಮಾನ ಪತ್ರಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ನಾಮದಾರರು ಹೇಳಿದ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಪ್ರಾಥಮಿಕಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದವು. ಅವು ಯಾವವೆಂದರೆ :—

ಪ್ರಾಥಮಿಕಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಕೂಡಿದಷ್ಟು ಹಬ್ಬಿಸುವದೂ ಅದು ಅಲ್ಪವ್ಯಯದಿಂದ ಎಲ್ಲರಿಗೆ ಸಿಗುವಂತೆ ಮಾಡುವದೂ ಸರಕಾರದವರು ತಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು ಎಣಿಸುವರು; ಮತ್ತು ಅವಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನಾದರೂ ಮಾಡುತ್ತಿರುವರು. ಇನ್ನು ಲಕ್ಷದಲ್ಲಿಡತಕ್ಕ ಮಾತೇನಂದರೆ, ಅಲ್ಪಖರ್ಚಿನಿಂದ ಅಥವಾ ಖರ್ಚಿಲ್ಲದೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊಡುವದೆಂದರೆ, ಕೆಲವರು ಬತ್ತಾಯದ ಶಿಕ್ಷಣವೆಂದು ತರ್ಕಿಸುವರು. ಅದರೆ ನಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಬತ್ತಾಯದ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಕೊಡುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡುವದು ಸಣ್ಣ ಮಾತಲ್ಲ. ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಸುಧಾರಿಸಿದಂಥಾ ಐಶ್ವರ್ಯವುಳ್ಳಂಥಾ ಶಾಲೆಗೆ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕಳಿಸದ ಜನರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ಆ ಮಾತು ಜನರಿಗೆ ಅಸಹ್ಯವಾಗದಂಥ ದೇಶಗ

ಟ್ಟ

ಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಸಂಭವನೀಯನಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅಂಥ ಸ್ಥಿತಿಯು ಇನ್ನು ಈ ದೇಶಕ್ಕೆ ಬಂದಿಲ್ಲ.

ಶಾರೀರ ಶಿಕ್ಷಣವು ಬಹು ಪ್ರಯೋಜನಕರವಾದದ್ದು. ನಮಗೆ ಸ್ವತಃ ಚಂಡಿನ ಆಟಗಳು ಸೇರುತ್ತವೆಂದು ಈ ಮಾತನ್ನು ನಾವು ಎತ್ತುತ್ತೇವೆಂಬಂತೆ ಇಲ್ಲ. ಈ ಶಿಕ್ಷಣವು ಇಬ್ಬಗೆಯಾಗಿ ಪ್ರಯೋಜನಕರವಾದದ್ದಿರುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ನಾ ಸ್ತ್ರಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಒಳ್ಳೇ ಸಹಾಯವಾಗುತ್ತದೆಂಬುದೊಂದು. ಮತ್ತು ಸಾಧಾರಣ ಕಲಿತ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಕೆಲಸವಿಲ್ಲದ ಕಾರಣ ತಮಗೆ ತಿಳಿಯದ ರಾಜಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ಕೈ ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಇವರ ಬುದ್ಧಿಯು ತಕ್ಕಷ್ಟು ಪ್ರಬುದ್ಧವಾಗದೇ ಇರುವದರಿಂದ ಇವರಿಗೆ ಏನೂ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಇಂಥವರಿಗೆ ಈ ಆಟ ನೋಟಗಳಿಂದ ತಕ್ಕ ಕೆಲಸ ಸಿಕ್ಕು ತಿಳಿಯದ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ಕೈ ಹಾಕಲಾರರೆಂಬದು ಎರಡನೇದು.

ಸ್ನಾನ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮ ವೇಳೆ ಯಾವದು?—ಆರೋಗ್ಯ ರಕ್ಷಣದ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಇರುವ ಹಲವು ವಾದಗ್ರಸ್ತ ಪ್ರಶ್ನಗಳಲ್ಲಿ "ಸ್ನಾನ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮ ವೇಳೆ ಯಾವದು? ಎಂಬದೊಂದು ಇರುತ್ತದೆ. ಉಳಿದ ವಾದಗ್ರಸ್ತ ಪ್ರಶ್ನಗಳಂತೆಯೇ ಈ ಪ್ರಶ್ನದ ಸಂಬಂಧವಾಗಿಯೂ ಎಷ್ಟೋ ಡಾಕ್ತರರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನವಾಗಿರುತ್ತವೆ; ಆದರೆ ಅವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಸರಿಯಾಗಿ ವಿಚಾರಿಸಿ ನೋಡಿದರೆ ಬಹುಮತವು ಇಬ್ಬಗೆಯಾಗಿ ತೋರುತ್ತದೆ. ಹಲವರು ರಾತ್ರಿ ಮಲಗುವದಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು ಸ್ನಾನ ಮಾಡುವದು ಹಿತಕರವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವರು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಹಾಸಿಗೆಯಿಂದ ಎದ್ದ ಕೂಡಲೇ ಸ್ನಾನ ಮಾಡುವದು ಹಿತಕರ

ತೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಬಳಿಕ ಆ ಸೀಸೆಯನ್ನು ಗುಂಡಿ ಫೂಟು ನೀರಿನ ಕೆಳಗೆ ತುಸು ಹೊತ್ತು ಇಟ್ಟು, ಪುನಃ ಹೊರಗೆ ತೆಗೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಸೀಸೆಯು ಬಾಯಿಗೆ ಹಾಕಿದ ಬೂಚೂ ಅರಗೂ ಇದ್ದಂತೆ ಇದ್ದು, ಬಳಗೆ ಬಂದು ಪಂಚ ಪಾತ್ರೆಯ ತುಂಬ ನೀರು ಸ್ಪಾರುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ನೋಡುವವರು ಕಾಜು ಛಿದ್ರವು ಆವಿದ್ದ ದ್ದರಿಂದ ಅವುಗಳೊಳಗಿಂದ ನೀರು ಸೀಸೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿತೆಂದು ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಎಣಿಸುವರು. ಆದರೆ ವಾತಾವರಣದ ನಾಲ್ಕು ಮುಡಿ ಭಾರವು ಆ ಸೀಸೆಯ ಮೇಲೆ ಬೀಳಲು, ಆ ಬೂಚಿನೊಳಗಿನ ಮತ್ತು ಅರಗಿನೊಳಗಿನ ಛಿದ್ರಗಳು ನೀರು ಸೇರುವಷ್ಟು ಆಗಲಾಗಿ ಅವುಗಳೊಳಗಿಂದ ನೀರು ಬಳಗೆ ಹೋಯಿತೇ ಹೊರತು ಕಾಜು ಛಿದ್ರಮಯವಾದದ್ದಲ್ಲ.

ಕಾಜು ಛಿದ್ರಯುಕ್ತವಾದದ್ದಲ್ಲೆಂಬದನ್ನು ಸಿದ್ಧ ಮಾಡುವದು ಕಠಿಣವಲ್ಲ. ಬಂದು ಸೀಸೆಯ ಬಾಯಿಯನ್ನು ತಕ್ಕಷ್ಟು ಕಾಸಿ ಅದರ ಬಾಯಿಯನ್ನು ಗಾಳಿ ಹೋಗದಂತೆ ಬಂದು ಮಾಡಿ, ಅದನ್ನು ನೀರೊಳಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಮುಳುಗಿಸಿ ಬಂದು ಹನಿ ನೀರು ಸಹ ಬಳಗೆ ಸೇರುವದಿಲ್ಲೆಂದು ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಬರುವದು. ನೀರು ತುಂಬಿದ ಸೀಸೆಯು ಹೊರಮುಗ್ಗಲು ಬೆವ್ವೊಮ್ಮೆ ನೀರಿನ ಕಣಗಳು ಕಾಣಿಸುತ್ತವ. ಇವಾವದರೂ ಸೀಸೆಯೊಳಗಿಂದ ಹೊರ ಬಂದ ನೀರಿನ ಕಣಗಳಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇಬ್ಬನಿಯು ಯಾವ ಕಾರಣದಿಂದ ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆಯೋ ಅದೇ ಕಾರಣದಿಂದ ಹವೆಯೊಳಗಿನ ಬಾಷ್ಪಕ್ಕೂ ಸೀಸೆಯೊಳಗಿನ ನೀರಿನ ಚಳಿಗೂ ಸಂಯೋಗವಾಗಲು, ಆ ಬಾಷ್ಪವು ಘನರೂಪ ಧರಿಸಿ ನೀರಿನ ಕಣಗಳ ರೂಪದಿಂದ ಕಾಣಿಸುವದು.

ಇತ್ತಿತ್ತಲಾಗಿ ಪಾರೀಸದ ಬಬ್ಬ ಕಲ್ಪಕನು ಛಿದ್ರವು ಯವಾದ ಕಾಜನ್ನು ಮಾಡಿರುತ್ತಾನೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಇಂಥ ಕಾಜಿನೆ ಹಾಳಗಳನ್ನು ಖಿಡಿಕೆಗಳಗೆ ಹಚ್ಚಿದರೆ ಗಾಳಿ ಯಾಡಲಿಕ್ಕೂ ಪ್ರಕಾಶಕ್ಕೂ ಅನುಕೂಲವಾಗಿ ಜನರ ಸುಖ ಸೋಯಿಗಳೂ ಬೆಳೆಯುವವೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ.

ಅತಿಶಯ ತೀಕ್ಷ್ಣದೃಷ್ಟಿಯ ಜನರು—ಶರೀರದ ಸು ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹಚ್ಚಿದಂ. ತೆ ಬಲ ಪಡುತ್ತವೆಂದು ನಮಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತೋರುವದ ು ನೇತ್ರೇಂದ್ರಿಯವಾದರೂ ಈ ನಿಯಮಕ್ಕೆ ಅಪವಾದವಲ್ಲ. ಇದೇ ಕಾರಣದಿಂದ ಸೂರ್ಯನ ಪ್ರಕಾಶದೊಳಗೆ ಬೈಲು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಉಪಯೋಗಿಸಿದಂತೆ ಅದು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ತೀಕ್ಷ್ಣವಾಗುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ವಾಡಿಕೆಯಾಗಿ ಕಾಡು ಜನರ ಕಣ್ಣುಗಳು ಬಹಳ ತೀಕ್ಷ್ಣವಿರುತ್ತವೆ. ಇವರ ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ—ಅವರು ಯಾವಾಗಲೂ ಬೇಟೆಯಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಬೇಟೆಗಾರರಿಗೆ ಕಣ್ಣಿನ ಉಪಯೋಗವೇ ಹೆಚ್ಚಿರುತ್ತದೆ. ಸೊಲೋವೆನ್ ನಡುಗಡ್ಡೆಯೊಳಗಿನ ಜನರ ದೃಷ್ಟಿಯು ಬಹಳ ಚುರುಕುಳ್ಳದ್ದು. ಅವರಿಗೆ ಬಹು ದೂರದ ಹಡಗಗಳೂ ಪತ್ತೆಹಾರಿಗಳೂ ಬೇಗ ಕಾಣಿಸುವವು. ಭೂಮಿಯಿಂದ ೬೦—೭೦ ಫೂಟು ಎತ್ತರವಾದ ಗಿಡದ ದಟ್ಟಾದ ಎಲೆಗಳ ನಡುವೆ ಅಡಿಗಿ ಕೂತಂಥ ಹಕ್ಕಿಗಳನ್ನು ಅವರು ತಪ್ಪದೆ ಗೊತ್ತು ಹಚ್ಚಿ, ಗುರಿ ಇಟ್ಟು ಬಾಣದಿಂದ ಎಸೆದು ಕೆಳಗೆ ಕೆಡಹುತ್ತಾರೆ. ದನೆ ಕಾಯುವವರಮತ್ತು ಅಂಬಿಗರ ದೃಷ್ಟಿಯು ಬಹಳ ತೀಕ್ಷ್ಣವಿರುತ್ತದೆ. ಎಸ್ಕಿಮೋ ಜಾತಿಯ ಕಾಡು ಮನುಷ್ಯನು ಶುಭ್ರವಾದ ಬರ್ಫದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುವಂಥ ಬಿಳಿ ನೆರಿಯನ್ನು ಬೇಕಾದಷ್ಟು

ದೂರಿಂದ ಗೊತ್ತು ಹಚ್ಚುತ್ತಾನೆ. ಆರಬಳ್ಳಿನ ಉಸುಬಿ
ನ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಅರಬನು ಅನ್ಯರಿಗೆ ಕಾಣಿಸದಂ
ತಹ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಉಸುಬಿನಲ್ಲಿ ದೂರಿಂದಲೆ
ಕಂಡು ಹಿಡಿಯುತ್ತಾನೆ. ದೂರ ಅಂದರೆ ಹತ್ತಿಪ್ಪತ್ತು ಫು
ಟು ಅಲ್ಲ; ಅದರೆ ಬಂದರಿಂದ ಹತ್ತು ಮೈಲುಗಳವರೆಗೆ ಎ
ದು ತಿಳುಕೊಳ್ಳ ತಕ್ಕದ್ದು!! ಸುಧಾರಿಸಿದ ಜನರಲ್ಲಿ ನಾರ್ವೇ
ಜಿಯನ್ನ ಜನರ ದೃಷ್ಟಿಯು ಬಹಳ ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದದ್ದು. ಅ
ತ್ತ್ಯುತ್ತಮವಾಗಿ ತಿದ್ದಿಪಟ್ಟಿರುವ ಜನರ ದೃಷ್ಟಿಯು ಮಂದವಾಗು
ತ್ತ ನಡದದೆ. ಜಿಳಕಿಲ್ಲದ ಕೋಣೆಗಳೂ ಅಂಥ ಕೋಣೆಗ
ಳಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕ ವಯಸ್ಸಿನೊಳಗೆ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಸಣ್ಣಕ್ಷರದ
ಪುಸ್ತಕಗಳ ವಾಚನವೂ ದೃಷ್ಟಿ ಮಾಂದ್ಯಕ್ಕೆ ಬಲವಾದ
ಕಾರಣಗಳಾಗಿವೆ.

THE MORAL TRAINING OF CHILDREN.

ಮಕ್ಕಳ ನೀತಿ ಶಿಕ್ಷಣವು.

(ಒಟ್ಟನೇ ಪುಟದಿಂದ ಮುಂದೆ ಸಾಗಿದ್ದು.)

ಸತ್ಯವಂತಿಕೆ.

ಸುಳ್ಳು ಹೇಳುವ ದುರ್ಗುಣವು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಬಹು ಬೇಗ
ನೇ ಹತ್ತುವದು. ಇದರಷ್ಟು ಬೇಗನೇ ಹತ್ತುವ ದುರ್ಗು
ಣವು ಮತ್ತೊಂದಿಲ್ಲ. ಎರಡನೆಯವರಿಗೆ ಕೇಡು ಆಪತ್ತು
ಸಂಭವವು ಆಗದಿದ್ದರೆ ತೀರಿತು, ಸುಳ್ಳಾಡಿದರೆ ಏನೂ ದೋಷ
ವಿಲ್ಲೆಂದು ಜನರು ತಿಳಿಯುವರು. ಇದು ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರವೂ
ಸರಿಯಲ್ಲ. ಪರಿಣಾಮದಿಂದ ಸುಳ್ಳು ಮಾತಿನ ಗ್ರಾಹ್ಯಾಗ್ರಾಹ್ಯ
ತೆಯನ್ನು ನಿರ್ಣೈಸಲಾಗದು. ವಂಚಿಸುವ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ
ಮಾಡಿದದೆಲ್ಲ ಸುಳ್ಳು. ಅದು ಸರ್ವಥಾ ತ್ಯಾಜ್ಯವು.

ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಜರು ಸತ್ಯವಂತಿಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಸರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಶಿಬಿ, ಶ್ರೀಯಾಳ ಎಂಬ ಅರಸರು ವಚನವನ್ನು ಕಾಯುವದಕ್ಕಾಗಿ ತಮ್ಮ ಶರೀರವನ್ನೂ ಮಗನನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟದ್ದು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಉಂಟು. ಅದೇಮೇರೆಗೆ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನೆಂಬ ಅರಸು ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟ ಭಾಷೆಗಾಗಿ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನಿಗೆ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟದ್ದಲ್ಲದೆ ಹೊಲಿಯನಿಗೆ ಆಳಾಗಿ ತನ್ನ ವಚನವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡನು. ಈ ಪುರಾಣದ ಕಥೆಗಳು ಹಾಗಿರಲಿ. ಗ್ರೀಕ ಜನರು ಹಿಂದುಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಅದೇ ಮೊದಲು ಬಂದಾಗ್ಗೆ ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಜರಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬಂದ ಖರೆತನವನ್ನು ಕುರಿತು ಅವರನ್ನು ಬಹಳವಾಗಿ ಹೊಗಳಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿನ್ನ ಈ ಸದ್ಗುಣವು ಕ್ರಮೇಣ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತ ಬಂದಿದೆ. ಮನುಷ್ಯನು ತನಗಿಂತ ಬಲಾಢ್ಯನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಾಗ್ಗೆ ಅವನಿಂದುಂಟಾಗುವ ತೊಂದರೆಗಳನ್ನು ಬಗೆ ಬಗೆಯ ತಂತ್ರಗಳಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವನು. "ಬಲವಂತನೇ ಬಾಧ್ಯಸ್ಥನು" ಎಂಬ ತತ್ವವ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವೇ ತಕ್ಕು ತನಕ್ಕೆ ಮೂಲಾಧಾರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸತ್ಯವಂತಿಕೆ ಎಂಬ ಈ ಮೇಲಾದ ಸದ್ಗುಣವನ್ನು ಪಡೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲರೂ ಎತ್ನಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಪಾರ್ಸಿಸ್ಥಾನದ ಪ್ರಖ್ಯಾತ ಅರಸನಾದ ಸೈರಸನಿಗೆ ಬಂದು ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ "ನೀವು ಮೊದಲು ಏನು ಕಲಿತುಕೊಂಡಿರಿ" ಎಂದು ಕೇಳಲು, ಅವನು "ನಾನು ಸತ್ಯವಾತಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಕಲಿತೆನು" ಎಂದು ಉತ್ತರಕೊಟ್ಟನು.

ಈ ಗೌರವದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಎಲ್ಲ ತಾಯಿತಂದೆಗಳು ಲಕ್ಷಸಲ್ಲಿಟ್ಟು ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಚಿಕ್ಕಂದಿನಲ್ಲಿಯೇ ಸತ್ಯ ಪಾತಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಕಲಿಸಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ಅವರಿಗೂ ಮಕ್ಕ

ಳಗೂ ಬಹಳ ಹಿತವಾಗುವದು. ಮುಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಸತ್ಯವಂತಿಕೆ ಎಂಬ ಗುಣವು ಸೇರಬೇಕಾದರೆ, ತಾಯಿತಂದೆಗಳು ಕೆಳಗೆ ಬರೆದ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಅನುಲಕ್ಷಿಸಿ ವರ್ತಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

೧. ತಾಯಿತಂದೆಗಳು ಸ್ವತಃ ಸತ್ಯ ಮಾತಾಡಿ ಮುಕ್ಕಳಿಗೆ ಆದೇಪ್ರಕಾರ ಮಾತಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಪಚ್ಚಬೇಳು. ಎಷ್ಟೋ ತಾಯಿತಂದೆಗಳು ಮುಕ್ಕಳಿಗೆ ಸತ್ಯಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಸುಳ್ಳಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಕಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ನಡತೆಯು ಬಹಳ ಕೆಟ್ಟದ್ದು. ತಾಯಿಯು ಬೇಟೆಗೆ ಹೋಗತಕ್ಕದ್ದಿದ್ದರೆ, ಮಗನಿಗೆ ನೀರು ತರುವದಕ್ಕೆ ಬಾವಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿ ಹೋಗುವಳು. ಈ ನುಡಿಯು ಸುಳ್ಳಾದದ್ದೆಂದು ಆ ಹುಡುಗನು ಸುಲಭವಾಗಿ ತಿಳುಕೊಂಡು, ಆಕೆಗೆ "ನೀನು ಬಾವಿಗೆ ಹೋಗುವದಿಲ್ಲ" ಎಂದು ನುಡಿದರೆ, ಆ ತಿಳಿಗೇಡಿಯಾದ ತಾಯಿಯು, ತನ್ನ ಈ ನಡತೆಯಿಂದ ಮಗನಿಗೆ ಮುಂದೆ ಕೇಡಾಗುವದೆಂಬದನ್ನು ಎಪ್ಪುಮಾತ್ರವೂ ಲಕ್ಷಕ್ಕೆ ತಾರದೆ, ನೆರೆಹೊರೆಯ ಹೆಂಗಸರ ಮುಂದೆ "ನನ್ನ ಮಗನು ಎಷ್ಟು ಜಾಣನಿದ್ದಾನೆ ನೋಡಿರಿ, ನನ್ನ ಮೋಸವನ್ನು ಅಗಲೇ ಕಂಡು ಹಿಡಿಯುತ್ತಾನೆ" ಎಂದು ಅಕ್ಕರತೆಯಿಂದ ಹೇಳುವಳು.

ಬಂದುಸೂರೆ ಒಬ್ಬ ಚಿಕ್ಕ ಹುಡುಗನ ಹಲ್ಲನ್ನು ಕೀಳತಕ್ಕದ್ದಿತ್ತು. ಆಗ ಆ ಹುಡುಗನು ಅಂಜಿ ಬಾಯಿತೆರೆಯಲಿಲ್ಲ. ತಾಯಿಯು ಮಗನಿಗೆ "ತಮ್ಮಾ, ವೈದ್ಯರು ನಿನಗೆ ಏನೂ ಮಾಡುವದಿಲ್ಲ. ಬಾಯಿ ತೆರೆದು ಅವರಿಗೆ ಹಲ್ಲು ತೋರಿಸು, ಅಂಜ ಬೇಡ. ನಾನು ನಿನ್ನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಇರುತ್ತೇನೆ" ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು. ಹುಡುಗನು ತಾಯಿಯ ಮಾತನ್ನು ನಂಬಿ, ಬಾಯಿ ತೆರೆದನು. ಕೂಡಲೆ ವೈದ್ಯನು ಅವನ ಹಲ್ಲನ್ನು ಕಿತ್ತು ಬಿಟ್ಟನು.

ಪೋಸದಿಂದ, ಬಯಸಿದ ಫಲವು ಬಹ್ಮೆ ಮಾತ್ರ ಕೈಗೆ ಪತ್ತುವದು. ಎರಡನೇ ಸಾರೆ ಮೊಸವು ಹೊರ ಬಿದ್ದು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದ ಫಲವು ದೊರಕುವದಿಲ್ಲ. ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಂಚಿಸಪತ್ತಿದರೆ ತಾಯಿತಂದೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅವರ ಮನಸಿನಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರವೂ ಆದರ ಉಳಿಯಲಾರದು. ತಾಯಿತಂದೆಗಳು ಬಾಯಿ ಮೇಳೆ ಸನ್ಯ ಮಾಡಿದಾಗ್ಯೂ ಅದನ್ನು ನಂಬುವದಿಲ್ಲ ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ; ಅವರೆ ತಾಯಿತಂದೆಗಳು ಹಾಕಿ ಕೊಟ್ಟ ಕಿತ್ತೆಯನ್ನೇ ತೀಡುವರು.

ಪಿಶಾಚಿಗಳ ಭಯವನ್ನು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತೋರಿಸಬಾರದೆಂದು ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದ್ದೇವೆ. ಇದರಿಂದ ಮಕ್ಕಳು ಸುಳ್ಳಾಡ ಹತ್ತುವದಲ್ಲದೆ, ಅವರಲ್ಲಿ ಪಿಶಾಚಿಗಳ ಸಂಬಂಧದ ಸುಳ್ಳು ಹೆದರಿಕೆಯು ನೆಲೆಗೊಳ್ಳುವದು.

ತಾಯಿತಂದೆಗಳು ಅವಿಚಾರದಿಂದ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಇನಾಮುಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳುವದೂ ಸುಳ್ಳು ಸುಳ್ಳೇ ಅವರನ್ನು ಅಂಜಿಸುವದೂ ಸರಿಯಲ್ಲ. ಒ ಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಸಿಟ್ಟಿನ ಭರದಲ್ಲಿ ಬಾಯಿಗೆ ಬಂದದ್ದೂ ಬಾರ ದ್ದೂ ಆಡಿಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಮುಂದೆ ತಾವು ಆಡಿದ ಮೇರೆಗೆ ನಡಲಿಕ್ಕೆ ಆಗದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ ಉಪಾಯವಿಲ್ಲದೆ ಕೊಟ್ಟ ವಚನವನ್ನು ಮುರಿದು ಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಪುಡುಗರು ತಮಗೆ ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲದಂಥ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ, ಅವರಿಗೆ

ನೀವು ದೊಡ್ಡವರಾದ ಮೇಲೆ ಈ ಸಂಗತಿಗಳು ನಿಮಗೆ ತಿಳಿಯುವವು " ಎಂದು ಹೇಳತಕ್ಕದ್ದು. ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಆಡಿಸುವ ಸೇವಕಜನರು ಬಹ್ಮೊಮ್ಮೆ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸುಳ್ಳಾಡ ಕಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ಬಂದು ಸಾರೆ ಒಬ್ಬ ಚಿಕ್ಕ ಹುಡುಗನ ಮೇಜಿನ ಮೇಲಿನ ಬಂದು ಕಾಜಿನ ಪಾತ್ರೆಯನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಕೆಡವಿ ಒಡೆದನು. ಆಗ್ಗೆ ಸೇವಕನು " ಅದನ್ನು ಬೆಕ್ಕು

ಬಜೆಯಿತು ಎಂದು ತಾಯಿಗೆ ತಿಳಿಸು " ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಆ ಸುಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಬಳಗಾದ ಮಗನು " ಇಲ್ಲ ನಾನು ಎಂದೂ ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಲಾರೆನು " ಎಂದು ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟನು.

೨. ಹುಡುಗರಲ್ಲಿ ಸುಳ್ಳಾಡಿ ಪಾರಾಗುವ ಬುದ್ಧಿಯು ಹುಟ್ಟುವಂತೆ ಮಾಡಬಾರದು—ಹುಡುಗರು ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದಾಗ್ಗೆ, ನೀವು ಇಂಥ ತಪ್ಪನ್ನು ಮಾಡಿದಿರೋ ಎಂದು ಗದ್ದರಿಸಿ ಕೇಳಿದರೆ, ಅವರು ಅಂಜಿಕೊಂಡು ಸುಳ್ಳಾಡುವರು. ಇಂಥ ಪ್ರಸಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ವಿಚಾರಿಸದಿರುವದೇ ಉತ್ತಮ. ಬಂದು ವೇಳೆ ನೀವು ಇಂಥ ತಪ್ಪನ್ನು ಮಾಡಿದಿರೋ ಎಂದು ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಅವರನ್ನೇ ಕೇಳಿದರೆ, ಪುಕ್ಕ ಹುಡುಗರು ಶಿಕ್ಷೆಯ ಭಯದಿಂದ ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಸುಳ್ಳಾಡುವರು. ಇದು ಹ್ಯಾಗಾಯಿತು ಹೇಳಿರಿ, ಮುಂತಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಪುನಃ ಪುನಃ ಕೇಳಿ, ತಪ್ಪನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕಾಗಿ ಕೈಗಂಟು ಹಾಕಿ ಇಲ್ಲದ್ದೊಂದು ಹೇಳುವದಕ್ಕೆ ಅವರನ್ನು ಹಚ್ಚಬಾರದು. ಆ ತಪ್ಪಿನ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಅವರನ್ನು ಕೇಳದೆ ಹೊರಗಿನಿಂದ ಹೊರಗೇ ತಮ್ಮ ಮನಸಿನ ಖಾತ್ರಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು. ಬಂದುವೇಳೆ ಅವರನ್ನೇ ಕೇಳಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ, ಬಹು ಶಾಂತತೆಯಿಂದಲೂ ಪ್ರೀತಿಯ ಮಾತುಗಳಿಂದಲೂ ವಿಚಾರಿಸಿ, ಅವರು ಸತ್ಯವನ್ನೇ ಹೇಳುವಂತೆ ಅವರಿಗೆ ಉತ್ತೇಜನ ಕೊಡಬೇಕು.

ಅಮೇರಿಕಾ ಖಂಡದಲ್ಲಿ ಸತ್ಯವಂತಿಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಸರು ಪಡೆದಂಥ ಜಾರ್ಜ ವಾಶಿಂಗ್ಟನ್ನನ ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನೂ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸತ್ಯತನದ ಬಗ್ಗೆ ಕೀರ್ತಿ ಹೊಂದಿದಂಥ ಪುಚ್ಚಂದ್ರರಾಯನ ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನೂ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹೇಳತಕ್ಕದ್ದು.

ಮಕ್ಕಳು ಏನಾದರೂ ಬಿಡೆದರೆ ಇಲ್ಲವೆ ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದರೆ; ಅವರು ಕೂಡಲೇ ತಾಯಿಯು ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪನ್ನು ಅವಳಿಗೆ ಹೇಳುವಂತೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು. ಆದಕ್ಕೆ ತಾಯಿಯು "ನೀನು ಸತ್ಯ ಮಾತಾಡಿದ್ದನ್ನು ಕೇಳಿ ನನಗೆ ಬಹಳ ಸಂತೋಷವಾಯಿತು; ಆದ ಕೇಡನ್ನು ನೋಡಿ, ದುಃಖವಾಯಿತು ಸರಿ; ಆದರೆ ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ವಂಚಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದ್ದರೆ ನನಗೆ ಹೇಳ ಕೂಡದಷ್ಟು ದುಃಖವಾ ಗುತ್ತಿತ್ತು" ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕು. ಬಂದು ಬೇಳೆ ಆ ಅಪ ರಾಧವಲ್ಲಿ ಹುಡುಗನ ಅಜಾಗ್ರತೆಯು ಕಂಡು ಬಂದರೆ ಅವ ನಿಗೆ ಸಿಟ್ಟು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.

SELECTIONS FROM THE KARNATIK GAZETTEER.

ಕನ್ನಡ ಗರೆಹುಟಿಯರದಿಂದ ಅವತರಣಿಗಳು

(೨೧೩ನೇ ಪುಟದಿಂದ ಸಾಗಿದ್ದು)

ರೋಣ ತಾಲೂಕು.

ಈ ತಾಲೂಕು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಈಶಾನ್ಯ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಾ ದಾವಿ ತಾಲೂಕಿನ ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಸರಕಾರೀ ಹಳ್ಳಿ ಗಳು ೭೦, ದುಮಾಲೀ ಗ್ರಾಮಗಳು ೪ ಇರುತ್ತವೆ. ಕ್ಷೇತ್ರ ೩೭೦ ಚಚೌ ಕು ಮೈಲು, ಜನಸಂಖ್ಯೆ ೬೯೩೦೪, ಭೂಮಿ ಯ ಕಂದಾಯ ೧,೪೫,೯೭೪ ರೂಪಾಯಿ.

ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಬಹು ಬೆಲೆಯುಳ್ಳ ಸಮನೆಲದ ಕರೀ ಭೂಮಿಯೇ ಹಬ್ಬಿರುವದು. ಒಕ್ಕಲತನವು ಸರಸಾಗಿ ಸಾ ಗುತ್ತದೆ. ಒಕ್ಕಲಿಗರು ದೈವುಳ್ಳವರು, ಹಳ್ಳಿಗಳು ದೂರ ದೂರ, ದೊಡ್ಡವು. ಊರೊಳಗೆ ಸಹ ಮರಗಳಿಲ್ಲ. ಪೂರ್ವ

ಉತ್ತರ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಆಪರೂಪವಾಗಿ ಕೆಂಪು ಭೂಮಿಯು ನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

ಹವೆ, ಮಳೆ, ನೀರು—ಮಳೆಗಾಲ ಆರೋಗ್ಯದ್ದು; ಚಳಿ ಗಾಲದಲ್ಲಿ ಜ್ವರೋಪದ್ರವ ಸ್ವಲ್ಪ ಆಗುತ್ತದೆ. ಮಳೆ ಆನಿ ಯಮಿತ; ರೋಣದಲ್ಲಿ ೫ ರಿಂದ ೫೭ ಇಂಚಿನವರಿಗೆ, ಸರಾ ಸರೀ ೨೫ ಇಂಚು ಮಳೆ ಬೀಳುವದು. ಹಾಯುವ್ಯ ಮೋರೆ ಯಲ್ಲಿ ಸುಲಾವಪಾರಿಯೂ ಬೆಣ್ಣೀಹಳ್ಳವೂ ಹರಿಯುತ್ತವೆ. ಕೆಲವುಗ್ರಾಮಗಳಿಗೆ ಕೆರೆಗಳೂ ಕೆಲವುಗಳಿಗೆ ಬಾವಿಗಳೂ ಇರುತ್ತವೆ. ನೀರಿನ ಕೊರತೆಯುಂಟು.

ದೊಡ್ಡ ಊರುಗಳು.

ರೋಣ—ಇದು ಧಾರವಾಡದ ಈಶಾನ್ಯಕ್ಕೆ ೪೫ ಮೈಲಿನ ಮೇಲೆ ಅದೆ. ಜನ ಸಂಖ್ಯೆ ೪೯೦೯. ಇದು ತಾಲೂಕಿನ ಮುಖ್ಯ ಗ್ರಾಮವು; ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಇರತಕ್ಕ ಕಛೇರಿಗ ಳೆಲ್ಲ ಇರುತ್ತವೆ. ರೋಣ ತಾಲೂಕಿನಷ್ಟು ಉತ್ಪನ್ನವು ದಕ್ಷಿಣ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಯಾವ ತಾಲೂಕಿಗೂ ಇಲ್ಲ ರೋಣದಲ್ಲಿ ೭ ಕರೇಕಲ್ಲಿನ ಗುಡಿಗಳಿವೆ. ಒಂದರಲ್ಲಿ ಸನ್ ೧೦೮೦ ನೇ ವರ್ಷದ ಲಿಪಿಯುಂಟು.

ಅಬ್ಬಿಗೇರಿ—ರೋಣದಿಂದ ೭ ಮೈಲಿನ ಮೇಲೆ ದಕ್ಷಿ ಣಕ್ಕೆ ದೊಡ್ಡ ಹಳ್ಳಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಈಶ್ವರ, ಜ್ಯೋತಿರ್ಲಿಂಗ ಎಂಬೆರಡು ಕರೇಕಲ್ಲಿನ ದೇವಸ್ಥಾನಗಳುಂಟು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಶಿಲಾಲಿಪಿಯುದೆ.

ನರೇಗಲ್ಲು—ರೋಣದ ಆಗ್ನೇಯಕ್ಕೆ ೧೦ ಮೈಲಿನ ಮೇಲೆ ಅದೆ. ಇದು ಬುನಾದಿಯಿಂದ ಹೆಸರಾದ ಗ್ರಾಮವು. ಒಂದು ಹಾಳು ಕೋಟೆಯುಂಟು. ಸೋಮವಾರ ಸಂತೆಯಾ ಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ೫೫ ಬುನಾದಿಯ ಗುಡಿಗಳುಂಟು. ಅವುಗ

ಳಲ್ಲಿ ಸೋಮೇಶ್ವರನ ಗುಡಿಯು ಭವ್ಯವಾದದ್ದೂ ಚೆಲುವಾದದ್ದೂ ಇರುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಎರಡು ಸಭಾಮಂಟಪಗಳೂ ಮೂರು ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಮೂರು ಗರ್ಭಾಗಾರಗಳೂ ಇರುತ್ತವೆ. ಈ ಯಾವತ್ತು ಗುಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡಿ ಬಂಬತ್ತು ಶಿಲಾಲಿಪಿಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಹಳೇದು ೯೫೦ರಲ್ಲಿ ಬರೆದದ್ದಿರುತ್ತದೆ.

ಸವದಿ—ರೋಣದ ಆಗ್ನೇಯಕ್ಕೆ ೫ ಮೈಲಿನ ಮೇಲಿದೆ. ಬ್ರಹ್ಮದೇವ, ನಾರಾಯಣ ಎಂಬ ಬುನಾದಿಯ ಗುಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಾದೊಂದು ಲಿಪಿಯುಂಟು. ಬ್ರಹ್ಮದೇವನ ಗುಡಿಯು ನೋಡತಕ್ಕಂಥಾದಿದೆ.

ಸೂಡಿ—ರೋಣದ ಈಶಾನ್ಯಕ್ಕೆ ೯ ಮೈಲಿನ ಮೇಲಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ನೂಲಿನ ವ್ಯಾಪಾರವು ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಹಳೇದೊಂದು ಕೋಟೆಯೂ ಮೂರು ಗುಡಿಗಳೂ ೪ ಲಿಪಿಗಳೂ ಇರುತ್ತವೆ. ಲಿಪಿಗಳೆಲ್ಲ ೧೦ನೇ ಶತಕದ ಈಚೆಯಲ್ಲಿ ಆದಂಥವು.

ಯಾವಗಲ್ಲು—ರೋಣದ ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೆ ೧೫ ಮೈಲಿನ ಮೇಲಿದೆ. ಇದು ಸನ್ ೧೮೬೦ರ ವರೆಗೆ ಮಹಾಲಿನ ಮುಖ್ಯ ಗ್ರಾಮವಿತ್ತು.

ಗದಗ ತಾಲೂಕು.

ಕ್ಷೇತ್ರ—ಈ ತಾಲೂಕು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಪೂರ್ವ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ರೋಣ ತಾಲೂಕಿನ ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕಿರುತ್ತದೆ. ಸರಕಾರೀ ಹಳ್ಳಿಗಳು ೧೧೪, ಮುಮ್ಮಾಲೀ ೧೪. ಕ್ಷೇತ್ರ ೬೯೯ ಚ. ಮೈಲು; ಜನಸಂಖ್ಯೆ ೧೧೦೩೩೩; ಭೂಮಿಯ ಕಂದಾಯ ೩೫೭೪೦೦ ರೂಪಾಯಿ.

ಸ್ವರೂಪ—ಗುಡ್ಡಗಾಡು ಭೂಮಿ, ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಗೆ ಅಡವಿಯುಂಟು. ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ಸಮುದಲು ಉಂಟು.

ನೈರುತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಪೋತಗುಡ್ಡವು ೩೩ ಮೈಲಿನ ವರೆಗೆ ಹಬ್ಬಿರುತ್ತದೆ; ಪಶ್ಚಿಮದಲ್ಲಿಯೂ ಗುಡ್ಡಗಳಿವೆ. ದಕ್ಷಿಣವಲ್ಲಿ ಹಳ್ಳಿಗಳು ದಟ್ಟಾಗಿರುವವು; ಜನರು ಬಡವರು.

ಹವೆ, ಮಳೆ, ನೀರು—ಮುಂಡರಿಗಿಯ ಮಹಾಲಿನ ಹವೆಯು ಜ್ವರಕಾರಕ, ಉಳಿದದ್ದೆಲ್ಲ ಮಧ್ಯಮ ಆರೋಗ್ಯಪ್ರವಾಳ್ದು. ಗದಗಿನಲ್ಲಿ ಮಳೆ ೧೧ರಿಂದ ೩೯ ಇಂಚಿನವರೆಗೆ, ಸರಾಸರಿ ೨೫ ಇಂಚು ಬೀಳುವದು. ಈ ತಾಲೂಕಿನ ಮೇರೆಯಲ್ಲಿ ತುಂಗಭದ್ರೆಯೂ ಅದಕ್ಕೆ ಕೂಡುವ ಹಿರೇ ಹಳ್ಳವೂ ಮುಖ್ಯ ಜಲಾಶಯಗಳು. ಬೇರೆ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಕೆರೆಗಳೂ ಭಾವಿಗಳೂ ಉಂಟು; ಆದರೆ ಅವು ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಬತ್ತುತ್ತವೆ.

ದೊಡ್ಡ ಊರುಗಳು.

ಗದಗು—ಇದರ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಟ್ಟಗೇರಿ ಎಂಬ ಹಳ್ಳಿ ಇರುವ ಕಾರಣ ವಾಡಿಕೆಯಾಗಿ ಇದಕ್ಕೆ ಗದಗು ಬೆಟಗೇರಿ ಎಂದೆನ್ನುವರು. ಜನ ಸಂಖ್ಯೆ ೧೩೦೦೦. ಗದಗು, ತಾಲೂಕಿನ ಮುಖ್ಯ ಗ್ರಾಮವು. ಇಲ್ಲಿ ಅರಳೆಯ ವ್ಯಾಪಾರವು ಬಹಳ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿಯ ಜನ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಸನ್ ೧೮೭೧ರಲ್ಲಿ ೧೯೦೫೪ ಇತ್ತು. ಮುಂದೆ ಬಂದ ಬರದಿಂದ ವಸ್ತಿಯು ಕಡಿವೆಯಾಯಿತು. ಗದಗಿನ ಪೇಟೆಯಲ್ಲಿ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ೫ ಲಕ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ರೂಪಾಯಿಯ ಅರಳೆಯ ವ್ಯಾಪಾರವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಅರಳೇ ಬತ್ತಿ ಗಂಟು ಕಟ್ಟುವ ಯಂತ್ರಗಳು ಎರಡು, ಪತ್ತಿಯನ್ನು ಅರಿಯುವ ಯಂತ್ರ ಒಂದು ಉಂಟು. ಗದಗಿನ ಖೀರೆಗಳು ಬಹಳ ಪ್ರಸಿದ್ಧ; ಬಸವಾರ ಸಂತೆಯ ದಿವಸ ವಸ್ತ್ರ, ಅಕ್ಕಿ, ಮುಂತಾದವುಗಳ ವ್ಯಾಪಾರವು ಬಹಳವಾಗುತ್ತದೆ.

ಗದಗಿನಲ್ಲಿ ವಾಣಿಜ್ಯೇದಾರ ಕಚ್ಚೇರಿ, ಮುನಸೀಫಕೋರ್ಟು, ಟಪಾಲು, ತಂತೀ ಟಪಾಲುಗಳ ಆಫೀಸುಗಳು,

ನಾಖಾನೆ, ಮ್ಯೂನಿಸಿಪಾಲಿಟಿ, ಇಂಗ್ಲಿಷ ಶಾಲೆ, ೪ ಕನ್ನಡ ಶಾಲೆಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಊರ ಹೊರಗೆ ಹಾಳು ಕೋಟೆಯೊಂದುಂಟು. ಇದು ಧಾರವಾಡದ ಕೋಟೆಗಿಂತ ಸಣ್ಣದು, ಆದರಷ್ಟು ಭದ್ರವಾದದ್ದಲ್ಲ.

ಗದಗಿನಲ್ಲಿ ತ್ರಿಕೂಟೇಶ್ವರ, ಸರಸ್ವತಿ, ನಾರಾಯಣ, ಸೋಮೇಶ್ವರ, ರಾಮೇಶ್ವರ ಎಂಬ ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಾಚೀನ ದೇವಾಲಯಗಳಿರುತ್ತವೆ. ತ್ರಿಕೂಟೇಶ್ವರನ ಗುಡಿ, ಸರಸ್ವತಿಯ ಗುಡಿ ಇವೆರಡೂ ಬಂದಕ್ಕೊಂದು ಅತಿ ನಿಕಟವಾಗಿ ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ತ್ರಿಕೂಟೇಶ್ವರನ ಗುಡಿ ದೊಡ್ಡದು, ಸರಸ್ವತಿಯ ಗುಡಿ ಸಣ್ಣದು; ಆದರೆ ಸರಸ್ವತಿಯ ಗುಡಿಯಷ್ಟು ಸುಂದರವಾದ ಗುಡಿಯನ್ನು ಈ ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣುವದು ಅಪರೂಪ. ಅದರ ಕಂಬಗಳ ಮೇಲೆಯೂ ಗೋಡೆಗಳ ಮೇಲೆಯೂ ಬಹುಸೂಕ್ಷ್ಮ ರೇಖೆಗಳುಳ್ಳಂಥ ಮನೋಹರ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಕೊರಿದಿದ್ದಾರೆ. ಎರಡು ಕಂಬಗಳ ಮೇಲಿನ ಚಿತ್ರಗಳು ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಶ್ರೇಷ್ಠವಿರುತ್ತವೆ. ಕರೆ ಶಿಲೆಯಿಂದ ಮಾಡಿದ ಸರಸ್ವತಿಯ ಮೂರ್ತಿಯು ಮನುಷ್ಯಾಕೃತಿಯಷ್ಟೇ ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ಪದ್ಮಾಸನದಿಂದ ಕೂತಿರುತ್ತದೆ. ಆಕೆಯ ಕೊರಳಲ್ಲಿಯೂ ಕೈಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕೊರಿದು ಮಾಡಿದ ಆಲಂಕಾರಗಳು ಅಪ್ರತಿಮ ಶೋಭೆಯುಳ್ಳವುಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಇಷ್ಟು ಸುಂದರವಾದ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಕಾಣುವದು ಅಪರೂಪವು.

ತ್ರಿಕೂಟೇಶ್ವರನ ಗುಡಿಯು ದೊಡ್ಡದಿರುತ್ತದೆ. ಆದಕ್ಕೂ ಬಂದಕ್ಕೊಂದು ಜೋಡಿಸಿದಂಥ ಸಭಾಮಂಟಪಗಳು ಎರಡುಂಟು. ಅವುಗಳ ಮೂರು ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಮೂರು ಗರ್ಭಾಗಾರಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಪಶ್ಚಿಮದ ಗರ್ಭಾಗಾರದಲ್ಲಿ ಬಂದೇ ಕಾಳುಂಬೆಯಲ್ಲಿ ಮೂರು ಲಿಂಗಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಅದರಿಂದ ಈ ಗುಡಿಗೆ ತ್ರಿಕೂಟೇಶ್ವರವೆಂಬ ಹೆಸರು ಬಂದ
ಉತ್ತರದ ಗರ್ಭಾಗಾರದಲ್ಲಿಯೂ ಬಂದು ಲಿಂಗವಿರುತ್ತ
ಆದರೆ ಪೂರ್ವದ ಗರ್ಭಾಗಾರದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಿಂಹಾಸನ ಮ
ತ್ರವಿರುತ್ತದೆ, ಮೂರ್ತಿ ಇಲ್ಲ. ಈ ಗುಡಿಯು ಬಳಪಿ
ಯಲ್ಲಿ ಸಾಧಾ ಇರುತ್ತದೆ; ಹೊರಮೈಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಹ
ಕೆಲವು ಅಲಂಕಾರಗಳುಂಟು. ಸಭಾಮಂಟಪದ ದಕ್ಷಿಣದಾ
ರವು ಸೊಬಗಿನ ಗೊಂಬೆಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಸೋ
ಮೇಶ್ವರನ ಗುಡಿಯು ಹೊರಮೈಯಲ್ಲಿ ಅಲಂಕಾರಗಳೂ ಚಿತ್ರ
ಗಳೂ ಬಹಳ ಉಂಟು. ಇದರ ಬಾಗಿಲು ನೋಡತಕ್ಕಂಥ
ದ್ದಿರುತ್ತದೆ. ಸೋಮೇಶ್ವರನ ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ರಾಮೇಶ್ವರನ
ಗುಡಿಯುಂಟು. ಇದರ ಸುತ್ತುಮುತ್ತು ದಟ್ಟವಾಗಿ ಮನೆಗಳ
ನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ಗುಡಿಯು ಬಹುತರ ಕಾಣಿಸುವದಿಲ್ಲ.
ವೀರನಾರಾಯಣನ ಗುಡಿಯು ಮಾರ್ಕೋಟಿನಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತದೆ.
ಅದರ ಮಹಾದ್ವಾರದ ಮೇಲಿನ ಗೋಪುರವು ಸುಮಾರು
೧೦೦ ಫೂಟು ಎತ್ತರವಾಗಿರುವದು. ಈ ಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿಸ
ತಕ್ಕಂಥ ಸೌಂದರ್ಯವೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಇದು ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ
ಗುಡಿಗಳಿಗಿಂತ ಅರ್ವಾಚೀನ ಕಾಲದ್ದು, ಅಂದರೆ ಸುಮಾರು
೧೩ನೇ ಅಥವಾ ೧೪ನೇ ಶತಕದಲ್ಲಿ ಆದದ್ದು.

ಬೆಟ್ಟಗೇರಿಯಲ್ಲಿ ಹದಿನೈದು ವೀರಗಲ್ಲುಗಳು ಬಂದೇ ಕಡೆ
ಯಲ್ಲಿ ಗುಂಪಾಗಿ ನಿಲ್ಲಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಇವುಗಳ ಸುತ್ತುಮುತ್ತು
ಗೋಡೆಯುಂಟು. ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಎತ್ತರವಾದದ್ದು ೧೩ ಫೂಟು
ಇರುತ್ತದೆ. ಈ ಶಿಲೆಗಳ ತೋರಿಕೆಯು ಮೇರೆಯಲ್ಲಿ
ಮೂರು ವಿಭಾಗಗಳನ್ನು ಅಂದರೆ ಅಂತಸ್ತುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ
ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಕೆಳಗಿನ ಅಂತಸ್ತಿನಲ್ಲಿ ವೀರನು
ನುಡಿದ ರಣಭೂಮಿಯು ಚಿತ್ರವನ್ನು ಕೊರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಇದೇ

ಅಂತಸ್ತಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಶಿಲೆಗಳ ಮೇಲೆ ನೇಗಲು ಇಲ್ಲವೇ ಗಾಣದ ಬರಳು ಇರುತ್ತದೆ. ಎರಡನೇ ಅಂತಸ್ತಿನಲ್ಲಿ ಸತ್ತ ವೀರನನ್ನು ರೆಕ್ಕೆಗಳುಳ್ಳ ದೇವದೂತರು ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ಒಯ್ಯುವ ಹಾಗೆ ತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮೂರನೇ ಅಂದರೆ ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಮೇಲಿನ ಅಂತಸ್ತಿನಲ್ಲಿ ಸತ್ತ ವೀರನನ್ನು ಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇಲೆ ಕೂಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಶಿಲೆಗಳ ಮೇಲೆ ಹಳಗನ್ನಡ ಲಿಪಿಗಳಾದರೂ ಇರುತ್ತವೆ. ಅಗಸೇ ಬಾಗಲಿನ ಎದುರಿಗೆ ಇರುವದಿನ್ನೊಂದು ವೀರಗಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಲಿಪಿಯುಂಟು.

CORRESPONDENCE.

ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರ.

ರಾವಸಾಹೇಬ ಕನ್ನಡ ಖಾಲಾ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಎಡಿಟರ ಧಾರವಾಡ ಇವರ ಸನ್ನಿಧಿಗೆ—

ವಿನಂತಿ ವಿಜ್ಞಾಪನೆಗಳು ಕೆಳಗೆ ಬರೆದ ನಾಲ್ಕು ಪಂಕ್ತಿಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಸುಂದರವಾದ ಇದೇ ತಿಂಗಳ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿಸುವಿರೆಂದು ತುಂಬಾ ನಂಬಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ.

ಸ್ವಾಮಿ, ಕಲ್ಲೋಳಿಯ ಖಾಲಾ ಮಾಸ್ತರರಾದ ವಿಷ್ಣು ಬಾಬಾಜಿ ಇವರು ಕೊಟ್ಟ ಸರ್ವಜ್ಞ ಪದದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಮಿಶ್ರೀಕೋಟಿಯ ಮಾಸ್ತರ ರಾ॥ ರಾ॥ ಧೊಂಡೋ ಗಂಗಾಧರ ಲಿಮಯೆ ಇವರು ಸಪ್ಟಂಬರ ತಿಂಗಳ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಕಡೇ ಪುಟದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ; ಆದರೆ ಆ ಸರ್ವಜ್ಞ ಪದದ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಮೃಗ ಈ ಶಬ್ದದ ಅರ್ಥವು ಮಕರ ರಾಸಿಯೆಂದು ಮಾಡಿ ವೈಶಾಖ ವ॥ ೩ ದಿವಸ ನಿತ್ಯ ನಕ್ಷತ್ರವು ಉತ್ತರಾಷಾಢಾ ಇರಬಹುದೆಂದು ಬಗ್ಗೆ ಸಿದ್ಧವಾಡಿ ತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮೃಗ ಇದರ ಅರ್ಥವು ಮಕರ ರಾಸಿಯು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ

ಆಧಾರವೇನೂ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ನಿತ್ಯ ನಕ್ಷತ್ರದ ಉಪಯೋಗವನ್ನು ಕವಿಯು ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಆ ಸರ್ವಜ್ಞನ ಅರ್ಥವನ್ನು ನನಗೆ ತಿಳಿದಷ್ಟು ಕೆಳಗೆ ಬರೆದಿದ್ದೇನೆ ತಮಗೆ ಸರಿ ಬಂದರೆ ಮುದ್ರಿಸಬೇಕು.

ಆಗಿಯ ಹುಣ್ಣಿವೆ ಯುಂದರೆ ವೈಶಾಖ ಪೂರ್ಣಿಮಾ ಪೂರ್ಣಮೆ ಯುಂದರೆ ಚಂದ್ರನು ಪೂರ್ಣ ಕಲೆಗಳುಳ್ಳವನು ಆಗುವ ದಿವಸವು. ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳ ಶು॥ ೨ ದಿವಸ ಚಂದ್ರ ದರ್ಶನವಾಗುತ್ತದೆ; ಮುಂದೆ ಕ್ರಮ ಕ್ರಮವಾಗಿ ವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದುತ್ತ ಪೂರ್ಣಮೆಗೆ ಪೂರ್ಣ ಕಲೆಗಳುಳ್ಳವನಾಗುವನು. ಕಡೆಗೆ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಗೆ ಕಲಾ ಹೀನನಾಗಿ ಕಾಣದಹಾಗಾಗುತ್ತಾನೆ. ಅಂದರೆ ಬಂದು ತಿಂಗಳ ಶು॥ ೨ ದಿವಸ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು ಮುಂದೆ ವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದುತ್ತ ನಡೆದ ಚಂದ್ರನು ಆ ತಿಂಗಳ ಕಡೇ ದಿವಸ ಅಂದರೆ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಯ ದಿವಸ ಕಲಾಹೀನನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಇದೇ ಕಾರಣದಿಂದ ಅವನಿಗೆ ತಿಂಗಳನೆಂದು ಹೆಸರು ಬಂದದೆ. ಮತ್ತು "ಮಿಗೆ" ಈ ಶಬ್ದವು ಮುಂದೆ ಇರುವದರಿಂದ ವಿಶೇಷವಾಗಿ, ಅಥವಾ ಮಿಗಿಲಾರಿ ಎಂದು ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ವೈಶಾಖ ಪೂರ್ಣಿಮೆ ಹೋಗಿ ಮೂರು ದಿವಸಕ್ಕೆ ಅಂದರೆ ವೈಶಾಖ ಪೂರ್ಣಿಮೆಗೆ ಕಾರಣನಾದ ವೈಶಾಖದ ಚಂದ್ರನು ಹೋಗಿ ಮುಂದೆ ಮೂರು ದಿವಸಕ್ಕೆ ಅಂತ ಅರ್ಥ ಮಾಡಬೇಕು. ಅಂದತೆ ಅದರ ಅರ್ಥವು ಜೇಷ್ಠ ಶು॥ ೫ ದಿವಸ ಎಂದು ಆಗುವದು. ಮುಂದೆ "ಮೃಗಧರನ ಕೂಡೆ ಮೃಗವಿರಲು" ಎಂಬ ಪದವದೆ. ಮೃಗಧರ ಈ ಶಬ್ದವು ಚಂದ್ರ ಸೂರ್ಯರಿಬ್ಬರಿಗೂ ಅರ್ಥ ಕೊಡುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನೆಂದು ಅರ್ಥ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು ಯಾಕಂದರೆ ಸೂರ್ಯನು ಸಿಂಹ ರಾಸಿಗೆ

ಅಧಿಪತಿ ಇರುತ್ತಾನೆ. ಸಿಂಹವು ಮೃಗವಿರುವದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವು. ಆದ್ದರಿಂದ ಸಿಂಹ ರಾಸಿಯನ್ನು ಧರಿಸಿದವನು ಸೂರ್ಯನು, ಅಂದ ಬಳಿಕ ಇಡೀ ಅರ್ಥವು:—

ವೈಶಾಖ ಮಾಸವು ಹೋದ ಮೂರು ದಿವಸಕ್ಕೆ ಅಂದರೆ ಜೇಷ್ಠ ಶು॥ ೩ ದಿವಸ ಸೂರ್ಯನ ಕೂಡ ಮೃಗಶಿರಾ ಮಹಾನಕ್ಷತ್ರವು ಇದ್ದರೆ ಮಳೆಯು ಸಮೃದ್ಧಿಯಾಗುವದು; ಮತ್ತು ಆ ದಿವಸ ಚಂದ್ರನ ಕೂಡಾದರೂ ನಿತ್ಯ ನಕ್ಷತ್ರವು ಬಹುಶಃ ಮೃಗಶಿರವು ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಎರಡೂ ಮಾತಿಗೂ ಕೂಡುವ ಕಾರಣ ಈ ಪ್ರಕಾರ ಅರ್ಥ ಮಾಡುವದು ವಿಹಿತ ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ಮಳೆಯು ಸಲುವಾಗಿ ಸರ್ವಜ್ಞ ಕವಿಯು ಅನೇಕ ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ಮಹಾ ನಕ್ಷತ್ರದ ಉಪಯೋಗವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ನಿತ್ಯ ನಕ್ಷತ್ರದ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಅಂಥ ಬಂದು ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತೇನೆ. ಸೂಜ್ಞರು ದಯಮಾಡಿ ಅದರ ಅರ್ಥವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು.

ಮೃಗಶಿರಾದಿಯು ಮೂರು ಭಗಣದಲಿ ರವಿಯಿರಲು।
ಮಘಾ ಋಕ್ಷವನು ಶಶಿತೊಲಗೆ ಮಳೆಗಾಲ।
ಜಗದಣಿಯುಲಕ್ಕು ಸರ್ವಜ್ಞ ॥ ೧ ॥

ಧೊರೆಗಳೇ ಪತ್ರವಿಸ್ತಾರಕ್ಕೆ ಕ್ಷಮಿಸಿ ಇವನ್ನು ಅವಶ್ಯ ಮುದ್ರಿಸಬೇಕೆಂದು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಇತಿ ವಿನಂತಿ.

ಮು. ಚಡಚಣ ತಾ. ಇಂಡಿ,
ತಾ॥ ೧೬–೯–೧೪.

ಯಡಪ್ಪಾ ತಂದಿ ಗುರಬಸಪ್ಪಾ
ಸರ್ವಜ್ಞಾಭಿಮಾನಿ.

ಆಧಾರವೇನೂ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ನಿತ್ಯ ನಕ್ಷತ್ರದ ಉಪಯೋಗವನ್ನು ಕವಿಯು ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಆ ಸರ್ವಜ್ಞನ ಅರ್ಥವನ್ನು ನನಗೆ ತಿಳಿದಷ್ಟು ಕೆಳಗೆ ಬರೆದಿದ್ದೇನೆ. ತಮಗೆ ಸರಿ ಬಂದರೆ ಮುದ್ರಿಸಬೇಕು.

ಆಗಿಯು ಹುಣ್ಣಿವೆ ಯುಂದರೆ ವೈಶಾಖ ಪೂರ್ಣಿಮಾ ಪೂರ್ಣಿಮೆ ಯುಂದರೆ ಚಂದ್ರನು ಪೂರ್ಣ ಕಲೆಗಳುಳ್ಳವನು ಆಗುವ ದಿವಸವು. ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳ ಶು॥ ೩ ದಿವಸ ಚಂದ್ರ ದರ್ಶನವಾಗುತ್ತದೆ; ಮುಂದೆ ಕ್ರಮ ಕ್ರಮವಾಗಿ ವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದುತ್ತ ಪೂರ್ಣಿಮೆಗೆ ಪೂರ್ಣ ಕಲೆಗಳುಳ್ಳವನಾಗುವನು. ಕಡೆಗೆ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಗೆ ಕಲಾ ಹೀನನಾಗಿ ಕಾಣದಾಗಾಗುತ್ತಾನೆ. ಅಂದರೆ ಬಾದು ತಿಂಗಳ ಶು॥ ೩ ದಿವಸ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು ಮುಂದೆ ವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದುತ್ತ ನಡೆದ ಚಂದ್ರನು ಆ ತಿಂಗಳ ಕಡೇ ದಿವಸ ಅಂದರೆ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಯ ದಿವಸ ಕಲಾಹೀನನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಇದೇ ಕಾರಣದಿಂದ ಅವನಿಗೆ ತಿಂಗಳನೆಂದು ಹೆಸರು ಬಂದದೆ. ಮತ್ತು "ಮಿಗೆ" ಈ ಶಬ್ದವು ಮುಂದೆ ಇರುವದರಿಂದ ವಿಶೇಷವಾಗಿ, ಅಥವಾ ವಿಾರಿ ಎಂದು ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ವೈಶಾಖ ಪೂರ್ಣಿಮಾ ಹೋಗಿ ಮೂರು ದಿವಸಕ್ಕೆ ಆಂದರೆ ವೈಶಾಖ ಪೂರ್ಣಿಮೆಗೆ ಕಾರಣನಾದ ವೈಶಾಖದ ಚಂದ್ರನು ಹೋಗಿ ಮುಂದೆ ಮೂರು ದಿವಸಕ್ಕೆ ಅಂತ ಅರ್ಥ ಮಾಡಬೇಕು. ಅಂದರೆ ಅದರ ಅರ್ಥವು ಜೇಷ್ಠ ಶು॥ ೩ ದಿವಸ ಎಂದು ಆಗುವದು. ಮುಂದೆ "ಮೃಗಧರನ ಕೂಡೆ ಮೃಗವಿರಲು" ಎಂಬ ಪದವದೆ. ಮೃಗಧರ ಈ ಶಬ್ದವು ಚಂದ್ರ ಸೂರ್ಯರಿಬ್ಬರಿಗೂ ಅರ್ಥ ಕೊಡುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನೆಂದು ಅರ್ಥ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು ಯಾಕಂದರೆ ಸೂರ್ಯನು ಸಿಂಹ ರಾಸಿಗೆ

ಅಧಿಪತಿ ಇರುತ್ತಾನೆ. ಸಿಂಹವು ಮೃಗವಿರುವೆದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವು. ಆದ್ದರಿಂದ ಸಿಂಹ ರಾಸಿಯನ್ನು ಧರಿಸಿದವನು ಸೂರ್ಯನು, ಅಂದ ಬಳಿಕ ಇಡೀ ಅರ್ಥವು:—

ವೈಶಾಖ ಮಾಸವು ಹೋದ ಮೂರು ದಿವಸಕ್ಕೆ ಅಂದರೆ ಜೇಷ್ಠ ಶು॥ ೩ ದಿವಸ ಸೂರ್ಯನ ಕೂಡ ಮೃಗಶಿರಾ ಮಹಾ ನಕ್ಷತ್ರವು ಇದ್ದರೆ ಮಳೆಯು ಸಮೃದ್ಧಿಯಾಗುವದು; ಮತ್ತು ಆ ದಿವಸ ಚಂದ್ರನ ಕೂಡಾದರೂ ನಿತ್ಯ ನಕ್ಷತ್ರವು ಬಹುಶಃ ಮೃಗಶಿರವು ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಎರಡೂ ಮಾತಿಗೂ ಕೂಡುವ ಕಾರಣ ಈ ಪ್ರಕಾರ ಅರ್ಥ ಮಾಡುವದು ವಿಹಿತ ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ಮಳೆಯ ಸಲುವಾಗಿ ಸರ್ವಜ್ಞ ಕವಿಯು ಅನೇಕ ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ಮಹಾ ನಕ್ಷತ್ರದ ಉಪಯೋಗವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ನಿತ್ಯ ನಕ್ಷತ್ರದ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಅಂಥ ಬಂದು ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತೇನೆ. ಸೂಜ್ಞರು ದಯಮಾಡಿ ಅದರ ಅರ್ಥವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು.

ಮೃಗಶಿರಾದಿಯ ಮೂರು ಭಗಣದಲಿ ರವಿಯಿರಲು।
ಮಘಾ ಋಕ್ಷವನು ಶಶಿತೊಲಗೆ ಮಳೆಗಾಲ।
ಜಗದಣಿಯುಲಕ್ಕ ಸರ್ವಜ್ಞ ॥ ೧ ॥

ಧೊರೆಗಳೇ ಪತ್ರವಿಸ್ತಾರಕ್ಕೆ ಕ್ಷಮಿಸಿ ಇದನ್ನು ಅವಶ್ಯ ಮುದ್ರಿಸಬೇಕೆಂದು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಇತಿ ವಿನಂತಿ.

ಮು. ಚಡಚಣ ತಾ. ಇಂಡಿ, ಯಾಡಪ್ಪಾ ತಂದಿ ಗುರಬಸಪ್ಪಾ
ಶಾ॥ ೧೬-೯-೭೪. ಸರ್ವಜ್ಞಾಭಿಮಾನಿ.

DHARWAR TRAINING COLLEGE CERTIFICATE EXAMINATION—1894

ಕಾಲೇಜಿನ ಸರ್ಟಿಫಿಕೇಟ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು.

೧ನೇ ವರ್ಷದ ವರ್ಗ.

ಶಿಕ್ಷಣಶಾಸ್ತ್ರ.

(ಬಲಕ್ಕೆ ಬರೆದ ಅಂಕಿಗಳು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಪೂರ್ಣ ಗುಣಗಳು.)

೧. ತಿದ್ದುವಿಕೆಯಂದರೇನು? ಇದನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳ ೧೦
ಬೇಕಾದರೆ ಮಾಸ್ತರನಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಗುಣಗಳು ಯಾವವು?

೨. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಒಲವುಗಳೆಷ್ಟು? ಹೌದೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳು ೧೦
ವ ಇಚ್ಛೆ ಹೆಚ್ಚಳದ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ
ಏನು? ಇವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಲೋಸುಗ ಕೈಕೊಳ್ಳುವ ಉಪಾ
ಯಗಳು ಯಾವವು?

೩. ಶಿಕ್ಷೆಯ ಉದ್ದೇಶಗಳು ಯಾವವು? ಆ ಉದ್ದೇಶಗ ೧೦
ಳು ಸಫಲವಾಗಬೇಕಾದರೆ ಶಿಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಗುಣಗಳಿರ
ತಕ್ಕದ್ದು? ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕೊಡುವ ಪ್ರಸಂಗಗಳು ಅಗಾಗ್ಗೆ
ಬರುವ ಸಾಲಿಯ ವಿಷಯವಾಗಿ ನಿನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು
ಕಾರಣ ಸಹಿತವಾಗಿ ಬರೆಯಿರಿ.

೪. ಕಲಿಸುವ ಪದ್ಧತಿಗಳು ಎಷ್ಟು ಪ್ರಕಾರದವು? ಯಾ ೧೦
ವದು ಮೇಲಾದದ್ದು? ಯಾಕೆ?

೫. ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಎಷ್ಟು ಪ್ರಕಾರದವು? ಯಾವವು? ಕಲಿ ೧೦
ಸುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಹ್ಯಾಗಿರಬೇಕು ಉದಾಹರಣ ಸಹಿತವಾಗಿ
ಬರೆಯಿರಿ.

೬. ಲೇಖನದ ಉದ್ದೇಶವೇನು? ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಅಕ್ಷರ ೧೦
ನಿಟ್ಟಾಗಾಗಬೇಕಾದರೆ ಉಪಾಯಗಳು ಯಾವವು?

೭. ಅರಿಥ್‌ಮೇಟಿಕಾನ್ ಎಂಬ ಗುಂಡಿನ ಚೌಕಟ್ಟಿನ ೧೦
ಉಪಯೋಗವೇನು? ಯಾವಾಗ ಇದರ ಉಪಯೋಗವನ್ನು
ಬಿಟ್ಟುಬಿಡಬಹುದು?

೪. ನಿಯಮಿತತನ ಸಮಯ ನಿಷ್ಟೆತೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವದು ೧೦
ಹೆಚ್ಚು ಅನಶ್ಯವಾದ್ದು ? ಯಾಕೆ ಅದನ್ನು ಹ್ಯಾಗೆ ಹುಟ್ಟಿಸಬಹುದು.

೯. ವೇಳಾಪತ್ರಕದ ಅವಶ್ಯತೆಯನ್ನೂ ರಚಿಸುವದರಲ್ಲಿ ೧೦
ಅನುಸರಿಸತಕ್ಕ ನಿಯಮುಗಳನ್ನೂ ಬರೆಯಿರಿ.

೧೦. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಸಾಲೆಯಲ್ಲಿ ತಕ್ಕೊಳ್ಳುವದು ೧೦
ತೆಗೆಯುವದು, ಶಿಕ್ಷಕ ಜನರು ಮಾಡಬಹುದಾದ ಹೋರೆಗಳು, ಇವುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಕೋಡಿನಲ್ಲಿ ವಿಧಿಸಿದ ನಿಯಮುಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

೨ನೇ ವರ್ಷದ ವರ್ಗ.

ಶಿಕ್ಷಣ ಶಾಸ್ತ್ರ.

(ಬಲಕ್ಕೆ ಬರೆದ ಅಂಕಿಗಳು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಪೂರ್ಣ ಗುಣಗಳು.)

೧. ಸ್ಥಿರತ್ವದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧ ಮಾಡಿ ಅದಕ್ಕೆ ೪
ಅನುಕೂಲಿಸುವ ೧ನೇ ನಿಯಮವನ್ನು ಹೇಳಿ ಸ್ಪಷ್ಟೀಕರಿಸು.

೨. " ಸಾಲೆಯು ಶಿಕ್ಷಕನ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವಾಗಿರುತ್ತದೆ " ೧೦
ಎಂಬ ಮಾತು ಸಟೆಯೋ ದಿಟವೋ ? ನಿಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಕಾರಣ ಸಹಿತವಾಗಿ ಬರೆಯಿರಿ.

೩. ಸಾಲೆಯಲ್ಲಿ ತೀರ ಸಣ್ಣ ಹುಡುಗರಿಂದಲೂ ಸಾಧಾ ೧೦
ರಣ ದೊಡ್ಡ ಹುಡುಗರಿಂದಲೂ ತಪ್ಪಾಗುವದು. ಇವರ ತಪ್ಪನ್ನು ಹಾದಿಗೆ ತರಲಿಕ್ಕೆ ಉಪಾಯಗಳು ಯಾವವು ?

೪. " ಕಲಿಸುವದಕ್ಕಿಂತ ಕಲಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಹಚ್ಚುವದು ೧೦
ಮಾಸ್ತರನ ಕೆಲಸವು " ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಸಿದ್ಧ ಮಾಡಿರಿ.

೫. ಕಲಿಸೋಣವೆಂದರೇನು ? ಬುದ್ಧಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳ ೧೦
ನ್ನು ಯಾವ ಕ್ರಮದಿಂದ ಬೆಳಿಸುವಿರಿ.

೬. ವರ್ಗ ನಡಿಸುವದನ್ನು ಕುರಿತು ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ೧೦
ಬರಿದು ಕರೆ ಹಲಿಗೆಯ ಉಪಯೋಗವನ್ನು ಕುರಿತು ನಿಯಮುಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

೫. ಹೀರೆಮಣಿಯ ಪದ್ಧತಿಯ ಗುಣ ದೋಷಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿರಿ, ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ನಡೆಯುವ ಪದ್ಧತಿಯು ಯಾವ ಪ್ರಕಾರದ್ದು ಹೇಳಿರಿ. ೧೦

೬. ಒಡವೇ ಪಾತಗಳನ್ನು ಯಾಕೆ ಕಲಿಸಬೇಕು? ಇವುಗಳನ್ನು ಕಲಿಸುವ ತಕ್ಕ ರೀತಿ ಯಾವದು? ಸೌಜನ್ಯ ಸಮಯ ನಿಷ್ಠತೆಗಳು ಮನಸಿನಲ್ಲಿ ನಡುವಂತೆ ಯಾವ ಪಾತಗಳನ್ನು ಕಲಿಸುವಿರಿ. ೧೦

೯. ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ಪಾಠ ಮಾಡಿಸುವದಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಚೆ ಏನು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು? ಕೆಳಗಿನ ಕವಿತೆಯನ್ನು ಕಲಿಸುವ ಪ್ರಣಾಳಿಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ. ೧೦

ಹಸಿವು ಹಿಂಗಿತು ತಾಯೆ ನಿನ್ನಯ।
ಮುಸುಡ ನೋಡುತ ಕಾಯ ಕರಣದ।
ವಿಸರವತಿಸಂತುಷ್ಟವಡೆದಿದೆ ಸುಧೆಯನುಂಡಂತೆ॥

೧೦. ಕೆಳಗಿನ ಸಂಗತಿಗಳ ಆಧಾರದಿಂದ ನಿಮ್ಮ ಸಾಲಿದರವಾಹಾ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ. ೧೦

(ಅ) ೧೫೦ ಹುಡುಗರು ತಿಂಗಳ ಅಖೇರ ಶಿಲಕು ಫೀ ಬಂದವರು ಫೀ ಬಿಟ್ಟು ಹೋದವರು.

(ಆ) ಫೀ ದರ–ಬಿನ್ನ ೧ ಇಯತ್ತೆ ೮೧; ೨ನೇ ಫೀನೇ ೭೨, ೪ನೇ ಫೀನೇ ೭೪, ಹೋದ ತಿಂಗಳ ಫೀ ಶಿಲಕು ೨೫೪೭೬.

(ಇ) ಪಗಾರ ಮುಟ್ಟಿದ ತಾ॥ ೧೫ ರಿಪೇರಿ ಹಣಾ ೧೫ ರೂ. ಸೈಕಿ ಖರ್ಚು ನಡಿದ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ೯೭೫೬.

ಪರ್ಗಣಿ ವಸೂಲು.

ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲೆ.

	ರೂ.	ಆ.	ಪೈ
ರಾ॥ ಸಾ॥ ಡಿ. ಎ. ಇನಸ್ಪೆಕ್ಟರ ಜಿಲ್ಲಾ ಧಾರವಾಡ ಇವರಿಂದ ೧೪೯೯ನೇ ಇಸವಿಯ ಅಗಷ್ಟ ತಿಂಗಳಬಗ್ಗೆಲೋ. ಬೋ. ಸಾಲೆಗಳಬಗ್ಗೆ	೫೫	೪	೯
ಸದರಿಯವರಿಂದ ಸಪಟಂಬರ ತಿಂಗಳಬಗ್ಗೆ.	೫೫	೪	೯
ಧಾರವಾಡ ಮ್ಯು. ೧೨ ಸಾಲೆಗಳಿಂದ ಜುಲೈ, ಅಗಷ್ಟ, ಸಪಟಂಬರ ೧೪೯೯ರ ಬಗ್ಗೆ.	೭	೧೪	೧

ಬೆಳಗಾವ ಜಿಲ್ಲೆ.

ರಾ॥ ಸಾ॥ ಡಿ. ಎ. ಇನಸ್ಪೆಕ್ಟರ ಜಿಲ್ಲಾ ಬೆಳಗಾವ ಇವರಿಂದ ಲೋ. ಬೋ. ಸಾಲೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ೧೪೯೯ನೇ ಇಸವಿಯ ಸಪಟಂಬರ ತಿಂಗಳ ಬಾಬತು.	೧೬	೧೦	೩

ವಿಜಾಪೂರ ಜಿಲ್ಲೆ.

ರಾ॥ ಸಾ॥ ಡಿ. ಎ. ಇನಸ್ಪೆಕ್ಟರ ಜಿಲ್ಲಾ ವಿಜಾಪೂರ ಇವರಿಂದ ಲೋ. ಬೋ. ಮ್ಯು. ಸಾಲೆಗಳ ಬಾಬತು ೧೪೯೯ನೇ ಇಸವಿಯ ಸಪಟಂಬರ ತಿಂಗಳ ಬಗ್ಗೆ.	೧೪	೫	೫

ಕಿರುಕುಳ.

ಬೋಕಾಪೂರ ಮಾಸ್ತರರಿಂದ ೧೪೯೯ನೇ ಜುಲೈಯಿಂದ ೧೪೯೫ನೇ ದಶೆಂಬರ ಅಖೈರವರಿಗೆ.	೧	೬	೦
ಲಕ್ಷ್ಮೇಶ್ವರ ತಾಲೂಕಿನ ನಾಲ್ಕು ಸಾಲೆಗಳಿಂದ ೧೪೯೯ರ ಸಾಲಿನ ಬಗ್ಗೆ.	೫	೧೪	೦

---

* ಇದರೊಳಗೇನಾದರೂ ತಪ್ಪು ಇದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ದಯಮಾಡಿ ತಿಳುಹಜೇಕು.

ಕನ್ನಡ ಶಾಲಾಪತ್ರಕದ ವರ್ಷಾಶಿ ಪಟ್ಟಿಗೆಕ್ಕೆ ಮುಂಗಡ ...೧೫ ಆಣೆ.
ಒಂದು ಸಂಚಿಕೆಗೆ ... ... ೨ ಆಣೆ.

ಪ್ರಕಟನೆಗಳನ್ನು ಛಾಪಿಸುವ ದರಗಳು.

ಒಮ್ಮೆ ಇಟ್ಟರೆ.	೪	ಪಂಕ್ತಿಗಳವರೆಗೆ	೧ ರೂ.
ಮೂರುಸಾರೆ ಇಟ್ಟರೆ	೧೦	,,	,,
ಆರುಸಾರೆ ಇಟ್ಟರೆ	೧೬	,,	,,

ಸೂಚನೆಗಳು.

೧. ಶಾಲಾಪತ್ರಕಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪುವಂಥ ಪ್ರಕಟನೆಗಳನ್ನೇ ಛಾಪಿಸುವೆವು.

೨. ಶಿರೋಲೇಖಕ್ಕೂ, ಅಪೂರ್ಣ ಪಂಕ್ತಿಗೂ ಪೂರಾ ಪಂಕ್ತಿಯ ಹಾಸಲು ಬೀಳುವದು.

೩. ಭಾಷಾಂತರ ಮಾಡಿ ಛಾಪಿಸುವದಾಗರೆ ಮೇಲಿನ ದರದ ಇ ನ್ನೂಡಿ ಪೀ ಬೀಳುವದು.

೪. ಪ್ರಕಟನೆಯನು ಕೂಡ ಹಣ ಕಳುಹಲಿಕ್ಕೆ ಬೇಕು.

೫. ಟೀಕೆಯು ಇಟ್ಟ ಪೊಡಮಾ ಉತ್ತರ ಶಿಗಲಾರದು.

RAOJI B. KARANDIKAR.
ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ, ಕನ್ನಡ ಶಾಲಾಪತ್ರಕ.

ಕನ್ನಡಶಾಲಾಪತ್ರಿಕೆ.

KANARESE
SCHOOL PAPER.

ಪುಸ್ತಕ ೭೯.] ಡಿಸೆಂಬರ ೧೮೯೪. [ಸಂಚಿಕೆ ೧೨.

ಅನುಕ್ರಮಣಿಕೆ.

ಪುಟ.

೧. ವಿದ್ಯಾಸುಧಾರಣಾ ಸಂಬಂಧದ ವೃತ್ತಾಂತಗಳು ... ೨೬೫
೨. ಕನ್ನಡ ಗಝೆಟಿಯರದಿಂದ ಅವತರಣಿಗಳು ... ೨೭೩
೩. ಮಕ್ಕಳನೀತಿ ಶಿಕ್ಷಣವು ೨೮೦
೪. ಕಾಲೇಜದ ಸರ್ಟಿಫಿಕೇಟ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ... ೨೮೭

CONTENTS.

1. Educational Intelligence and Useful Notes ... 265
2. Selections from the Karnatik Gazetteer ... 273
3. The Moral Training of Children 280
4. Dharwar Training College Certificate Examination—1894. 287

DHARWAR:
PRINTED AT THE KARNATIC BOOK DEPOT PRESS,
1894.

ಶಾಲಾಪತ್ರಿಕೆ.

ಪದ್ಯಂ.

ಪ್ರಿಯವಿದ್ಯಾಗುರುವರ್ಯರುನ್ನತಿಕೆಯಂ ಸಚ್ಛಿಕ್ಷಣೋತ್ಕರ್ಷಮುಂ ।
ಏಯಸುತ್ತಂ ಪ್ರತಿಮಾಸದಾದಿಗೊಲವಿಂದೀಪತ್ರಮಂ ಮುದ್ರಿಸಿ ॥
ನಯದಿಂದಿತ್ತವಿವೋದುವರ್ಗಸುಗುಣಂ ತೋರಲ್ಕೆಕೈಕೊಂಬುದೈ ।
ದಯೆಯಿಂದೋಷನತಿದ್ದವೇಳ್ವುದುಬುಧರ್ಜ್ಞಾನಾಭಿವೃದ್ಧಿಪ್ರಿಯರ್‌॥೧॥

ಪುಸ್ತಕ ೭ನೆ.] ದಶಂಬರ ೧೮೮೯ನೆ ಇಸವಿ. [ಸಂಚಿಕೆ ೧೦.

EDUCATIONAL INTELLIGENCE AND USEFUL NOTES.

ವಿದ್ಯಾಸುಧಾರಣಾ ಸಂಬಂಧದ ವೃತ್ತಾಂತಗಳು.

ನಾವುದಾರ ಗವ್ಹರ್ನರ ಸಾಹೇಬರವರು ಧಾರವಾಡದ ಮೂನವಪತ್ರಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡುವಾಗ, ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಸಾಲೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿ ಮಾಡಿರುವ ಭೋಜನವಸತಿಗೃಹಗಳ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಸರಸಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದರು. ಈ ಗೃಹಗಳಿಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಖಡೆ ನುಡಿಗಳನ್ನು ತಿದ್ದಲಿಕ್ಕೆ ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಅನುಕೂಲವಾಗುವದಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸ್ವಭಾವದ ಹುಡುಗರು ಒತ್ತಟ್ಟಿಗಿರುವದರಿಂದ ಅಹಮೇಕತನವು ನಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಾವಲಂಬನವು ಬೆಳೆದು ಪರೋಪಕಾರ ಬುದ್ಧಿಯು ಪ್ರಬಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಸ್ವಾರ್ಥತ್ಯಾಗ ಆತ್ಮಸಂಯಮನಗಳಿಂದ ಆಗುವ ಅನಿರ್ವಾಚ್ಯವಾದ ಉಲ್ಲಾಸದ ಬೆಲೆಯು ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಈ ಮೇರೆಗೆ ಭೋಜನವಸತಿಗೃಹಗಳಿಂದಾಗುವ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ಇಂಗ್ಲಂಡದ ಜನರು ಬಹು ದಿವಸದಿಂದ ಮಾ

ಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಇಂಥ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಆದಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ನಾವು ಆದರ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಬೆಳಸುವೆವೆಂದು ನಾವದಾರರವರು ತಿಳಿಸಿದರು.

ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ವಿದ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಮೊನ್ನೆ ಮೊನ್ನೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಪಂಚ ವಾರ್ಷಿಕ ರಿಪೋರ್ಟನ್ನು ಡಾಕ್ಟರ ನ್ಯಾಷ್ ಇವರು ಈ ಗೃಹಗಳ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಬರೆಯುವದೇನಂದರೆ :—

ಸರಕಾರೀ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಭೋಜನವಸತಿಗೃಹಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸುವದು ಅತಿ ಮಹತ್ವದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ ಪಣವ ಅನನುಕೂಲತೆಯಿಂದ ಈ ಗೃಹಗಳ ಪ್ರಸಾರವು ಆಗತಕ್ಕಷ್ಟು ಆಗಿಲ್ಲ. ಮುಂಬೈ ಇಲಾಖೆಯ ಹಾಯಸ್ಕೂಲುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮದ್ರಾಸ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿಯ ಏತದ್ದೇಶೀಯ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಭೋಜನವಸತಿಗೃಹಗಳಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಬಂಗಾಲ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿಯ ಎಲ್ಲ ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಭೋಜನ ವಸತಿ ಗೃಹಗಳು ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ; ಮತ್ತು ವಾಯವ್ಯ ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿರುವ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಭೋಜನವಸತಿ ಗೃಹಗಳುಂಟು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ೧೦೦ ಕ್ಕೆ ೧೨ ರಂತೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ವಾಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದು ಅಲ್ಲಿಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಬಹು ಚನ್ನಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಪಂಜಾಬಿನಲ್ಲಿಯಂತೂ ಪ್ರತಿ ಬಂದು ಮನೇ ತರಗತಿಯ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಸಹ ಭೋಜನವಸತಿ ಗೃಹಗಳು ಇರಲಿಕ್ಕೇ ಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಬಂಧವೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಶಾಲಾಸುಧಾರಣೆಯಲ್ಲಿ ವಾಯವ್ಯ ಪ್ರಾಂತವು ಮೇಲಿರುವದು. ಬಂಗಾಲ ಮತ್ತು ಪಂಜಾಬ ಇಲಾಖೆಗಳು ಅದರ ತರುವಾಯ ಬರುತ್ತವೆ; ಆದರೆ ಮುಂಬೈ ಮದ್ರಾಸ ಇಲಾಖೆಗಳು ಈ ಸಂಗತಿಯಲ್ಲಿ ತೀರ ಹಿಂದಿರುತ್ತವೆ.

ನಮ್ಮ ಭಾಗದ ಮೂಜಿ ಎಜ್ಯುಕೇಶನಲ್ ಇನಸ್ಪೇಕ್ಟರ ರಾವ ಬಹಾದ್ದೂರ ಸೀತಾರಾಮು ವಿಶ್ವನಾಥ ಪಟವರ್ಧನ ಇವರನ್ನು ವರಾಡ ಪ್ರಾಂತದ ಡಾಯರೇಕ್ಟರ ಜಾಗಾಕ್ಕೆ ನೇಮಿಸಿದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಈ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದೇವೆ ಪ್ಟೇ. ಸಪ್ಟಂಬರ ತಿಂಗಳ ೭೪ನೇ ತಾರೀಖಿನಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಕಾಹೀವು ಆಯಿತೆಂತಲೂ ನಮ್ಮ ಭಾಗದ ಈಗಿನ ಇನಸ್ಪೇಕ್ಟರರಾದ ರಾವ ಬಹಾದ್ದೂರ ಬಳವಂತ ರಾವು ಚಂದ್ರ ಸಪಶ್ಚಬುದ್ಧಿ ಇವರಿಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಕಾಹೀವು ಆಯಿತೆಂತಲೂ ತಿಳಿಸಲಿಕ್ಕೆ ನಾವು ಸಂತೋಷ ಪಡುತ್ತೇವೆ.

ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ 'ನಿಖಿಲ ರೋಗ ಹಾರಿ ಧರ್ಮಾರ್ಥ ಕರ್ನಾಟಕ ವೈದ್ಯಶಾಲೆ' ಎಂಬದೊಂದು ಔಷಧಾಲಯವು ಕೆಲವು ದಿವಸದಿಂದ ಸ್ಥಾಪನವಾಗಿದ್ದು ಅಲ್ಲಿ ಬರತಕ್ಕ ಎಲ್ಲ ತರದ ರೋಗಿಗಳಿಗೆ ಧರ್ಮಾರ್ಥವಾಗಿ ಔಷಧವು ದೊರಿಯುತ್ತದೆ. ಈ ಔಷಧಾಲಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ದಿವಸ ೧೫೦—೧೭೫ ರವರೆಗೆ ರೋಗಿಗಳು ಬರುತ್ತಿದ್ದು ಕೆಲಸವು ಚನ್ನಾಗಿ ನಡೆದದೆಂದು ಈ ವೈದ್ಯಶಾಲೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕರು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಈ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಮೂರು ಜನರ ಮರಣದ ವಾರ್ತೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಪ್ರಸಂಗ ಬಂದದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ನಾವು ಬಹಳ ವಿಷಾದ ಪಡುತ್ತೇವೆ. ದೇವರು ಅವರಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಗತಿಯನ್ನೀಯಲೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ಮರಣದ ವೃತ್ತವನ್ನು ಇದರಡಿ ಕೊಡುತ್ತೇವೆ:—

(೧) ಸಿಂಧಪ್ರಾಂತದ ಎಜ್ಯುಕೇಶನಲ್ ಇನಸ್ಪೆಕ್ಟರರಾದ ಎಚ್. ಪಿ. ಜೇಕಬ ಸಾಹೇಬರು ತಾ॥ ೧೧ನೇ ಅಕ್ಟೋಬರ

ದಿವಸ ಕರಾಚಿಯಲ್ಲಿ ಹೃಯರೋಗದಿಂದ ಕಾಲಾಧೀನರಾದರು. ಇವರು ೧೮೬೬ ರಲ್ಲಿ ಶಾಲಾ ಖಾತೆಯಲ್ಲಿ ಶೇರಿ ಸಾಯುವ ತನಕ ಏಕ ನಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ತಮ್ಮ ಕೆಲಸವನ್ನು ಸಾಗಿಸಿದರು. ಶಾಲಾ ಖಾತೆಯ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪ್ರಕಾರದನಿಯ ಮಗಳನ್ನೂ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಪ್ರಕಾರದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕಾಯುವಂಥ, ಹಿಂದುಸ್ಥಾನ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಮಾನ್ಯವಾದಂಥ, ಮೇಲಾದ 'ಪ್ರಿಫೆಕ್ಟ' ಪದ್ಧತಿಯನ್ನೂ ಇವರೇ ಉಪಕ್ರಮಿಸಿದರು. ಇವರು ತಮ್ಮ ಕೆಲಸವನ್ನು ಒಹಳ ಮನಸ್ಸುಗೊಟ್ಟು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಸಿಂಧ ಪ್ರಾಂತವು ವಿದ್ಯಾಪ್ರಸಾರದ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಬಹಳ ಹಿಂದಿತ್ತು. ಆ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಇವರ ನೇಮಣೂಕವಾದಂದಿನಿಂದ ಹಗಲಿರುಳೆನ್ನದೆ ಅಶ್ರಾಂತ ಶ್ರಮಬಟ್ಟು ಆ ಭಾಗವನ್ನು ಇವರು ತಕ್ಕಮಟ್ಟಿಗೆ ಊರ್ಜಿತ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ತಂದರು. ಈ ಉಪಕಾರವನ್ನು ಕೆಲಮಟ್ಟಿಗಾದರೂ ತೀರಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಆ ಪ್ರಾಂತದ ಜನರು ಸಭೆಗೂಡಿ ಬಂದು ಸ್ಮಾರಕವನ್ನು ಮಾಡುವ ಆಲೋಚನೆಯನ್ನು ನಡಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

(೨) ಮುಂಬೈ ಹಾಯಕೋರ್ಟಿನ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವಕೀಲರಾದ ಮಹಾದೇವ ಚಿಮಣಾಜಿ ಆಪಟೆ ಇವರು ಆಕ್ಟೋಬರ ತಿಂಗಳ ೧೦ನೇ ತಾರೀಖಿನ ದಿವಸ ವಿಷಮ ಜ್ವರದಿಂದ ಮುಂಬೈಯಲ್ಲಿ ಸ್ವರ್ಗಸ್ಥರಾದರು. ನಮ್ಮ ಜನರು ಇಂಗ್ಲೀಷಜನರಷ್ಟು ಜಾಣರೂ ದಕ್ಷರೂ ಬುದ್ಧಿವಂತರೂ ಆಗಲಾರರೆಂದು ಕೆಲವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವುಂಟು. ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಸುಳ್ಳು ಪಡಿಸುವಂಥ ಜನರಲ್ಲಿ ಮಹಾದೇವ ಚಿಮಣಾಜಿ ಆಪಟೆ ಇವರು ಒಬ್ಬರಾಗಿದ್ದರು. ಮುಂಬೈ ಹಾಯಕೋರ್ಟಿನ ಹಲವು ಚೀಫ ಜಸ್ಟೀಸರು ಇವರ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಮೆಚ್ಚಿ

ಇವರು ಮೇಲಾದ ಯುರೋಪಿಯನ್ನು ಬಾರಿಷ್ಟರರ ಜೋ
ಡಿಯುವರಿರುತ್ತಾರೆಂದು ಆಗಾಗ್ಗೆ ಹೇಳುವರು. ಇವರು
ಪ್ರಾರಂಭವಲ್ಲಿ ಬಡ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದು ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಬುದ್ಧಿ
ಕೌಶಲ್ಯದಿಂದ ಇಷ್ಟು ಉತ್ತಮ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದರು.
ಇವರು ಸ್ವಧರ್ಮಾಭಿಮಾನಿಗಳೂ ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿಗ
ಳೂ ಇದ್ದು ಸಂಸ್ಕೃತಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಆಶ್ರಯ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು.
ಇವರು ಸಂಸ್ಕೃತ ಗ್ರಂಥಗಳ ಪುನರುಜ್ಜೀವನಕ್ಕಾಗಿ ತಮ್ಮ
ಸದರಿನಿಂದ ೧॥ ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡಿ
ಪುಣೆಯಲ್ಲಿ ಆನಂದಾಶ್ರಮವೆಂಬದೊಂದು ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು
ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಈ ಪ್ರಕಾರದ ಸತ್ಕೃತ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಹಣ ವ್ಯಯ
ಮಾಡುವವರು ವಿರಳ. ಮರಣ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಇವರ ವಯಸ್ಸು
೬೯ ವರ್ಷ ಮಾತ್ರವಿತ್ತು.

(೩) ರಶಿಯದ ಝಾರರಾದ ೩ನೇ ಅಲೆಕ್ಸಾಂಡರ
ಇವರು ತಾ॥ ೧ನೇ ನವಂಬರ ದಿವಸ ಸ್ವರ್ಗಸ್ಥರಾದರು.
ಇವರು ಶಾಂತರೂ ಗಂಭೀರರೂ ಇದ್ದು ತಮ್ಮ ವಿಸ್ತಾರವಾದ
ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಬಹು ಎಚ್ಚರದಿಂದ ಆಳಿದರು. ಇವರು ಶಾಂತಿ-
ಪ್ರೀಯರಾದ್ದರಿಂದ ಇವರ ೧೧ ವರ್ಷದ ಆಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದಾ
ದರೂ ಯುದ್ಧವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಇವರು ಯುರೋಪದಲ್ಲಿಯೂ
ಏಸಿಯದಲ್ಲಿಯೂ ಬಹು ಬಲಾಢ್ಯವಾದ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಆಳುತ್ತಿ
ದ್ದದುಂದ ಜರ್ಮನಿಯವರೂ ಫ್ರಾನ್ಸದವರೂ ಇವರ ಸ್ನೇ
ಹದ ಬಗ್ಗೆ ಬಹು ಪ್ರಯಾಸ ಪಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಕಡೆಗೆ ಫ್ರಾ
ನ್ಸದವರು ತಮ್ಮ ಕೈಯನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಚಾಚಿ
ದರು. ಫ್ರಾನ್ಸವೂ ರಶಿಯವೂ ಕೂಡಿದರೆ ಯುರೋಪದಲ್ಲಿ
ಯ ಜರ್ಮನಿ, ಆಸ್ಟ್ರಿಯಾ, ಮತ್ತು ಇತಾಲಿ ಈ ಮೂರು

ರಾಜ್ಯಗಳು ಕೂಡಿ ಅವುಗಳೆಮುರಿಗೆ ನಿಲ್ಲಲಾರವೆಂದು ಬಬ್ಬ ಇಂಗ್ಲಿಷ ಪತ್ರಕಾರನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಝೂರರ ಶವವನ್ನು ೧೫ ತಾರೀಖಿಗೆ ಸಂಬ ಬಟರ್ಸ್ ಬರ್ಗದಲ್ಲಿ ಹುಗಿದರು. ಮರಣ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಇವರ ವಯಸ್ಸು ೪೯ ವರ್ಷದ್ದಿತ್ತು. ಇವರ ತರುವಾಯ ಇವರ ಮಗನಾದ ೨ನೇ ನಿಕೋಲಸನು ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬಂದು ತನ್ನ ಹೆಸರಿನ ಜಾಹೀರನಾಮೆಯನ್ನು ಪ್ರಗಟಿಸಿ, ತಾನೂ ತನ್ನ ತಂದೆಯಂತೆ ಶಾಂತತ್ವದಿಂದ ರಾಜ್ಯವಾಳುವನೆಂದು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ರಶಿಯದವರು ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಮೇಲೆ ದಾಳೀ ಮಾಡುವರೆಂಬ ಭಯವು ಬಹು ದಿವಸದಿಂದಿದೆ; ಮತ್ತು ಇಂಥ ಪ್ರಸಂಗವು ಅಲೆಕ್ಸಾಂಡರನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಸಾರೆ ಬಂದಾಗ್ಯೂ ಇಂಥಾದ್ದೇನೂ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಇವರು ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಮೇಲೆ ದಾಳಿ ಮಾಡುವ ಆಲೋಚನೆಯನ್ನು ನಡಿಸಿದ್ದರೆ ಮೊದಲಿಗೇ ಬಡ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರ್ದ ನಮ್ಮ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಗತಿಯು ಏನಾಗುತ್ತಿತ್ತೋ ದೇವರೇ ಬಲ್ಲ. ಆದರೆ ಝೂರರು ಅಂಥ ಪ್ರಸಂಗ ತಾರದ್ದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಜನರು ಕೆಲಮಟ್ಟಿಗೆ ಅವರ ಉಪಕಾರ ನೆನಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಶಾಲಾಗೃಹವನ್ನೂ, ಅದರ ಸುತ್ತು ಮುತ್ತಲಿನ ಸ್ಥಲವನ್ನು ಬಳ್ಳೀ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದ ಸ್ವಚ್ಛವಾಗಿ ಇಡುವದರ ಬಗ್ಗೆ ಮುಖ್ಯ ಶಿಕ್ಷಕನು ಜಬಾಬದಾರನಿರುತ್ತಾನೆಂದು ಶಿಕ್ಷಕರ ಕಾಯದೆಯ ೧೯ನೇ ಭಾಗದ ೪ನೇ ಕಲಮಿನಲ್ಲಿ ವಿಧಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕೊನೆಗಾಣಿಸಬೇಕಾದರೆ ಯಾವ ಯಾವ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ಲಕ್ಷ ಕೊಡಬೇಕೆಂಬದನ್ನು ಈರಿತು ಮಧ್ಯ ಭಾಗದ ಎಜ್ಯುಕೇಶನಲ್ ಇನಸ್ಪೇಕ್ಟರರಾದ ಮೆ. ಟಿ. ಬಿ. ಕರ್ಕಹ್ಯಾಮ್ ಧೊರೆಗಳು ಕೆಲವು ಸೂಚ

ಳಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವು ಗಾಳಿವಳ್ಳವುಗಳಾಗಿರು ವದರಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಕೊಡುತ್ತೇವೆ. ಮಾಸ್ತರ ಜನರು ಅವುಗಳನ್ನು ಲಕ್ಷ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಓದಿಕೊಂಡು ಅನುಕೂಲತೆಯ ಪೇರೆಗೆ ಅವುಗಳ ಉಪಯೋಗವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು. ಆ ಸೂಚನೆಗಳು ಯಾವವೆಂದರೆ:—

(೫) ಬೆಳಕಿನ ಬಗ್ಗೆ.

(೧) ಇಡೀ ಶಾಲಾಗೃಹದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲವೆ ವರ್ಗಗಳು ಕೂ ಡುವ ಕೋಣೆಗಳಲ್ಲಿ ತಕ್ಕಷ್ಟು ಬೆಳಕು ದೊರೆಯುವಂತೆ ಮಾಡುವ ಕೆಲಸವು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ (ಅ) ಬೆಳಕು ಬರುವದ ಕ್ಕೆ ಮಾಡಿದ ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನೂ (ಆ) ಬಂದ ಬೆಳಕಿನಿಂದ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನೂ ಅಲಂಬಿಸಿರುವದು.

(೨) ಬೇಕಾದಷ್ಟೇ ಬೆಳಕು ದೊರಕಿಸುವ ಹಂಚಿಕೆಯ ನ್ನು ಕುರಿತು ವಿಚಾರಿಸಲಾಗಿ ತಿಳಿಯುವ ನಿಯಮವೇನೆಂ ದರೆ:—ಯಾವ ಕೋಣೆಗೆ ಬೆಳಕನ್ನು ಪೂರೈಸಬೇಕಾಗಿರು ವದೋ ಆ ಕೋಣೆಯ ನೆಲದ ಕ್ಷೇತ್ರವ ೫ ರಲ್ಲಿ ೧ ಪಾಲು ಬೆಳಕು ಬರುವ ದ್ವಾರಗಳ ಅಂದರೆ ಕಿಟಿಕೆಗಳ ಕ್ಷೇತ್ರವಿ ರಲಿಕ್ಕೆ ಬೇಕು. ಬಂದು ಕೋಣೆಯು ೨೦ ಫೂಟು ಉದ್ದ, ೨೦ ಫೂಟು ಅಗಲವಿದ್ದರೆ ಬೆಳಕು ಬರುವ ವಾರ್ಗಗ ಳ ಕ್ಷೇತ್ರವು ಕನಿಷ್ಠ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ೮೦ ಫೂಟು ಇರಲಿಕ್ಕೆ ಬೇಕು. ಪ್ರತಿ ಬುಬ್ಬ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗೆ ಕಿಮಾನ್ ಪಕ್ಷ ೭೦೦ ಚೌರಸ ಇಂಚು ಬೆಳಕು ಕಿಗುವಂತೆ ಮಾಡುವರೆ ಅನುಕೂಲವಿರಲಿ ಕ್ಕಬೇಕು; ಅವರೆ ಈ ಮಾತು ಶಾಲೆಯ ಸ್ಥಲ, ವಿಕ್ಕು ಮುಂತಾದ ಬಲವು ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತದೆ.

(೩) ಬೆಳಕಿನ ಉಪಯೋಗವನ್ನು ಕುರಿತು ಲಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಡತಕ್ಕ ಸಂಗತಿಯು ಯಾವನೆಂದರೆ, ಕಣ್ಣಿಗೆ ಉಮೇದಾ

ಗುವಂಥ ಇಲ್ಲವೆ ತೊಂದರೆಯಾಗುವಂಥ ಬೆಳಕನ್ನು ಸರ್ವ ಥಾ ವರ್ಜ್ಯ ಮಾಡಬೇಕು. ತಕ್ಕಷ್ಟಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಇಲ್ಲವೆ ಕಡಿಮೆ ಬೆಳಕು ಇದ್ದರೆ ಕಣ್ಣಿಗೆ ತ್ರಾಸವಾಗು ತ್ತದೆ. ಕಡಿಮೆ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವದರಿಂದಲೂ ತಕ್ಕಷ್ಟಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವದರಿಂ ದಲೂ ಸರಿಯಾಗಿ ಅಪಾಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಬಹುಶಃ ವರ್ಗ ದೊಳಗಿನ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಹುಡುಗನ ಕೆಲಸವು ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಸಾಗುವಂತೆ ಹುಡುಗರನ್ನು ಕೂಡ್ರಿಸಬೇಕು; ಮತ್ತು ಆ ಬೆಳಕು ಹುಡುಗರ ಎಡಗಡೆಯಿಂದಲೂ ಆದಷ್ಟು ಎತ್ತರದಿಂ ದಲೂ ಬರುವಂತೆ ಕೈಲಾದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಎಡಗಡೆಯಿಂದ ಬೆಳಕು ಬರದಂತಿದ್ದರೆ ಬಲಗಡೆಯಿಂದ ಬ ರುವಂತೆ ಮಾಡುವದೇ ಉತ್ತಮ. ಹಿಂದಿನಿಂದ ಬರುವ ಬೆಳ ಕು ಕಾಡು, ಯಾಕಂದರೆ ಇಂಥ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡ ಹತ್ತಿದರೆ ಮೈಕತ್ತಲು ಬೀಳುತ್ತದೆ. ಎದುರಿನಿಂದ ಬರು ವಂಥ ಮತ್ತು ಪುಡುಗರ ಮೋರೆಯ ಮೇಲೆ ಬೀಳುವಂಥ ಬೆಳಕು ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಅಪಾಯವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವ ದು. ಆದದರಿಂದ ಈ ಪ್ರಕಾರ ಆಗದಂತೆ ಮಾಸ್ತರನು ಯಾ ವಾಗಲೂ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಇಡತಕ್ಕದ್ದು. ಬರೆಯುವದ ಕ್ಕಾಗಿ ಮೇಜುಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗ ಮಾಡುವಂಥ ಕೋಲಿ ಗಳಲ್ಲಿ ಕಿಡಿಕೆಯ ಕೆಳಭಾಗವು ಮೇಜಿಗಿಂತ ಎತ್ತರವಾಗಿರ ತಕ್ಕದ್ದು; ಯಾಕಂದರೆ ಕೆಳಗಿನಿಂದ ಬರುವ ಬೆಳಕಿನಿಂದ ಕಣ್ಣಿಗೆ ತ್ರಾಸವೂ ಉಲ್ಲಾಸಭಂಗವೂ ಆಗುತ್ತವೆ. ಸೂ ರ್ಯನ ಕಿರಣಗಳು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಮೈಮೇಲೆ ಬೀಳುವಂ ತಿದ್ದರೆ ಆ ಕಿರಣಗಳ ನಿವಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಕಿಡಿಕೆಗಳಿಗೆ ಪಡಕು ಗಳಿರಬೇಕು. ಈ ಪ್ರಸಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳತಕ್ಕ ಇನ್ನೊಂದು

ಮಾತು ಯಾವದೆಂದರೆ—ರಾತ್ರಿ ಅಭ್ಯಾಸ ನಡೆಯುವೆಂಥ
ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಚ್ಚುವ ದೀಪಗಳು ಯಾವಾಗಲೂ ನಿಚ್ಚಳ
ವಾಗಿ ಉರಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಬೇಕು; ಪ್ರತಿಫಲನಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ
ಯಾಗುತ್ತಿರಬಾರದು. ಬರೇಸುಣ್ಣ ಹಚ್ಚಿದಂಥ ಗೋಡೆಗ
ಳಿಗಿಂತ ಬಣ್ಣ ಕೊಟ್ಟಂಥ ಗೋಡೆಗಳು ಚೆಲೋವು ಯಾಕಂ
ದರೆ ಸುಣ್ಣದ ಗೋಡೆಗಳಿಂದ ಪ್ರಕಾಶವು ಪ್ರಖರವಾಗಿ
ಕಣ್ಣಿಗೆ ವಿಶೇಷ ತೊಂದರೆಯುಂಟಾಗುವ ಸಂಭವವುಂಟು.
ಹಳದೀಬಣ್ಣ, ಇದ್ದಲಿಯ ಪುಡಿ ಕೂಡಿಸಿದ ಸುಣ್ಣ, ಇವು
ಗಳಿಂದ ಗೋಡೆಗಳನ್ನು ಸಾರಿಸಿದರೆ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಹಿತವಾಗುವ
ಬಲ್ಲದೆ ಪ್ರಕಾಶದ ಪ್ರಸರಣಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಸಹಾಯವಾಗುತ್ತದೆ.

SELECTIONS FROM THE KARNATIK GAZETTEER.

ಕನ್ನಡ ಗರ್ಝಟಿಯರದಿಂದ ಅವತರಣಿಗೆಗಳು.

(ಮೊದಲನೇ ಪುಟದಿಂದ ಸಾಗಿದ್ದು)

ಗದಗಿನ ಮೂಮಲೆದಾರ ಈಶ್ವೇರಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ತಾಮ್ರ
ಪತ್ರ ಶಾಸನಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಮೊದಲು ಹೇಳಿದ ಗುಡಿಗಳಲ್ಲಿ
ಯೂ ಬೇರೆ ಗುಡಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡಿ ೭೦ ಹಳೆಗನ್ನಡ
ಶಿಲಾಲಿಪಿಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಇವೆಲ್ಲ ಕ್ರಿಸ್ತ ಶತಕದ ೧೦ನೇ ಶತ
ಕದ ಈಚೆಯಲ್ಲಿ ಲಿವಂಥವು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಚಾಲು
ಕ್ಯರ ಕಾಲದವು, ಕೆಲವು ಕಲಚೂರೀ ಬಿಜ್ಜಳನ ಮುಕ್ಕಳ
ಕಾಲದವೂ, ಕೆಲವು ದೇವಗಿರಿಯ ಯಾದವರ ಕಾಲದವು,
ಕೆಲವು ದ್ವಾರಸಮುದ್ರದ ಬಲ್ಲಾಳರ ಕಾಲದವು, ಕೆಲವು
ವಿಜಯನಗರದವರ ಕಾಲದವು ಇರುತ್ತವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಗದ
ಗು ೧೦ನೇ ಶತಕದ ಈಚೆಯಲ್ಲಿ ಈ ರಾಜ ವಂಶಗಳಿಗೆ ಅಂ
ಕಿತನಾಗಿತ್ತೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಗದಗಿಗೆ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಕೃತ

ಪುರ, ಇಲ್ಲವೆ ಕೃತಕಪುರವೆಂದು ಹೆಸರಿತ್ತು. ಇದರ ಅರ್ವಾಚೀನ ಕಾಲದ ಇತಿಹಾಸವು ಧಾರವಾಡದಂತೆಯೇ ಇರುತ್ತದೆ.

ಡಂಬಳ.—ಗದಗಿನ ಆಗ್ನೇಯಕ್ಕೆ ೧೩ ಮೈಲಿನ ಮೇಲೆ ಅದೆ. ಈ ಊರು ಸರ್ ೧೮೬೦ ರ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ತಾಲೂಕಿನ ಮುಖ್ಯಗ್ರಾಮವಿತ್ತು. ೧೦ನೇ ಶತಕದಲ್ಲಿ ಈ ಊರಿಗೆ ಧರ್ಮಪುರ ಅಥವಾ ಧರ್ಮವೊಳಲೆಂಬ ಹೆಸರಿತ್ತು. ಇಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡಬಸಪ್ಪ, ಕಾಲ್ವೇಶ್ವರ, ಸೋಮೇಶ್ವರ, ಎಂಬ ಪುರಾತನ ಗುಡಿಗಳುಂಟು. ದೊಡ್ಡಬಸಪ್ಪನ ಗುಡಿಯು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿಯೂ ಬಹು ಮನೋಹರವಾಗಿಯೂ ಕಟ್ಟಿದ್ದುಂಟು; ಆದರೆ ಈಗ ಬಹಳವಾಗಿ ಹಾಳಾಗಿದೆ. ಅದರಂತೆ ಬೇರೆ ಗುಡಿಗಳಾದರೂ ಹಾಳಾಗಿವೆ. ಊರ ಹೊರಗೆ ಹೆಸರಾದ ತೋಟದ ಸ್ವಾಮಿಯ ದೊಡ್ಡ ಮಠವಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಮಠಕ್ಕೆ ಲಿಂಗವಂತರು ಬಹಳ ನಡಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ಮಠಕ್ಕೂ, ಅದಕ್ಕೆ ಅಂಕಿತವಾಗಿ ಸುತ್ತಲಿನ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವ ಸಣ್ಣ ಮಠಗಳಿಗೂ ಇನಾಮು ಭೂಮಿಗಳು ನಡಿಯುತ್ತವೆ. ಡಂಬಳದ ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೆ ಹಾಳಾದದ್ದೊಂದು ಕೋಟೆಯುಂಟು. ಅದರೊಳಗೊಂದು ಜೈನರ ಗುಡಿಯೂ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಕಂದಕವೂ ಉಂಟು. ಊರ ಹೊರಗೆ ಹಲಕೆಲವು ತೋಟಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಡಂಬಳದಲ್ಲಿ ೫೫ ಲಿಪಿಗಳಿವೆ. ಅವೆಲ್ಲ ೧೦ನೇ ಶತಕದ ಈಚೆಯಲ್ಲಿ ಆದಂಥವು. ಇಲ್ಲಿಯ ದೇಸಾಯಿಯು ಬಹುಕಾಲದಿಂದ ಹೆಸರಾದವನು. ಅವನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ೯ ತಾಮ್ರಪಟಗಳಿವೆ. ಅವು ವಿಜಯನಗರದ ೨ನೇ ಹರಿಹರರಾಯನ (೧೩೭೯—೧೪೦೧) ಕಾಲದವು. ಈ ತಾಮ್ರಪಟಗಳಲ್ಲಿ ಹರಿಹರರಾಯನು, ಶಕೆ ೧೩೦೧ನೇ

ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಹಸ್ತಿನಾವತಿಯ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಗದಗ ಪ್ರಾಂ
ತದ ೬೬ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ೩ ಸಮುಭಾಗಗಳನ್ನು ಮುಡಿ
ಯಂದು ತಾನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಎರಡನೇದನ್ನು ಗದಗಿನ
ವೀರನಾರಾಯಣನಿಗೂ ತ್ರಿಕೂಟೇಶ್ವರನಿಗೂ, ಮೂರನೇ
ದನ್ನು ಬೇರೆ ದೇವಸ್ಥಾನಗಳಿಗೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೂ ಕೊ
ಟ್ಟನೆಂದು ಬರೆದದೆ. ಧೊಂಡಜೀವಾಫನು ಡಂಬಳದ ಕೋ
ಟೆಯನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿದ್ದನು. ಇದರ ಹೊರತು ಇಂಗ್ಲಿಷ
ಸರಕಾರದ ಅಮಲಿನ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಯುದ್ಧಗಳು ಈ
ಕೋಟೆಯಲ್ಲಿ ಆದವು.

ಲಕ್ಕುಂಡಿ.—ಗದಗಿನ ಆಗ್ನೇಯಕ್ಕೆ ೩ ಮೈಲಿನ ಮೇಲೆ
ಇದೆ. ಇದು ಪುರಾತನ ಕಾಲದಿಂದ ಹೆಸರಾದದ್ದಿರುತ್ತದೆ.
ಇಲ್ಲಿ ೪೦ ದೇವಾಲಯಗಳೂ, ೩೪ ಶಿಲಾಲಿಪಿಗಳೂ ಇರು
ತ್ತವೆ. ಕೆಲವು ದೊಡ್ಡ ಗುಡಿಗಳಲ್ಲಿಯು ಕೆತ್ತಿಕೆಯ ಕೆಲ
ಸವು ಬಹು ಮನೋಹರವಾಗಿದ್ದಿರುತ್ತದೆ. ಚಂದ್ರಮೌಳೇ
ಶ್ವರನ ಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ೩ ಲಿಪಿಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಕಾಶೀವಿಶ್ವೇಶ್ವರನ
ಗುಡಿಯು ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ದೊಡ್ಡದೂ ಸುಂದರವಾದದ್ದೂ ಇರು
ತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಎರಡು ಗುಡಿಗಳು ಪೂರ್ವ ಪಶ್ಚಿಮ ಎದು
ರುಬದುರಾಗಿ ಇರುತ್ತವೆ. ಈ ಎರಡು ಗುಡಿಗಳ ಬಾಗಿಲು
ಗಳ ಸುತ್ತುಮುತ್ತಲೂ ಕಂಬಗಳ ಮೇಲೆಯೂ ಅತಿ ಸು
ಮನೋಹರವಾದ ದೇವಾದಿಗಳ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನೂ ಬಳ್ಳಿ ಹೂವು
ಗಳನ್ನೂ ನುಣುಪಾದ ಕಲ್ಲಿನೊಳಗೆ ಕೊರಿದಿದ್ದಾರೆ. ಈ
ಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಮಾಧಿ ಕಲ್ಲು ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಕಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ
ಶಕ ೧೦೯೪ನೇ ವರ್ಷ ಬರಿಸದ್ದೊಂದು ಲಿಪಿಯುಂಟು. ಇದ
ರಂತೆ ಕುಂಬಾರ ಗಿರೀಶ್ವರ, ಲಕ್ಷ್ಮೀ ನಾರಾಯಣ, ಮಾ
ಣಿಕೇಶ್ವರ, ನಗರದೇವ, ನನ್ನೇಶ್ವರ, ನೀಲಕಂಠೇಶ್ವರ

ಸೋಮೇಶ್ವರ, ವಿರೂಪಾಕ್ಷ, ವಿಶ್ವನಾಥ ಮುಂತಾದ ಗುಡಿಗಳೂ ಎರಡು ಬಸ್ತಿಗಳೂ ನೋಡತಕ್ಕಂಥವಿರುತ್ತವೆ. ಬಹುತರ ಈ ಯಾವತ್ತು ಗುಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಶಿಲಾಲಿಪಿಗಳಿವೆ. ಎಲ್ಲ ಕ್ಕೂ ಪಳೆಯ ಲಿಪಿಯು ಸರ್ವತ್ರನೇ ವರ್ಷಗ್ರರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಕೆಲವು ಲಿಪಿಗಳನ್ನು ಇನ್ನೂ ಯಾರೂ ಓದಿಲ್ಲ. ಲಕ್ಕುಂಡಿಯಲ್ಲಿ ಗುಡಿಗಳಂತೆ ಹಲವು ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಹೊಕ್ಕು ತುಂಬುವ ಬಾವಿಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಅವುಗಲ್ಲಿ ಛಬೇರ ಬಾವಿ, ಪನ್ನೇರ ಬಾವಿ, ಮುಸುಕಿನ ಬಾವಿ, ಪ್ರಸಿದ್ಧ; ಮುಸುಕಿನ ಬಾವಿಯು ನೋಡತಕ್ಕಂಥಾದ್ದಿರುತ್ತದೆ. ಊರ ಹೊರಗೆ ಹಾಳು ಕೋಟೆ ಎಂದು ಇರುತ್ತದೆ. ಅದರೊಳಗೂ ಹೊರಗೂ ಶಿಲಾಲಿಪಿಗಳಿವೆ.

ನವಸಾಪುರ.—ಗದಗಿನ ಈಶಾನ್ಯಕ್ಕೆ ಎರಡು ಮೈಲಿನ ಮೇಲೆ ಅದೆ. ಈ ಹಳ್ಳಿಯು ಗದಗಿನ ತ್ರಿಕೂಟೇಶ್ವರ, ವೀರನಾರಾಯಣ ಈ ಎರಡೂ ದೇವಸ್ಥಾನಗಳಿಗೆ ಕೂಡಿ ಇನಾಮು ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಈ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಬಂದು ಬುನಾದಿಯ ಗುಡಿಯುಂಟು. ಅದರಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರಿಯಲ್ಲಿ ಬರಿದ ಲಿಪಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಈ ಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ಪುರಾತನವ ಭಾರತ ರಾಮಾಯಣಗಳ ಕಥೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿವಂಥ ಒಹು ಮನೋಹರವಾದ ಚಿತ್ರಗಳಿವೆ.

ಮುಳಗುಂದ.—ಗದಗಿನ ವಾಯವ್ಯಕ್ಕೆ ೧೦ ಮೈಲಿನ ಮೇಲಿದೆ. ಸರ್ಕಾರಿಯಲ್ಲಿ ತಾಸಗಾವಿಯ ಸಂಸ್ಥಾನವು ಖಾಲಸಾತಿಗೆ ಬಂದಾಗ ಈ ಊರು ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಸೇರಿತು. ಇಲ್ಲಿ ಬುನಾದಿಯ ೫ ಗುಡಿಗಳೂ, ೪ ಬಸ್ತಿಗಳೂ ಇರುತ್ತವೆ. ಈ ದೇವಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಬೇರೆ ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡಿ ೧೬ ಶಿಲಾಲಿಪಿಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ

ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಹಳೇದು ಸರ್ಕಂನೇ ವರ್ಷದ್ದಿರುತ್ತದೆ. ಊರ ಪೂರ್ವಕ್ಕೆ ಬಂದು ಸಣ್ಣ ಗುಡ್ಡದ ಮೇಲೆ ಬಂದು ಗುಡಿಯುಂಟು. ಆ ದೇವರ ಜಾತ್ರೆಯು ಕಾರ್ತಿಕ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಆಗುತ್ತದೆ.

ನಾಗಾವಿ.—ಗದಗಿನ ಆಗ್ನೇಯಕ್ಕೆ ೫ ಮೈಲಿನ ಮೇಲಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ದ್ವಾರಸಮುದ್ರ ಬಲ್ಲಾಳರೂ ದೇವಗಿರಿಯ ಯಾದವರೂ ಬರಿಸಿದ ೪ ಲಿಪಿಗಳಿವೆ. ಅವೆಲ್ಲ ಒಂಭನೇ ಶತಕ ದಲ್ಲಿ ಆದಂಥವು.

ಕುರ್ತಕೋಟಿ.—ಗದಗಿನ ನೈರುತ್ಯಕ್ಕೆ ೮ ಮೈಲಿನ ಮೇಲಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ೪ ಬುನಾದಿಯ ಗುಡಿಗಳೂ, ೫ ಲಿಪಿಗಳೂ ಇರುತ್ತವೆ. ಇವೆಲ್ಲ ಒಂಭನೇ ಶತಕದ ಈಚೆಯವು.

ಹೊಂಬಳ.—ಗದಗಿನ ವಾಯವ್ಯಕ್ಕೆ ೭ ಮೈಲಿನ ಮೇಲಿದೆ. ಈಶ್ವರನ ಗುಡಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಭೋಗೇಶ್ವರ ಲಿಂಗನ ಗುಡಿಯ ಹತ್ತರವೂ ಬಂಡೊಂದು ಲಿಪಿಗಳಿರುತ್ತವೆ.

ಹೊಸೂರು.—ಗದಗಿನ ಆಗ್ನೇಯಕ್ಕೆ ೧೦ ಮೈಲಿನ ಮೇಲಿದೆ. ಬಲ್ಲಾಳೇಶ್ವರನ ಗುಡಿಯ ಗೋಡೆಗೆ ಬಣ್ಣ ಕೊಟ್ಟದ್ದಾರೆ. ಬೇರೆ ಮೂರು ಹಾಳುಗುಡಿಗಳಿವೆ. ಯಾದವ ಬಲ್ಲಾಳ ನಾರಾಯಣನೆಂಬವನು ಸರ್ಕಂ೧೦೦೭ರಲ್ಲಿ ಬರಿಸಿದ್ದೊಂದು ಲಿಪಿಯುಂಟು.

ಬಳಗಾನೂರು.—ಗದಗಿನ ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ೧೪ ಮೈಲಿನಮೇಲೆ ದೊಡ್ಡ ಹಳ್ಳಿ, ಜನಸಂಖ್ಯೆ ೧೭೩೪ ವೀರಭದ್ರನ ಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ವೀರಬಲ್ಲಾಳ ರಾಜನ ಆಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಬರಿದದ್ದೊಂದು ಲಿಪಿಯುಂಟು.

ಹಮ್ಮಿಗಿ—ಶಿರಟ್ಟಿಯ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ. ಶಿರಟ್ಟಿಯ ದೇಸಾಯಿಯು ಇಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನು ಸರ್ಕಂ೧೪೫೪ರಲ್ಲಿ

ಬಂಡಾಯದಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ್ದರಿಂದ ಅವನ ಸಂಸ್ಥಾನವು ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಸೇರಿತು.

ಕೊರಲಹಳ್ಳಿ—ಮುಂಡರಗಿಯ ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ೬ ಮೈಲಿನ ಮೇಲೆ, ತುಂಗಭದ್ರೆಯ ಎಡದಂಡೆಯಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಹಳ್ಳಿಯು ಈ ಗ್ರಾಮದ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ತುಂಗಭದ್ರೆಯ ನೀರು ಏರಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಬಹು ಭವ್ಯವಾದದ್ದೊಂದು ಕಲ್ಲಿನ ಪೊಡ್ಡು ವಿಜಯನಗರದ ಅರಸರು ಹಾಕಿದ್ದಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ಈಗ ಬಿಡಿದಿರುತ್ತದೆ.

ಮುಂಡರಗಿ—ಗದಗಿನ ಆಗ್ನೇಯಕ್ಕೆ ೨೪ ಮೈಲಿನ ಮೇಲೆ, ಜನಸಂಖ್ಯೆ ೫೮೦೬ ಊರ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣದೊಂದು ಗುಡ್ಡದ ಮೇಲೆ ಹಾಳು ಕೋಟೆಯುಂಟು. ಇದು ನಿಜಾಮನ ಸರಪದ್ದಿನ ಸಮೀಪಕ್ಕಿರುವ ಕಾರಣ ಇಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರವು ಬಳಿತಾಗಿ ನಡಿಯುತ್ತದೆ. ಪೇಟೆಯು ತಕ್ಕಮಟ್ಟಿಗೆ ದೊಡ್ಡದಿದೆ. ಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ, ಬೆಲ್ಲ, ಹುಣಚೀ ಹಣ್ಣು, ಅರಿಶಿಣ ಮುಂತಾದ ಸರಕುಗಳ ವ್ಯಾಪಾರವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಊರೂ ಕೆಲವು ಹಳ್ಳಿಗಳೂ ಭೀಮರಾವ ಮುಂಡರಗಿ ಎಂಬವನಿಗೆ ಜಹಾಗೀರಾಗಿ ನಡಿಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಭೀಮರಾಯನು ಸನ್ ೧೮೦೩ರಲ್ಲಿ ಬಂಡಾಯ ಮಾಡಿ ಕೊಪ್ಪಳದ ಕೋಟೆಯಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ನಿಂತು ಮಡಿದದ್ದರಿಂದ ಸರಕಾರದವರು ಅವನ ಜಹಾಗೀರು ಕಸಕೊಂಡರು. ಈಗ ಮುಂಡರಗಿಯು ಮಹಾಲಿನ ಮುಖ್ಯ ಗ್ರಾಮವಾಗಿದೆ.

ಹಾನಗಲ್ಲು ತಾಲೂಕು.

ಈ ತಾಲೂಕು ಜಿಲ್ಲೆಯ ನೈರುತ್ಯ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಂಕಾಪುರ ತಾಲೂಕಿನ ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಸರಕಾರೀ ಹಳ್ಳಿಗಳು ೧೩೫, ದುಮಾಲೀ ೩೬ ಹಳ್ಳಿಗಳು

ಇರುತ್ತವೆ. ಕ್ಷೇತ್ರಫಲ ೨೯೪ ಚ.ಮೈ; ಜನ ಸಂಖ್ಯೆ ೬೫೭೪; ಭೂಮಿಯ ಕಂದಾಯ ೧೪೪೪೯ ರೂಪಾಯಿ.

ಸ್ವರೂಪ.— ಪಶ್ಚಿಮ ದಕ್ಷಿಣಗಳಲ್ಲಿ ಅಡವಿಗಳುಂಟು. ಪೂರ್ವ ಭಾಗವು ಬೈಲು ಪ್ರದೇಶವು. ಭೂಮಿ ತಗ್ಗು, ಮಿಟ್ಟೆ. ಹಳ್ಳಿಗಳು ದೂರ ದೂರ. ಪೂರ್ವ ಭಾಗ ಎರೆ; ಪಶ್ಚಿಮ ದಕ್ಷಿಣಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಂಪು; ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಮಿಶ್ರ. ೬೦ ವರ್ಷದ ಹಿಂದೆ ಕಾನಡಾದಿಂದ ಅನೆಗಳು ಇಲ್ಲಿಯ ಅಡವಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದವು.

ಪಪೆ, ಮಳೆ, ನೀರು.—ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಕೆರೆಗಳ ನೀರು ಬಹಳ ಹರಿಯುವ ಕಾರಣ ಚಳಿಗಾಲದಲ್ಲಿ ಜ್ವರೋಪದ್ರವ ವಾಗುತ್ತದೆ. ಮಳೆ ೨೦ ರಿಂದ ೩೪ ಇಂಚಿನವರೆಗೆ, ಸರಾಸರಿ ೩೫ ಇಂಚು. ಲಿಗ್ನೇಯದಲ್ಲಿ ವರದಾನದಿಯೂ, ಈಚಾನ್ಯದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಾನದಿಯೂ ಅಲ್ಲದೆ, ಬೇರೆ ಕೆಲವು ಹಳ್ಳಗಳುಂಟು. ಬೇರೆ ಕೆಲವು ಕೆರೆಗಳೂ ಅವುಗಳಿಂದ ತೆಗೆದ ಕಾವಲಿಗಳೂ ಇರುವಕಾರಣ ನೀರಿನ ತಾಪತ್ರಯವು ಬಹು ತರ ಆಗುವದಿಲ್ಲ.

ದೊಡ್ಡ ಊರುಗಳು.

ಹಾನಗಲ್ಲು.—ಇದು ಧಾರವಾಡದ ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ೩೦ ಮೈಲಿನ ಮೇಲಿದೆ. ಜನ ಸಂಖ್ಯೆ ೫೦೭೦. ಇಲ್ಲಿ ತಾಲೂಕ ಕಚೆೀರಿ, ಪೋಷ್ಟ ಆಫೀಸು, ಮ್ಯುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿ, ಸರಕಾರೀ ಶಾಲೆಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಊರ ಹೊರಗೆ ಹಾಳುಕೋಟೆಯು ಸುಮಾರು ೧೯೦೦ ಫೂಟು ಸುತ್ತಳತೆಯುಳ್ಳದ್ದಾಗಿ ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ಕಟ್ಟಿದ್ದಿರುತ್ತದೆ. ಊರಿನ ಸುತ್ತುಮುತ್ತು ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಕೋಟೆ ಇದ್ದದ್ದರ ಕುರುಹುಗಳು ಕಾಣುತ್ತವೆ. ಹಾನಗಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ೧೫ ಸಣ್ಣ ಗುಡಿಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ

ತಾರಕೇಶ್ವರನ ಗುಡಿಯು ಶ್ರೇಷ್ಠ. ಇದು ಊರ ಹೊರಗೆ ಪೂರ್ವಕ್ಕೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಇದರ ಸಭಾಮಂಟಪವು ೬೦ ಫೂಟು ಉದ್ದ, ೪೦ ಫೂಟು ಅಗಲ ಇರುತ್ತದೆ. ಗರ್ಭಾಗಾರದ ಮುಂದೆ ಬಹು ಚಂದವಾಗಿ ಕೊರಿದಂಥ ಕಮಲವು ತೂಗ ಬಿಟ್ಟ ಹಾಗೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಅದು ಸುಮಾರು ೩೦ ಫೂಟಿನ ವ್ಯಾಸವುಳ್ಳ ಅಷ್ಟಕೋನಾಕೃತಿಯಾದ ಒಂದೆ ಶಿಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೊರೆದು ೪ ಚಿತ್ರ ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿ ಕೊರಿದಂಥ ಕಂಬಗಳ ಆಧಾರದಿಂದ ನಿಲ್ಲಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಅದೇ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟದಿಕ್ಪಾಲಕರ ಮೂರ್ತಿಗಳು ಬಹು ಸುಂದರವಾಗಿ ಕೊರಿಯಲ್ಪಟ್ಟವೆ. ಗುಡಿಯೊಳಗೆ ಎಲ್ಲಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ನಾನಾ ಪ್ರಕಾರದ ಪೌರಾಣಿಕ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಕೊರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಗುಡಿಯ ಹೊರಗೆ ಮೂರು ವೀರಗಲ್ಲುಗಳು ಗೋಡೆಗೆ ಆನಿಸಿ ಇಡಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತವೆ. ಹನುಮಂತನ ಗುಡಿಯು ಹತ್ತರ ಬೇರೊಂದು ಸಣ್ಣ ಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ನಾಗಜಾತಿಯ ಮನುಷ್ಯರ ಆಕೃತಿಗಳನ್ನು ಕೊರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಬಲೇಶ್ವರನ ಗುಡಿಯು ಊರಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರ ಇರುತ್ತದೆ.

ಹಾನಗಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಿಗೆ ೧೧ ಶಿಲಾಲಿಪಿಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ೫ ಲಿಪಿಗಳ ಮಿತಿಗಳು ತಿಳಿದವೆ. ಅವೆಲ್ಲ ಕ್ರಿ. ಶ. ದ ೧೧ನೇ ಶತಕದ ಈಚೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿರುತ್ತವೆ. ಈ ೧೧ ಲಿಪಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ವೀರಗಲ್ಲುಗಳ ಮೇಲೆ ಇರುತ್ತವೆ.

THE MORAL TRAINING OF CHILDREN.

ಮಕ್ಕಳ ನೀತಿ ಶಿಕ್ಷಣವು.

(ಈ ತಿಂಗಳ ಪುಟದಿಂದ ಮುಂದೆ ಸಾಗಿದ್ದು.)

೩. ಕೈಲಾದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ನಂಬತಕ್ಕದ್ದು. ಅವರು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಮೊದಲು ವಂಚಿಸದಿದ್ದರೆ, ಅವರ ಮಾ

ತನ್ನು ನಂಬಲಿಕ್ಕೆ ಸಂಶಯ ಪಡಬಾರದು. ಅವರ ಎಲ್ಲ
ಯವಲ್ಲಿ ನೀವು ಸಂಶಯ ಪಡಹತ್ತಿದರೆ ಅವರು ಹೆಚ್ಚು ಬ
ಹೆಚ್ಚು ನಿಮಗೆ ಮೋಸ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಹವಣಿಸುವರು. ಬಂದು
ಳೆ ಸಂಶಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಿದ್ದರೆ ಅವರ ಮೇಲೆ ತಕ್ಷಣ
ದಲ್ಲಿಯೇ ಸುಳ್ಳಾಡಿದ ದೋಷವನ್ನು ಹೊರಿಸ ಬಾರದು.
ಮೊದಲು ಅದರ ವಿಷಯವಾಗಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿ ಅ
ವರು ದೋಷಿಗಳೆಂದು ಕಂಡು ಬಂದರೆ ಮಾತ್ರ ಅವರ
ಮೇಲೆ ಅಪರಾಧ ಹೊರಿಸಬೇಕು.

೪. ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ವಂಚನೆಗಳಿಂದ ದೂರಿರುವದಕ್ಕೆ ಮು
ಕ್ಕಳನ್ನು ಎಚ್ಚರ ಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಸುಳ್ಳು, ಶಬ್ದಗಳಲ್ಲಿಯೇ
ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇರುತ್ತದೆ. ಮೈಷ್ಟಾನ್ನದಿಂ
ದಲೂ ಮುಕ್ಕಳಿಗೆ ಅಪಾಯವಾಗುತ್ತದೆ; ಆದದ್ದರಿಂದ ಜಾಣ
ರಾವ ತಾಯಂದಿರು ಅದನ್ನು ಮುಕ್ಕಳಿಗೆ ತಕ್ಕಷ್ಟಕ್ಕಿಂತ
ಹೆಚ್ಚು ಎಂದೂ ಕೊಡುವದಿಲ್ಲ. ಬಂದು ದಿವಸ ಊಟಕ್ಕೆ
ಬಡಿಸುವಾಗ ಮಗನು ಬಂದು ದೊಡ್ಡ ಹೋಳಿಗೆಯನ್ನು
ಮುರಿದು ಎಲೆಯ ಮೇಲಿಟ್ಟು ಮುಕ್ಕಾಲು ಪಾಲು ಹೋಳಿ
ಗೆಯನ್ನು ಎಲೆಯ ಬುಡದಲ್ಲಿ ಮುಚ್ಚಿಟ್ಟನು. ಈ ಕೃತಿ
ಯು ಅಸತ್ಯವಂತಿಕೆಯ ಬಂದು ಮಾದರಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ವ್ಯರ್ಥಿಗಳಾದ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವದು
ಸಹ ಅಸತ್ಯವಂತಿಕೆಯ ಬಂದು ಬಗೆ ಇರುತ್ತದೆ. ವಂಚಿಸು
ವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಎರಡರ್ಥವ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಉಪಯೋ
ಗಿಸುವರು. ಇವರು ಸಹ ಸುಳ್ಳಾಡಿದ ದೋಷಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರೇ.
ಮುಖ ಸ್ತುತಿಗೆ ಮರುಳಾಗುವವರು ಮೂರ್ಖರೂ ಮುಖ
ಸ್ತುತಿಯನ್ನು ಮಾಡುವವರು ವಂಚಕರೂ ಎಂದು ಎಣಿಸ
ಲ್ಪಡುತ್ತಾರೆ. ಅರಿಸ್ಟೈಡೀಜನೆಂಬ ಬಬ್ಬ ಗ್ರೀಸ ದೇಶದ ನಿವಾ

ಸಿಯು ಸತ್ಯವಂತಿಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಬಹಳ ಹೆಸರಾಗಿದ್ದನು. ಅವನು ವಿನೋದವಲ್ಲಿ ಸಹ ಸುಳ್ಳಾಡುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಮಕ್ಕಳು ಆಟದಲ್ಲಿಯೂ ಸುಳ್ಳಾಡಬಾರದು.

೫. ಮಕ್ಕಳು ಸತ್ಯವನ್ನೇ ಉಸುರುವಂತೆ ಅವರಿಗೆ ಉತ್ತೇಜನ ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದು. ಸತ್ಯ ಮಾತಾಡುವದೂ, ತಮ್ಮ ಅಪರಾಧಗಳನ್ನು ನೆವ ಹೇಳದೆ, ಅನ್ಯರ ಮೇಲೆ ಹಾಕದೆ, ಅವರೊಳಗಿನ ಭಾಗವನ್ನು ಮಾಜಿಡದೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವದೂ ಘನವಾದ ಕೃತ್ಯಗಳೆಂದು ಮಕ್ಕಳು ತಿಳುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು. ಯಾವದಾದರೊಂದು ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಹೇಳುವಾಗ್ಗೆ ಅದು ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೆಯೇ ಹೇಳುವಂತೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು, ಅದಕ್ಕೆ ಉಪ್ಪು ಕಾರ ಹಚ್ಚಿ ಹೇಳುವದೂ, ಅವರಲ್ಲಿ ತುಸು ಬಿಟ್ಟು ಹೇಳುವದೂ ಸರಿ ಅಲ್ಲೆಂದು ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಕೊಡಬೇಕು. ಅಸತ್ಯವಾದ ಸಂಗತಿ ಸತ್ಯವಾದದ್ದೇ ಎಂದು ಅವರು ಎಂದೂ ನುಡಿಯದಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಕ್ಷುಲ್ಲಕತನ, ವಂಚಕತನ, ಪುಸಿತನ ಇವುಗಳ ಗಾಳಿಗೆ ಸಹ ಅವರು ನಿಲ್ಲದಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಬಂದು ವೇಳೆ ಅವರು ಅವುಗಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯ ಕೊಟ್ಟರೆ, ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳು ತಮ್ಮ ಅಸಂತೋಷವನ್ನೂ ದುಃಖವನ್ನೂ ಹೊರಗೆಡಹತಕ್ಕದ್ದು.

೬. ವಂಚನೆಯಿಂದಾಗುವ ಕೆಟ್ಟ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳತಕ್ಕದ್ದು. ಸುಳ್ಳು ಬಂದಿಲ್ಲ ಬಂದು ದಿವಸ ಹೊರ ಬೀಳುವದು. ಚೀನ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ "ಸುಳ್ಳಿಗೆ ಕಾಲುಗಳಿಲ್ಲ, ಆದದ್ದರಿಂದ ಅದು ನಿಲ್ಲಲಾರದು. ಸತ್ಯವು ಶಾಶ್ವತವಾದದ್ದು. ಸುಳ್ಳಿನ ನಾಲಿಗೆಯು ಬೇಗನೆ ಬಿದ್ದು ಹೋಗುವದು." ಎಂಬ ಗಾದೆಯ ಮಾತುಗಳಿರುತ್ತವೆ ಸುಳ್ಳುಗಾರನು

ಬಂದು ಮೇಳೆ ಸತ್ಯವನ್ನು ಹೇಳಿದರೂ ಜನರು ಅವನ ಮಾತು ನಂಬುವದಿಲ್ಲ. ಅವನು ತನ್ನ ಸುಳ್ಳು ಎಲ್ಲಿ ಹೊರ ಬೀಳುವದೋ ಎಂಬ ಹೆದರಿಕೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಯಾವಾಗಲೂ ಇರುತ್ತಾನೆ. ಅವನ ಮನಸ್ಸೇ ಸಾಕ್ಷಿಯು ನಿರಂತರ ಅವನನ್ನು ದೂಷಿಸುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಮಕ್ಕಳು ಸುಳ್ಳಾಡಿದ್ದು ಜನರಿಗೆ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೂ ಸೃಷ್ಟಿ ಕರ್ತನಾದ ದೇವರಿಗೆ ಅದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆಂದು ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳತಕ್ಕದ್ದು. ದೇವರಿಗೆ ಸತ್ಯವು ಸೇರುತ್ತದೆ. ಸತ್ಯವಂತರಿಗೆ ಅವನು ಮೆಚ್ಚುವನು. ಶಾಶ್ವತವಾದ ಪರಲೋಕದ ಸೌಖ್ಯಗಳನ್ನು ಕೊಡುವನು. ಸತ್ಯವಂತರಿಗೆ ಪರಲೋಕದ ಬಾಗಿಲುಗಳು ತೆರೆದಿರುವವು. ಅಸತ್ಯವಂತರಿಗೆ ಅದರ ದರ್ಶನವು ಸಹ ಆಗದು ಎಂಬ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳತಕ್ಕದ್ದು.

ನ್ಯಾಯವೂ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತನವೂ: — ಪ್ರತಿ ಒಬ್ಬನಿಗೆ ಅವನ ಪಕ್ಕನ್ನು ಮುಟ್ಟಿಸುವದೇ ನ್ಯಾಯವು. ಚಿಕ್ಕ ಮಕ್ಕಳು ತಮ್ಮದಾಗಲಿ ಹಿರಿಯರದಾಗಲಿ ಕಂಡದ್ದೆಲ್ಲ ತಮಗಿರಬೇಕೆಂದು ಬಯಸುವರು. ಆದದ್ದರಿಂದ ಚಿಕ್ಕಂದಿನಲ್ಲಿಯೇ ನ್ಯಾಯದಿಂದ ನಡೆಯುಲಿಕ್ಕೆ ಅಂದರೆ ಹಿರಿಯರ ಪದಾರ್ಥವನ್ನು ಬಯಸದೆ ಇರಲಿಕ್ಕೆ ಕಲಿಸಬೇಕು. ಅವರ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಯಾರಾದರೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ, ಅದು ನ್ಯಾಯವಾದದ್ದಲ್ಲೆಂದು ಅವರು ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ನೆನಿಸುವರು. ಇದೇ ಮೇರೆಗೆ ಅವರಾದರೂ ಮತ್ತೊಬ್ಬರ ಬಿಡವೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವದು ತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲೆಂಬದನ್ನು ಕುರಿತು ಅವರನ್ನು ಮನಗಾಣಿಸಬೇಕು. ಕಳವು ಮಾಡುವದು ದೇವರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದು ದೊಡ್ಡ ಪಾಪವಿರುತ್ತದೆಂದು ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದು.

ಮಕ್ಕಳ ಕೈಯಲ್ಲಿರುವ ಬಡವೆಯನ್ನು ಜುಲಿಮಿಯಿಂದ
ಅನ್ಯರಿಗೆ ಕೊಡಿಸಬಾರದು. ಇಲ್ಲವೆ ಕಸುಕೊಳ್ಳಬಾರದು
ಈ ಮೂವರಿಯು ತಪ್ಪುಗಳು ಬಾರಿ ಬಾರಿಗೆ ವರ್ತಿಸುತ್ತವೆ
ಹುಡುಗನು ಕಜ್ಜಾಯವನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಲಿದ್ದರೆ, ಚಿಕ್ಕ ವ
ಗುವು ಅವನ್ನು ಕಂಡು ತನಗೆ ಬೇಕೆಂದು ಅಳಹತ್ತುವದು
ತಾಯಿಯು ಇದನ್ನು ನೋಡಿ, ತಮ್ಮನಿಗೆ ಅದರೊಳಗಿನ
ತುಸು ಚೂರನ್ನು ಕೊಡು ಎಂದು ಎಷ್ಟು ಹೇಳಿದರೂ ಅವ
ನು ಕೊಡುವದಿಲ್ಲ. ಬಬ್ಬನ ನಿರ್ದಯವನ್ನೂ ಮತ್ತೊಬ್ಬನ
ಹಲಬುವಿಕೆಯನ್ನೂ ತಾಯಿಯು ನೋಡಿ ಕಳವಳಗೊಂಡ
ಹಿರಿಯವನ ಕೈಯೊಳಗಿನ ಪದಾರ್ಥವನ್ನು ಅವನ ಅನ
ಮತಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ತುಸು ಮುರಿದು ಚಿಕ್ಕವನಿಗೆ ಕೊಡ
ವಳು. ಇವಕ್ಕೆ ಹಿರಿಯವನು ತನ್ನ ಪದಾರ್ಥವನ್ನು ಬತ್ತಾ
ಯದಿಂದ ತಾಯಿ ಕಸುಕೊಂಡು ತನಗೆ ಅನ್ಯಾಯ ಮಾಡಿ
ಳೆಂದು ಅವಳ ಮೇಲೆ ಸಿಟ್ಟುಗುವದಲ್ಲದೆ ತಮ್ಮನ ಮೇಲೆ
ದ್ದ ಅವನ ಪ್ರೀತಿಯು ಕಡಿಮೆಯಾಗುವದು. ಅತ್ತರೆ ತನ
ಗೆ ಬೇಡಿದ್ದು ಸಿಗುತ್ತದೆಂದು ಚಿಕ್ಕವನು ತಿಳುಕೊಳ್ಳುವನು

ಮಕ್ಕಳು ತಮ್ಮ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಮತ್ತೊಬ್ಬರಿಗೆ ದೊ
ಡ್ಡ ಮನಸಿನಿಂದ ಕೈಗಡವಾಗಲಿ, ಅತ್ತೀಯಾಗಲಿ ಕೊಡ
ಹಂತೆ ಅವರ ಮನಸು ಬಲಿಸುತ್ತಿರಬೇಕು. ಅನ್ಯರಿಂದ ಕಡ
ತಂದ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಲಕ್ಷಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಜೋಕೆಯಿಂದ
ಉಪಯೋಗಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಕಲಿಸಬೇಕು. ಅಣ್ಣನ ಪುಸ್ತಕವಾಗಲೆ
ತಂಗಿಯ ಚಿತ್ರವಾಗಲಿ ಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ, ಅಣ್ಣಾ, ನಿನ್ನ ಪುಸ್ತ
ಕವನ್ನು ದಯವಾಡಿ ನನಗೆ ಒಂದಿಷ್ಟು ಕೊಡುವಿಯಾ?
ತಂಗೀ, ನಿನ್ನ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಒಂದಿಷ್ಟು ನೋಡಲಾ? ಎಂದು
ಕೇಳಿ ಅವರಿಂದ ಇಸುಕೊಳ್ಳಬೇಕು; ತಮ್ಮ ಕೆಲಸ ತೀರಿ

ದಕೂಡಲೇ ಅವುಗಳನ್ನು ತಕ್ಕ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಜಾಗ್ರತೆಯಿಂದ ಇಡಬೇಕು. ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಬಡವೆಗಳಿಗಾಗಿ ಅಜಾಗ್ರತೆ ಪಡುವದರಿಂದುಂಟಾಗುವ ತಪ್ಪಿಗಿಂತ ಅನ್ಯರ ಬಡವೆಗಳಿಗೆ ಅಜಾಗ್ರತೆ ತೋರಿಸುವದು ಹೆಚ್ಚು ದೋಷಾರ್ಹವಾದದ್ದೆಂ ದು ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳಬೇಕು. ಕೂಡಿದ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಅವರು ಕಳೆದ ಬಡವೆಗಳ ಬದಲು ಹೊಸ ಬಡವೆಗಳನ್ನು ಅವರೆ ಕೈಯಿಂದಲೇ ಖರ್ತಿ ಮಾಡಿಸಬೇಕು. ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳು ಸ್ವತಃ ಉತ್ತಮ ರೀತಿಯಿಂದ ನಡಿದು ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಅದೇ ಮೇರೆಗೆ ನಡಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಹಚ್ಚಬೇಕು. ಅವರು ನೆರೆ ಮನೆಯವರಿಂದ ಏನಾದರೂ ಕಡ ತಂದಿದ್ದರೆ, ಅದರ ವಿಷಯವಾಗಿ ಬಹಳ ಲಕ್ಷಕೊಡಲಿಕ್ಕೂ ಕೆಲಸ ತೀರಿದ ಕೂಡಲೇ, ಕೇಳಿ ಸಿಕೊಳ್ಳದೆಯೂ, ಅದರೊಳಗಿಂದ ತುಸುವಾದರೂ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದೆಯೂ ಅದನ್ನು ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೆಯೇ ತಿರುಗಿ ವೈದುಕೊಡಲಿಕ್ಕೂ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಆಗ್ರಹ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಕಲಿಸಬೇಕು.

ಈ ಪದಾರ್ಥವು ತೀರ ಸಣ್ಣದು ಇದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಯಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲೆಂದು ಮಕ್ಕಳು ಗ್ರಹಿಸುವದು ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರವೂ ಸರಿಯಲ್ಲ. ಬಂದು ಮೂವಿನ ಹಣ್ಣನ್ನು ಕಳವು ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕೂ ಬೂದು ಚಿನ್ನದ ಆಭರಣವನ್ನು ಕದ್ದು ಕೊಂಡದ್ದಕ್ಕೂ ಹಚ್ಚಿ ನೋಡಿದರೆ ಅಪರಾಧದ ಸಂಭಂಧದಿಂದ ಇವೆರಡೂ ಕೃತ್ಯಗಳು ಸರಿಯಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಮೊದಲು ಕದಿಯುತ್ತ ಇದ್ದವರೇ ಮುಂದೆ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಕಳವುಗಳನ್ನು ಮಾಡಹತ್ತುತ್ತಾರೆ. ಆದದ್ದರಿಂದ ಮನೆಯೊಳಗಿನ ಯಾವದೊಂದು ಪದಾರ್ಥವನ್ನು ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳನ್ನು ಕೇಳದೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದಂತೆ ಅವರಿಗೆ ಕಲಿಸಬೇಕು. ಬಂದು ಬಗೆಯಿಂದ ವಿಚಾ

ರ ಮಾಡಿದರೆ, ಹೆರವರ ಬಡಪೆಗಳನ್ನು ಕಳವು ಮಾಡುವದ
ಕ್ಕಿಂತ ಮನೆಯೊಳಗಿನ ಬಡವೆಗಳನ್ನು ಕಳವು ಮಾಡುವ
ದು ಹೆಚ್ಚು ಕೆಟ್ಟದ್ದಿರುತ್ತದೆ. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಂಥ ಪದಾ
ರ್ಥಗಳನ್ನು ತಾವು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಏನೂ ದೋಷವಿಲ್ಲೆಂ
ದು ಮಕ್ಕಳು ಬಹ್ಮೊಮ್ಮೆ ಎಣಿಸುವರು. ಈ ತಿಳುವಳಿಕೆ
ಯು ಸರಿಯಾದದ್ದಲ್ಲೆಂದು ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದು.
ಅವರು ಕಳಕೊಂಡಂಥ ರೂಪಾಯಿಯು ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಹುಡು
ಗನಿಗೆ ಸಿಕ್ಕದ್ದು ತಿಳಿದರೆ ಅವರು ಸುಮ್ಮನಿರುವರೋ?
ಇಲ್ಲ. ಇದೇ ಮಾತು ತಮ್ಮ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ ಇರುತ್ತ
ದೆಂದು ಅವರು ತಿಳುಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು. ಅನ್ಯರ ಪದಾರ್ಥಗ
ಳು ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಸಿಕ್ಕರೆ, ಅವುಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಬಳಿಯು
ಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳದೆ, ಕಳಕೊಂಡವರನ್ನು ಗೊತ್ತು ಹಚ್ಚಿ
ಅವರಿಗೆ ತಿರುಗಿ ಕೊಡಬೇಕು. ಮರವಿನಿಂದ ಯಾರಾದರೂ
ಪಣ ಕೊಟ್ಟರೆ, ಅದನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಬಯ್ದು ಕೊಡಬೇಕು.
ಆಟನೋಟಗಳಲ್ಲಾದರೂ ಹುಡುಗರು ಪುಸಿ ವಂಚನೆಗಳ
ನ್ನು ಮಾಡಬಾರದು. ಒಬ್ಬನು ಬರೆದದ್ದನ್ನು ನಕಲು ಮಾ
ಡಿಕೊಂಡು ನಾನೇ ಬರೆದಿದ್ದೇನೆಂದು ಹೇಳುವದು ಅಪ್ರಾ
ಣಿಕತನದ ಕೃತ್ಯವು. ಮತ್ತೊಬ್ಬನದು ತನ್ನದೆಂದು ಹೇ
ಳುವದು ಕಳ್ಳತನವೇ ಸರಿ.

ಮಕ್ಕಳು ಸೂಲ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲವೆಂದು ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿ
ಹೇಳಬೇಕು. ಅವರು ಸೂಲಬಡಕರಾದರೆಂದರೆ, ಸುಳ್ಳಾ
ಡಲಿಕ್ಕೂ ವಂಚನೆ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೂ ಹತ್ತುತ್ತಾರೆ. ಸೂಲ
ಕೊಟ್ಟವರು ಹಣದದೆಸೆಯಿಂದ ತಗಾದೆ ಹಚ್ಚಿದರೆ ತೀರಿತು
ಸುಳ್ಳಾಡಲಿಕ್ಕೂ ಕಳ್ಳತನಕ್ಕೂ ಅವರ ಮನಸು ಹರಿಯಹ
ತ್ತುವದು.

ಮಕ್ಕಳ ನಡುವೆ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಸಣ್ಣ ಪುಟ್ಟ ಜಗಳಗಳೂ ವಾಗ್ವಾದಗಳೂ ಆಗುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಇಂಥ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಅವರು ತಮ್ಮ ಜಗಳಗಳನ್ನು ತೀರಿಸಬೇಕೆಂದು ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗುವರು. ಈ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಮಕ್ಕಳು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ದೂರುಗಳನ್ನು ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೆಯೇ ಹೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಅವರಿಗೆ ಉತ್ತೇಜನ ಕೊಡಬೇಕು ಅವರು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡು ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳು ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತದಿಂದ ಅವರ ತಂಟೆಗಳನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸಬೇಕು. ಒಬ್ಬರಿಗೊಂದು ಒಬ್ಬರಿಗೊಂದು ಮಾಡಬಾರದು. ಬಂದುವೇಳೆ ಪಕ್ಷಪಾತ ಮಾಡಿದರೆ, ಅದರಿಂದ ಬಹಳ ಕೆಟ್ಟ ಪರಿಣಾಮವಾಗುವದು. ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳು ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಚಿಕ್ಕವನಿಗೂ, ಬಹ್ಮೊಮ್ಮೆ ಮಗಳಿಗಿಂತ ಮಗನಿಗೂ ಅನುಗ್ರಹ ತೋರಿಸುವರು. ಇದರಿಂದ ಸ್ವತಃ ಆ ಚಿಕ್ಕವನಿಗೆ ಕೇಡಾಗುವದಲ್ಲದೆ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳ ವಿಷಯವಾಗಿಯೂ ಪರಸ್ಪರರ ವಿಷಯವಾಗಿಯೂ ವೈಮನಸ್ಯವುಂಟಾಗುವದು.

DHARWAR TRAINING COLLEGE CERTIFICATE EXAMINATION 1894.—

ಕಾಲೇಜಿನ ಸರ್ಟಿಫಿಕೇಟ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು.

ತಿನೇ ವರ್ಷದ ವರ್ಗ.

ಶಿಕ್ಷಣ ಶಾಸ್ತ್ರ.

(ಬಲಕ್ಕೆ ಬರೆದ ಅಂಕಿಗಳು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಪೂರ್ಣ ಗುಣಗಳು.)

೧. ಶಿಕ್ಷಣದ ಪ್ರಕಾರಗಳೆಷ್ಟು? ಯಾವವು? ಎಲ್ಲ ಪ್ರಕಾರದ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಡಬಹುದೋ? ನಿಮ್ಮ ಉತ್ತರವನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬರೆಯಿರಿ.

೩. ಬುದ್ಧಿಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೂ ನೀತಿಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೂ ಸಂಬಂಧ ಉಂಟೋ? ನಿಮ್ಮ ಉತ್ತರವನ್ನು ಸಪ್ರಮಾಣವಾಗಿ ಬರೆಯಿರಿ.

೪. ಆರು ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ವಯಸ್ಸಿನ ಹುಡುಗರಿಗೆ ಕಲಿಸಬೇಕಾದರೆ ಹ್ಯಾಗೆ ಕಲಿಸುವಿರಿ.

೫. ಸದ್ಯದ ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ರಮವು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಪಠಣ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತದೆಂದು ಲೋಕಪ್ರವಾದ ಉಂಟು. ಇದಕ್ಕೆ ಆಧಾರವುಂಟೋ ಇಲ್ಲೋ ಎಂಬದನ್ನು ವಿವರಿಸಿ, ಈ ಪ್ರವಾದನನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲಿಕ್ಕೆ ನೀವು ನಿಮ್ಮ ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ರಮವನ್ನು ಹ್ಯಾಗೆ ಇಡುವಿರೆಂಬದನ್ನು ಹೇಳಿರಿ. ೧೦

೬. ಪ್ರಾಣಿವಿಷಯಕ ಪಾಠದ ಮುಖ್ಯಭಾಗಗಳು ಯಾವವು? "ಸಿಂಹದ" ಪಾಠದ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ. ೧೦

೭. ಸಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಹವೆ ಬೆಳಕುಗಳ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಹ್ಯಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು.

೮. ಉಕ್ತಲೇಖನದ ಪ್ರಯೋಜನವೇನು? ಇದನ್ನು ಯಾವಾಗ ಆರಂಭಿಸುವಿರಿ? ಉಕ್ತಲೇಖನವನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ಸ್ಲೇಟಿನ ಮೇಲೆ ಬರೆಯಿಸುವಿರೋ? ಉತ್ತರವನ್ನು ಕಾರಣ ಸಹಿತವಾಗಿ ಬರೆಯಿರಿ. ೧೦

೯. "ಲಘುತಮ ಸಾಧಾರಣಭಾಜ್ಯ" ಈ ಪಾಠದ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಕಲಿಸುವ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ. ೧೦

೧೦. ನೀತಿಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳೆಂದರೇನು? ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿಸತಕ್ಕ ನೀತಿಯ ಗುಣಗಳು ಯಾವವು? ಅವುಗಳಲ್ಲೊಂದನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುವ ಉಪಾಯಗಳನ್ನು ಹೇಳಿರಿ. ೧೦

೧೧. ಶಾಬ್ದಿಕ ಮತ್ತು ತಾತ್ವಿಕ ಸ್ಮರಣಶಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಭೇದವೇನು? ಶಾಬ್ದಿಕ ಸ್ಮರಣಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಬೆಳಿಸತಕ್ಕದ್ದು? ೧೦

ಪರ್ಗಣಿ ವಸೂಲು.

ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆ.

	ರೂ.	ಅ	ಪೈ.
ರಾ ॥ ಸಾ ॥ ಡಿ. ಎ. ಇನಸ್ಪೆಕ್ಟರ ಜಿಲ್ಲಾ ವಿಜಾಪೂರ ಇವರಿಂದ ಲೋ. ಬೋ. ಮ್ಯು. ಸಾಲೆಗಳ ಬಾ॥ ೧೪ ಅಕ್ಟೋಬರ ತಿಂಗಳ ಬಗ್ಗೆ.	೧೪	೩	೩

ಕಾರವಾರ ಜಿಲ್ಲೆ.

ರಾ॥ ಸಾ॥ ಡಿ. ಎ. ಇನಸ್ಪೆಕ್ಟರ ಜಿಲ್ಲಾ ಕಾರವಾರ ಇವರಿಂದ ಲೋ. ಬೋ. ಸಾಲೆಗಳ ಬಾ॥ ಜುಲೈಯಿಂದ ಸಪಟಂಬರ ೧೪ರವರೆಗೆ.	೩೧	೧೧	೬
ಸದರಿಯವರಿಂದ ಎಲ್ಲ ಮ್ಯು. ಸಾಲೆಗಳ ಬಾ॥ ೧೪ನೇ ಎಪ್ರೀಲ, ಮೇ, ಜೂನ, ಜುಲೈ ತಿಂಗಳ ಬಗ್ಗೆ.	೪	೪	೬
ಸದರಿಯವರಿಂದ ಸಿಸಿ, ಹಲ್ಲ್ಯಾಳ, ಮ್ಯು. ಸಾಲೆಗಳ ಹೊತ್ತು ಉಳಿದ ಮ್ಯು. ೧೯ ಸಾಲೆಗಳಿಂದ ೧೪ನೇ ಅಗಷ್ಟ ಸಪಟಂಬರ ತಿಂಗಳಗಳ ಬಗ್ಗೆ.	೨	೧೫	೬

ಕಿರುಕುಳ.

ರಾ॥ ಸ್ಕೂಲ ಮಾಸ್ತರ ರಾಣೇಬಿನ್ನೂರ ಇವರಿಂದ ರಾಣೇಬಿನ್ನೂರ ಬ್ಯಾಡಗಿ ಸಾಲೆಗಳ ಜುಲೈಯಿಂದ ಡಿಶಂಬರ ಅಖೈರವರಿಗೆ.	೨	೧೬	೦
ರಾ॥ ಸ್ಕೂಲ ಮಾಸ್ತರ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ ಇವರಿಂದ ೧೪ ಸಾಲೆಗಳ ಬಾ॥ ಜುಲೈಯಿಂದ ಸಪಟಂಬರ ೧೪ ಅಖೈರವರಿಗೆ.	೧	೪	೬
ರಾ॥ ಸ್ಕೂಲ ಮಾಸ್ತರ ಜಮಖಂಡಿಇ ನರಿಂದ ೧೪ನೇ ಸಪಟಂಬರದಿಂದ ೧೫ನೇ ಡಿಸೆಂಬರ ಅಖೈರವರಿಗೆ.	೧	೪	೩

ರಾ॥ ಸ್ಕೂಲ ನಾಸ್ತರೆ ಹಾವೇರಿ ಇವರಿಂದ
೨ ಸಾಲೆಗಳ ಬಾಬತು ಜುಲಾಯಿಂದ ಡಿಸೆಂ } ೦ ೧೫
ಬರ ೯ರನೇ ಅಭ್ಯೆರವರಿಗೆ.

---

* ಇದರೊಳಗೇನಾದರೂ ತಪ್ಪು ಇದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ದಯವಾಡಿ ತಿಳುಹಬೇಕು.

ಕನ್ನಡ ಶಾಲಾಪತ್ರಿಕೆಯ ವರ್ಗಣಿ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಮುಂಗಡ ...೧೫ ಆಣೆ.
ಒಂದು ಸಂಚಿಕೆಗೆ ... ... ೨ ಆಣೆ

ಪ್ರಕಟನೆಗಳನ್ನು ಛಾಪಿಸುವ ದರಗಳು.

ಒಮ್ಮೆ ಇಟ್ಟರೆ.	೪	ಪಂಕ್ತಿಗಳವರೆಗೆ	೧ ರೂ
ಮೂರುಸಾರೆ ಇಟ್ಟರೆ	೧೦	,,	,,
ಆರುಸಾರೆ ಇಟ್ಟರೆ	೧೬	,,	,,

ಸೂಚನೆಗಳು.

೧. ಶಾಲಾಪತ್ರಿಕೆಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪುವಂಥ ಪ್ರಕಟನೆಗಳನ್ನೇ ಛಾಪಿಸುವೆವು
೨. ಶಿರೋಲೇಖಕ್ಕೂ, ಅಪೂರ್ಣ ಪಂಕ್ತಿಗೂ ಪೂರಾ ಪಂಕ್ತಿಯ ಹಾಸಲು ಬೀಳುವದು.
೩. ಭಾಷಾಂತರ ಮಾಡಿ ಛಾಪಿಸುವದಾದರೆ ಮೇಲಿನ ದರದ ೫ ಮ್ಮಡಿ ಫೀ ಬೀಳುವದು.
೪. ಪ್ರಕಟನೆಯ ಕೂಡ ಹಣ ಕಳುಹಲಿಕ್ಕೆ ಬೇಕು.
೫. ಟಿಕೇಟು ಇಟ್ಟ ಹೊರ್ತು ಉತ್ತರ ಶಿಗಲಾರದು.

RAOJI B. KARANDIKAR.
ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ, ಕನ್ನಡ ಶಾಲಾಪತ್ರಿಕೆ.